

Naravovarstveniki proti deponiji

Svet pokrajine Posavje v ustanavljanju o perečih problemih

SEVNICA - Posavci se bodo odločno uprli poskusom centralizacije in se v luči predvidene regionalizacije države ne strinjajo za delitev Slovenije na 8 pokrajin. Vztrajajo pri delitvi na srednje velike pokrajine, ki se je uveljavila v sedemdesetih in osemdesetih letih in deli državo na 12 regij. Mnoge upravne službe so to delitev obdržale ali pa so jo v zadnjih letih celo na novo vpeljale. In to navkljub temu, da velikost regij v nekaterih primerih ne ustreza normativom EU. Je pa po mnenju Igorja Vrišerja taka delitev strokovno utemeljena z omrežjem centralnih naselij in njihovih vplivnih območij.

Svetovalec vlade Andrej Čokert je na seji sveta pokrajine Posavje opozoril, da ne bi smeli mešati medobčinskega sodelovanja, ki ga že zdaj omogoča zakonodaja, in na 6 spornih vprašanj regionalizacije. Na prvem mestu je strokovno sporen 143. člen ustave. Službi za zakonodajo in za lokalno samoupravo se zavzemata zgolj za spremembo tega člena in ne za črtanje, za kar se zavzema 33 poslancev državnega zbora. "Ljubljana se ne ukvarja kaj dosti s tem, kakšna bo regionalizacija, nam na podeželju, na jugu Slovenije, pa ni vseeno," je poudaril predsednik sveta pokrajine Kristijan Janc. Direktor območnega GZS Valentin Dvojmoč pa je menil, da imajo v Posavju premalo razvojnih dokumentov, da bi sploh lahko koristili sredstva EU. Zgledovali bi se lahko po Prekmurcu in Zasavcih.

Brežiški občinski svet je že sprejel spremembe srednjeročnega in dolgoročnega plana za obdobje 1986-2000 na območju občine za center za ravnanje z odpadki in deponijo v Dobravi, v KS Kapele, medtem ko postopek v krški občini za drugo najugodnejšo lokacijo v KS Brestanica še poteka. Po besedah Vladke Kežman, predsednice regijske komisije za komunalne odpadke, pa so za brežiško lokacijo, kljub temu da so dosegli tudi v stikih s krajinami t.i. družbeno sprejemljivo lokacijo, dobili odklonilno mnenje Zavoda za gozdove Slovenije ter Ljubljanskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine in ZVNKD Novo mesto. Državni sekretar ministrstva za okolje mag. Radovan Tavzes je obljubil pomoč in posredovanje pri ministru, ker je pot Posavcev pri reševanju tega vprašanja "vse pohvale vredna." P.P.

Vesele božične praznike
in srečno novo leto 2000
vam želi Mestna občina
Novo mesto!

Župan
Anton Starc, dr. med.

SVET POKRAJINE POSAVJE V USTANAVLJANJU - Državni sekretar v ministrstvu za gospodarske dejavnosti dr. Robert Golob in državni sekretar v ministrstvu za okolje in prostor Radovan Tavzes s sodelavci na sestanku sveta pokrajine v Sevnici. (Foto: P. Perc)

Projekt talec pogajanj!

Samo vprašanje časa je, kdaj bo končno stekla gradnja spodnjavske verige hidroelektrarn. "Naj se ta 23. december čim prej zgodi!" je malce obupano in na pol v šali pozval krški župan Franci Bogovič na zadnji seji sveta pokrajine Posavje v ustanavljanju, kjer so Posavci (spet) nemočno in ježno premlevali, zakaj se toliko opevana "naložba stoletja" očitno pomika v naslednje stoletje. Niko Galeša, predsednik strokovne skupine Posavja za izgradnjo HE na spodnji Savi, si je tako pravzaprav zastavil retorično vprašanje, ali niso sposobni ali ne znajo laborirati, da jih Ljubljana ne sliši? Projekt HE na spodnji Savi je postal talec pogajanj z avstrijskim koncesionarjem. Kakorkoli se že bodo odločili (do) 23. decembra glede koncesionarja, po zagotovilih dr. Roberta Goloba to ne bi smelo vplivati na odločitve o gradnji, kajti o potrebnosti teh elektrarn so že dosegli širok konsenz.

Da se gradnja HE še ne bo zgodila kmalu, nakazujejo besede okoljskega državnega sekretarja Radovana Tavzesa, za katerega ni dogodek 23. decembra 1999, marveč, da bi dobili denar za ureditev vodnega režima na spodnji Savi. Na svidenje pri začetku gradnje HE Boštanj v naslednjem tisočletju, torej kvečjemu leta 2001! Če se ne bodo gospodje v beli Ljubljani domislili še kakšne "finte", da bi se malo zavlačevali...

PAVEL PERC

Vesel božič vam želi

DOLENJSKI LIST

Kdaj cesta na Dolenjsko?

Minister Bergauer zatrjuje, da so variante poteka avtoceste izdelane in tudi denar je, le uskladiti se je treba

TREBNJE - Predstavniki dolenjskega in belokranjskega gospodarstva so v upravnem odboru območne gospodarske zbornice opozorili na infrastrukturno zaostalost sicer gospodarsko gledane regije. Bojijo se namreč, da se bo gradnja avtocestnega kraka proti Dolenjski zavlekla preko leta 2006, čeprav tukajšnje gospodarstvo že ta trenutek nujno potrebuje normalno cestno povezavo s središčem Slovenije.

Na pogovor o cestah na Dolenjsko so poleg predstavnikov Darsa povabili tudi ministra za promet in zveze Antona Bergauerja ter predsednika državnega sveta Toneta Hrovata. Kot je ugotavljal minister Bergauer, zastavljene roke izgradnje avtoceste ovirajo dolgotrajni postopki pri pridobivanju dokumentacije, ki zahtevajo so-

glasja mnogih uporabnikov prostora. Kot je dejal, so variante poteka trase pripravljene, zagotavljal pa je tudi, da denarja ne bo primanjkovalo, le uskladiti bi se bilo treba in umiriti apetite po vzporednih naložbah, kot so urejanje vodotokov, infrastrukture, za katero bi morala poskrbeti lokalna skupnost, arheološka izkopavanja in še kaj.

Po besedah trebanjskega župana Cirila Pungartnika in novomeškega podžupana Adolfa Zupana mora odgovornost za pripravo dokumentacije nositi investitor, ne pa jo prelagati na lokalne skupnosti, ki s svojimi zahtevami v zvezi z izgradnjo avtoceste po njunem mnenju nikakor ne pretiravajo. "Občutek imamo, da naročajo nove študije zato, da bi zavlačevali z izgradnjo," je menil Zupan.

B. D. G.

Spoštovane občanke, spoštovani občani
Mestne občine Novo mesto,

približuje se vrhunec vedno veselega decembra, letos še posebno zanimivega zaradi milenijskega nemira, ki že dolgo vlada po vsem svetu. Pred nami so dnevi, ko se bomo posvetili svojim najbližjim in čas, ko se ozremo po preteklosti in ugotovljamo, kam nas vodi pot, ki smo si jo začrtali. Želim vam, da bi se v prihodnjih dneh kar najbolje počutili in upam, da boste božič praznovali v prijetni družbi in leto 2000 pričakali v lepem vzdušju.

V svojem ter v imenu podžupanje in podžupanov, članov Občinskega sveta in vseh sodelavcev na Mestni občini Novo mesto vam želim vesele božične praznike in srečno novo leto 2000.

Župan Mestne občine Novo mesto
Anton Starc, dr. med.

STOLETNICA ROJSTVA MATIJE TOMCA

PODZEMELJ, KAPLIŠČE - V spomin na stoletnico rojstva skladatelja in duhovnika Matije Tomca bo v nedeljo, 26. decembra, ob 10. uri v farni cerkvi v Podzemlju spominska maša, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Pri maši bo pel komorni mešani zbor škofijske gimnazije iz Ljubljane pod vodstvom Damijana Močnika. Ob 12. uri pa bodo na Tomčevi rojstni hiši v Kapliščih odkrili spominsko ploščo, ki jo bo postavilo Belokranjsko muzejsko društvo, odkril pa državni sekretar na ministrstvu RS za kulturo Silvester Gaberšček. Skladatelj Tomca bo predstavil Silvester Mihelčič, zapel pa bo metliški oktet Vitis pod vodstvom Mateje Jakša-Jurkovič. Ob stoletnici Tomčevega rojstva bo izšla tudi notna zbirka "Aj, zelena je vsa gora" s Tomčevimi priredbami belokranjskih pesmi za mladinske zборе.

Ob koncu tedna bo nekaj več oblačnosti. V nedeljo so možne padavine, nekoliko bo topleje.

DOLENJSKA POTREBUJE CESTE ZDAJ - Kot so zagotavljali gostje na seji upravnega odbora območne gospodarske zbornice, med njimi tudi minister za promet Anton Bergauer, dela na dolenjskih cestah tečejo, čeprav se zapleta s papirji in odkupi zemljišč. Zda naj bi odsek Bič-Trebnje-Hrastje razdelili na tri pododseke in za vsakega posebej izdali lokacijsko dovoljenje, da bi tako lahko nadaljevali z gradnjo od Biča navzdol, četudi potek avtoceste pri Trebnjem še ni dogovorjen. (Foto: B. D. G.)

Košarka

Liga Kolinska

KRKA TELEKOM : ZAGORJE

Novo mesto,
športna dvorana Marof,
sreda, 29.12.1999, ob 20. uri

Pokrovitelj: GRANS

Žrebanje vstopnic: Mobicuk (Kobra)

marles

hiše maribor d.o.o.

Hiše po vaši meri

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

zavarovalnica triglav, d.d.

Območna enota Novo mesto

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Namesto čestitk smo sredstva podarili novomeški bolnišnici za projekt "Dializa 2000".

ISSN 0416-2242

9 770416 224000

Dogodek po vašem izboru

Pisalo se je leto 1999. Ta kombinacija števil, ki zaznamuje letošnje leto, je na tukajšnji zemljepisni širini edini nam vsem skupni podatek za iztekajoče leto. Drugače tudi v zvezi s tem letom velja, da imajo vsake oči svojega malarja. V anketi letošnje predzadnje številke Dolenjskega lista so sogovorniki nizali vtise o dogodkih v letošnjih dvanajstih mesecih. Šlo je za vprašanje o t.i. dogodku leta v njihovem kraju, njihovi pokrajini, skratka v domačem okolju. Komur je ljubše misliti planetarno, je kajpak lahko povedal, kaj posebnega je letos opazil na Zemlji ali v njeni okolici.

Planeta ni razjedal dolgčas, za kar so poskrbeli vojskovodje, umetniki in izumitelji, med drugimi ti. Tudi svet pred domačim pragom nam je bil posejan z zanimivostmi in izjemnimi dogodki. V tem primeru je treba govoriti o zaslugah in vlogi županov, lokalnih umetnikov in drugih ustvarjalcev, ter - seveda - o vlogi, dogodivščinah in vtisih posameznika. Sodeč po anketi, je nastalo nekaj novih parkirišč, dogovorili so se za gradnjo športnih dvoran, razširjali so ceste, igrala je svetlobna koračnica, letale so štorke, kljub vsemu so nekateri našli (nove) službe. Skoraj čisto navadno leto.

KSENIJA KHALIL, ekonomistka iz Črnomlja: "Odhajajoče leto mi bo najbolj ostalo v spominu po tem, da sem izdala svojo prvo knjigo o nerajski hrani, ki je bila, kot mi je prišlo na ušesa, dobro sprejeta. Od dogodkov v okolici se mi bo vtisnilo v spomin precej razgibano kulturno življenje. Nasploh sem kar zadovoljna s letom, ki se izteka, saj je izpolnilo moja pričakovanja."

MARIJA ZORKO, upokojenka iz Trnovca pri Metliki: "Letošnje leto se mi je zdelo precej običajno in podobno ostalim, in kar dobro bo, če bo tako tudi naprej. Letošnje leto me namreč ni razočaralo. Hudo me je pretreslo, da je bilo v naši vasi več hudih nesreč, celo z najhujšimi posledicami. Bilo je tudi srečno, saj si ga bom zapomnila predvsem po tem, da se je poročila moja hčerka."

MILENA RAJŠL, učiteljica na dobrniški šoli: "Šele prvo leto poučujem na tej šoli in zame je najboljši dogodek leta to, da smo pridobili nove prostore, kar omogoča, da imamo poleg pouka samo dopoldne. S tem so se izboljšale tudi delovne razmere za naš mali kolektiv, ki zelo dobro sodeluje. Zame je najprejnejši dogodek, da sem se letos poročila."

ROMAN KRAGL, natakar v Paradižu, lokalno Gostinskega podjetja Sevnica: "Če omenim drobne, a po moje kar pomembne pridobitve v iztekajočem letu, ne morem mimo lepo urejenega parkirišča za Hotel-sko-trgovskim centrom, kar je pomembno tudi za naš lokal. Vesel sem tudi, ker so v bližini mojega doma cestarji razširili dva ovinka proti Lončarjevemu Dolu in je zdaj vožnja varnejša."

FRANCI BOGOVIČ, župan občine Krško: "V občini smo uspeli narediti presek stanja. Ob koncu leta imamo več ali manj rešene nekatere zadeve, ki jih ni bilo mogoče doreči, tako so ostale drobne stvari, ki so sporne. Lažje bo načrtovati in optimistično iti naprej. Na posavski ravni se mi zdi dobro, da smo se vsi trije župani pogovorili in da nekaj projektov poteka usklajeno."

MARJANCA RAŠOVIČ, vodja kuhinje v Petrolovem Motelu na Čatežu, iz Brežice: "Ob koncu leta sem vesela, da smo preživeli to leto in da nas niso dali na cesto. Ljudje so bili ves čas v negotovosti, ali bo služba ali je ne bo. Leto je bilo povprečno, nič izjemnega se ni zgodilo. Tudi letos me ni vznemirjala politika. Politikov je bilo dosti, veliko se kregalo, ne naredijo pa nič konkretnega."

DUŠAN ZAMIDA, upokojenec iz Kočevja: "Zame kot nekdanjega športnika in še vedno velikega ljubitelja športa je bil letos najpomembnejši dogodek na Kočevskem podpis sporazuma o izgradnji športne dvorane med ministrom za šolstvo in šport Pavletom Zgago in županom Jankom Vebrom. Nova dvorana je pogoj za obstoj kočevskega športa in vključevanje še večjega števila ljudi."

FRANC ČESAREK, samostojni podjetnik iz Nemške vasi pri Ribnici: "Letošnje leto je v Ribnici zaznamovalo dokončanje prepotrebne prenovle Plečnikovih zvonikov na ribniški cerkvi. Za Slovenijo in njeno promocijo pa je bil najpomembnejši Humarjev podvig. Bil je prikaz človeških zmogljivosti, a tudi pametne odločitve. Lahko nam je za zgled tudi na vseh drugih področjih."

MARKO PRAZNIK, sistemski inženir iz Novega mesta: "V minulem letu se je veliko zgodilo: najprej sem zamenjal službo in junija dobil tudi prvega otroka, sina. Ta dva dogodka sta tako popestrila moje življenje, da si bom to leto zagotovo zapomnil. Nova služba je velik korak in z njim sem doslej kar zadovoljen, sin pa je prišel še za povrh, tako da bomo leto 2000 čakali v troje."

Po novem iz Brežic tudi kokakola

V naslednjih treh letih bo Vino Brežice polnilo pijače Coca-Cola Beverages za slovenski trg - Za 250 milijonov tolarjev skupnih vlaganj - V prvem letu 35 milijonov litrov

BREŽICE, LJUBLJANA - Potem ko so v preteklo sredo pozno v noč v Brežicah potekali razgovori med družbo Coca-Cola Beverages Slovenija in Vinom Brežice, so že naslednji dan v Ljubljani slovesno podpisali partnerski sporazum. Pogodba je tudi potrdila, da proizvodnja ene najbolj znanih blagovnih znamk na svetu ostaja v Sloveniji, čeprav je Coca-Cola Beverages opustila proizvodnjo v Žalcu.

Že cel mesec pred dogovorom je tehnično osebje Coca-Cole preverjalo sposobnost polnjenja v Vinovi polnilnici v Sentenartu, nedaleč od Brežic. Vino že 25 let sedeluje s Schweppsom, ki je od lanskega decembra v lasti Coca-Cole. Po Schweppsovih merilih je brežiška polnilnica najboljša v Evropi in med 10 najboljšimi v svetu, toda zahteve novega partnerja so Brežičane kljub temu presenetile. "Ugotovili smo, da ima Coca-Cola še višje standarde, zato bomo morali še veliko spremeniti," je po podpisu pogodbe povedal glavni direktor Vina Karel Recer. Za prilaganje bosta oba partnerja skupaj vložila v proizvodnjo 200 milijonov tolarjev, poleg tega pa bo Coca-Cola namenila še 50 milijonov za usposabljanje tehničnega osebja doma in v tujini.

Triletna pogodba o polnjenju kokakole in drugih pijač iz te družine je prišla ravno pravi čas, kajti brežiška polnilnica ima prevelike zmogljivosti za svoj trg, zato bi se v kratkem na seznamu tehnoloških presežkov znašlo 50 od skupno 188 zaposlenih. "Pogodba je izziv za našo družbo, ki tako vstopa v evropsko konkurenco, hkrati pa prepotrben obliž za

rano, ki je nastala ob izgubi trgov in neizkoriščenih zmogljivosti," poudarja direktor Recer.

Coca-Cola bo v Brežice postopoma prenesla polnjenje celotne palete svojih pijač. Že januarja bodo s polnilne linije prišle prve steklenice, medtem ko bodo plastenke začeli polniti spomladi. V prvem letu naj bi napolnili 35 milijonov litrov pijač iz tega programa, kar je veliko ob podatku, da je Vino Brežice doslej letno prodalo 15 milijonov litrov vseh pijač, od tega 3 milijone litrov vina in ostalo brezalkoholnih pijač. Dejstvo, da brežiško podjetje lahko količinsko več kot podvoji proizvodnjo, kaže, kako ogromne in

Karel Recer

premalno izkoriščene so zmogljivosti njegove polnilnice. Doslej so brezalkoholne pijače predstavljale 81 odst. celotnega proizvodnega programa Vina Brežice, zdaj se bo s proizvodnjo za Coca-Colo ta odstotek povečal celo na 93. Kot sta ob podpisu povedala direktor Vina Recer in Tom Galek, generalni direktor Coca-Cole Beverages za jugovzhodno Evropo, obe podjetji pričakujeta, da bo sklenjeni posel donosen.

B. DUŠIČ GORNIK

Zlata plaketa Krki in Tonetu Gošniku

LJUBLJANA - 15. decembra je Ivan Dolničar, predsednik glavnega odbora ZZB in udeleženecev NOB Slovenije podelil več srebrnih in zlatih plaket Zveze borcev. Za zvestobo boju za svobodo domovine, za vsestransko oporo in pomoč pri delovanju, prireditvam in slovesnostim borbevske organizacije, kjer je bila tovarna zdravila Krk zmeraj odprti rok in razumevala srca, je zlato plaketo ZZB Slovenije prejela tudi tovarna zdravil Krka. Visoko priznanje je prevzel Stanislav Plavec, član uprave in namestnik generalnega direktorja podjetja. Za dolgoletno delo v ZZB, za plodno novinarstvo in publicistiko o NOB je zlato plaketo dobil tudi Tone Gošnik iz Novega mesta.

Po novem letu bo cepljenje obvezno

Tudi dolenjski starši v strahu pred morilsko bakterijo Hib - Okužen še nihče - Za samoplačniško cepljenje prijavljenih preko sto otrok - Po novem letu cepljenje obvezno in zastoj

NOVO MESTO - Med slovenskimi starši vlada že dober mesec dni prava panika in strah za svoje otroke. Začela se je z novico o smrti triletnega mariborskega fanta, ki se je usodno okužil z bakterijo Hib (*Haemophilus influenzae b*), prejšnji teden pa sta za gnojnim meningitisom hudo zbolela še dva otroka. Seveda se je zdaj tudi na Dolenjskem povečalo povpraševanje po cepljenju, ki je bilo doslej pri nas možno, a ne obvezno.

Kot je povedala dr. Alenka Švajger - Pavlakovič, vodja predšolskega dispanzerja v Zdravstvenem domu Novo mesto, do zdaj v njihovi bolnišnici še niso sprejeli nobenega takega primera, vendar razume skrb in strah staršev za svoje malčke. Bakterija Hib namreč najbolj prizadene otroke do petega leta starosti, še posebej nevarna pa je za tiste, ki so pravkar preboleli hujšo bolezen in pri katerih je obramba telesa oslabiljena zaradi drugih vzrokov. Kot je povedala Pavlakovičeva, so Infekcijsko kliniko v Ljubljani že dlje časa opozarjali, da bi cepljenje postalo obvezno, čeprav so bili primeri okužbe s to bakterijo, ki lahko povzroči tudi smrt, tako pri

nas kot v tujini redki. Zdaj je že jasno, da bo s 1.1.2000 cepljenje uvrščeno v nacionalni program zdravstvenega varstva, torej se bo pridružilo programu obveznih cepljenj otrok od drugega meseca do petega leta starosti in bo zastoj.

Kljub temu pa so se nekateri starši že prej odločili za samoplačniško cepljenje. Prejšnji teden so v novomeškem zdravstvenem domu začeli s cepljenjem in starši so prijavili 101 otroka. Zanimanje je še veliko, saj je na listi čakajočih prijavljenih okrog 350 otrok. Od tretjega meseca do šestega meseca so potrebna tri cepljenja (po

5.814 tolarjev): za otroke od šestega meseca do enega leta starosti dve cepljenji; po isti ceni, od enega do petega leta eno po 5.680 tolarjev, od treh do pet let pa tudi eno cepljenje po 3.690 tolarjev. Cepiva je dovolj.

L. MURN

Ljubljansko pismo

Upokojevanje po novem

Tudi državne in vdovske pokojnine

Kot vemo, je državni zbor 10. decembra s sprejetjem novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju prižgal zeleno luč za pokojninsko reformo, ki se bo začela s 1. januarjem leta 2000. Po novem zakonu bo sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja tristranski, obsegal pa bo obvezno zavarovanje na podlagi medgeneracijske solidarnosti, obvezna in prostovoljna dodatna zavarovanja ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi osebnih pokojninskih varčevalnih računov.

K ugodnemu razpletu triletnih razprav o pokojninski reformi v Sloveniji je odločilno prispeval dogovor, ki so ga podpisali vsi socialni partnerji. Zlasti pomembno je soglasje socialnih partnerjev v zvezi s pogoji upokojevanja, s postopnostjo uvažanja posameznih ukrepov, z odmero pokojnine in sestavo organov upravljanja ZPIZ. Odločitev za pokojninsko reformo je (bila) več kot nujna. Tudi prebivalstvu Slovenije se, podobno kot drugod po svetu, življenjska doba podaljšuje, za stanje v pokojninski blaginji pa je neugodno tudi razmerje med aktivnim in pasivnim prebivalstvom: na 1,7 zaposlenega pride 1 upokojenec.

Starost upokojencev v Sloveniji je med najnižjimi v Evropi (56,5 let). Novi zakon uvaja zato možnost izbire med zgodnejšo upokojitvijo in nekoliko nižjo odmero pokojnine ter

Zdravstvene kartice razdeljene

Zelo malo napak

NOVO MESTO - Po pilotni uvedbi kartice zdravstvenega zavarovanja v Krškem smo Dolenjci in Belokranjci prvi v Sloveniji zamenjali stare zdravstvene izkaznice s sodobnim dokumentom - kartico. Od 18. oktobra pa do začetka decembra je kartice prejelo 103.000 zavarovancev iz novomeške območne enote ZZZS in okrog 2.000 zavarovancev iz drugih območnih enot (npr. zaposleni v Ljubljani), ki pa imajo stalno bivališče v naši regiji.

V tem času so postavili tudi 15 samopostrežnih terminalov za potrjevanje in ažuriranje kartic. Zdravstveno osebje pa je prejelo profesionalne kartice, s pomočjo katerih lahko berejo podatke na zavarovanečih kartici, letih so razdelili okrog 600. V glavnem so jih prejeli zdravstveni tehniki in medicinske sestre, zanje pa so organizirali tudi izobraževanje. Po ambulantah so razdelili še 226 čitalnikov.

Direktorica novomeške območne enote ZZZS Suzana Jarc je povedala, da je razdelitev kartic sicer potekala počasneje, kot so prvotno predvidevali, predvsem zaradi omejenih možnosti pošte, so pa zelo zadovoljni, ker se je izkazalo, da je na karticah zelo malo napak, tudi zaradi natančnega in prizadevnega dela njihovih delavcev. Še največ negotovanja pri ljudeh je bilo zaradi tega, ker so kartice prihajale za vsakega zavarovanca posebej in so tako v družini morali po vsako pošiljko posebej na pošto, če jih poštar ni našel doma. Zato so Novomeščani direktno že opozorili, naj v ostalih območnih enotah, kjer se pripravljajo na uvedbo kartice, poenostavijo način vročanja kartic.

J. D.

med kasnejšo upokojitvijo in višjo odmero pokojnine. Minimalni pogoj za pridobitev starostne pokojnine bo tako, po novem, dopolnjena starost 58 let za oba spola enako, ob dopolnjeni pokojninski dobi 40 let (moški) oz. 38 let (ženske). Če pa bosta upravičenca dosegla le 20 let dopolnjene delovne dobe, bo starostni pogoj 63 let za moške in 61 let za ženske. Ob zavarovalni dobi 15 let pa naj bi bil starostni pogoj 65 let za moške in 63 let za ženske.

Zakon uvaja tudi nove vrste pokojnin: državno in vdovsko. Državna pokojnina je nekakšna nacionalna pokojnina v sistemu pokojninskega zavarovanja in ne izvira iz zavarovanja. Opredeljena je kot prejemek, ki se ob dopolnitvi določene starosti izplačuje osebi, ki nima nikakršne pokojnine in katere lastni dohodki ne presegajo cenzusa za pridobitev varstvenega dodatka, s pogojem, da je ta oseba dopolnila 65 let in je med 15. in 65. letom starosti najmanj 30 let bivala v Sloveniji. Vdovska pokojnina pa je prejemek, ki pripada preživelemu partnerju oz. ob izpolnjevanju določenih pogojev tudi razvezanemu zakoncu ali partnerju v zunajzakonski skupnosti, umrlega zavarovanca ali uživalca pokojnine. Veljavna odmerna stopnja za polno pokojninsko dobo je zdaj 85 odstotkov od osnove, po novem zakonu pa bo 72 odstotkov.

Pomembna novost pokojninske reforme je tudi tristranski sistem zavarovanja. Prvi stebel bo obvezno dokladno zavarovanje, ki bo potekalo v organizaciji ZPIZ-a. V drugem stebri sta predvidena obvezno dodatno naložbeno zavarovanje (kapitalski skladi) ter prostovoljno kolektivno podjetniško zavarovanje (pokojninski skladi). V okviru tretjega stebra zavarovanja pa bo potekalo prostovoljno individualno zavarovanje.

VINKO BLATNIK

TPV je danes skupina uspešnih

10-letnica skupine TPV - Pred leti 70 odst., zdaj le še polovico vsega prometa ustvarijo s sosednjim Revozom, saj povečujejo prodajo drugih programov - Še zametki novih družb

NOVO MESTO - Tovarno posebnih vozil so pred desetimi leti oblikovali kot ostanek, saj so vanjo združili programe, ki niso bili uporabni za proizvodnjo avtomobilov ali počitniških prikolic. S proizvodnjo posebnih vozil, v okviru Sklada za razvoj, brez prepoznavnosti, znanega lastnika in ekonomske moči je podjetje zašlo v hude težave.

Kot poudarja Vladimir Bahč, generalni direktor današnje skupine TPV, bi se razgovori o proizvodnji opreme za Renaultova vozila in za Revoz lahko slabo končali, če ne bi zaposleni v celoti odkupili podjetja in prevzeli odgovornosti za novo zgodbo TPV-ja. V 10-ih letih se je iz neprepoznavega ter programske in ekonomske šibkega podjetja razvila skupina TPV, ki jo poznajo doma in po Evropi, saj združuje uspešna podjetja z dobrimi kapitalnimi donosi. Tri družbe so v mešani lasti: TPV Johnson Controls (do lasti TPV TREVES) izdeluje avtomobilске sedeže, družba Arsed ogrođa zanje, TSB pa žične in cevne sestavne dele. TPV Suhor izdeluje kovinske dele za avtomobilsko industrijo in podvožja za prikolice za več evropskih proizvajalcev, TPV Brežice pa prikolice za avtomobile. V okviru delniške družbe TPV delujejo še tri-

je profitni centri (Avtomobilski deli, TPV Avto in Storitve), ki so zasnova za morebitne nove družbe.

Polovica vse proizvodnje je za Revoz, od preostanka pa dobri dve tretjini prodajo drugim domačim in tretjino tujim kupcem. Nekdaj so 70 odst. vse proizvodnje prodali Revozu, a so v nekaj letih ta delež zmanjšali z razvojem drugih dejavnosti. Prihodki TPV-ja od leta 1993, ko je imel za 2 milijardi tolarjev prometa, stalno naraščajo. Lani je skupina TPV zabeležila skoraj 8 milijard tolarjev in letos še milijardo več prometa. Zadnje povečanje direktor Bahč pripisuje predvsem povečanju prodaje v koncesiji, večji pro-

daji prikolic in povečanemu prometu na Suhorju.

Ob 10-letnici, ki jo bodo zaposleni obeležili 27. decembra v kulturnem domu Janeza Trdine, skupina TPV ne more več računati na tako naglo rast Revoza, zato razvija nove programe. Lani so v skupini ustvarili za 141 milijonov tolarjev neto dobička, medtem ko ga bo letos za kakih 20 milijonov manj. Večji del ga bodo porabili za naložbe, kajti družbe morajo stalno napredovati in slediti zahtevam kupcev ne le po vse večji kakovosti, temveč tudi po vse nižjih cenah.

B. D. G.

ODPRTA VRATA EKONOMSKE ŠOLE - Ravnatelj Srednje ekonomske šole Novo mesto prof. Jože Zupančič (desno) je na dnevu odprtih vrat osmošolcem predstavil programe ekonomskega tehnika, ekonomsko gimnazijo in program trgovca, njegovi sodelavci pa so potencialnim dijakom njihove šole predstavili nekatere tipične in zanimive predmete. Poleg 200 otrok so si ekonomsko šolo na dan odprtih vrat ogledali tudi starši in svetovalci iz osnovnih šol. (Foto: I. V.)

Do znanja v navideznem podjetju

V poskusnem programu ekonomskega tehnika se dijaki usposablajo v učenem podjetju - Za pol oddelka več želja, kot je prostora na ekonomski gimnaziji - Še višja šola

NOVO MESTO - Srednja ekonomska šola Novo mesto je ena izmed štirih šol v Sloveniji, ki so v letošnjem šolskem letu poskusno uvedle program šolanja za ekonomskega tehnika. Na šoli že drugo leto poteka program ekonomske gimnazije, prihodnje leto pa bo stekel tudi višješolski študij za poslovne sekretarje.

Program ekonomskega tehnika naj bi v prihodnosti nadomestil programa šolanja za ekonomsko-komercialnega tehnika in upravnega tehnika, kar precejšnje del pouka pa poteka v okviru učnega podjetja, ki kar najbolj ponazarja delovanje pravih podjetij. Za program je precej zanimanja pokazalo tudi dolensko gospodarstvo, ki bo v prihodnosti moralo stati ob strani šoli, da bi lahko uspešno izpeljala precej dražji šolski program. V učenem podjetju se dijaki namreč srečajo s konkretnimi situacijami, s kakršnimi se bodo kasneje v pravih podjetjih na kadrovskem, računovodskem in komercialnem področju. Učno podjetje je opramljeno s sodobni-

mi računalniki, telefaksi, fotokopirnimi stroji in drugo ne ravno poceni opremo. Pod nadzorom mentorjev dijaki v učenem podjetju simulirajo tudi poslovanje s tujimi podjetji, zato so med mentorji poleg ekonomistov tudi jezikoslovci.

Že drugo leto na novomeški srednji ekonomski šoli v dveh oddelkih poteka program ekonomske gimnazije. Gre za splošno izobraževalni program, ki se konča z maturo in maturantom omogoča vpis na univerzo. V prihodnje bo to edini program na ekonomski šoli, ki se bo končal z maturo, zato je zanj veliko zanimanja, tako da morajo za pol oddelka kandidatov

zavrniti. To je po besedah ravnatelja šole Jožeta Zupančiča dobro, saj se pri učenem uspehu pozna, da so izbrani uspešnejši in bolj nadarjeni učenci. Matura na ekonomski gimnaziji omogoča dijakom nadaljevanje študija na večini fakultet, tudi tehničnih, razen medicine, ker po dogovoru na ekonomski gimnaziji ni fizike, vendar se da tudi tu narediti izjemo.

I. V.

KONCERT IN MODNA REVILJA

OTOČEC - Klub Grad Otočec priredi danes, v četrtek, ob 20. uri v grajski restavraciji božični koncert tria La-Cumparsita. Za prijetno razpoloženje bodo poskrbeli tudi Grajski fantje, ki bodo zapeli božične pesmi. Kreaturek Marija Friedetzkij pripravila modno revijo večernih oblač, za obiskovalce pa še posebno presenečenje.

Kakšna občinska uprava?

Žužembski svetniki sprejeli odlok o organizaciji občinske uprave, župan pa bo pripravil sistemizacijo delovnih mest

ŽUŽEMBERK - Po vsej verjetnosti se bosta trem zaposlenim v upravi kmalu pridružila še vsaj dva. Čeprav bi po normativih za 4.750 prebivalcev potrebovali 7 zaposlenih, so nekateri svetniki že zdaj opozarjali, da je tako število za majhno občino prezahtojno ter da bi si bilo treba pomagati z zunanjimi strokovnimi sodelavci.

Občina Žužemberk bo imela poslej tudi zastavo in grb, na katerem je na zeleni osnovi naslikan ris v teku, pod njim pa modri val, ki ponazarja Krko. Svetniki so dali pozitivno mnenje h kandidaturi Jožeta Hribarja za ravnatelja OŠ Prevole in sklenili, da Vladimirju Kostevcu preneha mandat v občinskem svetu, ker je zdaj tajnik občine, namesto njega pa so potrdili mandat Jožetu Blatniku s Pleša, naslednjemu z liste LDS.

Večina jih je soglašala z imenovanjem Boruta Novaka za direktorja JP Komunala Novo mesto, čeprav je opozicija prepričana, da gre za politično in ne strokovno menjavo.

Kot sta povedala predstavnika Komunale, bo to javno podjetje v letošnjem letu ostalo brez 15 milijonov tolarjev, ki bi jih morala kot priključnino na kanalizacijsko omrežje plačati družba Novoles. Čeprav so vsi ostali občinski sveti na novomeškem območju potrdili zmanjšanje priključnine, je v Žužemberku osem (večina) svetnikov glasovalo proti. Župan je za to sejo pripravil tudi zasnovano osnutka proračuna občine, o tem, kako bodo dokončno porabili predvidenih 440 milijonov tolarjev, pa bodo v občini razpravljali v naslednjih dneh.

B. D. G.

PREDNOVOLETO SREČANJE - Društvo upokojencev Dvor in krajevni odbor RK sta pripravila tako kot vsako leto tudi letošnje tradicionalno prednovoletno srečanje, ki se ga je udeležilo več kot 160 upokojencev. Zbrane so pozdravili: predsednik KO RK Slavka Andrejčič, Območnega združenja RK Anica Bukovec in župan Franc Škufca. V prijetnem kulturnem programu so se predstavili učenci podružnične šole na Dvoru, pevski zbor KD Dvor ter harmonikaši Katarina, Matjaž in Primož. Posebej so se spomnili tudi najstarejših: Anice Može, Marije Legan, Anice Štravs, Mirke Reparja, Stane Glavana in Marije Bradač (na sliki). V prijetnem razpoloženju in ob dobri plesni glasbi ansambla Izvir so nedeljski večer zaključili z željo, da se drugo leto ponovno srečajo. (Foto: S. Mirtič)

Ena gospa je rekla, da so v Podgorju najprej cepili trte, zdaj morajo pa še otroke.

MILIJON ZA DIALIZO

NOVO MESTO - V tednu od 11. do 17. decembra se je v sklad za izgradnjo dializnega oddelka v Splošni bolnišnici Novo mesto nabralo 944.000 tolarjev. Uprava bolnišnice naproša vse darovalce in tudi banke, da čim bolj vpišejo podatke.

V času od 6. do 19. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Jožefa Barle iz Gorenjih Selc - Vanjo, Bernardka Cimermančič s Hriba pri Orčku - dečka, Marija Zupančič z Gorenje Lokvice pri Metliki - Aleša, Mateha Belentin s Sel pri Mirni - Jana, Erika Šuklje iz Desince pri Črnomlju - Ano-Mari, Jožica Gorenčič iz Mirne Peči - dečka, Ivka Simončič iz Ručetne vasi pri Črnomlju - Marka, Irena Horžen iz Trebnjega - Kristjana, Renata Bukovec iz Vavte vasi - Tino, Marta Bevc iz Šmalčje vasi - Andreja, Darja Frankovič s Črešnjec pri Semiču - Nejc, Jožica Bizjak iz Ravnega pri Raki - Blaža, Mojca Mohar s Potov Vrha - Miho, Franciška Fink iz Obrha pri Dolenjskih Toplicah - Domna, Damjana Črnugelj iz Velikih Brsnic - Tejo, Brigita Bele z Dolnje Težke Vode - Laurito, Aga Stanojevič iz Vavte vasi - Davora, Darinka Hrovat iz Šentjerneja - Niko, Antonija Milčonič iz Drašičev - Antona, Irena Cimermančič iz Jurne vasi - Matveža, Barbara Miklavčič iz Bušince - Vesno, Marija Švajger iz Šmarjskih Toplic - Neo in Leo, Matejka Kukenberger s Studenca - Urbana, Renata Jakša z Vranovičev - Denisa, Nataša Munič Škrabec iz Spodnjega Starega Grada - Amber, Terezija Gorenc iz Kamnja - Marijo, Anica Bahor iz Dragovanje vasi - Marka, Milojka Turk Šerbec z Otočca - Elo, Brigita Lakner iz Krškega - Katarino, Mukeleta Štefanič iz Kapljice - Jasmino, Jadranka Zunič s Preloke - Veroniko, Lidija Pintar iz Dolge vasi - Jana.

Iz Novega mesta: Nina Rauh iz Krallfove ul. - Patricijo, Ksenijo Škrubej iz Smrečnikov ul. - Katjo, Sabina Šiler iz Prečene - Jana, Simona Jaki Kramar iz Westrove ul. - dečka, Vesna Podobnik iz Mušičeve ul. 14 - Tina in Dorina, Petra Zaletej, Ob Težki vodi 9 - Timoteja.

Čestitamo!

Vladimir Bahč

Z delodajalci po mirni poti

Spore med delodajalci in delavci skuša območna organizacija ZSSS rešiti brez stavk in mimo sodišč

NOVO MESTO - V četrtek, 16. decembra, je dolenska območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije na programski volilni seji dosedanemu sekretarju Jožetu Mikliču dodelila nov štiriletni mandat. Dan pred tem je območna organizacija ZSSS predstavila svoje letošnje delo.

Plaz stečajev, ob katerih imajo sindikati zelo pomembno nalogo zaščititi socialno varnost delavcev, se je tudi na Dolenskem umiril. Tako sta šli letos v stečaj le dve podjetji: Pionir Standard, kjer je

brez dela ostalo 195 delavcev, in Iskra Elektroliti, kjer je delo izgubilo 43 zaposlenih. Vzpodoben je tudi trend zaposlovanja in zmanjšanje brezposelnosti v regiji, čeprav je po besedah sekretarja Jožeta Mikliča veliko delavcev v hudi socialni stiski. 150 najbolj ogroženim delavcem je območna organizacija letos razdelila skupno za 4 milijone tolarjev pomoči, 700 članom pa je trenutno stisko pomagala ublažiti s 50 tisoč tolarji posojila.

Pravna območna organizacija Vanja Vizjak je povedala, da je pravno pomoč pri njih iskalo 1250 članov sindikata, od tega 400 ob stečajih. Poleg stečajev se z največ težavami srečujejo zaradi kršenja kolektivnih pogodb, še posebej pri tako imenovanih "novodobnih" podjetnikih. Večino sporov med delodajalci in zaposlenimi poskušajo rešiti po mirni poti, brez stavk in mimo sodišč, saj se zavedajo, da jim kopičenje nerešenih zadev na sodiščih ne bi koristilo. Tako je za Dolensko značilno, da na delovnem in socialnem sodišču nimajo tožbenih zaostankov.

Območna organizacija ZSSS se na vse agresivnejšo konkurenco alternativnega sindikata odziva tudi z reorganizacijo. Tako združuje območne odbore in organizacije Dolenske in Bele krajine, večje organizacijske spremembe pa so doživele sindikalne organizacije v TPV-ju, Mercatorju in Labodu.

I. V.

DARILA ZA ŠOLO DRAGOTINA KETTEJA

NOVO MESTO - Jutri ob 9.30 bo v osnovni šoli Dragotina Ketteja novoletno praznovanje z obdaritvijo otrok. Predstavniki Tovarne zdravil Krka bodo kot vsako leto otroke obdarili z osebni darili, člani Lions kluba Novo mesto pa bodo šoli podarili televizor, videokorder in digitalni fotoapar.

Na strehi kar 108 tisoč opek

Nekateri Metličani nergajo, da obnova gradu poteka (pre)počasi, kar pa sta tako župan kot direktorica Belokranjskega muzeja zanikala - Poleg obnove ostrejša tudi novi stropovi

METLIKA - Po letu 1790, ko je bil v Metliki zadnji večji požar, zgorela pa sta grad in del mesta, imenovan Požeg, so se letos poletni v mestu prvič lotili temeljite obnove gradu. A kar nekaj let so si v Belokranjskem muzeju, ki domuje v gradu, prizadevali, da bi dobili denar od ministrstva za kulturo in metliške občine, saj je streha grozila, da se bo zrušila vase.

Lani je padla odločitev, da jima bosta pri naložbi pomagali država in občina, že leta prej pa so pridobili projekte za obnovo. "Takrat so bili vsi mnenja, da bodo zamenjali le ostrejša in kritino, ko pa so ju odstranili, se je pokazalo, da so

tudi stropi v prvem nadstropju tako slabi, da bi jih, če ne sedaj, zagotovo morali zamenjati v naslednjih letih. To pa je tudi za muzealce pomenilo velik zalogaj, saj smo morali izseliti vse muzejske zbirke in arhiv, del depojev, knjižnico in upravne prostore," je pojasnila direktorica Belokranjskega muzeja Andreja Brancelj-Bednaršek.

S tem so se seveda dela zavlekla, saj so na novo postavili 1.500 kv. metrov stropov v 1. nadstropju, medtem ko morajo 3.000 kv. metrov strehe prekriti s 108.000 kosi bobrova. Branceljeva pravi, da nekateri Metličani nergajo, zakaj dela potekajo tako počasi, a je zatrdila, da tisti, ki imajo izkušnje s tovrstnim delom pravijo, da delajo izredno hitro. Tudi metliški župan Dragovan je pohvalil, da imajo dober nadzor in da se obnašajo zelo varčno, tako da bodo s 112 milijoni tolarjev naredili, kar je največ mogoče. Streha bo prekrita do novega leta.

Prvotno so načrtovali, da bo muzej zaprt od 1. junija do novega leta, zaradi dodatnih del pa bodo gradbeni delavci odšli iz gradu šele spomladi, potem pa bodo na vrsti še zaključna dela. "Ko je nastajal načrt za streho, so pripravili tudi namembnostni načrt za vsak prostor posebej. Zato so porušili nekaj prizidkov in predelnih sten in naredili krožni obhod po arkadnem hodniku v 1. nadstropju, da bi grad čim bolj spominjal na prvotno gradnjo," pravi Branceljeva ter priznava, da bodo muzealci imeli dodatno delo, saj bodo morali stalne zbirke prilagoditi novim prostorom. Kako sodobno jih bodo postavili,

KMALU POD STREHO - Delavci kljub zimi hitijo prekriti streho metliškega gradu, na katero bodo položili več kot sto tisoč opek.

je odvisno predvsem od ministrstva za kulturo. Čeprav bi do leta 2001, ko bo muzej praznoval 50. letnico, radi posodobili vsaj nekaj zbirke, se bodo za začetek najbrž odločili za podobno postavitev, kot je bila doslej. Radi bi namreč čimprej odprli vrata, saj bi obiskovalci, ki jih je bilo po več kot 20 tisoč na leto, radi zopet obiskali muzej. Vendar je Branceljeva prepričana, da je najbolje, da staro stavbo temeljito obnovijo, obiskovalce pa bodo, ko bo zaključena glavna dela, povabili na ogled in jih seznanili z obnovo gradu. M. BEZEK-JAKŠE

Ljudsko izročilo ohranja Slovence

Tako je menil prof. Janez Mušič na zanimivem in kvalitetnem celovečernem nastopu folkloristov iz Dragatuša, ki so v goste pripeljali še folkorno društvo iz Lovrenca na Pohorju

DRAGATUŠ - Navada je že, da folklorna skupina iz Dragatuša pravi ob koncu leta celovečerni nastop. Letošnji je bil že deveti, v črnomaljskem kulturnem domu pa so se predstavili petič. Prizadevajo si, da bi bili čim bolj izvirni ter da bi postregli zvestemu občinstvu s čim novim ali vsaj manj poznanim iz bogate zakladnice belokranjskega ljudskega izročila, a so letos priznali, da jim je že skoraj zmanjkalo idej.

Zato so se tokrat želeli spoprijeti z izzivi sodobnega časa, kar pa ne pomeni, da so se namesto s pesmi in plesnimi, ki so jih plesali in peli dedki in babice, predstavili s punkom, rockom in kar je še takšnih sodobnih reči. Ne, v resnici sta na sodoben čas na prelomu tisočletja spominjala le scena z večkrat povečanim računalnikom ter govor direktorja založbe Mladika, sicer pa dragatuškega rojaka prof. Janeza Mušiča. "Tehtamo, kaj bomo ob vstopu v Evropsko unijo pridobili, izgubili in kako bomo ohranili svojo identiteto, da se bomo razlikovali od drugih narodov. Pomembno je, da ostanemo še naprej pristni Slovenci s svojim jezikom, kulturo in ljudskim izročilom. A le od nas samih bo odvisno, ali bomo prepoznavni po svojih značilnostih in se bomo ohranili kot Slovenci," je menil prof. Mušič. Pri tem igra pomembno

MLADI ROD - Dragatuški folkloristi, ki sodijo med najboljše v Beli krajini, se ne bojijo, da ne bi bilo za njimi koga, ki bi nadaljeval bogato ljudsko izročilo, ki ga zdaj sami tako skrbno negujejo. Na sobotnem celovečernem nastopu se je dragatuška otroška folklorna skupina (na fotografiji) predstavila s prijetnim spletom pesmi "Sijaj, sijaj, sonce". (Foto: M. B.-J.)

vlogo prav ljudsko izročilo, ki ga uspešno ohranja in neguje dragatuška folklorna skupina, ki uspešno skrbi tudi za naraščaj. Na sobotnem celovečernem nastopu se je namreč pred nabito polno dvorano prvič predstavila tudi otroška folklorna skupina.

Dragatušci so potrdili govornikove besede, da je bogastvo naše ljudske izročila izjemno ter da se z njim lahko postavimo ob bok velikim narodom. Čeprav so se bali, da se bodo na tokratnem nastopu ponavljali, pa so v bogati zakladnici le izbrskali že skoraj

pozabljeno belokranjsko pesem "Tam, kjer polko špilajo", zapisano v začetku tega stoletja. Na novo pa so se predstavili s spletom predgrajskih pesmi in plesov, žal pa so le nekoliko spremenili in dopolnili svojo narodno nošo, saj si zaradi pomanjkanja denarja niso mogli privoščiti originalne poljanske narodne noše.

Dragatuška folklorna skupina je črnomaljsko občinstvo navadila, da jim je vedno pripeljala v goste še kakšno folklorno skupino. Tako so že gostili folkloriste iz Gorenjske, Prekmurja, Stajerske in Primorske, tokrat pa se je z milslinjskim, mežiškim in pohorskim spletom pesmi in plesov predstavilo folklorno društvo iz Lovrenca na Pohorju.

M. BEZEK-JAKŠE

Direktorju naj bi grozili

Na občini čakajo na sanacijo IMP-Livarja, na upravi zagotavljajo, da livarski pesek ni škodljiv, občani pa so sklicali sešatek

ČRNOMELJ - Na predprazničnem sprejemu, ki ga je črnomaljski župan Andrej Fabjan pripravil za novinarje, je slednje najbolj zanimal IMP-Livar, ki je tudi sicer zaradi onesnaževanja okolice med Črnomalci letos povzročil precej slabe volje. Čudilo jih je tudi, zakaj v krajevni skupnosti niso pripravili obljubljenega okroglega mize o tej problematiki.

Župan je pojasnil, da je direktor IMP-Livarja Osterman, ki je najprej obljubil sodelovanje na okrogli mizi, pozneje obljubo snedel z obrazložitvijo, da mu grozijo, Fabjan mu je ob koncu leta pisal, da pričakuje, da bo pravočasno končal s sanacijo tovarne. "Občini na IMP-Livarju pomagala pri iskanju lokacije za deponijo livarskih peskov, bojim pa se, da se bodo stvari predolgo vlekle. Ljudje nergajo tudi nad prahom, ki ga spuščajo v zrak. Po drugi strani pa je to edino podjetje v črnomaljski občini, ki je razpisalo 14 kadrovskih štipendij, kar pomeni, da imajo resne načrte. Pred kratkim se je na IMP-Livarju ogledalo tudi

nekaj direktorjev, ki se zanimajo za sanacijo prostorov, ki jih IMP ne bo potreboval," je pojasnil Fabjan ter zanikal, da bi na občini karkoli vedeli o tem, da je IMP pripravljen plačati ljudem, da bi odvažali livarski pesek, ki se kopiči na tovarniških dvorišču, in z njim zasipavali vrtače.

Na upravni enoti Črnomelj pa so povedali, da je v okolici Čudnega sela določen nov prostor za deponiranje livarskih peskov, ki po zagotovilih Dušana Kočvarja ni sporen. Povedal je še, da je livarski pesek nenevarna snov in ni škodljiv. Določeni so pogoji, kakšno morajo biti odlagališča za tovrstni pesek, da ni vplivov na okolje, sicer pa mora dati soglasje za deponijo livarskih peskov tudi Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. A črnomaljski IMP-Livar z odlaganjem livarskih peskov in prahom, ki prihaja iz tovarne, še naprej buri duhove med Črnomalci, ki so pred dvema dnevmi pripravili sešatek o tej problematiki. Več o tem v prihodnji številki Dolenjskega lista. M. B.-J.

O ČRNOMELJU IN BELI KRAJINI - Črnomaljska Staneta Lozarja domačini poznajo predvsem kot slikopleskarja in predanega ekologa, pretekli teden pa se jim je predstavil v povsem novi vlogi: kot slikar. Predsednik KUD Artokeka Bela krajina Jožef Vrščaj je namreč v Špelcih hiši v Črnomlju otvoril razstavo, ki jo je v okviru cikla Štiri asi iz rokava skupaj z Lozarjem pripravil Mladinski kulturni klub Bele krajine. Lozar je na njej na ogled postavil 30 tušev, ki izžarevajo lepoto in ljubezen, ki ju avtor čuti do svojega mesta. Njegovo navezanost na Belo krajino je čutil tudi na slikah starih zidanic in hiš. Lozar je ob svoji prvi samostojni razstavi prejel veliko čestitk, brzojavno čestitko pa je moral podpisati celo kar med otvoritvijo razstave. (Foto: M. B.-J.)

Sprehod po Metliki

DILEMA - Metliški svetnik Lojze Malenšek je na zadnji seji neoblegeno potožil, da je v dilemi, ker ne ve, ali se tretje tisočletje začne 1. januarja leta 2000 ali 2001. Vprašanje je naslovilo na občinske strokovne službe. A še preden bi uspeli odpreti usta, jim je stopil v bran župan Slavko Dragovan. Malenšku je pojasnil, da "službe niso izobražene v tej smeri, da bi dale kompetenten odgovor". Toda svetniku ni odgovoril niti župan, in Malenšek od takrat ostaja v dilemi.

SELITEV? - Ne Metličani ne Semečani si ne znajo razložiti, zakaj je metliški župan Dragovan pretekli teden sklical sejo prireditvenega odbora metliške Vinške vigradi v semškem penzionu Smuk. Saj je samo v Metliki okrog 30 gostinskih lokalov in ni vrag, da so bili prav vsi zasedeni. Je pa res, da si ne Metličani, še manj pa Semečani, niti pomisliti ne upajo, da se morda v Dragovanovi glavi plete kakšna preselitev priljubljene prireditve v Semeč. Lega Metličani ne bi preživeli, še manj pa Semečani.

TRI ZNACILNOSTI - Prireditve "Z godbo v novo leto", ki jo je preteklo soboto pripravila mestna godba Metlika, je imela nekaj bistvenih značilnosti. Oktet Vitis je (spet) pel s sedmimi pevci. Božiček, ki se je med prireditvijo sprehajal po prireditvenem prostoru, ni potreboval blazine, da bi si "pričaral" debel trebuh. Je imel kar svojega, mesenega. Obiskovalci pa so imeli vtis, da so več peli, igrali in plesali gostje kot godba, s katero naj bi, kot je obljubljala v naslovu prireditve, Metličani odšli v novo leto.

Črnomaljski drobir

OTVORITEV - Črnomaljski župan Andrej Fabjan je zatrdil, da bo najbolj srečen človek v občini, ko bodo prihodnje leto odpirali nov varstveno-delovni center v poslovni coni Majer. Se posebej, če bo otvoritev pred volitvami.

DEŽ IN VETER - Čeprav so dragatuški folkloristi že kako izkušeni, so potrebovali nekaj desetletij, da se jim je posvetilo, da jim nekatere pesmi prinašajo nesrečo, in so jih črtali iz svojega bogatega repertoarja. Čeprav jih je na črnomaljskem jurjevanju nešteto krat do kože namočilo, četudi je skupina pred njo plesala še v sončnem vremenu, so se naprej peli "Kiša pada, veter duva". Ko pa so tudi na Čerkem zaradi njih in njihove pesmi o dežju morali preseliti prireditev s prostega pod streho, so končno spoznali, da morajo pozabiti nanjo. Sedaj se je ne upajo zapeti, niti če imajo nastop v dvorani. Kaj se ve, lahko bi veter odpihlil streho.

MUZIKA - Belokranjski so ponosni ljudje, a se le najde še kdo, ki je pripravljen tudi malo popustiti svojem ponosu. Takšen je bil na sobotni prireditvi v Metliki z naslovom "Z godbo v novo leto" metliški župan Dragovan. Ne zgodi se prav pogosto, da bi Metličan, še najmanj pa župan, plesal tako, kot bi mu igral prebivalec sosednje črnomaljske občine. Dragovan pa je storil prav to. Prav prečerno je zaplesal ob melodiji, ki jo je iz frajtonarice izvajal Ione Filak iz Gribelj, sicer poznan kot najboljši frajtonar med oraci in najboljši orac med frajtonarji. In zelo dobro sta se ujela metliški Svržčan in črnomaljski Gribelje.

Semiške tropine

REŠITEV - Na v gornjih rubrikah že omenjeni metliški prireditvi "Z godbo v novo leto" se je metliški župan Dragovan, ko je zaplesal z Berto, ženo Brajdimirja Ratajčiča, izkazal kot dober plesalec polke po romsko. Tako veselo je poskakoval, da je povezovalcu programa Toniju Gašperiču od vznemirjenosti ušlo: "No vidite, tako se rešuje romska problematika! Ne pa Šokci, ki Romom gradijo hiše!"

ZASTAVA - Znani Semečani je bil pretekli teden šokiran, ko je povabil goste iz več slovenskih občin na jedajo v semiško gostilno pri Pezdircu. Ko so postregli s sadno kupo, je bila v njej zapicer slovenska zastava (na fotografiji). "Zakaj ne semiška?" je bil jezen gostitelj, a so ga gostje

pomirili, da je to gotovo salomonška rešitev: ker v gostilni niso vedeli, iz katerih občin so gostje, so jim sadno kupo dekorirali s slovensko zastavo. Semečani bi gotovo dobili semiško, pa četudi bi jo kuhar sam narisal.

Bo država odvezala mošnjiček?

Semiški občinski svet je naslovil na državo protestno pismo z zahtevo, da jim pomaga urediti razmere na Sovinku, ki so velika cokla za ključevanje Romov v normalno življenje

SEMIČ - Semiški občinski svet je poslal na državni zbor, vlado RS, komisijo vlade RS za zaščito romske etnične skupnosti ter petim ministrstvom protestno pismo. V njem so Semečani navedli predvsem zahteve, za katere od države pričakujejo, da jih bo uresničila pri urejanju romskega naselja Sovinek, ki ga nekateri še vedno bolje poznajo kot Štiri roke.

Na Sovinku živi 59 ljudi, od tega 39 otrok. Semečani si, odkar so dobili svojo občino, prizadevajo, da bi v naselju, ki gotovo v vsej Beli krajini velja za najbolj problematično, odpravili vsaj največje težave. Tako jim je z nakupom 3,5 hektara zemljišče uspelo pridobiti prostor za novo naselje, postaviti tri stanovanjske hiše, medtem ko so eni družini pomagali pri nakupu gradbenega materiala. Dobili so tudi skupinsko lokacijsko in gradbeno dokumentacijo za 10

stanovanjskih hiš, naredili parcelacijo ter parcele razdelili družinam, ki že bivajo na Sovinku. Skozi naselje so zgradili 232 metrov makadamske ceste, družinam pomagali pri gradnji vodnjakov ali jim kupili cisterne za vodo. Občina plača Romom tudi polovico stroškov pri opravljanju voznških izpitov ter z različnimi ugodnostmi spodbuja tiste, ki so vključeni v program javnih del. Zavedajo pa se, da bodo morali v javna dela vključiti tudi ženske in pomagati pri zaposlovanju mladih, ko zaključijo osnovno šolo. V semiški občini so prepričani, da za preživetje nista dovolj le hrana in obleka. Po njihovem ne bi smel nihče ostati brezbrizen ob podatku, da naselje nima elektrike, da mnogi prebivajo pod šotori, da je za njih pozimi dneva konec že ob 16. uri ter da se zjutraj umivajo v mrzli kapnici. A kljub temu vsi šoloobvezni otroci obiskujejo šolo. Če tretje leto je nekaj Romov vklju-

čenih v javna dela, saj drugačna zaposlitev sedaj ni mogoča. Vendar so vsi odrasli Romi nepismeni, brez delovnih izkušenj, saj pred javnimi deli še nihče ni bil zaposlen in živijo v slabih razmerah. Tudi s pomočjo, bodisi v denarju ali blagu, ne znajo pravilno ravnati. Vse to je velika cokla pri njihovem vključevanju v normalno življenje.

Zaradi naštetega Semečani predlagajo, da bi denarne pomoči zbirali namensko za nakup gradbenega materiala ter s programom boja proti revščini in socialni izključenosti zagotovili del denarja za gradnjo hiš na Sovinku. Elektrifikacijo Sovinka naj bi plačala država, ob naselju pa bi opravili tudi agromelioracijo ter s tem pridobili njive za Rome. V Semiču so izračunali, da bi od letos do leta 2001 od države potrebovali za napeljavno elektriko brez zemeljskih del in drogov 5,7 milijona tolarjev, za pomoč pri nakupu gradbenega materiala za vsaj štiri hiše 6 milijonov tolarjev ter za izvajalca javnih del 2,5 milijona tolarjev. O tem, v kolikšni meri jih bo država zares uslišala, Semečani gotovo ne bodo molčali. M. B.-J.

SDS

Socialdemokratska stranka Slovenije

Vesel božič in obilo osebnega zadovoljstva in skupnega napredka v prihodnjem tisočletju članom in vsem, ki imajo radi Slovenijo, vošči Občinski odbor Črnomelj

DRUŽENJE LJUDI - Prireditve, ki potekajo na mestni ploščadi v Kočevju v okviru "Vesega decembra v Kočevju" vsak dan, so presenetljivo dobro obiskane tako med tistimi, ki se predstavljajo domače skupine, šole in vrtni, kot med vikendi, ko gostujejo skupine od drugod. Ne glede na to, ali gre za otroke iz vrtca ali tako popularna imena iz sveta slovenske zabavne glasbe, kot sta denimo Vili Resnik in trenutno pri najstnikih priljubljena skupina Foxy teens, ki je v Kočevju nastopila prejšnji četrtek, pa se v vsega le dobrih petih minutah po zaključku nastopov mestna ploščad domala docela izprazni. Do sedaj je bilo vreme do nastopajočih in gledalcev povečini milostno, vsaj kar zaveda ne preveč nizkih temperatur. Tisti redki, ki jim "ne gori pod petami" in na mestni ploščadi ostanejo tudi še kakšno minuto dlje, se zato upravičeno sprašujejo, ali bo ob hladu, ki preveča ljudi od znotraj navzven in ne obatno - to se odraža tudi v, povprečju gledano, dokaj mlačnem odzivu publike na nastope - v Kočevju sploh kdaj možno uresničiti tako osnoven in preprost namen, kot ga ima prireditelj "Veseli december". Druženje ljudi namreč pomeni več kot samo njihovo zbiranje na in za ogled prireditve - na najsi je organizator z doseženim še tako zadovoljen!

KOMENTAR JE ODVEČ - Kočevska občina je letos nabavila in še v začetku decembra na mestno ploščad postavila 8 od skupno 10 novih stojnic. Cena za najem stojnice znaša tisoč tolarjev na dan. Se ta ponedeljek so bile razen jurčka in dveh stojnic vse ostale še vedno prazne. Ob tem, da bi nekateri obrtniki in podjetniki dali v prodajo na stojnice svoje izdelke, če bi jih namesto njih prodajal organizator prireditve ali seveda brezplačno kdo drug, razni rokodelci in izdelovalci okrasnih predmetov pa bi stojnico najeli in tudi zmrzovali ob njej, če bi si od dnevnice prodaje lahko obetali izkupiček, ki bi zadostil vsaj za kritje najemnine za stojnico, je vsak komentar odveč!

OBČAN SPRAŠUJE, MEDVED ODGOVARJA

"Kaj meniš o prizadevanju Evrope, da bi prepovedali naš izvoz govedine oziroma rdečega mesa?"
"To je povsem razumljivo, saj imajo gotovo na razlogi še dovolj mesa angleških ali pa morda še kakšnih drugih norih krav, ki bi ga radi izvozili kamorkoli."

Ribniški zobotrebci

IZNAJDLJIVOST - Da so Ribničani pretkani in sila iznajdljivi ljudje, je minulo soboto potrdil tudi izdelovalec suhorbarskih izdelkov Franc Jaklič iz Savejca. Na slovesnosti v počastitev 20-letnice delovanja ribniške območne obrtne zbornice je ob predstavitvi nagrade raziskovalne naloge ribniških osnovnošolcev "Suha roba v Ribniški dolini" padel z na odru postavljene klopi, na kateri je v opravi kot za delo v svoji delavnici sedel med prireditelji. Kot je ugotovil prof. Janez Bogataj s filozofske fakultete v Ljubljani, Jaklič ni hotel preprosto priznati, da se je usedel predaleč nazaj, zaradi česar se je klop na svoj delavnici sedel med prireditelji. Kot je ugotovil prof. Janez Bogataj s filozofske fakultete v Ljubljani, Jaklič ni hotel preprosto priznati, da se je usedel predaleč nazaj, zaradi česar se je klop na svoj delavnici sedel med prireditelji.

NISO VIDELI NOT - Prireditelj "Športnik leta" ima v Ribnici sila neprimerno ime. Ob splošnem, da akcijo tudi letos tako kot zadnja štiri leta vodi R-Kanal, ki bo športnika leta razglasil januarja prihodnje leto, so na prireditvi podelili številna priznanja in plakete, se pogovarjali z gosti, med katerimi so bili tudi športniki Tomaž Tomšič, Uroš Šerbec, Beno Lapajne, Aljaž Pegan in Grega Židan, ter počeli se vse mogoče - samo športnika leta niso razglasili. So se pa na prireditvi naučili še nekaj, in sicer, da v še tako goreči želji, da bi pripravili čim bolj napeto vzdušje, ne smejo pogasiti luči, dokler pihala godba ne opravi svojega dela. Četudi bodo morda to napako še kdaj ponovili, pa bodo prav gotovo potrebovali manj časa kot tokrat, da bodo ugotovili, da godbeniki v temi ne vidijo not!

Za prepir sta potrebna dva!

Center za promocijo in razvoj turizma občine Kočevje ni izpeljal zastavljenega programa - Upravni odbor se ograjuje od odgovornosti in krivdo pripisuje zaposlenim

KOČEVJE - V dobrem letu in pol od ustanovitve Centra za promocijo in razvoj turizma je Center "pridelal" za okoli milijon tolarjev izgube. Ne upošteva izpad dohodka zaradi "zamujene turistične sezone", se k temu lahko prišteje še vsaj 7 milijonov tolarjev, kolikor sta jih za delovanje Centra prispevali občina in država, saj, kot so ugotavljali svetniki na svoji zadnji seji, Center zastavljenega programa ni uresničil.

Kot je v poročilu o delu upravnega odbora Centra zapisala predsednica Mirica Dimitrijevič, so se težave začele takoj po odprtju novih prostorov Centra decembra lani. Ker je bila poleg začasnih vodje Lejle Kratine v Centru zaposlena turistična animatorka Saša Gorše veliko odsotna zaradi "bolniške", je bil Center pogosto zaprt. Pritožbe na račun (ne)delo Centra so se še povečale, ko so Kratinovo imenovali za koordinatorko projekta Po poteh naravne in kulturne dediščine, saj je bila zato še pogostejše službeno odsotna, vrata Centra in s tem tudi turistično informacijske pisarne pa še pogostejše zaprta. Da bi zapolnila kadrovske vrzeli, je Kratinova brez vednosti upravnega odbora začela zaposlovati delavce preko javnih del, s tem pa ljudi, kot je ocenil upravni odbor, od "katerih ni bilo možno zahtevati posebnih odgovornosti in jim naložiti

strokovne naloge". Po zadržkih Dimitrijevičeve, je bilo sodelovanje med Kratinovo in upravnim odborom vseskozi oteženo, saj naj bi se Kratinova izmikala svojim dolžnostim. Ker je Goršetova aprila dala odpoved, Kratinova pa začela vse pogostejše izostajati z dela zaradi zdravstvenih težav, je upravni odbor maja odločil, da je potrebno takoj pripraviti razpis za zaposlitev turističnega animatorja in direktorja Centra. Kratinova je pripravila razpis za animatorja, ki so ga konec poletja nato tudi zaposlili, ne pa tudi za direktorja. Za njen dogovor z županom, da z razpisom počaka, ker naj bi se v kratkem ustanovila Regionalna razvojna agencija, v katero naj bi se vključil tudi Center, je upravni odbor zvedel šele konec avgusta. Ker so že predtem župana obvestili o težavah, Kratinova pa ves čas opozarjali na pomanjkljivosti in nedoslednosti,

upravni odbor ne prevzema odgovornosti za neuresničitev zastavljenega programa. Vendar pa, kot je na seji dejal tajnik občine Miloš Senčur, "tudi upravni odbor lahko mirne duše prevzame del krivde", saj z zaposlenimi v Centru ni vzpostavil pravega odnosa. Za prepir sta namreč potrebna dva!

M. LESKOVŠEK-SVETE

ŽIVE JASLICE

TURJAK - Turistično društvo Turjak bo na božični večer, 24. decembra, ob 19.30 predstavilo na dvorišču gradu Turjak žive jaslce, ob 20. uri pa bo v Viteški dvorani še polnočnica. Naslednji dan, se pravi na božič, pa bodo ob 16.30 vse ponovili. Prireditelj bo ob vsakem vremenu, saj bo v primeru slabega vremena vse v Viteški dvorani.

BLAGOSLOV KONJ

VELIKE LAŠČE - Na blagoslov konj vabi Konjerejsko društvo Velike Lašče vse člane društva, rejce in ljubitelje konj. Blagoslov bo na štefanji dan, 26. decembra, po drugi maši pred gasilnim domom v Velikih Laščah, opravil pa ga bo župnik Vladimir Jaksetič.

PRIREDTIVJE V RIBNICI

RIBNICA - Z namestitvijo ogrevalnega šotora pred Miklovo hišo so se v Ribnici pričele zaključne decembrske prireditve. Turistično društvo Ribnica bo organiziralo velik božično-novoletni sejem, člani etnološkega vaskega društva iz Hrovače pa bodo od 24. do 30. decembra z živimi jaslami pripravili enkratno vzdušje s prizori iz Svetega pisma, recitali in božičnimi pesmimi. 26. decembra ob 18. uri bo v športni dvorani tradicionalni božično-novoletni koncert.

Učna doba za koalicijska obnašanja

Programsko-volilne konference kočevske ZLSD se je udeležilo do sedaj rekordno število članov - Novi predsednik je Jože Lindič - Kritično o koaliciji

KOČEVJE - Kočevska območna organizacija ZLSD, ki velja za trenutno najmočnejšo stranko v kočevski občini, je imela 10. decembra volilno-programsko konferenco. Novi predsednik stranke je postal kočevski podžupan in vodja svetniške skupine stranke Jože Lindič, podpredsednika pa Ernest Deržek in Dušan Zamida ter tajnik Matija Jerbič.

Na presenečenje udeležencev in vodstva stranke se je volilno-programsko konferenco udeležilo kar 136 članov in simpatizerjev, kar je, kot je povedal ta ponedel-

jek na tiskovni konferenci donedavni predsednik stranke Jože Novak, za stranko rekord obisk in zavidanja vredna udeležba za strankarsko življenje v Kočevju nasploh. V vzdušju srečanja članov pred iztekom leta, s katerim so nadaljevali po zaključku konference, kritičnih pripomb na uresničevanje programa stranke ni bilo, so pa udeleženci konference predstavili različne poglede - od pohvalnih do odklonilnih - na koalicijsko povezovanje stranke z LDS. Kot je na tiskovni konferenci povedal Lindič, je koalicijski med ZLSD in LDS na Kočevskem "učna doba za koalicijska obnašanja" in bo "na primeru, iz katerega se lahko učijo sodelovanja tudi drugod po Sloveniji," vztrajalo tudi novo vodstvo stranke.

Število članov se je od ustanovitve stranke do danes podvojilo, za stranko še posebno razveseljivo ob tem pa je, kot je povedal Lindič, da so pridobili veliko mladih članov. Če so jih še lani oče-

njevali, da si lastijo preveč in da ni bilo toliko narejenega, kot so si pripisovali zaslug, pa so letos, kot je dejal Lindič, zadane cilje uresničili. Ob dejstvu, da sta tako župan kot podžupan iz ZLSD ter da z LDS, ki ji pripada še drugi podžupan, dobro sodelujejo, pričakujejo, kot je povedal župan Janko Veber, da bodo do konca mandata uspešno uresničili kar 90 odst. programskih usmeritev stranke, ki dajejo enakovredno poudarek tako razvoju športa, šolstva, kulture, stanovanjske oskrbe, komunalnih in drugih dejavnosti kot tudi vzpodbujanju družabnih srečanj, kar pa so prav letos že uresničili s "četrtkovimi večeri" v poletnih mesecih in "veselim decembrom", ki se odvija v teh dneh.

POZIV ZA NAPOVED STANOVANJSKIH POVRŠIN

LOŠKI POTOK - Te dni občani prejema obrazce za prijavo podatkov, ki bodo občini služili za odmero nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, to je stanovanjskih hiš, počitniških objektov, garaž in še nezazidanih stavbnih zemljišč, ki že imajo lokacijsko dovoljenje. Odlok spada v skupino odlokov, ki jih je predpisala država, z njimi pa naj bi polnili občinske blagajne. Odlok o nadomestilu za stavbna zemljišča je med finančno učinkovitejšimi, saj so zavezanci vsi, ki imajo v občini svoje (lahko tudi stare) hiše, ki so že davno prazne in ne bodo verjetno nikoli več naseljene. Sam odlok ni nov, je pa občina Loški Potok kar dolgo odlašala z njim in je seveda ena redkih v državi, ki še ni uvedla tega davka.

KOLEDNICI PRIHAJAJO

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Koledniki, se pravi trije kralji s spremstvom, bodo ob božiču do praznika sv. treh kraljev obiskovali domačije po robarski fari. Nosili bodo srečo in veselje ter izprosili kakšen dar.

V Občini Kočevje želijo več informacij

KOČEVJE - Območje občine se uvršča v vrsto tistih občin, v katerih je največ kmetijskih in gozdnih površin v lasti Republike Slovenije, s katerimi gospodarji in upravljalci kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Že takoj po delovanju Sklada je bilo na njegovo delo več upravičenih in neupravičenih pripomb od strani posameznih družb, krajevnih skupnosti, občinskega sveta in župana občine Kočevje Janka Vebra, ki je tudi poslanec v državnem zboru RS. Predlogi in pripombe so se nanašale predvsem na odtok denarja iz te občine, manj pa na organiziranje aktivnosti za omejitve zaraščanja kmetijskih površin in pospeševanje založbe teh zemljišč in drugih vprašanj, zveanih s problematiko kmetijskih in gozdnih zemljišč.

Z željo, da bi bili točneje seznanjeni vsaj informativno, se v občini zavzemajo, da naj bi se omogočilo obravnavati poročila o poslovanju in nadzornega odbora Sklada na občinskem svetu, v tistem delu, ki se nanaša na območje te občine, zlasti njegovega vključevanja v gospodarjenje z gozdovi, tudi na področju gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja. Ob tem pa želijo zvedeti, kako je razrešil Svet sklada vprašanje v zvezi z najemnino in ustreznostjo sklenjene

pogodbe z bivšim predsednikom sveta Sklada. Nadzorni odbor Sklada ugotavlja, da je bila sklenjena zakupna pogodba o brezplačnem zakupu 143 ha zemljišča od skupno 212 vseh zemljišč. Po tej oceni je bila ta zakupna pogodba sklenjena v nasprotju z veljavnimi pravili za dobo 30 let in se ta nanaša na kmetijska zemljišča iz območja te občine.

Iz poročila nadzornega odbora sklada, ki je bil v novembru 1999 leta posredovan DZ RS, je razvidno, da je v petletnem delovanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS v obdobju lastniškega preoblikovanja podjetij in pri izvajanju denacionalizacije opravil pomembno delo, žal pod precejšnjim vplivom dnevnih politik.

- vd

NOV KRAJEVNI ODBOR

VELIKE LAŠČE - Pred kratkim so krajin Dolnjih in Gornjih Retij ustanovili krajevni odbor, ki ga sestavljajo člani Janez Gruden, Alojz Gruden, Stane Indihar, Anton Žužek, Jože Debeljak in predsednik Jože Starič. V delovni program so zapisali, da nameravajo v prihodnjem letu urediti avtobusna postajališča in javno razsvetlavo, prenoviti pot v Retenjske senožeti, napeljati elektriko k Sv. Roku ter urediti središči in okolico obeh vasi.

Z BAKLAMI V HRIBE

TURJAK, DOBREPOLJE - Silvestrski pohod na Goro (Ahac) se bo začel 31. decembra ob 20. uri z avtobusnega postajališča Mali Ločnik. Uro kasneje se bo v cerkvi sv. Ahaca začela maša. Tradicionalni pohod z baklami na Kamen Vrh pa prireja 25. decembra, na predvečer samostojnosti naše države, Turistično društvo Podgora z vaščani Podgore in Dobropole. Zbirališče za pohod je vas Podgora, pohod se bo začel ob 18. uri trajal pa bo okoli ure zmerne hoje.

RIBNIŠKI PUŠELJEC 1999 - Vzporedno z akcijo "Športniki leta" je letos v ribniški občini že drugo leto zapored potekala tudi akcija "Ribniški pušelec". Od februarja do oktobra so bralci ribniškega glasila Rešet in poslušalci lokalnega radia Univox predlagali 30 oseb, ki bi si zaradi svojega dela, prijaznosti in drugih zaslug zaslužili priznanja. V glasovanju, ki je potekalo preko radia in preko dopisnic od oktobra do vključno prejšnjega četrta, so petim, ki so dobili največ glasov, podelili izdelek domačih suhorbarjev "Ribniški pušelec". Med najpopularnejše osebnosti so se v ribniški občini v letošnjem letu uvrstili (na posnetku od leve proti desni): pater Niko Žvokelj, župnik Maks Ipavec, prof. Janez Debeljak, dr. Alenka Nadler Žagar in Franc Mihelič. (Foto: M. L.-S.)

PROJEKT LETO 2000 - V pričakovanju leta 2000 so se na kočevski gimnaziji odločili, da bodo predstavili preteklost in prihodnost skozi šolske predmete na plakatih. Pripravili so povzetke najvidnejših dosežkov iztekajočega se tisočletja na področju družboslovnih in naravoslovnih predmetov, matematike, športa, tujih jezikov in slovenščine, obenem pa skozi oči odraščajoče mladine opozorili na probleme sodobnega časa. Današnjemu času in prihodnosti, ki mlade zanima bolj kot preteklost, so posvetili tudi temo javne debate, ki so jo pripravili ob otvoritvi razstave plakatov in predstavili njihove vsebine minulo sredo v Šeškovem domu. Ob krajšem kulturnem programu, v katerem so sodelovali učitelji in okoli 70 dijakov, in nagovoru sopodbudnice projekta ravnateljice Mete Kamšek so člani gimnazijskega debatnega kluba Cross-ex spregovorili o (ne)enakopravnosti delitvi dela med moškimi in ženskami v gospodinjstvu. Na posnetku: z otvoritve razstave plakatov, ki bodo na ogled do konca decembra v izložbi Name ter prostorih Nove LB in SK banke. (Foto: M. L.-S.)

ARHITEKTURNA DELAVNICA KOLPA 99 - Prejšnji ponedeljek so v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo del udeležencev letošnje arhitekturne delavnice Kolpa 99, ki je potekala od 28. septembra do 1. oktobra. Delavnice se je udeležilo 18 študentov fakultete za arhitekturo iz Ljubljane pod vodstvom doc. dr. Borisa Leskoveca, njeno izvedbo pa sta z namenom, da bi v razmeroma kratkem času odgovorili na nekatere aktualne probleme v obkoljski dolini, omogočili občini Kočevje in Kostel. Kot sta ob otvoritvi razstave povedala doc. dr. Leskovec in kočevski podžupan Janez Černač, je delavnica v tem uspeša. Kočevski, ki je začela ustvarjati svojo novo podobo in razumevanje ljudi v Sloveniji, kaj Kočevska sploh je, prav na področju arhitekture in urbanizma nastala dela, kot je dejal Černač, ponujajo kvalitetne rešitve, ki so dobra osnova za delo naprej. (Foto: M. L.-S.)

Učna doba za koalicijska obnašanja

Programsko-volilne konference kočevske ZLSD se je udeležilo do sedaj rekordno število članov - Novi predsednik je Jože Lindič - Kritično o koaliciji

KOČEVJE - Kočevska območna organizacija ZLSD, ki velja za trenutno najmočnejšo stranko v kočevski občini, je imela 10. decembra volilno-programsko konferenco. Novi predsednik stranke je postal kočevski podžupan in vodja svetniške skupine stranke Jože Lindič, podpredsednika pa Ernest Deržek in Dušan Zamida ter tajnik Matija Jerbič.

Na presenečenje udeležencev in vodstva stranke se je volilno-programsko konferenco udeležilo kar 136 članov in simpatizerjev, kar je, kot je povedal ta ponedel-

jek na tiskovni konferenci donedavni predsednik stranke Jože Novak, za stranko rekord obisk in zavidanja vredna udeležba za strankarsko življenje v Kočevju nasploh. V vzdušju srečanja članov pred iztekom leta, s katerim so nadaljevali po zaključku konference, kritičnih pripomb na uresničevanje programa stranke ni bilo, so pa udeleženci konference predstavili različne poglede - od pohvalnih do odklonilnih - na koalicijsko povezovanje stranke z LDS. Kot je na tiskovni konferenci povedal Lindič, je koalicijski med ZLSD in LDS na Kočevskem "učna doba za koalicijska obnašanja" in bo "na primeru, iz katerega se lahko učijo sodelovanja tudi drugod po Sloveniji," vztrajalo tudi novo vodstvo stranke.

Število članov se je od ustanovitve stranke do danes podvojilo, za stranko še posebno razveseljivo ob tem pa je, kot je povedal Lindič, da so pridobili veliko mladih članov. Če so jih še lani oče-

njevali, da si lastijo preveč in da ni bilo toliko narejenega, kot so si pripisovali zaslug, pa so letos, kot je dejal Lindič, zadane cilje uresničili. Ob dejstvu, da sta tako župan kot podžupan iz ZLSD ter da z LDS, ki ji pripada še drugi podžupan, dobro sodelujejo, pričakujejo, kot je povedal župan Janko Veber, da bodo do konca mandata uspešno uresničili kar 90 odst. programskih usmeritev stranke, ki dajejo enakovredno poudarek tako razvoju športa, šolstva, kulture, stanovanjske oskrbe, komunalnih in drugih dejavnosti kot tudi vzpodbujanju družabnih srečanj, kar pa so prav letos že uresničili s "četrtkovimi večeri" v poletnih mesecih in "veselim decembrom", ki se odvija v teh dneh.

POZIV ZA NAPOVED STANOVANJSKIH POVRŠIN

LOŠKI POTOK - Te dni občani prejema obrazce za prijavo podatkov, ki bodo občini služili za odmero nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, to je stanovanjskih hiš, počitniških objektov, garaž in še nezazidanih stavbnih zemljišč, ki že imajo lokacijsko dovoljenje. Odlok spada v skupino odlokov, ki jih je predpisala država, z njimi pa naj bi polnili občinske blagajne. Odlok o nadomestilu za stavbna zemljišča je med finančno učinkovitejšimi, saj so zavezanci vsi, ki imajo v občini svoje (lahko tudi stare) hiše, ki so že davno prazne in ne bodo verjetno nikoli več naseljene. Sam odlok ni nov, je pa občina Loški Potok kar dolgo odlašala z njim in je seveda ena redkih v državi, ki še ni uvedla tega davka.

KOLEDNICI PRIHAJAJO

ROB PRI VELIKIH LAŠČAH - Koledniki, se pravi trije kralji s spremstvom, bodo ob božiču do praznika sv. treh kraljev obiskovali domačije po robarski fari. Nosili bodo srečo in veselje ter izprosili kakšen dar.

Pitne vode že spet primanjkuje

Sprva 45 litrov vode v sekundi, po šestih letih pa le še 29 litrov - Obetavna nova vrtina globine 200 m v Radanji vasi - Plinska postaja na Medvedjeku "mehča" vodo z ogljikovim dioksidom

TREBNJE - Po šestih letih delovanja vodovodnega sistema Temenica, ki ga je v zadovoljstvo uporabnikov pitne vode predvsem v trebanjski občini, delno pa tudi v ivanški in litijski občini, odprl leta 1992 tedanji minister za okolje Miha Jazbinšek, so na trebanjski Komunali, upravljalcu tega sistema, ugotovili, da je izdatnost vrtnice s prvotnih 45 litrov na sekundo padla na 29 litrov.

Poleg zmanjševanja izdatnosti vrtnice so komunalcem vse več sivih las pričeli povzročati delci kalcijskega karbonata, ki ga je črpalka potegnila iz 150 m globoke vrtnice v Radanji vasi. Kljub temu da so vrtnico očistili, niso povečali izdatnosti. K sreči pa je površinski vodni vir v Senteplavju, ki so ga opustili, ko so pričeli črpati globinsko vodo, ostal neoporečen za vodopreskrbo. Tako so vodo iz tega in prečke vode s čateškega vodovoda pričeli v konicah dodajati osrednjemu "občinskemu" vodovodu. Temeniški vodovod še vedno daje okrog 3 litre vode v sekundi tudi gospodinjstvom v sosednjih ivanški in litijski občini.

Hydrološke raziskave kažejo, da je v Radanji vasi na območju sedanjih globinskih vrtnic vodo dovolj, le zajeti jo je treba. Zato se je trebanjska občina kot lastnica vodovodnega sistema Temenica odločila naročiti izdelavo nove 200 m globoke vrtnice v sosesčini sedanjih globinskih vrtnic. Izdelava vrtnice je v zaključni fazi, naložba pa bo stala okrog 15 milijonov tolarjev. Hidrogeolog inž. Zvone Mencej iz Hidroconsultinga, d.o.o., je ocenil, da bi iz nove, nadomestne vrtnice načrpali vsaj 40 litrov vode v sekundi, kar naj bi

zadoščalo za sedanje potrebe. To naj bi dosegli tako, da bi potopili črpalko do globine 40 m (v dosednji vrtnici je bilo to možno le do 30 m!). Dosedanja vrtnica bi tako ostala v rezervi.

Te dni so na Medvedjeku, kamor potiskajo vso načrpano vodo, spustili v pogon plinsko postajo. Raziskave so pokazale, da bi lahko zagate zaradi prekomernega odlaganja kalcijskega karbonata na stene cevovodov in mašenje cevovodov preprečili z dodajanjem ogljikovega dioksida pitni vodi. Tako bi v načrpani vodi vzpostavili karbonatno ravnovesje.

Komunala je doslej morala zaradi mašenja cevovodov s kalcijskim karbonatom zamenjati skoraj 3 km primarnih vodovodov. Plinska postaja za dodajanje ogljikovega dioksida je vseskozi pod budnim nadzorom vrhunskih strokovnjakov Inštituta za zdravstveno hidrotehniko pri Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani in strokovnjakov družbe Messner Slovenija iz Ruš. Pitno vodo še dodatno kemično analizirajo.

P. P.

ŠTEFANOV POHOD

ČATEŽ - 26. decembra ob 9. uri bodo izpred trgovine v Temenici na tradicionalni Štefanov pohod po vinogradniških pešpoteh krenili številni pohodniki, ne le člani organizatorja pohoda, to je Vinogradniško-turističnega društva Čatež pod Zaplazom. Pohod vključuje vse tri pešpote VD: Temenica-Debeli hrib-Primskovo-Zagrič-Čateška gora-Sejenice-Trebanjski vrh-Zemljica-Nišče-Krvica-Čatež. Predviden prihod na Čatež okrog 15. ure. Priporočljiva sta zimska obutev in poln nahrbtnik!

Prireditve ob letu 2000

SEVNICA - Občina Sevnica in Zveza kulturnih društev Sevnica vabita na vrsto prijetnih novoletnih prireditev. V četrtek, 23. decembra, ob 19. uri bo v sevniki župnijski cerkvi koncert božičnih pesmi okteta Jurij Dalmatin. V nedeljo, 26. decembra, ob 18. uri še posebej vabita Kulturno društvo Godba Sevnica in ZKD v dvorano Lisce na tradicionalni novoletni koncert sevniske godbe. Kot gostje se bodo predstavili člani dixland banda Ljubljanske korenine. Sledila bo novoletna napitnica. Od 28. do 31. decembra bodo na Trgu svobode v Sevnici vsak večer prireditve na prostem. V torek, 28. decembra, ob 17. uri se bo pričel večer sevniskih ansamblov in pevcev. V sredo, 29. decembra, ob 16. uri bo veselje živčav s prihodom dedka Mrza. V četrtek, 30. decembra, ob 16. uri bo večer harmonikarjev iz sevniske občine. V petek, 31. decembra, ob 22. uri se bo na Trgu svobode pričelo še silvestrovanje na prostem z velikim ognjemtom opolnoči. Igral bo ansambel Globus. V soboto, 1. januarja 2000, bo na novoletni potrdjenki v dvorani Lisce igral ansambel Veter. Naj spomnimo še na silvestrovanje krajanov Mirnske doline, ki ga v Krmelju pred gostiščem Barbara pripravljajo tri krajevne skupnosti, Tržišče, Šentjanž in Krmelj, ter Društvo Zagon Tižišče. Ognjemet v Krmelju pa bo ob 1. uri 1. januarja 2000 sprožil sevniki župan.

P. P.

VESELI DECEMBER V TREBNJEM

TREBNJE - V torek, 28. decembra, ob 17. uri bo v trebanjskem kulturnem domu sklepna prireditev, kjer bodo nastopili učenci osnovnih šol, glasbene šole in člani društev. Podelili bodo nagrade in priznanja za tekmovalne v okrašanju novoletnih jelk po osnovnih in podružničnih šolah. Uro poprej bo Melita Osolnik v diskoteki Afrika prepevala slovenske ljudske pesmi. V sredo, 29. decembra, od 11. do 13. ure bodo v Knjižnici Pavla Golie pripravili pravljico dopolne za otroke. Tega dne ob 18. uri pa bo v trebanjski športni dvorani tradicionalni novoletni koncert občinskega pihalnega orkestra Trebnje in trebanjskih mažoret. V petek, 31. decembra, od 10.30 do 11.30 vabijo otroke k izdelovanju palčkov v Knjižnici Pavla Golie.

10. KONCERT BOŽIČNIH PESMI

BOŠTANJ - Mešani pevski zbor boštanske župnije vabi v soboto, 25. decembra, ob 19. uri na jubilejni 10. koncert božičnih pesmi. Na koncertu v župnijski cerkvi bodo sodelovali še tukajšnji otroški cerkveni pevski zbor, boštanski ljudski pevci in učenci sevniske glasbene šole.

PREDNOVOLETNO SREČANJE INVALIDOV

SEVNICA - Tukajšnje društvo invalidov vabi v petek, 17. decembra, ob 14. uri na tradicionalno prednovoletno člansko srečanje, ki bo tudi tokrat v jedilnici sevniske Lisce. Igral bo ansambel Rožmarin. Cena programa je 2000 tolarjev. Neplačanih prijav ne bodo upoštevali.

USTANOVITEV ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

SEVNICA - Svet pokrajine Posavje v ustanavljanju je podprl ustanovitev Posavskega zavoda za zdravstveno varstvo. Prehodno pa naj bi enotno zajemali statistične podatke za vse tri občine v Posavju v Zavodu za zdravstveno varstvo Celje. Zdaj je Posavje razdeljeno med celjski in novomeški zavod.

P. P.

CEPLJENJE PROTI HIB - Tudi v Sevnici so zaskrbljeni starši preteklo soboto dočakali, da je cepivo proti v zadnjem času medijso razpiti in očitno nevarni bakteriji *Haemophilus influenzae b* le prispelo v sevniki zdravstveni dom. Sestre so cepile kar 60 malčkov (na posnetku), ta teden pa pričakujejo še več cepiva, ki ga je po nekaterih zagotovilih zdaj vendarle dovolj v Sloveniji. (Foto: P. P.)

PLINSKA POSTAJA NA MEDVEDJEKU - Dodajanje ogljikovega dioksida pitni vodi je prvi in edini tovrstni projekt v naši državi, bogate izkušnje s tem pa imajo v Nemčiji in drugod po svetu. Komunala Trebnje je imela doslej s tem projektom 3,8 milijonov tolarjev stroškov, letni stroški za dodani ogljikov dioksid pa naj bi znašali še 1,8 milijona tolarjev. Če bodo po enoletnem dodajanju ogljikovega dioksida rezultati ugodni, bodo vso montirano opremo odkupili, zanjo pa odšteli okrog 4 milijone tolarjev. Kakovost in neoporečnost vode se s tem ne bo prav nič zmanjšala. Na posnetku: vodja projekta dr. Drago Vuk s sodelavci, predstavniki trebanjske občine in Komunale pri plinski postaji. (Foto: P. P.)

DELAVNICE V DOBRNIŠKI ŠOLI - Učenci in učitelji dobrniške šole so pretekli četrtek prijetno presenetili vse, ki so jih obiskali med ustvarjanjem v njihovih delavnicah, tudi v likovni (na posnetku). Izkazali so se tudi v glasbeni in aranžerski delavnici, pri ročnih delih pa tudi v kuhinji pri izdelovanju okrasov iz slane testa. (Foto: P. P.)

Grb brez grozda

Težaven izbor občinskega grba - Dober Breznikov in Novakov predlog

TREBNJE - Po mnenju dr. Marka Marina, predsednika komisije za pripravo grba, zastave in pečata občine Trebnje, ki se je sestala že osemkrat, je predlog grba, ki ga je izdelal Bogdan Breznik, primeren za sodobno Trebnje, ustreza zgodovini in novim tokom. Panter je prepoznaven, satje primerno, le barve po mnenju društva Heraldika niso ustrezne, saj je modra barva v zakupu Romov. Marin pa se ne strinja z rožicami v grbu niti ne z grozdom, saj bi izpadlo, kot da v občini zelo radi pijejo vino, gozd pa je lahko tudi simbol Štajercov. Po Marinovemu mnenju ustreza tudi predlog Novakovega grba, ki ni klasičen, ampak je "enostavne, okrogle oblike in odlično reprezentira pečat". Svetnika SKD Marjan Pavlin in Franc Kozlevčar pa sta menila, naj bi v grb vključili simbola 10-dnevne vojne na Medvedjeku

in škofa Barage. S kakršnim koli spreminjanjem bo seveda moral soglašati tudi avtor grba, ki ga bo izbrala 5-članska žirija. Dr. Marin je na občinskem odboru za lokalno samoupravo povedal, da so bili nekateri predlagatelji zelo agresivni, da bi njihov grb vključili v občinskega.

P. P.

KRVODAJALSKA AKCIJA V SEVNICI

SEVNICA - Območno združenje Rdečega križa Sevnica vabi krvodajalce in ostale polnoletne, še posebej pa mlade in zdrave občane, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo v sredo, 29. in četrtek, 30. decembra v sevniki osnovni šoli Sava Kladnika. Krvodajalske akcije so kraj, kjer lahko pomagate prijatelju, sosedu, znancu, sebi ali pač nekomu...

za investicije, marveč zgolj za informativni program. Če se bo dolgoletnemu snemalcu nacionalne in Vašega kanala Francu Pavkoviču pri sodelovanju z Novomeščani pridružil še novinar Goran Rovin (oba pozorno poslušata Videtovo), potem niti o konkurenci ne bo več govora. (Foto: P. P.)

SEVNICANI ZA VIŠJO ŠOLO V POSAVJU

SEVNICA - Sevniciani podpirajo prizadevanja srednje ekonomske in trgovske šole Brežice, da bi v tem kraju ustanovili višjo strokovno šolo za komercialno poslovanje. Posavje je regija, ki še nima višješolske ustanove, je oddaljena od slovenskih univerzitetnih središč, kar 35 odstotkov delavcev v regiji pa je zaposlenih v trgovini.

Občina in tovarna sklenili premirje

Krško bo še naprej imelo v bazenu ogrevano vodo, Vipap Videm bo preklical zahtevo po ustavni presoji občinskega odloka - Svarila pred preveliko popustljivostjo tovarni

KRŠKO - Krško bo še naprej imelo v bazenu ogrevano vodo, tovarna celuloze in papirja Vipap Videm Krško pa bo preklicalo svojo zahtevo po tem, da ustavno sodišče oceni ustavnost in zakonitost krškega občinskega odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč. Tak je najnovejši razplet večletnih pogajanj med občino in krško tovarno celuloze in papirja.

Zaplet, ki se je končal tako, je nastal, ker je v preteklosti tovarna celuloze in papirja - takrat je bila v lasti družbe ICEC - zahtevala pri občini zase znižanje zneska nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč. Družba ICEC, ki je začela obratovati novembra leta 1996, je takoj v naslednjem letu začela tudi postopek za oceno

ustavnosti in zakonitosti odloka o plačevanju nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč. Ustavno sodišče je krški odlok, ki je bil podlaga nadomestilu, v spornih točkah razveljavilo marca 1998. Toda že v maju istega leta je občinski svet sprejel nov odlok, zoper katerega se je tovarna celuloze in papirja, tokrat že Vipap Videm Krško, spet pritožila na ustavnem sodišču. Vse skupaj je zvenelo tako, da bo Vipap Videm nehal ogrevati vodo v krškem plavalnem bazenu, če občina tovarni ne bo znižala nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč.

V času, ko ustavno sodišče o odloku še ni reklo zadnje besede, je domnevno sporni odlok ter pogajanja med občino in Vipapom Vidmom Krško vzel na pobudo župana pod drobnogled krški občinski svet.

Svetniki so nedavno soglašali, da občina zniža Vipapu Vidmu Krško znesek nadomestila. Da nastalo premirje ne bi bilo videti kot občinska kapitalacija, so zahtevali od župana, da lahko sklep o znižanju objavi v uradnem listu šele, ko bo svoj del obveznosti izpolnila tovarna. Od te so namreč zahtevali med drugim, da

umakne pobudo za ustavno presojo odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč. Zahtevali so tudi, naj odpiše vse terjatve do Plavalnega kluba Krško in občine Krško iz naslova ogrevanja vode v krškem bazenu. Tovarni so tudi naložili, naj se pogodbeno obveže, da bo od januarja prihodnje leto za nedoločen čas brezplačno ogrevala vodo za bazen.

Sklep velja ne le za tovarno Vipap Videm Krško, ampak tudi za njene morebitne pravne naslednike, kar je predlagal k prvotnemu županovemu besedilu sklepa Danilo Koritnik.

M. LUZAR

ŠE ZADNJA DELA - Jedrska elektrarna Krško bo v sklopu dolgoročne posodobitve pridobila tudi simulator, nekakšen tehnološki dvojni komandni sobe, iz katere strokovnjaki nadzorujejo in usmerjajo delovanje elektrarne. S simulatorjem, ki je v nuklearnih name-njen stalnemu strokovnemu usposabljanju, bo elektrarna lahko zagotovila osebju trikrat več treninga, kot ga je lahko dala doslej, ko so se strokovnjaki nuklearke usposabljali v tujini. V sobi novega trenažnega središča so pred dnevi zaključevali še zadnja dela monterji različnih strokov, tako da bodo predvidoma 27. decembra začeli preizkušati računalniški sistem. (Foto: M. L.)

ZABAVA S STARŠI - Učenci 1. in 2. razreda so povabili starše v šolo na novoletno praznovanje. Pripravili so jim program, kjer ni manjkalo petja, recitiranja in plesa. Nato pa so starše povabili, da skupaj izdelajo okraske. Ob prijetnem kramljanju jim je delo šlo lepo od rok. Izdelali so snežinke, verige, božične venčke ter okraske za na smrečico. Na koncu pa so vsi skupaj učilnico še okrasili. (Novinarski krožek OŠ Dobova)

Ob meji se dušijo v težavah

Gneča, kolone vozil in "nikogaršnje" ceste ob meji s Hrvaško - Če bo neposlušna država, bodo državljani nepokorni

SLOVENSKA VAS - Na Obrežju so pred dnevi javno obravnavali osnutek Zazidalnega načrta za gospodarsko cono v Slovenski vasi. Predstavniki krajevne skupnosti Jesenice na Dolenjskem, na katere območju je omenjeni predvideni gospodarski kompleks, je na obravnavi ponovila zahteve, s katerimi želi izboljšati življenjske in zlasti prometne razmere na svojem območju v zadnjem obdobju.

Krajevna skupnost poudarja, da bo z nastajajočim zazidalnim načrtom soglašala le, če bodo pristojni prometno uredili glavni vhod in križišče pri mejnem prehodu Slovenska vas. Prometne razmere na tem območju so res problematične, kot poudarjajo v KS.

V Slovenski vasi domačini močno občutijo, da je Slovenija nastala šele pred leti. Vendar menijo, da je krivično, da se je nanje zgrnilo toliko težav, za katerih odpravo je poklicana in edina pristojna država ali v najboljšem primeru občina, vsekakor neko nad krajevno skupnostjo. Domačini bodo zato še vztrajali pri uvodu omenjenih zahtev. Če jih vlada ne bo upoštevala, se bodo zatekli k državnim nepokorščini. To drugače pomeni, da bodo protestno zasedli in zaprli mejni prehod Slovenska vas.

Navedbo krajevne skupnosti dodatno pojasnjujejo izjave nekaterih domačinov, ki trdijo, da je pred mejnim prehodom pogosto dolga kolona vozil, skozi katero ne morejo zavijati na svoja dvorišča in v trgovino.

Krajevna skupnost med pogoji za izdajo svojega soglasja k zazidalnemu načrtu poudarja tudi, da morajo za to poklicani urediti lastništvo ceste skozi nekdanji tehnični remontni zavod, tj. načrtovano gospodarsko cono Slovenska vas. Cesta je zdaj "nikogaršnja", zlasti tedaj, ko jo je treba vzdrževati in pluziti. Po mnenju krajevne skupnosti načrta tudi ni mogoče narediti, ne da bi upoštevali sedanjo kanalizacijo. Ta deluje tako, da se odplake iz Slovenije zlivajo po kanalizaciji preko državne meje v čistilno napravo na Hrvaškem. Krajevna skupnost med drugim tudi zahteva ureditev struge in brežin reke Bregance.

M. L.

RAZSTAVLJA NEVENKA RUŠKOVIČ

BREŽICE - V kavarni Darka Šimuniča v Brežicah so 15. decembra odprli razstavo Nevenke Ruškovič, članice Društva likovnikov Brežice in Društva keramikov Slovenije. Doslej je razstavljal na številnih skupnih in dveh samostojnih razstavah. Poleg keramike upodablja krajinsko tihožitje v pasteli in olju. Slika v toplih barvnih tonih. Upodablja realistično, vendar začetno iz njenih slik liričen izraz, kot je dejal akad. slikar Pavol Tesar. Njeno tihožitje kar žari v toplih barvnih tonih.

M. L.

Ulični december

Brežice pred novim letom

BREŽICE - Na glavni ulici v središču Brežic bodo od 27. do 31. decembra vsak dan od 10. do 19. ure kulturne in zabavne prireditve, med 18. in 19. uro pa bodo obiskovalci lahko poslušali glasbo v živo. 29. in 30. decembra decembra med 18. in 21. uro bo najmlajše zabavala Coprnikiška Minka v Termopolisu v Termah Čatež.

V sklopu Uličnega decembra so včeraj zvečer pred cerkvijo sv. Lovrenca v Brežicah izvedli božični program, kjer ni manjkal Božiček.

Za uvod v decembrsko lahkotnejše razpoloženje so 14. decembra v brežickem prosvetnem domu uprizorili igro Mira Gavran "Ljubimec moje žene" in Ivica Vidoviča "Bit čee sve u redu".

M. L.

GLAVNA ULICA V DECEMBRU - Novo leto pričakujejo okrašene tudi Brežice. Zadnji petek v tem letu bo na glavni mestni ulici, ki je na posnetku, praznovalec točno opolnoči spregovoril brežički župan Vladislav Deržič. Opolnoči bodo prižgali ognjemet na bližnjem Šentvidu. (Foto: Rožman)

Novo v Brežicah

"ŠVERC" BO ŠE CVETEL - Razočaranje občanov Brežic ob državnozborni zavrnitvi podpisa meddržavnega sporazuma o maloobsejnim prometu s hrvaško je neizmerno. Zaradi te nepremišljene poteze glasniki ljudstva bo oblast lepo število po naravi sicer poštenih občanov uradno še vedno prištevata med kriminalce in nadnje pošiljala policijo že zaradi nedolžnega prevažanja kmetijskih pridelkov na ono stran Sotle, na odprtje napovedanih novih meddržavnih prehodov pa bo tudi treba še počakati. Kako bo omenjeno obnašanje parlamenta vplivalo na Šverc Commerce, še ni znano, verjetno pa bo "šverc" cvetel tudi v bodoče. In še potem, ko bo sporazum.

ODLEGLO JIM JE - V nasprotju s pričakovanji so na občini Štrausovo razmišljanje o neposrednih prenosih sej občinskega sveta preko kabelske televizije vzeli nadvse resno in na to temo pripravili kar tri študije, katerih skupni imenovalec je, da bi bila zadeva v vsakem primeru precej draga in da bo treba zaradi potrebnih vlaganj na uresničitev te zamisli še lep čas čakati. Ta novica je vsekakor najbolj razveselila svetnike same, ki se jim tako naseje še lep čas ne bo treba posebej pripravljati ter posebej razmišljati o vsebini in izvedbi posameznega nastopa.

Igla ni igra

Brežice omamljene

BREŽICE - Dve značilni igli v njegovih rokah sta govorili o tem, da za tistim brežičkim zidom ne sedi zato, da bi bral Sveto pismo, Marxa ali najnovejši časopis.

Po klicu policiji so prišli ponj. Policisti in ljudje z resnim vozilom. Spoznali so ga in on njih, on njih slabše, ker mu je bilo takrat še vseeno, ali sploh koga pozna.

Ime je pomembno, pa tudi ne, ker pač ni edino, ki ga je preboda narkomanska igla. Trdijo, da je v Brežicah takih imen veliko.

Prihodnost novega tisočletja se v Brežice po malem plazi skozi brizgaljke. Ta prihodnost je tu evropska in je balkanska. V Brežicah je pač stičišče svetov, od katerih se ima zahodni že za najboljšega in vzhodnjaški še zmeraj za najboljšega. In tu, na zemljepisnem stičišču nezdružljivih svetov, lokalno prihodnost po malem količijo z narkomanskimi iglami.

Je to hudo? Odvisno, kdo to pove. Povedo pa različni: statistika, policisti, pisniki, zdravstveno poročilo. In fantek. Tisti, ki ob večerih pogosto, čeprav ne zmeraj, sam zatava v mami, potem ko njegova ati in mati, ne meneč se za sinčka, izgineta neznano kam po svoj nepogrešljivi mamljivi napoj. K igli. Ne k igri. Ker igla ni igra.

M. LUZAR

"Ustvarjate novo podobo Term Čatež"

Na Čatežu ob Savi ena največjih slovenskih turističnih naložb

ČATEŽ OB SAVI - Terme Čatež so v ponedeljek v navzočnosti predsednika Republike Slovenije Milana Kučana slovesno odprle hotel Toplice, zimsko termalno riviero, večnamensko dvorano in tropski vrt. Novi objekti v Čateških toplicah pomenijo eno največjih letošnjih naložb v turizmu v Sloveniji.

Borut Mokrovič, generalni direktor Term Čatež, ob otvoritvi ni skril zadovoljstva nad dosežnim. "Pred desetimi leti smo imeli vizije in ideje. Z današnjo otvoritvijo so uresničene. Obiskovalcem lahko ponudimo veliko takega, česar ni drugje v Sloveniji in tudi ne v tem delu sveta," je poudaril Mokrovič.

Milan Kučan je pohvalil delo slovenskih naravnih zdravišč. Med temi imajo po njegovih besedah vodilno vlogo Terme Čatež. "Ustvarjajo kvaliteten turistični produkt, imajo dober poslovni rezultat, ki ni samo v vrhu slovenskih naravnih zdravišč, ampak je na ravni zahodne Evrope, in imajo dinamiken, stalen in ambiciozen investicijski cikel. To so čvrsta oporišča, na katerih temelji trdno in uspešno poslovanje Term Čatež, ter dovolj obetaven razvoj, ki zagotavlja ne le prodor Term v širši slovenski prostor, ampak tudi zanesljivo zaposlovanje in socialno varnost ljudi na Čatežu in v širši regiji," je o Termah menil Kučan.

Predsedniku se zdijo stvarne napovedi, da bi Terme Čatež lahko postale prvo slovensko turistično podjetje, ki bo prestopilo

• Delniška družba Terme Čatež dosega v iztekajočem se letu 3 milijarde tolarjev skupnega prihodka. Njen letošnji dobiček je glede na vrednost delnic družbe za 40 odstotkov nad lanskim.

državno mejo. "Ustvarjate novo podobo Term Čatež ob začetku novega stoletja. S storitvami, ki jih narekuje turist - kupec tretjega tisočletja," je dejal Milan Kučan.

M. L.

KRŠKO PLEŠE

KRŠKO - V veliki dvorani kulturnega doma Krško bo v ponedeljek, 27. decembra, ob 19. uri praznična glasbeno-plesna prireditev Krško pleše. Z dogodkom bodo obeležili tudi 25-letnico kulturnega dela Dušana Vodlana iz Krškega. Prireditve, na kateri bo nastopile plesne skupine, pesalci in pevski solisti, organizira Agencija Lukec, scenarij zanjo je napisal Silvester Mavsar.

Jože Avšič

Župani in sveti naj dvignejo glas

Bodo Brežice občutile umik zakona o obmejnem prometu iz parlamenta? Poslanec J. Avšič: "Na brežičkih vratih lahko hude posledice" - Avšič protestiral pri dr. Podobniku

BREŽICE - Ali bodo Brežice občutile boleče na svoji koži, da se je državni zbor nedavno ognil obravnavanju zakona o ratifikaciji sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju? Brežice o tem razmišljajo toliko bolj, ker to občino vežejo s hrvaško mnoge vezi. Poleg Brežice je začasen umik zakona iz parlamentarne obravnave podobno neprijeten dogodek za velik del ozemlja južno od Ljubljane.

Jože Avšič iz Brežic, poslanec državnega zbora, pravi o posledicah, ki jih utegnejo občutiti Brežice: "Mi v Brežicah smo na vratih Zagreba. Ne bo vseeno, če se bodo zaradi umika zakona poslabšali odnosi med Slovenijo in Hrvaško, kar so nekateri hrvaški politiki že napovedali. Brežice kaj lahko občutijo gospodarsko škodo. Če bo prišlo do zaostrovanja, prebivalci lahko pričakujejo tudi težave pri prehodu meje."

Državni poslanec Avšič je dan po umiku zakona iz parlamenta poslal pismo dr. Janezu Podobniku. V njem predsedniku državnega zbora izraža presenečenje in nejevoljo zaradi umika zakona iz obravnave. Avšič v pismu spomni Podobnika, da je ta nekako pozabil, kaj je obljubil predsedniku hrvaške vlade v pogovorih oktobra letos. Podobnik je oktobra namreč napovedal - in na to spomni

ni Avšič - da bo slovenski parlament sporazum med Slovenijo in Hrvaško ratificiral.

Avšiča moti tudi parlamentarno glasovanje, kakor ga je odobril predsednik Podobnik in na podlagi katerega je zakon o ratifikaciji sporazuma moral začasnno v arhivu. Pravi, da je Podobnik dal glasovati v trenutku, ko je bilo nekaj očitnih zagovornikov omenjenega zakona zunaj parlamentarne sobe

• "Omenjeni sporazum o malo-obmejnem sodelovanju je v državnem zboru že dve leti. Opozicija mu nasprotuje, kar gre razumeti tudi zato, ker je opozicija. Slabše je, da ne da soglasja vladni koalicijski partner ljudska stranka. Vendar sporazum obravnava in rešuje v mnogočem probleme približno 250.000 ljudem v Sloveniji ob meji s Hrvaško, od Osilnice preko Bele krajine in Dolenjske do Posavja," poudarja Avšič.

PONAREJENA FOTOGRAFIJA

DOBOVA - 30-letni romunski državljani S. O. je 7. decembra ob 1. uri z vlakom pripotoval na mejni prehod Dobova. Zelel je potovati v Italijo. Pri mejni kontroli se je izkazal z madžarskim potnim listom na ime K. B. Policisti so ugotovili, da je prvotna fotografija v potnem listu zamenjana s fotografijo osumljenca. Vrnili so ga na Hrvaško, sledi kazenska ovadba.

Imate dovolj računov za olajšavo?

Čeprav je do konca leta le še nekaj dni, bodo mnogi še na veliko kupovali - Preračunajte, ali ste zbrali dovolj računov za triodstotno dohodninsko olajšavo

NOVO MESTO - Tik pred prazniki ponavadi dodobra izpraznimo denarnice in tekoče račune. Ker nam država še naprej priznava, da si dohodninsko osnovno zmanjšamo za največ tri odstotke, bi bilo škoda, če bi pozabili zbirati račune in državi plačali več, kot je to potrebno. Če se niste čisto pod vplivom praznovanja, zberite račune, jih pregledajte in poskušajte ugotoviti, koliko jih potrebujete za predpisane tri odstotke. Zapravljajte s premislekom!

Če se vaši dohodki od lanskega leta niso bistveno spremenili, lahko za osnovo vzamete ker lanske številke, sicer pa smo nekje zasledili, da za take, ki živijo le od plače ali pokojnine, triodstotna olajšava znaša približno polovico mesečnega prejemka. Ko boste zlagali račune, pazite na to, da bodo nosili datum iz leta 1999, in premislite, ali ste denar porabili zase. Račun mora biti na vaše ime, pri čemer ga lahko pripisete tudi sami.

Med računi bodo verjetno najpogostejši stroški za naš dom. Med olajšave štejejo računi za nakup ali gradnjo hiše ali stanovanja, če gre za reševanje stanovanjskega problema, se pravi, če nismo bili že prej lastniki kakega drugega stanovanja ali hiše. V olajšavo štejejo tudi obroki za odplačevanje stanovanjskih kreditov, stroški za odpravljanje ovir za invalida na stanovanjskih objektih ter stroški za investicijsko vzdrževanje edinega stanovanja. Priznajo stroške za vzdrževanje (material in delo) tal, sten, ogrevanja (tudi popravila peči, radiatorjev), elektrike, vodovoda (bojlerji, kadi, umivalniki) ali drugih napeljav, nakup in vzdrževanje kleti, garaže, in balkona.

Prizna se tudi 80 odst. etažnega prispevka, vzdrževanje naravnih znamenitosti ali kulturnega spomenika, vložki v obnovo denacionaliziranega premoženja ter plačila za izgradnjo ali prenovo komunalne infrastrukture, če se objekti gradijo uradno po pogodbi. Najemniki lahko uveljavijo kot strošek 40 odst. profitne najemnine ali 80 odst. neprofitne najemnine, pa tudi stroške za vzdrževanje stanovanja, če imajo v pogodbi o najemu opredeljeno, da so ga dolžni vzdrževati.

Med olajšave šteje tudi nakup izdelkov, ki zmanjšujejo porabo pitne vode, električne energije ali ki so kako drugače prijazni okolju. Kriterije je določila vlada, potrdilo, da je izdelek res tak, pa je dolžan preskrbeti proizvajalec.

Med našimi računi bo verjetno cel kup takih za nakup zdravil, pomožnih zdravil (tudi zdravilnih čajev, zeliščnih čajev, pivojev) ter zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov. Na računu mora biti razvidno, kaj smo kupili. V to skupino olajšav sodijo tudi prispevki in premije za povečanje varnosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja in zaposlovanja, če so plačani pravnim osebam na območju Slovenije. Nežgodnih in življenjskih zavarovanj ne moremo uveljavljati.

V času predprazničnih nakupov bomo morda pridobili še kak račun za nakup likovnih del, lep slovni knjig ter plošč umetniške vrednosti. Morda bomo koga ali sebe razveselili z novim učbenikom, strokovno literaturo ali računalniškim programom. Če nam še manjka kakšen račun, morda lahko še pred iztekom leta poravnamo šolnino za avtošolo, glasbeno ali jezikovno šolo ter podiplomsko ali izobraževanje za katerokoli stopnjo. Račun velja le, če smo plačali šolanje sebi.

V triodstotno olajšavo šteje tudi nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev Republike Slovenije, poleg tega pa še vložki v deleže in delnice pravnih oseb, ki so namenjeni razvoju znanosti in tehnologije, ter denarna vplačila za delnice in vložke gospodarske družbe ali deleže zagrad. Uveljavljate lahko tudi potrdila o prostovoljnih denarnih prispevkih ali darilih za humanitarne, kulturne, izobraževalne, znanstvene, raziskovalne, športne, ekološke in religiozne namene, če ste jih plačali registriranim osebam ali invalidskim organizacijam. Veljajo tudi računi za plačane članarine političnim strankam in sindikatom.

B. DUŠIČ GORNIK

SANACIJA OPEKARNE

BREŽICE - Družba Opekarna Rudnik Brežice je od 2. novembra registrirana kot delniška družba, zato je v tork objavila sklic prve skupščine delničarjev, ki bo 28. januarja 2000. Delničarji bodo med drugim obravnavali predlog o pokrivanju izgub in investicijsko-sanacijskem programu.

V prihodnje več hitrih pregledov

Direktor državne davčne uprave Stojan Grilj ocenil uvedbo DDV - Več finančnih in manj formalnih napak - Pod drobnogled tisti, ki odstopajo - Spremembe pravilnika še letos?

ČATEŽ OB SAVI - Direktor državne davčne uprave Stojan Grilj je nedavno na okrogli mizi na Čatežu ocenil, da je bil 1. julij ugoden za uvedbo davka na dodano vrednost. Kot je dejal, so bili stroški projekta večinoma nižji od načrtovanih; za računalniško podporo je bilo namesto 1,2 milijarde potrebnih le 534 milijonov tolarjev. Kot meni Grilj, gre prav uvedbi novega davka pripisati zasluge za učinkovitejšo metodo dela, pospešeno izobraževanje, bolj usklajeno delo ter za aktivni odnos z davčnimi zavezanci in strokovno javnostjo.

Pri hitrih pregledih davčnih zavezancev je sprva prihajalo do nesporazumov, ki so močno odjeknili tudi v javnosti. Julija so inšpektorji opravili 1.300 hitrih pregledov, avgusta že 1.800, nato pa septembra manj kot 700 in oktobra spet 940. Kot je povedal Grilj, želijo povprečno doseči 1.600 hitrih pregledov na mesec. Možnosti za povečanje je še dosti, saj so

razlike med davčnimi uradi izredno velike - nekateri so opravili tudi devetkrat več pregledov kot drugi.

Julija in avgusta so inšpektorji pri zavezancih odkrili največ formalnih napak, medtem ko so se v septembru že začele večje napake s finančnimi posledicami. Preko 80 odst. teh je zaradi previsokega vstopnega davka in neupravičenih

zahtevkov za povračilo. Ker skupna vrednost presežnega davka močno narašča, so na davkarji odločeni za zadevo proučiti. Skupno število odkritih napak se stalno povečuje, predvsem narašča število finančnih napram formalnim napakam. Vedno manj je zavezancev, ki imajo težave z računi in evidencami. Davčna uprava je zadovoljna z akcijo zbiranja računov, saj vse napačne račune izloči. Za prvič je njihove izdajateljice opozorila na napake, medtem ko bo v 2. krogu nekatere tudi pregledala.

Inšpektorji pobliže pogledajo zavezance, pri katerih ročne kontrole pokažejo odstopanja ali pa odstopanja nakažejo določeni kazalniki. Pozornejši so tudi na rizične dejavnosti (gradbeništvo, trgovina, gostinstvo, prodaja računalniške opreme ipd.). Direktor Grilj je napovedal, da bo v prihodnjem letu zaživel sistem, ki bo pokazal rizičnost, davčno zgodovino in profil davčnega zavezanca, vendar bo tudi v bodoče pomembno osebno poznavanje zavezanca.

Davčna uprava bo poslej namesto časopisa DDV Info izdajala Davčni bilten, ki bo namenjen celotnemu davčnemu področju in ne le DDV. Prizadeva si zagotoviti bolj sporne podatke za pobor, ki je predpisan, če je zavezanec po eni strani upravičen do vračila davka, medtem ko ima po drugi obveznosti do davkarja. In kako ravna, če zavezanec (večinoma gre za male zavezance, ki se ne zavedajo obveznosti in visokih kazni) ne odda obračuna? Za začetek ga pozovejo k oddaji, če se ne odzove, pa gredo v administrativno izterjavo ali izterjavo na drugih področjih.

B. D. G.

ZAKLADNE MENICE

LJUBLJANA - Ministrstvo za finance je razpisalo novo avkcijo za trimesečne in za šestmesečne zakladne menice, ki bosta v torek, 28. decembra, med 13.30 in 14. uro. Razpisanih je 30.000 lotov po 100.000 tolarjev trimesečnih in 20.000 lotov po 100.000 tolarjev šestmesečnih menic. Naročila za nakup je mogoče posredovati pri 12 bankah.

NOVOMEŠČANI OPREMILI MOBITELE - Obrtna zadruga Hrast iz Novega mesta je v celoti uredila in opremila najnovejši Mobitelov promocijski center na trgu Ajdovščina 1 v Ljubljani. Kot je pretekli petek ob otvoritvi dejal predsednik družbe Mobitel Anton Majzel, gre za enega najsodobnejših tovrstnih promocijskih centrov v Evropi. Na prvi dan delovanja so prodali 550 Mobitelovih paketov in sklenili preko 100 naročniških razmerij. (Foto: M. Hočevar)

Posavje v objemu Velikega brata

Mercator bo verjetno prevzel Posavje trgovino do konca marca - Štirje veliki delničarji - Mercator Dolenjska bi imel po pripojitvah 35-odst. tržni delež v dejavnosti

BREŽICE, NOVO MESTO - Zdaj skorajda ni več dvomov, da bo Mercator oz. z njim povezana družba Mercator Dolenjska prevzel Posavje trgovino iz Brežic, saj družbi v praksi že kar nekaj časa sodelujeta. Posavje pa se vključuje tudi v vse Mercatorjeve akcije. Kot je nedavno napovedal direktor Poslovnega sistema Mercator, bo do prevzema prišlo, ko bodo dobili soglasje zaradi koncentracije tržnega deleža, po vsej verjetnosti pa konec marca. Mercator namerava kupiti vse delnice Posavja Brežice, ki mu bodo na razpolago.

Delnice Posavja Brežice so se v zadnjem času skoncentrirale v rokah treh večjih delničarjev: 27 odst. pida Kmečka družba, 25 odst. Mercatorja Dolenjske, 25 odst. Obrtne zadruge Unitehna, ki se jim je pred dnevi s 16,6 odst. delnic pridružila še Dolenjska

banka. Ostalo so manjši delničarji. V Mercatorju Dolenjski so nam povedali, da bi radi zmanjšali število delničarjev pod 50, ker bi potem poenostavili in pocenili postopek pripojitve družbe.

Mercator Dolenjska bi s pripojitvijo Dolenjke iz Novega mesta

in Posavja trgovine iz Brežic kar za 50 odst. povečal promet. Poleg tega je zelo blizu pripojitev Jesti, ki ima dve poslovalnici ob slovensko-hrvaški meji: v Dobovi in Slovenski vasi, tako da bi po Mercatorjevem regijskem principu organiziranosti tudi ti dve postali del Mercatorja Dolenjske. Če bo prišlo do omenjenih združitve bo to podjetje 3. po velikosti v sistemu Mercator.

Ker mora po zakonu o prevzemih Mercator prijaviti koncentracijo trgovine, so na osnovi statističnih podatkov izračunali, kakšen bi bil po načrtovanih pripojitvah delež Mercatorja Dolenjske v celotni trgovini na območju. Skupaj s Posavjem in Dolenjko naj bi dosegal 40-odst. tržni delež, brez hrvaških kupcev, ki prihajajo predvsem v Brežice, pa je ta delež 32-odstoten. Če so šteli še Jesti in prodajalni, bi imeli po številu kupcev 35-odstotni delež in po skupnih prihodkih 27-odstotnega. Če bi statistiko zbirali samo za trgovino, bi bili deleži seveda precej višji.

B. DUŠIČ GORNIK

TEŽAVE ZARADI VIZ

NOVO MESTO - Generalni direktor Tovarne zdravil Krka je nedavno opozoril, da uvedba viz za Makedonijo in Rusko federacijo Krki in tudi drugim, ki poslujejo v teh državah, povzroča težave. Krka ima v Ruski federaciji 3 podjetja z okrog 100 zaposlenimi, sicer pa ima v državah, za katere lahko pričakuje uvedbo vizumov, kar 35 podjetij in predstavništev. Kot je povedal, taka odločitev Slovenije otežkoča trgovanje in pretok ljudi, vendar gospodarstva o tem nihče nič ne vpraša. Dejaj je še, da Poljska, Madžarska ali Češka, ki še z večjo naglico hitijo proti Evropi, viz še ne uvajajo, zato ga zanima, do kdaj je rok za uvedbo. Kot je dejal, bo Krka v bodoče svoje poslovne partnerje vodila v Zagreb, kjer ima svoje podjetje, namesto v Portorožu pa se bodo sestajali v Opatiji.

DOLENJSKI LIST

KAKO KAŽE NA BORZI?

Tudi na borzi čas nakupov

Precej velik dnevni promet na Ljubljanski borzi, ki zaznamuje borzno trgovanje v zadnjem času, je posledica trgovanja s svežnji, zato je trgovanje omejeno le na določenega kupca in prodajalca. Vse manjši obseg rednega trgovanja se odraža tudi v nenehnem zniževanju slovenskega borznega indeksa, ki je zdrsnil že pod 1.800, kakor tudi indeksa pidov, ki se je ustalil okoli 1.400 točk. Majhen obseg trgovanja je poglavitni vzrok za padec cen, sicer pa so nizki tečajni značilni za prednovoletni čas, zato je december vedno čas nakupov.

Navedeni razlogi so oklestili prav vse cene v A in B kotaciji na delniškem trgu. Z bančnimi delnicami se trguje le v lekarniškimi količinah in se to na vsake kvatre. Cena delnice SKB se giblje okoli 2.100 tolarjev in je zelo nizka, izrazitejši premik pa lahko pričakujemo šele, ko bo oznanjena kaka novica o združevanju. Trenutno se največ govori o združitvi z Novo KBM.

Čas je tudi za nakupe farmacevtskih delnic. Krkino delnico lahko kupite za manj kot 26.000, medtem ko se Lekova delnica že nekaj časa giblje okoli

34.000 tolarjev. Kljub napovedim o združitvi Intereurope in Luke Koper, so cene delnic teh dveh družb nespremenjene oz. celo nekoliko nižje. Ta združitve se vleče že dalj časa in odločitev o njej tudi ni bila sprejeta v primernem času, zato se trg ni odzval z običajnim skokom cen.

Razočarani so tudi imetniki delnic pooblaščenih družb, saj so se njihove cene močno znižale. Cene polnih pidov se gibljejo od 70 do 80 tolarjev za delnico, polpolnih okoli 50 in praznih od 31 do 33 tolarjev. Trenutno najvišje cene dosegajo delnice pooblaščenih družb Triglav, najnižje pa Nikine.

Nekoliko boljši so časi za vse vrste obveznic. Večje povpraševanje je predvsem po državnih obveznicah, saj jih nekateri upravljenci kupujejo zaradi davčne olajšave. Obveznice prav gotovo sodijo med manj tvegane naložbe. Trenutno so najbolj likvidne obveznice Odškodninskega sklada, ki so varna naložba in hkrati tudi dovolj donosna.

LJUDMILA BAJEC
Dolenjska borzoposredniška družba
Novo mesto
Tel. (068) 371-8221, 371-8228

JUBILEJNA PRIZNANJA - Ob jubileju je Obrtna zbornica Slovenije podelila ribniški območni obrtni zbornici, njenemu predsedniku Tomažu Šulentiču (desno) in sekretarju Pavletu Hočevarju (levo) srebrne plakete, jubilejna priznanja ribniške obrtne zbornice pa so prejeli: Miha Grah (na sredini), Janez Bogataj, Vinko Mlakar, OŠ dr. Franceta Prešerna, Ludvik Zajc, Anton Henigman, Zdenko Mohar in Jože Adamič. Zahvale za delo v zbornici so prejeli: Janez Arko, Franc Lešnjak, Anton Govze, Franc Oberstar, Jože Henigman st., Milan Zobec, Marija Joras in Ludvik Oražem, posebni priznanja pa še Danica Polovič in Jelka Božič. (Foto: M. L.-S.)

20 let obrtne zbornice

Slavnostni govornik na slovesnosti v počastitev jubileja ribniških obrtnikov je bil predsednik obrtne zbornice Slovenije Miha Grah

RIBNICA - V počastitev 20-letnice delovanja je ribniška območna obrtna zbornica pripravila v soboto slovesnost, na kateri so podelili jubilejna priznanja in nagrade. Prireditve so popestrili s kulturnim programom in predstavitev nagradenega projekta OŠ dr. Franceta Prešerna iz Ribnice "Suha roba v Ribniški dolini".

Ob orisu prehojene poti slovenskih obrtnikov in z njimi tudi ribniške obrtne zbornice, ki deluje na območju občin Ribnica, Sodražica in Loški Potok, je slavnostni govornik Miha Grah opozoril, da jih tudi v prihodnje čaka veliko dela. "Doreči bo treba zakon o delovnih razmerjih, prav tako pa tudi skleniti socialni mir," je dejal in dodal, da slovensko gospodarstvo daje preveč od svoje dodane vrednosti in da bo temu potrebno enkrat narediti konec. Po udaril je, da se kot dolgoletni obrtnik zaveda, da je samo dobro plačan delavec dober in lojalen delavec, da pa ima tudi to svoje meje. "Če se bodo sindikati zavzemali še za izboljšanje socialnega položaja delavcev, bi jih rad vprašal, kje bodo zaposlili te visoko zaščitene delavce, če bodo delodajalci tako obremenjeni, da ne bodo ustvarjali več niti za eno-

REVOZ IN VOLVO STA SE RAZŠLA

NOVO MESTO - Po osmih letih, odkar sta Revoz Novo mesto in Volvo Car Corporation sklenila sporazum o izključni pravici do uvoza in distribucije avtomobilov, nadomestnih delov in dodatne opreme znamke Volvo za vse države na območju bivše Jugoslavije, je prišlo do spremembe. Zaradi drugačne lastniške strukture in novih poslovnih načrtov družb Renault in Volvo Cars se je poslovno sodelovanje med njima zaključilo z 18. decembrom letos. Zastopstvo za prodajo znamke Volvo na območju jugovzhodne Evrope zdaj s pomočjo obstoječih prodajalnih servisne mreže prevzema podjetje v Budimpešti.

O razvoju Gopija odloča vodovod

Ko so pred dvema letoma obljubili vodovod, so v Pintaričevem družinskem podjetju na Mavrlenu pridelavi in predelavi šampinjonov dodali še vkuhanje ozimnice - Zaposlovali, a ne brez vode

MAVRELEN - Pintaričevi z Mavrlena nad Črnomljem so leta 1991 začeli gojiti šampinjone: najprej v garaži, potem v stari hiši, a ko je tudi tam zmanjkalo prostora, so odkupili bližnji 450 kv. metrov velik propadajoči zadržni hlev. Začetki niso bili najbolj obetavni, saj so prve šampinjone pobirali, ko se je pričela vojna v Sloveniji. Takrat so se mnogi bali, ali bodo "šli po gobe", in niso ulegli razmišljati o njihovem nakupu, zato jih je gospodinja Jožica, da ne bi propadle, spekla kar pripadnikom slovenske vojske, ki so se zbrali v bližini.

A ko se razmere v Sloveniji umirile, je bilo povpraševanje po Pintaričevih šampinjonih vedno večje. Najprej so prodajali le sveže, kmalu pa so jih začeli vlagati v kis in slanico. Lani so začeli vkuhanje še paprike, letos pa so se ji pridružili feferoni, kumare in rdeča pesa. "Priznam, da ni šlo brez začetnih težav, saj smo si morali sami priskrbiti zelenjavo, po katero smo hodili na Ptuj. Vendar smo se kar dobro ujeli in tudi tehnologijo smo že dodobra osvojili, tako da bomo s predelavo zelenjave za ozimnico nadaljevali. Še vedno pa gojimo in vkuhamo tudi šampinjone, predvsem zaradi kvalitete, saj ne uporabljamo konzer-

vansov, gobe, ki so dopoldne porabne, pa so popoldne že v kozarčih, a je po njih tolikšno povpraševanje, da jih sami ne moremo več vzgojiti dovolj. Zato jih za nas gojijo tudi drugi, predvsem v Beli krajini," pove Jožica Pintarič, namestnica direktorja družinskega podjetja Gopi, v katerem je poleg delavke iz Črnomlja zaposlen še Pintaričev sin Matjaž, medtem ko je hčerka Alenka pripravnica.

Pintaričevi so izračunali, da je zanimanje za njihove izdelke tolikšno, da bi lahko razširili proizvodnjo in zaposlili vsaj še tri delavce. Nekaj ljudi v bližini se je že ponudilo, da bi zanje gojili šampinjone. Toda še vedno se srečujejo s problemom, ki je na pragu tretjega tisočletja skoraj nedojemljiv: na Mavrlenu in v sosednjih vaseh, v katerih živi okrog 600 ljudi, še vedno nimajo vodovoda, četudi so le dober streljaj od Črnomlja. Jožica pravi, da so se za razširitev proizvodnje odločili prav zato, ker so jim pred dvema letoma obljubili, da bodo čez pet let dobili vodovod. Sedaj pravijo, da ga lahko pričakujejo v naslednjih petih letih, a le pod pogojem, da se bodo občani odločili za samoprispevek.

Jožica Pintarič v skladišču z ozimnico

"Pri nas porabimo veliko vode, saj pri takšni dejavnosti z njo ne smemo varčevati. Zato smo za samoprispevek, vprašanje pa je, če bodo zanj glasovali občani, ki nikoli niso okusili, kaj pomeni žive brez vodovoda," razmišlja Pintaričeva o ljudeh, ki živijo le nekaj kilometrov stran od njih, a jim niti na misel ne pride, da bi jim razvoj dejavnosti lahko ovirala takšna "malenkost", kot je vodovod.

M. BEZEK-JAKŠE

BI RAJE MOČVIRJE?

RADANJA VAS - Trije kmetje iz Radanje vasi so se, preden je Komunala Trebnje pred 6 leti tamkaj dobila 150 m globoko vrtino za vodovod, domala utapljali v močvirju. Zdaj pa, ko hočejo Trebnjani izdatnejši vir vode iz še globlje 200-metrsk vrtnice v sosesčini, se taisti kmetje razburjajo, da bodo - presušili zemljo. Bi raje spet močvirje?

Združenje pridelovalcev cvička

Iniciativni odbor se bo sestel januarja - Ustrezna zakonska zaščita - Laboratorij in polnilnica - Ogorčeni zaradi "petjota iz brežiške kleti"

ŠKOCJAN - Prejšnjo sredo zvečer so številni dolenski vinogradniki v polni dvorani gostilne Luzar v Škocjanu izvolili iniciativni odbor za ustanovitev Združenja pridelovalcev cvička. Sestavlja ga 11 članov in 4 člani strokovne komisije, ki je že do sedaj opravila precej dela za ustanovitev tega združenja.

Iniciativni odbor sestavljajo: Matjaž Jakša s Studenca, Peter Brarar iz Šentrupe, Stane in Robi Jarkovič iz Podbočja, Zdravko Mastnak iz Vinske kleti Krško, ki je hkrati tudi član strokovne komisije, Jože Simončič iz Pleterij (tudi član strokovne komisije), Marko Cvelbar iz Vinske kleti Bajnof, Zalašek iz Sevnice, Tone Hrovat, predsednik Državnega sveta in vinogradnik, Jernej Žarn iz Velikega Trna, Miha Kvartuh z

Velike Doline; v strokovni komisiji pa sta poleg Mastnaka in Simončiča še Katarina Merlin in Darko Marjetič. Iniciativni odbor se bo sestel v januarju prihodnje leto.

"Do ustanovitve iniciativnega odbora je vso stvar vodila Zveza društev vinogradnikov Dolenske, poslednjič bi Zveza združevala ljubiteljske vinogradnike, novo združenje pa tržne pridelovalce cvička," pravi inž. Katarina Merlin, vodja strokovne skupine. Pred tem pa so konec oktobra v Kostanjevici podpisali dogovor o zaščiti cvička, ustanovitvi združenja pridelovalcev cvička, ki so ga poleg županov občin iz cvičkove dežele podpisali tudi podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik, predsednik Državnega sveta Tone Hrovat, predsednik upravnega odbora Zveze društev vinogradnikov Dolenske Jože Peterneš ter člani strokovne komisije. Po tem dogovoru je namen združenja: kontrola geografskega porekla, količin in kakovosti cvička; izdajanje znakov, ki potrjujejo kakovost in količino cvička posameznega pridelovalca; strokovno svetovanje; promocija tega posebnega vina ipd. Z dogovorom so se podpisniki zavezali, da si bodo prizadevali za ustrezno zakonsko zaščito cvička v tradicionalnem pridelovalnem območju, se pravi v dolenskem vinorodnem okolišu.

Ena prvih nalog združenja bo popis tržnih pridelovalcev cvička, izdelava evidence cvičkovih površin in leg, vinogradniki pa so na škocjanskem sestanku razmišljali tudi o ustanovitvi strokovnega laboratorija za Posavsko vinorodno deželo, najverjetneje v Novem mestu, in o morebitni nabavi premične polnilnice.

Marsikatera pikra je padla na račun Vinske Brežice in njegovega direktorja Karla Recerja ter Mercatorja in njegovega direktorja Jankoviča v zvezi s pridelavo in prodajo cenenejše jedilne spornega "cvička". "Tega vina ne bi smeli prodajati kot cviček, ampak kot petjota iz brežiške kleti!" je pribil eden od vinogradnikov. Drugi se je zavzel, naj bi predlagali, da se Karlu Recerju odvzame naziv "vinski vitez" zaradi škode, ki jo je s svojim ravnanjem storil cvičku.

Radostno vest pa je prinesel Tone Hrovat, ki je sporočil, da je tudi minister za kmetijstvo Ciril Smrkolj končno podpisal elaborat za zaščito cvička, ki ga je pripravila skupina strokovnjakov, ki jo je pred tem potrdilo ministrstvo. Elaborat, ki je v bistvu podzakonski akt, vsebuje dostopna in dokumentirana zgodovinska dejstva o tradicionalni pridelavi cvička, obsega klasične in izboljšane tehnologije v vinogradništvu in kletarstvu, določa tehnološke parametre, dovoljuje tradicionalno pridelavo, vnaša pa tudi najnovejša dognanja s področja vinogradništva in kletarstva.

A. BARTELJ

CVIČKOVA DEŽELA - Ustanovitve iniciativnega odbora za Združenje pridelovalcev cvička v dvorani gostilne Luzar v Škocjanu so se udeležili številni vinogradniki iz cvičkove dežele. Pozdravila jih je tudi cvičkova princesa Lea Colarič. (Foto: A. B.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Nega vina naj bo stalna skrb

(Nadaljevanje)

Zastaranega žveplovodika ni mogoče pregnati iz vina s CO₂, ker ni več v plinasti obliki, temveč se je povezal z alkoholom v merkaptan, ki je v tekočem stanju. V takih primerih sežemo po pripravkih iz bakra (sulfati ali citrati). Prvi pretok iz grobih droži je že opravljen. Vinogradnikom, ki so namerno pustili belo vino še na grobih drožeh, da bi pridobili na okusu in poudarili značaj vina, svetujemo stalno kontrolo (pokušanje). Če je na sodu pipica blizu droži, se takoj opazi nezaželjena sprememba, ki opozori na ukrepanje. Letošnji letnik ne zahteva večjih popravkov taninov z želatino. Če se bomo odločili za čiščenje, da bi bil okus bolj gladek, se odločimo za srednje doze čistila. Preostala čiščenja odvajamo preveč "polnosti" vinu, kar ne sme biti cilj, predvsem ne pri boljših vinih.

Vino, ki ga namenjamo za stekleničenje, mora biti stabilno na beljakovine. V sušnih letih pridelave vina so manj stabilna na beljakovine. Letošnji letnik ni trpel suše, zato je potreba po bentonitu manjša. Škoda bi bila na pamet določiti količino bentonita/hl, ker bi na ta način lahko brez potrebe obremenjevali vino. Zelo natančno lahko določijo potrebo po bentonitu za vsako belo vino laboratorij. Vina, ki gredo mlada v steklenice in se še niso samočistila, bodo zahtevala več bentonita. Čim pozneje ugotavljamo potrebo po tem bistri, manjši odmerek bo potreben. Odlašanje nekaj tednov, tik do 2. pretoka ali filtriranja, je za ta namen koristno. Za vina, ki bodo stekleničena šele po septembru 2000, bomo lahko ugo-

tovili, da so se popolnoma sama stabilizirala na beljakovine in ne potrebujejo več čiščenja. Težave ob filtriranju ne bodo nastopile, če je bilo grozdje zdravo. Pri vinu iz gnilega grozdja pa bo pretok skozi filterne plošče otežen. Z glaucan - testom je možno ugotoviti, če je v vinu preveč sluzastih snovi (2/3 filtriranega vina, 1/3 spirita in če se pojavijo meglica ali kosmiči).

Izločanja vinskega kamna v steklenici ne vidimo radi, čeprav je to precej lepota napaka kot pa znak pokvarjenega vina. Zato je vina, ki gredo zgodaj v steklenice, priporočljivo zavaruвати pred izločanjem kamna z metavinsko kislino. Ta dodatek je smiseln v naslednjih primerih: če je mošt dolgo vrel pri nizkih temperaturah (pod 18°C); če je skupna kislina nizka, recimo pod 5,5 g/l. (Izločitev 1g/l vinskega kamna zmanjša skupno kislino v vinu za 0,5 g/l); če nameravamo stekleničiti sredi zime; če vino ne bo porabljeno pred jesenjo.

Metavinska kislina učinkuje največ eno leto, v toplih skladiščih se razgradi še prej. Kakovost vina ohranimo, če so temperaturna nihanja v skladišču majhna, če vino miruje in če smo uporabljali čim manj čistil. Verjetno se boste, zvesti bralci te rubrike, čudili, da svarim pred čiščenjem vina, ker sem pred leti opisoval učinek posameznih čistil in jih tudi priporočal. Kletarsko znanje vinogradnov je namreč medtem naraslo. Danes ni treba več nagovarjati k čiščenju vin in nekateri pretiravajo z odmerki, ko čistijo na pamet. Čistilo odvzame vinu marsikaj okusnega in lepo dišavega. Naj bi veljala zlata načelo: "Čistiti samo toliko, kolikor je nujno!"

Veseli božič z odličnim vinom!

(Nadaljevanje sledi)
Dr. JULIJ NEMANIC

BLAGOSLOV KONJ

ŠTEFAN - Konjerejsko društvo Trebnje vabi konjereje na blagoslov konj na Štefanovo, 26. decembra, v Štefanu pri Trebnjem. Maša bo ob 10. uri, zbor konjerejev pa ob 10.30 na Uhanovi kmetiji v Štefanu. Dodatne informacije je možno dobiti pri predsedniku društva Antonu Brezovarju po telefonu 068/44-192 ali 460-672 ali GSM 041/634-531.

ŽEGNANJE KONJ V KAPELAH

KAPELE - Tu bo v nedeljo, 26. decembra, ob 11. uri 6. tradicionalno žegnanje konj. Prireditelj na Štefanovo organizira Društvo konjerejev Kapele, katerega predsednik je Ivan Hotko.

HELENA MRZLIKAR gospodinjinski kotichek

Za družaben hladen obrok

Za vsako večjo domačo prireditelj se moramo vnaprej dobro pripraviti. Napravimo si načrt vseh opravil, sestavimo jedilnik in okvirni seznam gostov. Izberemo primerno veliko površino mize, ki bo dostopna z vseh strani. Če nočemo, da bi večji del prazničnih dni stali za štedilnikom, si omislimo ponudbo hladnih jedi, kot so pečenke, narezki, različne solate, raznovrstni siri in namazi, sveže sadje, kompoti, razno pecivo in drugo. Pripravi in v oblikovanju smo lahko zelo izvirni. Za lep videz mize je pomembna enotna svrtna posoda ali posoda iz materiala, ki se dobro ujema. Na primer: kovina - porcelan, les - ognjavnarna keramika, steklo - porcelan, glinasta posoda - pletene košarice iz šibja.

Da bo hladna kuhinja res vabljiva, je prvi pogoj najboljša kakovost vseh živil. Pripravljen prihranek na zabavih so sirove kocke iz različnih vrst sirov. V vsako zapličimo paličico, na katero nabodemo črno grozdje, kocke jabolka, ananasa, polnjeno olivo, orehovo jedrce in podobno. Na osebno računamo 100 g sira, kar zadostuje za sirovo ploščo. Sestavimo jo lahko več ur prej, preden jo ponudimo. Vso vnaprej pripravljeno hrano moramo pre-

kriti s prozorno plastično folijo in shraniti na hladnem. Mrzel sir potrebuje približno uro, da se ogreje na sobno temperaturo! Hladno perutninsko meso je primerno kot solata pa tudi nadevano pečeno. Kulinarika posebnost klasične hladne kuhinje je divjačina, ki jo pred peko vedno mariniramo in nato pretakemo ali ovijemo z neprekajeno slanico. Iz zelenjave napravimo presne ali kuhane solate, pri katerih pazimo, da se barvno lepo ujemajo in da se zelenjava v jedeh ne ponavlja. Obogatimo jih s prelivi iz kisle smetane, jogurta in izbranih začimb. Sadej pa ponudimo sveže ali v obliki solate, čežane in podobno.

Za okusne hladne PURANJE ZREZKE potrebujemo za 4 osebe: 4 puranje zrezke, sol, poper, 7 dag zeliščnega skutnega namaza, 4 rezine kraskega pršuta, 10 dag moke, 2 jajci, 13 dag narezanih mandeljnovih lističev, 5 jedilnih žlic olja in 5 dag masla. Puranje zrezke potolčemo, solimo in popramo. Na sredino vsakega zrezka namažemo skuto in položimo rezino pršuta. Zrezek prepognemo in povaljamo v moki, jajcu in mandljevih lističih. Ocvremo v olju, ki smo mu dodali tudi maslo. K hladnim zrezkom ponudimo zelenjavni narastek.

ŠTEFANJ DAN V DOLENJI STARI VASI

DOLENJA STARA VAS - Gasilsko društvo Dolenja Stara vas bo v sodelovanju z Občino Šentjernej v nedeljo, 26. decembra, organiziralo že tradicionalni Štefanj dan. Ob 9. uri se bodo konjeniki začeli zbirati na hipodromu v Šentjerneju, ob 9.30 pa bo povorka krenila proti Dolenji Stari vasi, kjer bo ob 10. uri blagoslov konj in maša. Vabljeni!

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Kljub sneženemu ponedeljku je ta ponedeljek na tržnico prišlo kar nekaj branjevk. Cene v glavnem ostajajo nespremenjene. Korenje in kolerabo je bilo mogoče dobiti po 200 tolarjev kilogram, krompir po 70, fižol po 300 do 500, česen po 500, čebulo v rešti po 250, zeljate glave za sarmo po 300, repo po 200, peteršilj po 500, zeleno solato po 250, motovilec po 300, jabolka po 80 do 100, jabolčne krljce pa po 800 in kilogram orehovic jedre po 1.100 tolarjev kilogram. Na voljo je bilo tudi žganje, liter je stal 800 tolarjev, ter domača ajdova moka - za kilogram je bilo potrebno odšteti 400 tolarjev. Merica majarona je stala 150 tolarjev, za šop bele omele, ki naj bi jo za srečo in ljubezen v hiši na prvi dan v novem letu obesili na vrata, pa je bilo treba odšteti 300 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 61 do 3 mesece starih prašičev, 12, starih 3 do 5 mesecev, in 18 starih 5. Prvih so prodali 43 po 310 do 320, drugih 7 po 280 do 290, tretjih pa 8 po 250 do 270 tolarjev kilogram.

kmetijsko svetovanje

KMETIJSKO SVETOVANJE

Oživitev travniških sadovnjakov

Travniški sadovnjaki so stoletja oblikovali slovensko krajinsko podobo. Mnogim našim območjem dajejo ti nasadi izgled in prepoznavnost. Z ravno intenzivnega sadjarstva so travniški nasadi postajali dohodkovno manj zanimivi in deležni so bili vedno manjše oskrbe. Drevesa so začela propadati, mnogo vitalnih dreves je bilo v preteklosti izruvano zaradi lažje strojne obdelave ali gradnje hiš. V Sloveniji imamo po podatkih SURS še okoli 4,5 milijona starih sadnih dreves. Med sadnimi plemeni zavzemajo največji delež jabolane (54 %), sledijo češnje in slive (14 %), hruške (12 %), češnje (5 %), orehi (4 %) in druge. Pridelavek iz teh nasadov je še vedno dragocena surovina za domačo predelavo in predelovalno industrijo.

Z večanjem ekološke zavesti se v zadnjem času spreminja odnos do travniških nasadov, ki s svojo starostjo in preteklim gospodarskim pomenom predstavljajo del kulturne dediščine. Vedno bolj se zavedamo okoljevarstvenega vidika, saj travniški nasadi ohranjajo biološko ravnotežje v naravi. Z ohranjanjem velikega števila rastlinskih in živalskih vrst ter nekaterih starejših odpornejših sort ti nasadi predstavljajo možnost ekološke pridelave. Zeleti bi bilo, da se tega zave tudi širša družbena skupnost, saj so nasadi del kulturne krajine. Za ohranitev travniških nasadov to še ne bo dovolj. Uspešni bomo, če bomo upoštevali tudi ekonomski vidik pridelave. Da bi oživitev travniških nasadov zajeli čim bolj celovito, smo se pri Kmetijski svetovalni službi odločili za projekt oživitev travniških sadovnjakov v Sloveniji. Z njim želimo ustvariti pogoje za ohranjanje in odpiranje delovnih mest v pridelavi, predelavi in prodaji na domu, na tistih območjih, kjer je teh nasadov še veliko. Sadej iz oskrbovanih travniških nasadov lahko daje kvaliteto surovino za nekatere izdelke, kot so sok, jabolčni kis, žganje, suho sadje, marmelade in drugo. Povpraševanje po živilih kmečke pridelave doma in v svetu narašča. Poleg prehrabnega vidika je ponudba predelane sadja del avtohtone kulinarike in tradicije podeželja, kar predstavlja tudi turističen značaj. Kupec postaja vse zahtevnejši zato so pogoj dobri izdelki.

Aktivnost svetovalnih služb so zasnovane tako, da zainteresirani skupinam kmetov v obliki krožkov na praktičen način prikažemo oskrbo nasadov, predelavo sadja v izdelke ob upoštevanju racionalnih tehnologij in dobre kvalitete. Velik poudarek želimo dati tudi javnosti, da bi kupci v večji meri segali po domačih kvaliteten izdelkih in še izboljšali kulturo uživanja sadja in sadnih izdelkov.

JANI GAČNIK, inž.

Slovenija od Š do T

Izšel je 13. zvezek Enciklopedije Slovenije

Trije dobrobršni zimski bradači, Miklavž, Božiček in dedek Mraz, so v svojem založniškem košu ob koncu leta prinesli toliko novih slovenskih knjig, kot že dolgo ne, če sploh kdaj toliko. Med njimi gotovo zasluži prav posebno pozornost knjiga večjega formata z večkratnim obrisom Slovenije in naslovom v zlatih črkah, vtisnjenih na temno modrih platnicah. Enciklopedija Slovenije je to, trinajsta knjiga v zdaj že kar dolgi vrsti enciklopedičnih zvezkov, v katerih se kopiči vednost o vsej slovenski preteklosti in sedanjosti, od gospodarskih in proizvodnih osnov nekoč in danes do naše politične, družbene in kulturne zgodovine, o stanju, do katerega se je naše življenje v vseh svojih predelih razvilo do današnjega dne. Ko je Mladinska knjiga začela s tem zahtevnim, a za slovenstvo tako pomembnim projektom, so načrtovali, da bo vseh zvezkov dvanajst, zdaj pa je že jasno, da bo enciklopedija štela petnajst zvezkov, tem pa bo sledil še dodatni zvezek z gesli, ki so bila iz kakršnega koli razloga v dosedanjih izpuščena ali spregledana.

Trinajsti zvezek prinaša na 416 straneh 1108 gesel pod črkama Š in T; od tega je 492 stvarnih in 616 biografskih. Slednjih je res več, vendar jim je namenjenega le tretjina vsega besedila, preostali tretjini od 47 tisoč vrstic pa trajajeta stvarna gesla. Za ta zvezek enciklopedije je besedila prispevalo kar 521 piscev. Najobsežnejša gesla so namenjena Štajerski in Trstu, temeljiteje pa je obdelano še več različnih področij od šolstva, športa, tabornarstva, tiskarstva do totalitarizma, transporta, trgovine in turizma. V množini biografskih gesel izstopa po obsegu in pomenu zapis o Primožu Trubarju, precej biografskih gesel pa zajema osebnosti, povezane z območjem širše Dolenjske. Tudi med geografskimi gesli bomo našli več naših krajev od Šentjerneja, Šentruperta in Šmarjete do Trebnja.

Kot vedno je knjiga bogato opremljena s slikovnim gradivom. Vseh ilustracij je 878, od tega 455 barvnih in 423 črno-belih. Med njimi je 101 portret, 124 umetniških posnetkov, 38 tematskih kart in zemljevidov, 41 grafikonov, 15 risb, 64 pokrajinskih posnetkov, 258 rokopisov in tiskov ter 238 dokumentarnih posnetkov. Slikovno in ponazarjalno gradivo je prispevalo 179 posameznikov in 152 ustanov. Zares pravo bogastvo raznovrstnih informacij!

MiM

KUD NOVE ARKADE V STRANSKI VASI

STRANSKA VAS - Kulturno-umetniško društvo Nove arkade iz Novega mesta je ponovilo redni letni koncert vokalno-instrumentalne skupine Zarja in Sonce, dekleške skupine Obzorje in otroškega pevskega zbora Zvezdice, ki so ga že izvedli v Novem mestu, še v Stranski vasi. Prireditev je bila v soboto, 18. decembra, zvečer v gasilskem domu.

Svetovljanovi spomini na Krško

Razstava akvarelov in pogovor z uspešnim in uglednim slikarjem, ilustratorjem in grafikom Jožetom Ciuho v kavarni Rondo v Krškem - Nastaja knjiga spominov

KRŠKO - Minulo soboto, 18. decembra, so ljubitelji likovne umetnosti v Krškem imeli lepo priložnost srečati se z enim od najuspešnejših sodobnih slovenskih likovnih ustvarjalcev, ki ga prav tako dobro kot domovina pozna tudi tujina, če ne celo bolj. V kavarno Rondo je prišel Na čaj ob petih, kot so imenovali kulturno prireditev, slikar, ilustrator in grafik Jože Ciuha. Ob tej priložnosti so v prostorih tega letos poleti odprtega lokalca podjetja Vidom v sodelovanju s Fundacijo Jože Ciuha postavili tudi manjšo razstavo njegovih akvarelov iz cikla Pesniki in pisatelji XX. stoletja.

Skoraj dve uri je umetnik v pogovoru s Senko Hočevar Ciuha, svojo snaho, niral spomine na otroštvo in mladost, ki ju je preživel v Krškem. Na ta kraj ga vežejo lepi spomini, čeprav je "nadarjen za pozabo", kot se je pošalil, in četudi je po duši svetovljan. Prepotoval je velik del Evrope, proučeval budiščino umetnost in filozofijo na univerzi v Rangu, potoval po Indiji, Indoneziji, Tajski in Kambožji, obiskal večino držav Južne Amerike, prekrizal Združene države Amerike in Mehiko, nato pa se za dvajset let ustalil v Parizu, kjer je naredil preboj v svet ter postal s svojim delom, v katerem se križajo in prepletajo elementi Zahoda in Vzhoda, eden od peščice v tujni prepoznavni slovenskih slikarjev. Ko je govoril o poti, ki ga je pripeljala do uspeha, je namenil precej kritičnih besed slovenski politiki, ki ob pomankanju vizij ne zna ustvariti nacionalne elite in z njo poskrbeti za prepoznavnost naše države v svetu. Razgovoril se je tudi o fundaciji, ki jo je z donacijo reprezentativnega izbora svojega celotnega umetniškega opusa ustanovil v Pristavi na Bledu in ki naj bi kot nosilec široko zasnovanih kulturnih dejavnosti, usmerjenih v

Slikar Jože Ciuha v družbi direktorja Vidoma in organizatorja razstave Mirana Koritnika.

mednarodno sodelovanje, promovirala slovensko kulturo in umetnost. "Lepo bi bilo, če bi se v krški občini zavzeli, da bi imeli v fundaciji tudi posavski prostor, saj je to območje tesno povezano z mojim življenjem," je dejal Ciuha.

Prireditev je vodila Vida Kuselj, nekaj pesmi je recital dramski igralec Slavko Cerjak, za prijetno glasbo pa je poskrbel Dixieland band Glasbene šole Krško. Jože Ciuha je velik ljubitelj disklanda, zato je bil nastop profesorjev krške glasbene šole zanj zelo lepo

presenečenje. Na koncu je izrazil željo, da bi v tako prijetni družbi in okolju predstavil tudi svojo knjigo, ki nastaja pod delovnim naslovom Kronika sedmerih pozab. V nji piše o svojem otroštvu v Krškem.

M. MARKELJ

KONCERT OB ŽIVIH JASLICAH

NOVO MESTO - Pevski zbor Grajski fantje z Otočca, ki ga vodi Matej Burgar, in dramska skupina Kulturnega društva Otočec priredita v nedeljo, 26. decembra, ob sedmih zvečer v kapiteljski cerkvi koncert Božična zgodba z živimi jaslami.

O "očetu slovenske domovine"

V galeriji Dolenjskega muzeja gostuje zgodovinska razstava Gorenjskega muzeja iz Kranja o dr. Janezu Bleiweisu in njegovem času - Na ogled je do 27. februarja 2000

NOVO MESTO - V galeriji Dolenjskega muzeja so v petek, 18. decembra, zvečer slovesno odprli zgodovinsko razstavo Dr. Janez Bleiweis in njegov čas, ki so jo pred tremi leti pripravili v Gorenjskem muzeju v Kranju in je od takrat kot odmevna in za širšo slovensko javnost zanimiva predstavitev osrednje osebnosti slovenskega kulturno-prosvetnega in političnega življenja 19. stoletja obiskala vsa večja regijska središča.

Na otvoritvi sta goste pozdravila direktor Dolenjskega muzeja Zdenko Picelj in ravnateljica Gorenjskega muzeja Kranj Barbara Ravnik Toman, ki sta orisala pomen razstave in njene izmenjave med obema muzejema, podrobnosti pa je razstavo predstavila avtorica Beba Jenčič. Po glasbenem programu, v katerem so novomeški glasbeniki Petra Božič, Peter Jenič in Miro Tomšič zaigrali nekaj zimskih melodij, je razstavo s kratkim nagovorom odprl občinski sekretar za vzgojo, izobraževanje, šport in mladino Rafko Križman.

Razstavo o dr. Bleiweisu so v Gorenjskem muzeju v Kranju pripravili na pobudo Slovenske veteranske zveze in z njo predstavili svojega znamenitega rojaka, ki je kot politik, živinozdravnik, zdrav-

nik, profesor veterinarne in sodne medicine, kot urednik Kmetijskih in rokodelskih novic, kot pisec strokovnih knjig in člankov ter kot predsednik Slovenske matice vtisnil močan pečat svoji dobi. Zaradi njegovih prizadevanj za javno uporabo slovenskega jezika in za združeno Slovenijo se ga je prijel vzdevek oče slovenske domovine, zaradi utilitarističnih pogledov na književnost, ki so ga usmerjali v podcenjevanje Prešerna in poveljevanje Koseskega ter v spor z mladostenci, pa ni najljepše zapisan v slovenski literarni zgodovini, vendar njegove zasluge za razvoj domačega slovstva niso sporne.

Razstava je razdeljena na pet sklopov. Prvi prikazuje Bleiweisov življenjepis in politično vlogo, drugi zajema obdobje, ko je Bleiweisova sedemdesetletnica združila vse Slovence v veliki manifestaciji za Zedinjeno Slovenijo, tretji del je posvečen prikazu Bleiweisa v njegovi poklicni vlogi veterinarja, zdravnika, predavatelja in

BLEIWEISOVI POTOMCI - Otvoritev razstave o dr. Janezu Bleiweisu v Dolenjskem muzeju so se udeležili tudi njegovi potomci, med njimi čili devetdesetletni pravnuk Janko Bleiweis in njegov sin Andrej (na sliki).

pisca učbenikov, četrti razdelek je namenjen prikazu kmetijstva in živinoreje v drugi polovici prejšnjega stoletja (v tem delu razstave je uporabljeno tudi gradivo iz Dolenjskega muzeja), peti del razstave pa je ambiatalni prikaz narodne čitalnice, s katerim je poudarjeno Bleiweisovo vključevanje v narodnostno gibanje.

M. MARKELJ

DOLENJSKI LIST

BOŽIČNO-NOVOLETNI VEČER

MIRNA PEČ - Kulturno društvo Mirna Peč vabi v torek, 28. decembra, ob sedmih zvečer v gostišče Novljan na božično-novoletni kulturni večer. Nastopili bodo Kamniški koledniki, domači mladinski pevski zbor in še kdo. Aktiv kmečkih žena bo pripravil razstavo prazničnih kmečkih dobrot.

NEKDANJI IN SEDANJI

BREŽICE - Glasbena šola je v predbožičnem času pripravila dva koncerta: v soboto, 18. decembra, so nastopili nekdanji učenci te uspešne ustanove, v torek, 21. decembra, pa so učenci, ki zdaj obiskujejo brežiško glasbeno šolo, pokazali, kaj znajo.

NOVOLETNI KONCERT

NOVO MESTO - V torek, 28. decembra, bo ob 19.30 v Športni dvorani Leona Štuklja tradicionalni novoletni koncert, ki ga pripravlja Kulturni center Janeza Trdine in Pihalni orkester Krka Zdravilišča iz Straže pod vodstvom Mira Sajeta. Kot solistki bosta nastopili sopranistka Marjetka Podgoršek Horžen in mezzosopranistka Mojca Saje, koncert pa bodo popestrili še pesalci Plesnega centra Dolenjske.

BAROČNI VEČER S STANKOM ARNOLDOM - Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto je v soboto, 18. decembra, zvečer povabila na koncert komorne ansamble Srednje glasbene in baletne šole Ljubljana s solisti. Med njimi je bil Stanko Arnold, vodilni slovenski trobentar, umetnik in pedagog mednarodnega ugleda. Kot pobudnik pestro oblikovanega baročnega večera - igrali so dela J. Poscha, J. W. Hertla, J. Händla, A. Marcella ter G. P. Telemanna - je k sodelovanju povabil dva svoja študenta iz ljubljanske glasbene akademije: trobentarja Matjaža Jevšnikarja in Simona Stelcerja, ter dijaka SGS iz Ljubljane: violinistko Mojco Arnold in Ambroža Bajca - Lapajneto. Mentor zasedbe je prof. Tomaž Lorenz. Občinstvo v župnijski cerkvi v Šmihelu, kjer jim je dobrodošlico izrekel župnik Ciril Plešec, so mladi glasbeniki navdušili z izvrstnim igranjem. (Foto: L. Murn)

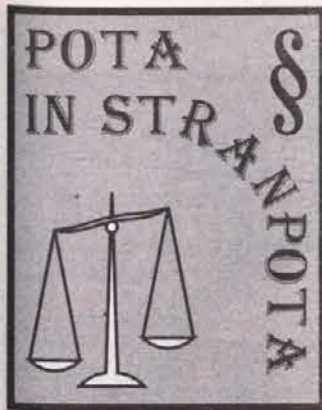
Decembrska Rast

Z decembrsko številko Rasti, ki je te dni izšla, se zaključuje jubilejni deseti letnik te širšedolenjske revije za literaturo, kulturo in družbena vprašanja. Šesta številka prinaša obilo zanimivega in pestrega leposlovnega in drugega branja. Novosti z dolenjskega polja leposlovne tvorbnosti so tokrat prispevali pesniki Milan Markelj, Peter Vovk, Ivan Škofljanc, Tatjana Lapuh, Stanka Hrastelj, Jasna Konc in Janez Kolenc, ki se je v verzih spomnil pred kratkim umrlega dolenjskega pesnika Ivana Zorana. Prozo sta prispevali Barica Smole in Anica Zidar, za kanček utripa tuje literature pa je poskrbel Damijan Šinigoj s prevodom odlomka iz romana hrvaškega pisatelja Ratka Cvetniča.

Rubriko Kultura začenja Rozina Švent z iskanjem skupnih točk dveh literatov, Vinka Beličiča in Franceta Papeža, ki sta po rodu Belokranjca in sta oba umrla letos, nadaljujejo pa Ivan Kastelic z razmišljanjem o vlogi sodobnega muzeja, Stane Granda z zapisom o znamenitem raziskovalcu Nila Ignacijevu Knobleharju iz Škocjana, Dušan Štepec s pregledom kulturne dediščine Sel pri Šumберку in Alenka Kolšek z zapisom o krajskem prostoru brestanjskega gradu.

Gost revije je tokrat restavrador in slikar Ivan Bogovič, s katerim se je pogovarjala Marinka Dražumerič, jikovni urednik Lucijan Reščič pa je poskrbel, da so na straneh revije tudi številne barvne in črno-bele reprodukcije njegovih izvršnih del in sakralnih del, ki jih je Bogovič restavriral.

MiM

dežurni poročajo

OB 170 BAL - Neznane je v času od 10. do 14. decembra iz gospodarstvenega posloja ob nenaseljeni stanovanjski hiši v Dolenji vasi pri Arčičah ukradel 170 bal oz. okrog 5 tisoč kilogramov živinske krme - otave. Lastnik je oškodovan za 75 tisoč dolarjev.

ZAŽELEL SI JE AVTORADIO - Na neugotovljen način je neznanec 19. decembra zvečer v Krškem vlogil v parkiran osebni avto znamke Yugo 55 in odnesel 25 tisoč dolarjev vrednega avtoradio znamke Kenwood.

DENAR, HRANO IN PIJAČO - V noči na 19. december je neznanec v nselju Trnje skozi okno prišel v gostinski lokal Park ter iz predala blagajne ukradel nekaj denarja, v kuhinji pa si je postregel tudi s hrano in alkoholnimi pijačami. Škoda znaša 25 tisoč dolarjev.

UKRADEL LE 1,5 LITRA VINA - Neverjetno, toda neznanec, ki je med 15. in 18. decembrom vlogil v lesen vinski hram blizu Stare vasi na Bizeljškem, je odnesel le 1,5-litrsko plastenko vina.

RAZBIL 18 STEKEL - Na gostinskem objektu v Semiču, last podjetja Izbor d.o.o., je neznanec z neznanim predmetom 15. decembra razbil 18 dvojnih termopan stekel na oknih in vratih.

POSEKAL IN PRODAL TUJA DREVEJA - 48-letni I. K. iz okolice Črnomlja je osumljen kaznivga dejanja tatvine, ker je oktobra v gozdu na Sinjem Vrhu, ki je last V. H. iz okolice Črnomlja, posekal osem javorovih dreves in les prodal. Škoda znaša 123 tisoč dolarjev.

UKRADEL ZLOŽENA DRVA - Izpred drvarnice na Ljubljanski cesti v Novem mestu je neznanec 15. decembra lastniku F. K. ukradel zložena drva. Škodo so ocenili na 4 tisoč dolarjev.

PRETEPLA STA GA IN OROPALA

KOPRIVNICA - Neznanka sta 14. decembra v gostilni na Senovem navezala stik z 42-letnim D. L. Povabila sta ga v avto in ga odpeljala v smeri Koprivnice. Na poti pa sta ga zvezla iz avta, ga na tleh obrcala in od njega zahtevala denar. Izročil jima je 40 tisoč dolarjev. Nato sta ga odpeljala nazaj na Senovo.

TRČIL V DREVO

BUKOŠEK - Zaradi neprilagojene hitrosti se je 16. decembra zvečer voznik avta R. Š. izven naselja Bukošek zapeljal z vozišča in trčil v obcestno drevo. Voznika so zaradi hudih telesnih poškodb odpeljali na zdravljenje v breziško bolnišnico.

UREJANJE NADVOZOV - Voznja iz Novega mesta proti Ljubljani že zaradi gradnje novega dela avtoceste poteka dlje kot običajno, mnoge voznike pa te dni jezijo še novi manjši zastoji. Cestno podjetje Novo mesto namreč ureja štiri nadvoze od Biča do Otočca (na sliki nadvoz pri Lukovku). Cesto pod njimi so morali zaradi prevoza uparjalnikov znižati za 30 centimetrov, zdaj pa jo zopet spravljajo v prejšnje stanje. "Svetloba pod nadvozjo bo malo večja, sicer bo vse po starem. Ostala sta nam še dva nadvoza. Če bo vreme ugodno in cestišče ne bo preveč vlažno, bomo delo končali še letos," je povedal direktor podjetja za gradnjo pri Cestnem podjetju Novo mesto Zvone Rožanc. (Foto: L. Murn)

Praznike praznovati in preživeti

Udeleženci v prometu, previdno! - Zlasti pešci - Hitrost še vedno vzame največ življenj - Več nesreč, a z manjšimi posledicami - Letos 14 mrtvih, lani 22 - Akciji Promil in Veriga

NOVO MESTO - Zadnje mesece se je prometna varnost v Sloveniji opazno poslabšala, zato je policija novembra izvajala poostrene nadzore tako glede alkohola kot hitrosti - slednji je najpogostejši povzročitelj prometnih nesreč. Dolenjska ni nobena izjema, čeprav je varnost tu letos boljše kot lani. Na dolenjskih cestah je lani umrlo 22 ljudi, letos 14. "Število prometnih nesreč se je sicer povečalo, toda posledice so bile manjše. Boljše varnosti smo sicer veseli, čeprav vemo, da se te številke lahko zelo hitro spremenijo, zlasti v teh predprazničnih dneh," je povedal komandir postaje prometne policije Novo mesto Aleksander Rešeta.

Med najbolj izpostavljenimi udeleženci v prometu so po napovedih policije letos pešci. V letošnjem letu so umrli trije, lani v enakem obdobju eden. "Pešci so kritični tako kot udeleženci kot povzročitelji nesreč. Do konca lanskega novembra jih je bilo med povzročitelji 12, letos 19, med udeleženci pa lani 34, letos 53, kar pove, da so resnično zelo izpostavljeni," je poudaril Aleksander Rešeta.

K boljši prometni varnosti je gotovo pripomogel novi in varnejši vozniki, s katerimi so se zadnja leta opremili naši vozniki, kaj pa novi Zakon o varnosti cestnega prometa? Marsikaj o tem povedo tudi številke. Pred lanskim majem, ko je bil zakon sprejet, se je število nesreč večalo, potem je upadlo, saj so vozniki bolj upoštevali določbe in tudi strah pred izgubo prometnega dovoljenja je bil večji. "Po nekaj mesecih novega zakona pa se je strah polegel in število nesreč se je zopet povečalo. Problem je v tem, da se vozniki še ne zavedajo, kaj pomeni, če vozijo prehitro ali pijani, da s tem ne ogrožajo le sebe, ampak tudi druge. Tudi stroškovno se ne zavedajo, dokler jih ne doleti visoka denarna kazen," je povedal Rešeta in poudaril, da policija z

Aleksander Rešeta, komandir PPP Novo mesto

represivnimi ukrepi le umirja stanje na cestah, ne more pa preprečiti nesreč in drugih nepravilnosti. Potrebno je sodelovanje in sodelovanje je mnogih drugih ustanov.

Med glavnimi povzročitelji nesreč sta alkohol in hitrost pogosto skupaj. Razveseljeno je, da se je na področju PU Novo mesto število povzročiteljev nesreč pod vplivom alkohola zmanjšalo za 12,6 odstotka. "Naša enota je letos ugotovila 765 tovrstnih kršitev vožnje, veljavnost voziškega dovoljenja je takoj prenehala 156-im voznikom, kar pomeni, da so napihali več kot 1,5 promila alkohola. Kar nekaj pa jih je tudi nad

ODNESEL ZA 430 TISOČ SIT

BREŽICE - Neznane je med 21. novembrom in 14. decembrom iz pritličnega stanovanja bloka v Brežicah odnesel več kosov računalniške opreme, telefonska aparata in kovinsko blagajno. V stanovanje je prišel tako, da je razbil šipo na balkonskih vratih. Lastnico je oškodoval za okrog 430 tisoč dolarjev.

tri promila. Precej uspeha so policisti dosegli z akcijama Promil in Veriga, saj se je stanje dokaj umirilo, poostren nadzor pa bodo izvajali tudi v predprazničnih dneh.

"Vsem udeležencem v prometu policisti svetujemo, naj bodo še posebej previdni, zlasti pešci. Naj ne pozabijo na svetlobne odsevnike in kresničke. Vsem želimo, da bi praznike in prehod v leto 2000 lepo praznovali, toda naj jih tudi preživijo!" je povedal Rešeta. Te besede gre vzeti zelo zares.

L. MURN

Pretep pred diskom

Trije iskali zdravniško pomoč

ČATEŠKE TOPLICE - 19. decembra je pred diskoteko Termopolis prišlo do pretepa. 21-letni hrvaški državljani R. Š. je bil s prijatelji v disku. Prijatelj I. M. je pomotoma zavil v prostor za osebje diska, in ker je kazal znake vi-jnjenosti, sta ga redarja okrog 3.40 pospremila ven. Počakal je še ostale prijatelje. Okrog 4. ure, ko so vsi gostje odšli, sta zunaj do redarjev pristopila oba hrvaška državljana. Sprli so se, ker sta I. M. napodila iz diska.

Kmalu zatem je brez razloga do njih pristopil osumljeni 28-letni F. S. iz okolice Brežic in M. Š. je z roko udaril v obraz. Ta je padel vznak, z glavo udaril ob tla in nepremičen obležal. Osumljeni je nato v glavo udaril še I. M. Ko je tudi ta padel, ga je še nekajkrat brenil v predel prsnega koša. Redarja sta nato preprečila nadaljnji pretep, v katerega so se hoteli vključiti še ostali prijatelji napadenih. M. Š. so z reševalnim vozilom odpeljali v breziško bolnišnico, zdravniško pomoč pa sta iskala tudi I. M. in D. P. Zoper osumljenca je podana kazenska ovadba.

PONAREJEN BANKOVEC

BREŽICE - Hrvaški državljani D. M. je 13. decembra skušal ob 11. uri v poslovalnici Nove ljubljanske banke v Brežicah vnoviči bankovec za 500 DEM. Zaradi suma, da je bankovec ponarejen, so ga policisti zasegli. Poslali so ga v ekspertizo.

PEŠEC SE JE ZADEL V AVTO

GORNJA PREKOPA - Pešec A. S. je 14. decembra ob 22.30 izven naselja Gornja Prekopa nena-doma prečkal regionalno cesto, takrat pa je po njegovi desni pravilno pripeljala voznica osebnega avta M. C. Pešec se je zadel v bočni del vozila in si zlomil gleženj. Ostal je na zdravljenju v novomeški bolnišnici.

PONAREJENE LISTINE

DOBOVA - Pri 26-letni iranski državljanki T. L. so policisti pri mejni kontroli na Dobovi ugotovili, da je bil potni list ukraden na Nizozemskem, fotografija naknadno vstavljena, imela pa je tudi ponarejeno voziško dovoljenje. Zoper osumljenko je podana kazenska ovadba, srečala pa se je tudi s sodnikom za prekrške.

NI RES IZGUBIL DOVOLJENJA

SEVNICA - 28. septembra je G. H. iz okolice Sevnice na Upravni enoti prijavil izgubo voziškega dovoljenja. Medtem so mu izrekli ukrep prenehanja veljavnosti. Toda med kontrolo prometa se je izkazal z originalnim voziškim dovoljenjem. Zoper osumljenca bo zaradi krive izpovedbe podana kazenska ovadba.

MOST POGANEK OBNOVLJEN

LITJA - Slovenske železnice so sporočile, da je poškodovani most Poganeke obnovo, zato je zapora desnega tira med postajama Litija in Kresnice preklicana. Vlaki, ki med zaporo niso vozili, bodo začeli voziti po voznem redu od 3. januarja 2000 naprej.

AVTOBUS SEDEMLETNI DEKLICI POVOZIL NOGO

DOLENJA VAS PRI KRŠKEM - S. C. je 14. decembra ob 7.17 vozil avtoBUS po regionalni cesti iz smeri Pohance proti Krškemu. V Dolenji vasi je zavil na označeno avtoBUSNO postajališče, kjer je stala skupina otrok. Ravno takrat je 7-letni L. V. spodrsnilo in avtoBUS je zapeljal čez njen nart leve noge. Otroka so odpeljali v breziško bolnišnico, ker je dobil hude telesne poškodbe.

KO V DRUŽINI ZAVLADA ALKOHOL

Hudo pijan do smrti pretepel svojo mamo

36-letnemu Jožetu Tratarju z Vrha pri Tržišču je sodišče prisodilo petletno zaporno kazen in obvezno zdravljenje alkoholizma - Pred tremi meseci je pijan kruto pretepel mamo do smrti - "Žal mi je za vse" - V družini na dnevnem redu alkohol

KRŠKO - Prejšnji teden je na okrožnem sodišču v Krškem potekala glavna obravnava zoper 36-letnega Jožeta Tratarja z Vrha pri Tržišču, ki ga je obtožnica bremenila, da je 4. septembra letos med 20. in 21. uro z rokami, leseno zagazilo in posodo tako močno pretepel svojo 64-letno bolno mater, da je zaradi zadušitve s krvjo na kraju dogodka umrla. V času dejanja je bil močno opit z alkoholom - med 3,35 do 4,05 g/kg alkohola v krvi, zaradi česar je bila njegova sposobnost ravnanja v oblasti zmanjšana.

Kljub nekaterim olajševalnim okoliščinam je senat Tratarja spoznal za krivega KD po čl. 135/II in I KZ v zv. s čl. 16/II, za kar je zagrožena kazen najmanj treh in največ trideset let zapor. Obsojen je na petletno zaporno kazen z varnostnim ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma. Tudi do pravomočnosti sodbje ostaja v priporu.

Jože Tratar je, vidno prizadet, na glavni obravnavi o tragičnem dogodu povedal tisto, česar se spomni. Kot pogosto, je bil namreč tudi usodnega dne močno pijan. Priznal je, da je bil v njihovi družini alkohol na dnevnem redu. Pil ni le on, pač pa tudi njegov invalidni brat Franc in pokojna mama. Že prej so se pogosto prepirali, tudi udarci niso bili nič nenavadnega, ko pa se je pred do-

brim letom k njim priselila Jožetova partnerica Jožica Kmetič, je bilo stanje še hujše. Tudi ona je namreč prerada pogledala v kozarček in nespornost je bilo takoj dovolj.

"Tistega večera sem pijan prišel v staro hišo, kjer sta bili mama in Jožica. Začel se je prepir, pririvanje, Jožica je pobegnila ven, mamo pa sem nato verjetno brutalno pretepel. Ne vem. Spomnim se le, da je obležala na tleh. Odšel sem v novo hišo in najbrž zaspal. Čez čas sem se vrnil in se začel zavedati, kaj sem storil materi. Poklical sem Jožico, nato sva po telefonu poklicala rešilce, policijo, domače. Kasneje sem bil odpeljan," je povedal obdolženec in dodal tudi, da je materi vedno pomagal, jo vozil k zdravniku in delal na kmetiji, dokler je lahko. "Toda večkrat me je tudi ona prizadela. Skoraj nikoli ni bilo nič skuhanega, ko sem prišel iz službe. Vedno je bila na voljo le pijača. Vem, da sem agresiven, kadar pijem, in tudi koga pretepem, toda tudi sam sem bil v družini deležen klofut. Če bi imel možnost, bi se šel zdraviti," je dejal Tratar. Njegov prvi zakon se je končal zaradi alkohola in pretepanja.

Da so bile razmere res grozne, so potrdile tudi ostale priče - Tratarjevi sestrji, svak, sosedu. Eni od hčera je mama menda nekaj dni pred smrtjo celo dejala, da bi šla rada v dom za ostarele, ker jo zdaj pretepa še Jožetova partnerica Jožica. Bilo je prepozno.

Usodnega dne se svojevrstno spominja tudi Jožica Kmetič, katere pričanje se je v mnogem razlikovalo od njenih izjav preiskovalnemu sodniku, čeprav je bila opozorjena na krivo pričanje. "Z mamo sva bili prijateljici. Nikoli nisem tepla. Usodnega večera sem bila na vrtu. Jože mi je prišel povedat, da je mama padla. To se je večkrat zgodilo in vedno je sama vstala. Ko sem šla kasneje v kuhinjo, sem jo zagledala na tleh v mlaki krvi. Jože se je jokal in rekel: "Mama je umrla." Do prihoda policistov je bil miren. Nato so nas skupaj z bratom Franceljom odpeljali," je povedala Jožica in dodala, da je bila takrat tudi ona vinjena in da se tudi zdaj vsega ne spomni, ker je ravno ta dan prišla iz bolnice in je noseča.

Kot je zatrdil izvedenec medicinske stroke dr. Franek Dolšek, je Marija Tratar utrpela res hude poškodbe glave, obraza, prsnega koša, rebra itd., umrla pa je zaradi posledic krvavitve in ker ni bilo ustrezne ter pravočasne pomoči. "Priti bi morala v petih, desetih minutah, pa še takrat verjetno ne bi preživela."

Sodni izvedenec psihiatrične stroke dr. Jože Jakopič je povedal, da je obdolženec že najmanj deset let zasvojen z alkoholom, vendar še ni zaznal znakov duševne bolezni. Na njegovo agresivnost je vplivala tako hujša psihosocialna zanemarjenost v zgodnjem otroštvu kot kasnejše sožitje v skupnosti.

Cvirn oproščen

Vsebnost THC v konoplji pod 1

NOVO MESTO - Prejšnji konec tedna se je na okrožnem sodišču v Novo mesto nadaljevala in končala v začetku decembra začeta glavna obravnava zoper 20-letnega Roberta Cvirna iz Sloven-ske vasi pri Sentrupertu, ki ga je obtožnica bremenila dveh kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje in prometa z mamili (čl. 196/I KZ RS).

Obravnava je bila prvič preložena na zahtevo Cvirnega zagovornika, da se za-sliši izvedenec Rajko Koren, ki bi natančneje povedal, ali je v pri njem najdeni marihuani šlo za mamilo, za kar Višje sodišče v Ljubljani pravi, da mora vsebnost THC v njem znašati vsaj ena ali več. Izvedenec je v petek potrdil mnenje, da v Cvirnovem primeru ni šlo za mamilo.

Senat sodišča s predsedni-co Milojko Gutman je fantu izrekel oprostilno sodbu. K takšni odločitvi je pripomoglo tudi to, da Cvirn posuša konoplje, ki jo je vzel sosedu, ni prodajal, torej z njo ni nič zaslužil. Kolegom jo je enostavno dal. Cvirn do zdaj še ni bil kaznovan.

L. M.

NAJ BO DECEMBER ČAS VESELJA!

LJUBLJANA - Decembrski čas je čas veselja, obdarovanj ipd., letošnji pa je zaradi prehoda v leto 2000 še posebej živ. Praznovanje pa lahko v trenutku skali nesreča in najhujše je, če je ta posledica neumnosti in oblastnosti. Opozorila ob vse močnejšem pokanju petard in nenadzorovani uporabi drugih pirotehničnih sredstev so zato te dni utemeljena. Z Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za šolstvo in šport so zato zaprosili vse slovenske osnovne šole, naj učencem predstavijo nevarnosti in neprijetnosti, ki so povezane s tem. Najpomembnejša pa je vloga staršev. Malo smole, nerodnosti, nepredvidnosti pri pokanju petard, in že je lahko vaš otrok slep, opečen, s poškodovanimi prsti - in to za vedno! Za štiri fante se je letos igra s petardo že končala tragično.

Primc, Jankovičeva in košarkarji

V Novem mestu so izbrali športnika in športni kolektiv leta - Ljudstvo izbralo drugače kot strokovnjaki - Preko medijev prednost Smodišu in Vernigovi

NOVO MESTO - V Novem mestu so tudi letos izbrali športnika leta po že uveljavljenem receptu, kjer imajo odločilno besedo tako imenovani športni strokovnjaki (predstavniki posameznih klubov, športni pedagogi, športni funkcionarji in športni novinarji), nekaj točk pa k končnemu izkupičku prispevajo tudi poslušalci lokalnih radijskih postaj, gledalci Televizije Novo mesto in Dolenjskega lista. Na tradicionalni prireditvi v športni dvorani Marof so v torko za športnika leta proglasili atleta Igorja Primca in Katko Jankovič, za športni kolektiv leta pa košarkarski klub Krka Telekom.

Medtem ko sta zmagovalca pri dekletih in športnih kolektivih zbrala bistveno več točk od drugouvrščenih, so pri fantih odločale le tri točke, za kolikor je Primc ugnal lanskega športnika leta Matjaža Smodiša. Zanimivo je, da se vrstni red glasovanja preko medijev razlikuje

Smodiš in in odbojkarica Jana Vernig, a odločili so glasovi strokovnjakov, ki predstavljajo 90 odst. vseh točk.

V skoraj dvehurnem programu prireditve športnika leta so med drugim sodelovali tudi pevca Nace Junkar in Helena Blagne ter humorist Tone Forneczi - Iof, zmagovalce izbora pa so proglasili trener slovenske nogometne reprezentance Srečo Katanec in svetovna veslaška prvaka Luka Špiš in Iztok Čop.

Izidi glasovanja za športnika Novega mesta za leto 1999 - ZEN-SKE: 1. Katka Jankovič 418 (396 točk strokovne žirije/22 točk javnosti preko medijev), 2. Jana Vernig 292 (248/44), 3. Nina Janžeković 148 (134/14), 4. Tanja Klemenčič 101 (93/8); MOŠKI: 1. Igor Primc 323 (301/22), 2. Matjaž Smodiš 320 (276/44), 3. Uroš Murn 194 (180/14), 4. Aleš Tomič 70 (68/2), 5. Toni Turk 40 (32/8), 6. Gašper Cajner 29 (25/4); ŠPORTNI KOLEKTIVI: 1. Košarkarski klub Krka Telekom 416 (372/44), 2. Kolesarski klub Krka Telekom 263 (241/22), 3. Atletski klub Krka Telekom 206 (192/14), 4. Ženski odbojkarjski klub TPV 42 (38/4), 5. Nogometni klub Elan 39 (31/8), 6. Lokostrelski klub Novo mesto 19 (17/2).

I. V.

Šport iz Kočevja in Ribnice

• **KOČEVJE** - Rokometašice Gramiza so z osmimi točkami na šestem mestu med desetimi ekipami v prvi slovenski ligi. Trener Ciril Andoljšek je kljub vsemu zadovoljen, tekma proti Vegradu v Ribnici pa je bila njihova najslabša v jesenski sezoni; tokrat pa so se Kočevke Velenjčankam oddolžile. Igra Gramiza zaradi nizkih igralnih slovi po veliki borbenosti. Tudi to sezono so najtežje breme nosile starejše igralke, ki se na začetku niso najbolje znašle, v nadaljevanju pa so dojele, da le s kolektivno igro lahko računajo na uvrstitev med prvih šest. Na razplet v jesenski sezoni so vplivale tudi igralne spremembe. Sprva se je močno poznala odsotnost Spele Cerar, ki je prestopila k Jelovici, a je od tekme do tekme na vratih bolj blestela Barbara Gorski, ki je v Kočevje prišla iz Maribora.

"Seveda so k uspehu veliko prispevale še druge igralke. Tudi to jesen smo imeli veliko težav, na katere so dekleta navajena. Na treninge in tekme v Ribnici smo se navadili," je povedal trener Gramiza Ciril Andoljšek. S pripravami bodo pričeli januarja, saj jih v drugi polovici tega meseca čakata pokalni tekmi proti Juteksu in februarja nadaljevanje prvenstva.

• **KOČEVJE** - Kočevska tekača Igor Martić in Franc Kocijančič sta se udeležila teka Gorenja v Velenju. Na 7-kilometrski ravninski progi sta se dobro držala, saj je bil Martić v svoji skupini četrti, Kocijančič pa med veterani drugi.

SAMO IN POKAL - Predsednik košarkarskega kluba Krka Telekom, Samo Plantan, je pokal za najboljši športni kolektiv v mestu dvignil drugo leto zapored. Če bo njegovemu moštvu uspelo uresničiti načrte v pokalu Saporta, od koder se lahko uvrsti celo v evropsko ligo, ima rezerviran tudi že pokal za leto 2000. (Foto: I. V.)

od vrstnega reda, ki ga je s svojimi glasovi določilo 49 športnih strokovnjakov. Tudi ko so glasovom bralcev Dolenjskega lista prišli glasove radijskih poslušalcev in televizijskih gledalcev, sta na vrhu ostali isti imeni - košarkar Matjaž

Radiču plaketa za življenjsko delo

V Ribnici podelili priznanja športnikom in letos prvič tudi plakete športnim delavcem

RIBNICA - Pod nazivom "Športnik leta", kot se je imenovala akcija, ki sta jo še lani vodila ribniška športna zveza in lokalna TV postaja R-kanal, je prejšnji četrtek v športnem centru v Ribnici potekala prireditev, ki so jo v sodelovanju z ribniško občino združili s prireditvijo "Ribniški pušelj 1999". V dvehurnem programu s pestrimi kulturno-zabavnimi vložki so poleg priznanj športnikom letos prvič podelili tudi plakete športnim delavcem, društvom in klubom, dolgoletnemu, vsestranskemu športnemu delavcu Nikoli Radiču pa plaketo za življenjsko delo.

Predsednik Športne zveze Ribnica Benjamin Henigman je ob predstavitvi dela Zveze povedal, da združuje 15 klubov, župan Jože Tančok pa je predstavil uspehe ribniškega športa. Poleg kadetov rokometnega kluba, ki so postali evropski prvaki in članske ekipe, ki ji je uspela vrnitev v 1. A državno ligo, je omenil tudi prvi nastop ribniškega tekmovalca na največjem triatlonu

na svetu "Iron man". Dejal je, da so uspehi še večji, saj jih dosegajo z domačimi športniki in trenerji. Poudaril je, da šport mlade odvrca od številnih nevarnosti današnjega časa, ter da so tudi zato lani v Ribnici začeli s košarko, plavanjem, nogometom in borilnimi veščinami oziroma športi, ki jih niso imeli ali pa so zamrli, saj je imel rokomet v Ribnici v preteklosti nesporno prednost.

Priznanja za športne dosežke športnikom in ekipam za uspeh, dosežen v tekočem letu (kandidate predlagajo klubi in športna zveza, priznanja pa podeljuje predsedstvo Športne zveze), so prejeli: bronasto: 1. Rokometni klub Ribnica - mlajši dečki, letnik 1987, 2. član ekipe mlajših dečkov RK Urban Andoljšek in 3. član Triatlona kluba Bojan Cebin; srebrno: 1. Rugby-football klub - mladinci, 2. Rokometni klub - kadeti, letnik 1982 in 3. član kadetske ekipe RK Mare Hojč; zlato: 1. Triatlon klub, 2. Rokometni klubčani, 3. triatlonec Damjan Kromar in 4. rokometar Goran Džokič. Plakete za dolgoletno delo v športu v smislu krepitve ugleda Ribnice so prejeli: bronasto: Franci Petek in Bojan Kogoj; srebrno: Kegljaški klub, Planinsko društvo, Stojan Gelze in Janez Ilc; zlato: Zdenko Mikulin. Posebno priznanje Športne zveze Ribnica so podelili OŠ dr. Franceta Prešerna, plaketo za življenjsko delo pa Nikoli Radiču.

M. LESKOVŠEK-SVETE

DOLENJSKI LIST
vaš četrtikov prijatelj

Učitelji smučanja so pripravljeni

Rogova šola smučanja spada med devet šol smučanja Slovenije - Tudi šola deskanja - S tečaji začeli ob prvem snegu - Za božič v tečaj več kot sto smučarjev

NOVO MESTO - V okviru novomeškega smučarskega društva Krka Rog že tretje leto deluje Rogova šola smučanja, ki je kot ena izmed devetih članic vključena v Šolo smučanja Slovenije. Njeni učitelji so se na letošnje sezono dobro pripravili, prva večja naloga pa jih čaka med božičnimi prazniki, ko nameravajo pripraviti eno od dveh velikih tečajev v sezoni, na katerem bo znanje smučanja nabiralo več kot sto smučarjev.

Vodja Rogove šole smučanja Slavko Medle pravi, da so pravila, ki jih od svojih članov zahteva šola smučanja Slovenije, precej stroga, nanašajo pa se predvsem na strokovno usposobljenost učiteljev smučanja. Poleg opravljenega šolanja in izpita za učitelja smučanja morajo vsako leto posebej pridobiti ustrezno licenco, do katere pridejo s sprotnim usposabljanjem, saj se šola smučanja stalno spreminja, največ sprememb pa so v zadnjem času prinesle kratke smuči s poudarjenim stranskim lokom oziroma carving smuči. Z njimi se je v šoli smučanja uveljavila tako imenovana zarezna tehnika. Vsaka šola smučanja, ki kaj da nase, ima v svojih vrstah tudi učitelje deskanja na snegu pa inštruktorja smučanja v telemark teh-

niki in učitelja teka na smučeh. Z vsem tem se ukvarjajo tudi učitelji Rogove šole, le za učenje smučarskih skokov bi se morali Dolenjci obrniti kam drugam.

Celo zimo v Rogovi šoli smučanja deluje 8 učiteljev v tako imenovani stalni sestavi, ki se jim ob koncu tedna pridružijo še štirje učitelji, med božičnimi prazniki in med šolskimi

zimskimi počitnicami pa v primeru ugodnih snežnih razmer v smučarskem centru Rog Črmošnjice učijo okoli 30 učiteljev smučanja. Stalna sestava je začela učiti, takoj ko je novembra zapadel sneg in so se

• Rogova šola smučanja bo od 26. do 30. decembra na smučišču Rog Črmošnjice pripravila božični smučarski tečaj za otroke in odrasle, od začelnikov do tistih smučarjev, ki želijo svoje znanje le obnoviti in se prilagoditi sodobni opremi. Prijave bodo zbirali v petek, 24. decembra, od 17. do 19. ure v prostorih smučarskega društva Krka Rog v Novem mestu in po telefonu (068) 21 487. Prijave bodo sprejemali tudi na samem smučišču v nedeljo pred začetkom tečaja. Na svoj račun bodo prišli tudi deskarji, ki se bodo s skrivnostmi tega med mladimi zelo modnega športa seznanjali v posebni vrsti. Za tečajnike bo organiziran prevoz iz Novega mesta, kjer bodo avtobusi tačajnike pobirali na postajah v Bršljunu, Plavi laguni, Zabji vasi, Kandiji, na Drski, v Straži in Dolenjskih Toplicah.

zavrtile vlečnice pod Gačami. Večino dela Rogovim učiteljem smučanja ponudijo dolenjske osnovne šole, ki same za izvedbo smučarskih tečajev ponavadi nimajo dovolj usposobljenih učiteljev.

I. V.

Slavko Medle

OBČNI ZBOR BADMINTONISTOV

MIRNA - Badmintonski klub Mirna bo v četrtek, 23. decembra, ob 18. uri v prostorih TVD Partizana na Mirni pripravil redno letno skupščino, na katerem bodo mirnski badmintonisti izvolili tudi novo vodstvo.

S Čehi se ne bi smeli igrati

Košarkarji Krke Telekom se se morali precej potruditi, da so ugnali zadnjevrščeno moštvo skupine H - Sunara rezervistom dokazal, da le niso tako dobri

NOVO MESTO - Čeprav so se novomeški košarkarji v Novem Jičinu na Češkem na prvi tekmi z Mlekarno Kunin opekli in bi bilo pričakovati, da bodo na povratnem srečanju zaigrali na vso moč, so zadnjevrščeno moštvo skupine H v pokalu Saporta spet podcenili in gostom pustili, da so se razigrali, na koncu pa se je le srečno izteklo.

Na tekmi z Mlekarno Kunin Krki Telekomu v prvem polčasu nikakor ni uspelo priti do spodobnega vodstva, nasprotno, večji del prvega polčasa so vodili Čehi, medtem ko Krki Telekomu ni pomagalo niti Nakičevih v 15 minutah doseženih 20 točk. Novomeščani so nekoliko resneje poprijeli, šele ko je trener Ivo Sunara med minuto odmora v jezi vrzel po tleh mapo, kar so bučno pozdravili tudi številni gledalci na glavni tribuni. Vsaj za nekaj časa sta stvari na svoje mesto s tremi trojkami postavila najboljša moža novomeške vrste Simon Petrov in Matjaž Smodiš. Kljub temu je bil izenačen tudi drugi polčas, vendar

so Novomeščani po petih minutah vzeli igro v svoje roke in se na koncu kljub vsemu le veselili prvega mesta v skupini H. Po zmagi Splita s 84:72 v Milanu v skupini G se bodo Novomeščani v šestnajstini finala srečali s četrtovrščnim milanskim Adeccom, s katerim se bodo najprej 11. januarja pomerili v gosteh, teden dni kasneje pa še doma. Če se Milančani med novoletnimi prazniki ne bodo okrepili, ima Krka Telekom lepe možnosti za napredovanje, pa tudi to, da najprej igrajo v gosteh, Novomeščanom ustreza, saj praviloma veliko bolje igrajo povratne tekme, na katerih v pokalu Saporta še niso bili poraženi.

Sobotna tekma domačega prvenstva med tretjvrščeno Krko Telekomom in četrtovrščnim kranjskim Triglavom je bila za novomeške košarkarje le dober trening, čeprav je oboleli vodja igre Simon Petrov ves čas predsedal na klopi. Vajeti moštva je vzel v roke kapetan Matjaž Smodiš, ki so ga lahko Gorenjci le gledali in občudovali njegovo moč, hitrost in natančnost. Ko je štiri minute pred koncem prvega polčasa sedel na klopi, je dosegel že 24 točk, njegovo moštvo pa je vodilo s 13 točkami. Tudi v drugem polčasu je Matjaž nadaljeval simulantko s Kranjčani, a mu je trener Sunara, ki ga je 6 minut in pol pred koncem srečanja vzel iz igre, preprečil, da bi dosegel 50 točk. A Sunarina vzgojna taktika je bila drugačna. Na igrišče je poslal drugo postavbo, ki pa ji ni uspelo zadržati Smodiševe prednosti. Kranjčani pa so se domačemu moštvu nezadržno približevali. Pol minute pred koncem srečanja je prednost, ki je ob Smodiševem odhodu iz igre znašala 22 točk, skopnela na pet točk, z njegovo vrnitvijo na igrišče pol minute pred koncem pa so si v novomeškem taboru lahko oddahnili.

I. V.

TURK IZGUBIL Z REPREZENTANTOM

NOVO MESTO - Na drugem članskem teniškem turnirju za odprto prvenstvo Slovenije v Ljubljani je član Krke Teniškega centra Otočec Tomaž Kastelec izpadel v prvem kolu, medtem ko je Blaž Turk v prvem kolu s 7:6 in 6:0 premagal ljubljancina Simona Repenška, v drugem kolu pa s 5:7 in 3:6 izgubil z državnim reprezentantom iz Domžal Andrejem Kraševcem. Na prvem turnirju je bila slika obrnjena, saj je Turk po zmagi v prvem kolu v drugem kolu izgubil, medtem ko je bil Kastelec v prvem kolu prost, v drugem je premagal Laščana Marka Sabolčiča, v četrtfinalu pa izgubil s Kranjčanom Matjažem Jurmanom.

SIMI SE NE DA - Simon Petrov, prijatelj ga kličejo Simi, je tudi na zadnji tekmi skupine H pokala Saporta nastopil izvrstno in dosegel 19 točk, le točko manj od Smodiša in Nakiča. Simi je edini med novomeškimi košarkarji, ki se je po prvem delu pokala Saporta uvrstil med najboljših deset. Z 2,9 trojke na tekmo je med streli trojk v pokalu Saporta na desetem mestu, prvi pa je Beechum iz bonskega Telekom, ki je v povprečju na tekmo zadel 3,9 trojke. Na sliki: Simon Petrov na tekmi z Novim Jičinom preigrava Petra Welscha. (Foto: I. V.)

Špela Silvester do finala A-turnirja

Murn izgubil v prvem kolu

TREBNJE - Na drugem A-turnirju v sezoni, ki so ga v Trebnjem pripravili Mirčani, je v odstopnosti najboljših dveh slovenskih badmintonistk Maje Pohar in Maje Trdaj mlada igralca mirskega Toma Špela Silvester zaigrala odlično in se prebila do finala, kjer jo je premagala Maja Kersnik (Olimpija). Urška Silvester je s Kersnikovo izgubila že prej in je osvojila tretje mesto. Njun uspeh je s šestim mestom dopolnila Katja Kolenc. Urška je po tem turnirju na slovenski jakostni lestvici tretja in Špela četrta, kar je pomembno zaradi določanja nosilk na članskem državnem prvenstvu. Dušan Škerbiš je bil pri fantih sedmi, na jakostni lestvici pa je peti. Ziga Strmole je osvojil 15. mesto, Aleš Murn pa po nesrečnem porazu v prvem kolu turnirja posameznikov ni nadaljeval in je osvojil 16. mesto. Murn in Strmole sta v igri dvojice osvojila tretje mesto, med mešanici pari pa je bil Murn z Ježičanko Nino Jakopič drugi.

Na evropsko prvenstvo le Šavrič

V zadnjem kolu pred evropskim prvenstvom Dobovčani in Ribničani remizirali - Trebanjci zlahka ugnali Slovana - Na reprezentančnem spisku le Šavrič in poškodovani Likavec

Rokometaši so prejšnji teden s 14. kolom končali ligaška tekmovanja v koledarskem letu. Posavsko-dolenjski derbi sredine letvice med Dobovo in Rikom Inlesom se je končal brez zmagovalca z izidom 22:22. Trebanjci pa so v Ljubljani brez težav s 31:19 ugnali mlado moštvo kodeljevskega Slovana.

V Dobovi so bolje začeli domačini, nadaljevanje pa je pripadlo gostom iz Ribnice, ki so si do polčasa priigrali prednost treh zadetkov. V drugem polčasu so Ribničani dolgo

• **Najboljši igralec in strelce tekme je bil z 11 zadetki Jani Likavec, ki ga mnogi štejejo za najboljšega slovenskega rokometarja. Žal ga že leta mučijo poškodbe. Najdlje se je otepal s poškodbo ramena, zdaj pa ima še težave s hrbtenico, zaradi katerih je vprašljiv tudi njegov nastop v državni reprezentanci na evropskem prvenstvu od 21. do 30. januarja v Zagrebu in na Reki. Tako bo tam od trebanjskih rokometarjev najverjetneje nastopil le Roman Šavrič, medtem ko je robustni trebanjski krožni napadalec Nenad Stojaković kljub dobrim predstavam na kvalifikacijskih tekmah ostal brez reprezentančnega dresa.**

časa ohranjali prednost nekaj zadetkov, deset minut pred koncem pa so se Dobovčani končno prebudili, izenačili in pred koncem celo vodili, potem pa nesmiselno zapravili napad in se morali zadovoljiti le s točko.

Trebanjci tokrat niso podcenjevali na lestvici precej slabše uvrščene nasprotnika, ampak so si že na začetku tekme priigrali lepo prednost in si v nadaljevanju z lagodnejšo igro prislužili visoko zmago. Tri minute pred koncem prvega polčasa so vodili že s 13:6, končni izid pa je bil obenem najvišja prednost Trebanjcev na tekmi.

Po noveletnih praznikih in evropskem prvenstvu bodo rokometni prvotilgaši nadaljevali domače pr-

MIRNA PRED CENTROM IN BRŠLJINOM

TREBNJE - Na področnem osnovnošolskem prvenstvu v badmintonu je v Trebnjem je med osmimi ekipami zmagala osnovna šola Mirna, drugi je bil Center in tretji Bršljin iz Novega mesta. Med posamezniki je nastopilo 70 učencev iz osmih šol. Med učenci od 1. do 4. razreda sta zmagala Denis Juranič (Loka Črnomelj) in Aleša Draginc (Mirna), med učenci od 5. do 8. razreda pa Grega Škerbiš (Mirna) in Urška Silvester (Mirna).

venstvene boje šele 5. februarja, ko bodo Dobovčani igrali v gosteh v Radečah, kjer se jim bodo domačini poskušali oddolžiti za poraz v prvem delu. Trebanjci bodo imeli s škofjeloškim Termom precej lažje delo, medtem ko Ribničani v Ljubljani proti Prulam 67 ne morejo pričakovati ravno ugodnega izida.

I. V.

MIRT IN DERSTVENŠEK MED VETERANI

SEVNICA - Na decembrskem šahovskem turnirju sevnjskih veterancev je zmagal Marjan Mirt nad Francem Derstvenškom in Janezom Blasem. V skupnem vrstnem redu je prvi Derstvenšek, drugi Mirt in Blas tretji. (J. B.)

ZIMSKI VZPON NA TRDINOV VRH

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto bo v nedeljo, 2. januarja, pripravilo 8. zimski vzpon na Trdinov vrh. Začetek vzpona bo ob 8.30 iz Gabrja, avtobus pa bo pohodnike z novomeške postaje odpeljal pol ure prej.

V ŠAHU GRM, ŠMARJETA IN CENTER

NOVO MESTO - Na občinskem ekipnem prvenstvu Novega mesta v šahu za osnovne šole je med mlajšimi dečki zmagala osnovna šola Grm pred OŠ Center 1 in OŠ Center 2, med mlajšimi deklicami Šmarjeta pred Centrom, med starejšimi dečki Center pred Šmihelom in Šmarjeto, medtem ko so pri starejših deklicah prvo mesto brez konkurence osvojila dekleta iz osnovne šole Šmarjeta.

V 14. kolu je Krka sinoči igrala v gosteh s Pivovarno Laško, v 15. kolu pa bo v sredo, 29. decembra, ob 20. uri igrala doma z Zagorjem.

I. B SKL, 12. kolo - SIMP RADOVLJICA : TEN KRŠKO 82:74 (45:42); TEN KRŠKO: Mesič 14, Ogorevc 11, Finžgar 14, Božič 8, Zaturški 10, Boh 4, Avsenak 7, Vukič 6.

LESTVICA: 1. Bežigrad 21, 2. Nova Gorica 21, 3. Kemoplaz 20, 4. Radenska Creativ 20, 5. Banex 19, 6. Ten Krško 19, 7. Ilirija 17, 8. GD Hrastnik 17, 9. Elektra 17, 10. Jurij Plava Laguna 15, 11. Union Olimpija mladi 15, 12. Simp Radovljica 15.

V 13. kolu bo Ten Krško 8. januarja igral doma z Unionom Olimpija mladi.

TOMIČ TEČE IN ZMAGUJE OB MORJU

NOVO MESTO - Tekač novomeškega tekaškega kluba Portovald Aleš Tomič je konec minulega tedna nastopil na dveh uličnih tekih na Hrvaškem. V petek je v Sinju na 2,7 km dolgi progi zmagal in popravil rekord odličnega hrvaškega tekača Branka Zorka, med drugimi pa je premagala tudi Romana Kežarja. Leto se mu je za poraz v Sinju oddolžil v soboto na 4-kilometrskem teku v Splitu, kjer je bil Tomič drugi.

TIMO GRANDOVEC TRETJI V MARIBORU

TREBNJE - Začela se je tudi sezona smučarskih tekmovanj za najmlajše. Na prvem veselalomu tekmovanju Ski Open v Mariboru je bil Trebanjec Timo Grandovec med mlajšimi cicibani tretji.

I. V.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

Pokal Saporita, skupina H, 10. kolo - KRKA TELEKOM : MLEKARNA KUNIN 79:72 (43:42); KRKA: Dražovič 1, Jevtović 2, Petrov 19 (55-odst.), Smodiš 20 (33-odst.), Deschryver 2, Grum 13, Drobjak 6, Stakič, Ščekić, Nakič 20 (55-odst.). MLEKARNA KUNIN: Okač 8, Jelinek 11, Simpson 9, Medvecky 8, Panaček 13, Durček 9 itd. Osebnе napake: Krka Telekom 26, Mlekarna Kunin 26. Prosti meti: Krka Telekom 17:26, Mlekarna Kunin 26:34. Trojke: Krka 12:30 (Petrov 5, Smodiš 2, Grum 1, Nakič 4), Mlekarna Kunin 6:14 (Medvecky 2, Panaček 2, Majstorović 1, Durček 1).

Liga Kolinska, 13. kolo - KRKA TELEKOM : TRIGLAV 87:79 (44:30); KRKA TELEKOM: Dražovič 7, Jevtović 8, Taranš, Smodiš 42, Deschryver 4, Grum 2, Drobjak 2, Stakič 7, Ščekić 9, Nakič 6; TRIGLAV: Eržen 17, Krejčič 10, Prime 17, Ručigaj 13 itd. Prosti meti: Krka Telekom 22:34, Triglav 10:15. Met za tri točke: Krka Telekom 7:23 (Smodiš 5, Dražovič, Nakič), Triglav 11:27 (Prime 4, Krejčič 3, Eržen 2, Lojk, Ručigaj). Osebnе napake: Krka Telekom 20, Triglav 25.

LESTVICA: 1. Union Olimpija 26, 2. Pivovarna Laško 24, 3. Krka Telekom 24, 4. Triglav 20, 5. Slovan 20, 6. Zagorje 20, 7. Savinjski Hopsi 19, 8. Rogla Atras 17, 9. ZM Maribor 17, 10. Helios 16, 11. Loka kava 15, 12. Kraški zidar 13.

V 14. kolu je Krka sinoči igrala v gosteh s Pivovarno Laško, v 15. kolu pa bo v sredo, 29. decembra, ob 20. uri igrala doma z Zagorjem.

I. B SKL, 12. kolo - SIMP RADOVLJICA : TEN KRŠKO 82:74 (45:42); TEN KRŠKO: Mesič 14, Ogorevc 11, Finžgar 14, Božič 8, Zaturški 10, Boh 4, Avsenak 7, Vukič 6.

LESTVICA: 1. Bežigrad 21, 2. Nova Gorica 21, 3. Kemoplaz 20, 4. Radenska Creativ 20, 5. Banex 19, 6. Ten Krško 19, 7. Ilirija 17, 8. GD Hrastnik 17, 9. Elektra 17, 10. Jurij Plava Laguna 15, 11. Union Olimpija mladi 15, 12. Simp Radovljica 15.

V 13. kolu bo Ten Krško 8. januarja igral doma z Unionom Olimpija mladi.

ROKOMET

1. SRL, moški, 14. kolo - DOBOVA : INLES RIKO 22:22 (9:12); DOBOVA: Kostevc, Dapog 5, M. Urbanč 2, Martinčič 3, Blagojevič 2, Voglar, D. Urbanč 5, Vertovšek, Kranjc, Kukavica 3, Kranjčič 2, Škof; INLES RIKO: Grm, Lesar 2, V. Ilc 5, Na. Hojč 3, Ivane 6, Zbačnik 3, Pajnič 2, Ne. Hojč 1, Mihelič, Mikulin, B. Ilc, Djukič.

SLOVAN : TREBNJE 19:31 (9:14); TREBNJE: Torlo, Ostane, Hribar 1, Radelj, Begović 5, Blagojevič, Šavrič 4, Stojaković 4, Likavec 11, Pekolj, Žitnik, Gradišek 3, Žvižej 3.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 28, 2. Prule 67 26, 3. Trebnje 22, 4. Prevent 22, 5. Gorenje 15, 6. Dobova 12, 7. Inles Riko 11, 8. Radeče 10, 9. Slovan 9, 10. Termo 9, 11. Izola 2, 12. Jadran 2.

1. SRL, ženske, 11. kolo - KRIM NEUTRO ROBERTS : GRAMIZ KOČEVJE 35:11 (17:4); GRAMIZ KOČEVJE: Dragičević 5, Vuk 3 Jurković 1, Klun 1, D. Kersnič 1.

LESTVICA: 1. Robit Olimpija 22, 2. Krim Neutro Roberts 5 20, 3. Zalec 16, 4. Jelovica 12, 5. M-Degro Piran 11, 6. Vegrad Velenje 10, 7. Gramiz Kočevje 8, 8. Bajc Daewoo Izola 7, 9. Branik 2, 10. Burja 0.

ODBOJKA

2. DOL, 11. kolo - SIP Šempeter : Krka Novo mesto 3:0, Kovinar Kočevje : IGM Hoče 1:3.

LESTVICA: 1. Brezovica 32..., 10. Kovinar Kočevje 6, 11. Krka Novo mesto 6 itd.

V 12. kolu bo Kočevje 8. januarja igralo doma s Prvačino, Krka pa v gosteh z Ljutomerom.

3. DOL, zahod, ženske, 11. kolo - Semič : Piran 1:3, Kemiplas Koper III : TPV Novo mesto II 3:0, Kočevje : Magro Grosuplje 3:0, Brestanica : Bohinj 3:0, Črnomelj : Astra Telekom 3:1.

LESTVICA: 1. Kočevje 29..., 4. Črnomelj 24..., 7. Brestanica 13..., 9. TPV Novo mesto II 8, 10. Semič 6 itd.

V 12. kolu, ki bo 8. januarja, bo Črnomelj igral doma z Bohinjem, Brestanica doma z Grosupljem, Kočevje doma z TPV Novim mestom II, Semič pa v gosteh s Partizanom iz Škofje Loke.

IGOR BAN ODLIČNO MED STAREJŠIMI

NOVO MESTO - Novomeščan Igor Ban je presenetil na teniškem turnirju za odprto prvenstvo Slovenije za igralce do 16. leta v Litiji, kjer se je v boju z dve leti starejšimi tekmeči prebil skozi kvalifikacije, v prvem kolu s 6:1 in 6:3 premagal šestega nosilca turnirja Mariborčana Vasjo Gorjupa, v drugem kolu pa z 1:6 in 3:6 izgubil z ljubljancem Nejcem Keržanom. Banov klubski tovariš Tadej Pucelj je bil na turnirju postavljen za prvega nosilca, a vloge ni povsem upravičil. Vse do četrtfinala je tekmece gladko premagoval, potem pa je naletel na razpoloženo Koprečana Šama Bradakijo in izgubil s 4:6 in 3:6. S turnirji za odprto prvenstvo so začeli tudi najmlajši, od mladih igralcev Teniškega centra Otočec pa je v skupini do 12. leta najdlje prišel Aljaž Seničar, ki se je prebil do drugega kola.

Rokomet se je vrnil v Novo mesto

V Novem mestu spet ustanovili rokometni klub - Nekdaj v prvi ligi - Mlade učijo osnov - V vodstvu kluba nekdanji rokometarji - Strokovno dobro podkovani

NOVO MESTO - Novo mesto je bilo včasih pomembno središče ne le ženskega, ampak tudi moškega rokometarja. Člansko moštvo leta 1954 ustanovljenega kluba se je leta 1976 uvrstilo v prvo slovensko ligo, v kateri so novomeški rokometarji z imenom Krka uspešno nastopali sedem let. Žal je potem voz rokometnega uspeha krenil navzdol in leta 1993 je moštvo odigralo zadnjo uradno tekmo ter popolnoma razpadlo. Letos so se nekdanji rokometarji spet zbrali in ustanovili nov klub.

Tajnik novoustanovljenega moškega rokometnega kluba Novo mesto Ičo Petančič, eden najboljših dojenjskih rokometarjev starejše generacije, pravi, da je želja obuditi novomeški moški rokomet že stara, odločilo pa je dejstvo, da so zdaj sinovi nekdanjih rokometarjev Krke v najstniških letih in da želijo hoditi po stopinjah svojih očetov. Starši jim pri tem želijo pomagati, obenem pa bodo spet obudili tradicijo moškega rokometarja, saj ženski rokometni klub ves čas deluje brez prekinitve.

DECEMBRA STEVIČ

SEVNICA - Na decembrskem turnirju sevnjskih šahistov v pospešenem šahu je zmagal Jovo Stevič nad Ludvikom Cvirnom in Perom Vukovičem. V skupnem vrstnem redu je zmagal Derstvenšek nad Šibiljo in Blasem (J. B.)

Ičo Petančič

nerji morajo fante učiti osnov rokometne igre, pravilnega vodenja in meta žoge. Trenerjem tudi strokovnega znanja ne manjka, saj je prav rokomet nekatere med nekdanjimi rokometarji pripeljal na fakulteto za šport in kasneje do poklica športnega pedagoga. Zanje je delo z mladimi rokometarji izziv, ki ga morda pogrešajo pri rednem poklicnem delu.

I. V.

ANDREJ MARKOVIČ

Z Indijanci med nebom in zemljo (1)

Letošnje leto bo z debelim podčrtano v analizi Planinskega društva Novo mesto, njegovega alpinističnega odseka in dojenjskega alpinizma nasploh. Dolenjskim alpinistom je končno uspelo spraviti skupaj prvo samostojno odpravo v tuja gorstva, s katero smo novomeški alpinisti na svoj način obeležili 85. obletnico ustanovitve Planinskega društva Novo mesto in 25. let delovanja alpinističnega odseka. Želeli smo sestaviti večjo odpravo, a se pokrovitelji niso odzvali, kot bi si želeli, zaradi pomanjkanja ustreznih opreme in denarja pa je v Peru na koncu odpotovala štiričlanska žepna odprava, ki pa je kasneje udeležila vse zastavljene cilje.

Na brniškem letališču smo se od domačih poslovili Roman Mihalič, načelnik našega odseka in moj dolgoletni mentor v gorniški vajenski dobi, Tomaž Zalokar, ki je med nami po alpinističnem stažu najmlajši, po organizacijskih sposobnostih pa zelo dobrodošel član odprave, Jure Juhasz, moj dolgoletni plezalni partner, in jaz. Letališko slovo alpinistov je vedno poseben obred, ki marsikomu naredi cmok v grlu, pa tudi kakšna solzica steče po licu. Je pa zato sprejem ob vrnitvi bolj sproščen, če se je vse skupaj končalo srečno, seveda.

Zadnji tedni pred odhodom so bili težki: zbiranje denarja, spopiranje opreme, izpiti, služba, pakiranje, intervjuji... Toda ko smo prvi dan v juliju pristali v Limi, pre-

stolnici Peruja, priljubljenega cilja alpinistov, popotnikov in avanturistov, se nam je odprl nov svet in dnevi pred odhodom so bili takoj pozabljeni.

Se isti večer nas je od poleta nad Atlantikom utrjene razmajani avtobus popeljal proti severovzhodu, v Huaraz, meko andizma, kot bi lahko poimenovali alpinizem v Andih. Mesto leži na višini 3100 metrov, v dolini reke Sante, ki ločuje dve največji gorski verigi v Peruju, vzhodno Cordillero Negro ali Erno verigo, katere vrhovi dosega visino 5000 metrov nad morjem. Erna veriga je polna zlata, toda ne ravno razvita država Peru zaradi tega ni nič na boljsem, saj so kmetje, ki so odkrili zlato, svojo zemljo prodali tujcem. Druga veriga je Cordillera Blanca, ki na zahodu meji na pušavski obalni pas. Ta s svojimi pet in šest tisoč metrov visokimi v večini sneg in let vkovanimi vrhovi vabi alpiniste iz vsega sveta. Tu na svoj nenavadni način iščemo smisel življenja v boju za obstanek, tu iščemo skupen jezik z mnogim ljudem nerazumljivo naravo.

Indijanci živijo počasi

Perujski Indijanci živijo počasi in na njihov življenjski slog se je treba navaditi. Kmalu nam ni bilo več neprijetno, v slaščičarni tudi po dve uri čakati na naročeno sadno kupo. In nič več ne vpiješ na taksista, naj vozi počasneje, če se ti zdi, da bo podrl vsakega pešca, ki mu stopi pred

avto. Ljudje so nas na cesti pozdravljali z "Olla, Gringo", kar pomeni Pozdravljen, tujec! Španščine smo se hitro privadili in med pogovorom smo vse manj uporabljali roke. Tudi na spogledljive poglede deklet smo se kmalu navadili, prav tako na hrup in obupen smrad. Med našim prvim obiskom pokrite tržnice je Tomaž med stojnicami z že pošteno usmrjenim mesom pobruhal tla in potem nas ni bilo več tja, hrano pa smo kupovali v trgovinah v bogatejšem delu mesta. Čeprav se trudiš biti drugačen od turistov in se čim bolj približati domačinom, ti to pač vedno ne uspe.

Novice z gora so bile slabe. Zapadlo je veliko novega snega, plazovi so pokopali že deset gornikov. Razsajal je zloglasni El ninjo. Kljub temu smo se podali v gore, saj smo se pred glavnimi podvigji morali privaditi na višino, ki je v Evropi nismo vajeni. Na prvi aklimatizacijski turi na pettisočaka Pisco smo morali obrniti le 50 metrov pod vrhom, saj se je mimo kolone gornikov, ki so gazili sveže zapadli sneg, sprožil velik plaz kložastega napihanega snega in oddrvel v ledeniško razpoko. Imeli smo srečo, da je šel mimo nas.

Aklimatizacijo na višino smo kasneje opravili v najbolj obljubljeni dolini v Andih, v dolini Ischinke, kjer lažje dostopne okoliške gore niso tako nevarne, ker so pobočja manj plazovita.

Prosti čas smo zapolnili z obhodom mesta in barantanjem s taksisti in trgovci, ki so želeli na vsak

način svoje blago in usluge naivnim Evropejcem prodati po čim višjih cenah. Cene v Peruju pač niso nekaj vnaprej določenega. Hitro nam je postalo jasno, da je realna cena nekako četrtina tistega, kar najprej zahtevamo od tebe.

Otrokom prepovedano dajati bombone

Majhen kombi nas je iz Huaraza popeljal proti Andom. Na poskakajočem vozilu sem si skoraj zlomil vrat, ker sem z glavo tako udaril ob strop. Večkrat smo morali na najbolj raztrganih delih izstopiti. V vasi Collon, kjer se cesta konča, smo potem najeli osle. Pred vaško šolo smo videli v narodno noso oblečene deklice, ki so igrale nogomet. Ko so zagledale gringose, so pritekile in prosile sladkarije in svinčnike. Svinčnikov nismo imeli, sladkarij pa jim nismo smeli dati, saj je na začetku vasi stala tabla z napisom, da je prepovedano otrokom dajati sladkarije. Posledice daril, ki so jih tujci dali otrokom za fotografije, so bili pokvarjeni zobje.

V naslednjih dneh smo oblezli vse okoliške vrhove. Vsi smo se povzpeli na vrh pettisočaka Ischinke, s katerega je Roman odsmučal v dolino vse do snežne meje, njegov spust pa smo tudi posneli. Kljub viharju sta se Roman in Tomaž povzpela na vrh Toclaraja, z Juretom pa sva ju, ko sta igrata prehitela dva naveze, opazovala s sosednjega pettisočaka Urusa.

Poravnani računi

Naslednji dan so se moji tovariši vrnili v mesto, sam pa sem se odločil poravnati dolg izpred treh let, ko sem poskusil preplezati kilometer visoko ledno skalno steno šesttisočaka Ranrapalce in komaj ušel smrtni. Na ledenik med Ishinco in Ranrapalco sem z nosil vso plezalno in bivak opremo ter hrano. Na velikem kamnu sredi razbitega ledenika sem do polnoči, zavrt v spalno vrečo točil sneg na plinskem gorilniku in si pripravil čaj za vzpon. Ob dveh jutraj sem bil že pod steno na vstopu v smer Mazohizem, ki sem jo pred tremi leti preplezal s soplezalcem. Takrat sem se naučil, da je potrebno v prisojno steno vstopiti sredi noči, saj sva takrat zaradi ubijajočega sonca, dehidracije in halucinacij skoraj izgubila življenje.

Tokrat je šlo drugače. Za tisoč vzponov bolj izkušen in bolje pripravljen sem plezal igrice in obdvoval panoramo, ki je takrat sploh opazil nisem. Čudovite barve vzhajajočega sonca so se zlivale po skalnih grebenih in vrhovih Andov. 900 metrov globok prepad pod mojimi nogami se je najprej obarval rumeno in nato živo rdeče. Že ob osmih jutraj sem premagal previsni snežni balkon tik pod robom stene in se utrujen ulegel na sneg na velikem platuju. Kilometer visoko steno sem ponoči sam preplezal v samo šestih urah, pred tremi leti pa sem se s soplezalcem v njej učil celih 16 ur. 50 metrov nad menoj je bil vrh, do katerega me je čakalo 500 prhkega snega. Ponekod se mi je vdralo celo do vratu. Štiri ure sem se bolj plazil, kot hodil, da sem prišel na vrh.

Se nadaljuje

Odgovori, popravki in mnenja

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovorov in popravkov. Če objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Postajajo diskoteke smrtno nevarne?

DL 48, 2. decembra

V vašem članku sem prebrala o diskotekah v Posavju. Omenjate tudi diskoteko Pacifik v Krškem. Moram reči, da mi izjava lastnika Milana Senice ni prav nič všeč. Vse sem namreč doživela drugače.

Stanujem v ulici, kjer je disko Pacifik. Poleti nisem še nikoli videla zunaj kakšnega varnostnika. Cela ulica je zaprta z avtomobili gostov. Človek tudi do svoje hiše ne more. Če dvorišča niso ograjena, so polna avtomobilov. Mladi so, ko prihajajo, zlasti pa, ko odhajajo domov, večinoma pijani. Razgrajajo po ulici, kričijo, se pretepajo, nikjer pa ni nobenega varnostnika, ki bi to preprečil. Tudi kamenje leti po zraku in pravi čudež je, da še ni razbito kakšno steklo ali avto. Stanovaleci si sploh ne upajo iz hiše, ker jim gostje grozijo, če kaj rečejo. Kje so varnostniki? Tudi policije ni. Če pa hoče kdo potožiti g. Senici, se ta skriva, da ne bi bilo treba odgovarjati na vprašanja. To smo doživeli poleti, ko je šla sosedka ponoči v diskoteko, da se pritoži lastniku, ker je bil položaj nevzdržen.

Dobro bi bilo, ko bi se tudi novinarji vsaj poleti prepričali o tem: G. Senici bi priporočila, naj za svoje pijane in razgrajajoče goste organizira na dvorišču diska dovolj parkirnih prostorov in poveča število varnostnikov. Morda bomo prebivalci naselja MDB potem vsaj ponoči mirno spali. K sreči niso vsi gostje taki. Nekateri mladi se znajo lepo obnašati in gredo tiho in mirno domov.

Se to: sem redna bralka Dolenjskega lista in zadovoljna s časopisom. Še naprej vsem v uredništvu želim veliko uspeha pri pisanju.

MAGDALENA JAZBEC
Krško

JEDRSKA ELEKTRARNA V NOVEMBRU

KRŠKO - Jedrska elektrarna Krško je v novembru, ko je poslala v omrežje 448.399 MWh električne energije, dosegla 100- odstotno razpoložljivost in izkoriščenost. Njeni vplivi na okolje so se gibali v dovoljenih okvirih. Elektrarna je novembra uskladiščila 18 sodov s srednje, in 2 sodo z nizkoradioaktivnim materialom in s tem je skupno število sodov v skladišču elektrarne doseglo 4.015.

Sveti Anton napoveduje srečo

Potrebujete 20.000 ameriških dolarjev ali bi raje doživeli težko nesrečo? - Veriga "iz Venezuele"

"To pismo ti je poslano zato, da ti prinese srečo. Original tega pisma je v Novi Angliji. Če večkrt je obkrožilo svet, a sedaj je sreča namenjena tebi. Sreča te bo doletela 4 dni po prejemu pisma, samo moraš ga poslati naprej! To ni šala. Sreča bo prišla po pošti; NE POŠILJAJ DENARJA, POŠLJI KOPIJE TEGA PISMA LJUDEM, ZA KATERE MISLIŠ, DA JIM JE POTREBNA SREČA. Ne zavrzi tega pisma! V roku 96 ur ga moraš poslati naprej. Zato pošlji 20 kopij in vide/a boš, kaj se ti bo pripetilo čez 4 dni..."

Med množico propagandnih projektov, obvestil, čestitk in druge šare je bilo v poštnem nabiralniku tudi prepognjeno pismo brez ovitka. Debelo sem ga pogledal. Mar ni nekaj podobnega krožilo po naših krajih že pred leti? Prišlo in napovedovalo je poleg sreče tudi veliko hudega. Tudi zdaj je podobno, saj zvečer pri nadaljnjem branju, da je

"Constantin Diaz dobil to pismo leta 1993. Rekel je svoji tajnici, naj naredi 20 kopij in jih razpošlje. Nekoliko kasneje je zadel na loteriji.

- Neki oficir je dobil 47.000 dolarjev, a jih je izgubil, ker je pretrgal verigo.

- Neka gospodična je prejela to pismo, ga zavrnila in 7 dni kasneje se ji je pripetila smrtna nesreča..."

Strese me. Danes je že 6. dan, kar sem dobil to pisanje v nabiralniku brez ovitka. Nekdo ga je prinesel v blok. Nekdo me pozna in ve, da nujno potrebujem nekaj denarja za poravnavo računov.

Sodišče prepovedalo Bistri, d.o.o., uporabo imena Vzajemnost

V sporu med mesečnikom Vzajemnost, glasilom ZPIZ in ZDUS, ter mesečnikom Vzajemnost, ki ga je julija letos začelo izdajati zasebno podjetje Bistra, d.o.o., je Okrajno sodišče v Ljubljani dne 3.12.1999 izdalo začasno odredbo, s katero je podjetju Bistra, d.o.o., prepovedalo uporabo imena Vzajemnost za poimenovanje kakršnega koli javnega glasila, opredeljenega v 2. členu Zakona o javnih glasilih. Sodišče je s svojim sklepom podjetju Bistra, d.o.o., prepovedalo tudi uporabo baze podatkov o naročnikih (adreme) ter ukazalo, da mora seznaniti naročnikov vrtni lastniku, to je Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Glede na ta sklep sodišča Bistria, d.o.o., in gospod Bojan Korsika ne smeta več izdajati glasila pod imenom Vzajemnost ali pod podobnim imenom, ki bi lahko bralce zavajalo v zmoti. Uredništvo Vzajemnosti, glasila ZPIZ in ZDUS, obžaluje, da so bili mnogi naročniki decembra že vdrgo zavedeni, ko so plačevali naročnino za Bistrino Vzajemnost, misleč, da se naročajo na Vzajemnost, glasilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter Zveze društev upokojencev Slovenije. Oba legitimna izdajatelja ZPIZ in ZDUS tega žal nista mogla preprečiti in bosta nadaljevala z vsemi pravnimi postopki, da bi zavarovala svoje interese in interese bralcev tradicionalnega upokojenskega mesečnika Vzajemnost.

Vzajemnost, glasilo ZPIZ in ZDUS
Uredništvo in Svet izdajatelj

Šesti dan že poteka in sam sem kriv, da me sreča medtem še ni našla. Pretrgal sem verigo svetega Antona. Naredil sem veliko neumnost. Pismo ni zapustilo našega doma in razočaral sem neznanca, ki mi želi samo dobro.

Morda pa le še ni prepoznal? Pismo brez ovitka na koncu pove še tole: "To ni pismo denarnih verig. To je prenos pozitivne energije in z njo je povezana sreča!" Namesto podpisa: ribica s "človeško mravljico", ki otepa z rokama... Naj mi sv. Anton ne zameri: pismo sem medtem založil in nimam kopij, da bi z njimi še koga osrečil.

A hkrati me spreleti spoznanje: človeška neumnost nima mej.

ANTON SREČNIK ml.

Protest ob meji

Stegne zatrjuje, da Janez Podobnik ne razume ljudi ob južni meji

VINICA - Predsednik društva slovensko-hrvaškega prijateljstva Kolpa, ki ima sedež v Vinici, je pred tednom dni poslal predsedniku državnega zbora dr. Janezu Podobniku pismo. V njem ga je spomnil, da so udeleženci prvega srečanja slovenskih in hrvaških društev, ki je bilo novembra v Črnomlju, pozvali državni zbor, naj čimprej ratificira maloobmejni in pravnopremoženski sporazum s Hrvaško.

Ker so bili poslanci proti, je društvo, ki mu predseduje Stegne, protestiralo in Podobniku predlagalo, da odstopi kot predsednik DZ. V pismu, ki ga je poslal v vednost tudi predsednikoma slovenske države in vlade, Kučanu in Drnovšku, v.d. predsedniku Hrvaške Pavletiću in predsedniku hrvaške vlade Matešiću ter slovenskemu veleposlaniku v Zagrebu Kovačiču in hrvaškemu veleposlaniku v Ljubljani Mastruku, je Stegne vprašal Podobnika, ali se zaveda posledic preložitve ratifikacije sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju in ali želi prebivalcem ob južni meji dodatno zagreniti življenje. "Če nam nečete pomagati, nas pustite pri miru, ker nas ne razumete ali nečete razumeti. V predvolilnem letu vas ob južni meji ne pričakujemo," je zaključil pismo Stegne.

BRANKU JORDANU SEVERJEVO PRIZNANJE

ŠKOFJA LOKA - Minulo nedeljo, 19. decembra, so v dvorani Loškega odra slovensko podelili vsakoletne Severjeve nagrade za najboljše igalske dosežke v minulem obdobju. Med šestimi Severjevimi nagradami je tudi študent na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT) Branko Jordan iz Kostanjevice, ki je priznanje prejel skupaj z Gabrom Kristjanom Terseglavom.

PRAZNIČNO VOŠČILO - Mladinski klub Raka je pripravil v soboto, 18. decembra, zvečer v dvorani osnovne šole prireditev Praznično voščilo, s katero so počastili decembrske praznike: božič, dan samostojnosti in novo leto. Večer je mineval predvsem ob glasbi. Na prijetno urejeni sceni so Račani ta večer dokazali, da jim ne manjka ne pevcev ne instrumentalistov, ki znajo zapeti in zaigrati tako lepe domače pesmi kot tudi zdaj vse bolj priljubljene tuje melodije. Na prizorišču so se zvrstili: moški pevski zbor, skupina instrumentalistov mladinskega kluba, dekliska vokalna skupina, otroški pevski zbor osnovne šole (na sliki), župnijski otroški zborček in solistka Jerneja Varšek ob klavirski spremljavi Andreja Resnika. Da pa mladi na Raki goje tudi ples, je pokazala plesna skupina Društva prijateljev mladine Raka. Z domiselno napisanim veznim besedilom Saše Češnovar sta povezovalca Petra Bizjan in Matej Cemič vodila večer do uspešnega konca. (Foto: M. Markelj)

V NEOBVEZEN PREMISLEK

Škodljivi ljubitelji

Slisati bo smešno, toda ljudje, ki delajo zastoj, iz veselja v veselje drugim, na primer otrok, so škodljivci. V tem smislu, da družstvu, za katerega se trudijo, občinski svetniki odškrtno že tako pičlo dodeljene tolarke. Ravno to se je zgodilo Društvu prijateljev mladine Metlika in zadeva se zdi razumljiva. Zakaj bi dali denar nekemu, ki dela, čemu bi razmetavali sredstva iz proračuna za dejavnosti, ki bodo opravljene tudi brez občinske injekcije? Seveda zgolj in samo zaradi prizadevanj, ki ne vprašujejo po plačilu. Pa četudi dobijo za lon neprijetne besede in bežanje v zaklenjene pisarne tistih, ki naj bi podpirali takšne in podobne dejavnosti.

Zanimivo bi bilo doživeti polom takšnega načina dela. S čim bi se potem napihovali občinski velmože, ko ne bi bilo mednarodnih poletnih kulturnih prireditev Pridi zvečer na grad, Veselega decembra, ko ne bi med otroke prišel dedek Mraz in tako naprej? Z dribljanjem in z bojkotom občinskega praznika? Z vami, ki še danes nimajo pitne vode? Sicer pa svetnikov, ki so izglasovali za metliško Društvo prijateljev mladine za štiristo tisočakov manj denarja za delo v novem tisočletju, ne gre obsojati. Oni so namreč plačani za vsako sejo posebej, in težko razumemo, da je na tem božjem svetu še kdo, ki naredi kaj zastoj. Če pa že vedo zanj, ga imajo za pošteno obrnjene proti hosti. Norcem pa ne gre zaupati denarja.

TONI GAŠPERIČ

USPEŠEN DOBRODELNI KONCERT

ŠKOCJAN - V nedeljo, 12. decembra, je humanitarno društvo M&V Novina v polni dvorani gostilne Luzar priredilo dobrodelni koncert družinskega tria Novina pod geslom Samo življenje za druge je vredno življenja. To je bil 19. in zadnji dobrodelni koncert za bolne otroke v letošnjem letu, ki je bil po obisku in zbrani vstopnini na tretjem mestu. Največ denarja smo zbrali v Zgornji Kungoti in na Gorenjskem. Hvala g. županu, ge. Kseniji za brezplačno uporabo dvorane, Dolenjskemu listu, Nedeljskemu dnevniku, TV Slovenija, TV Vaš kanal, Studiu D, OŠ Škocjan, g. župniku iz Škocjana in Bučke ter vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se nas je zbralo toliko. Polna dvorana je bila darilo za naš dvojni jubilej: 15-letnico delovanja na glasbenem področju in 10-letnico, odkar smo pripravili prvi dobrodelni koncert in z zbrano vsebino začeli pomagati bolnim otrokom. V teh dneh jih bomo obiskali in obdarili okrog tristo.

VLADKA NOVINA
Gumberk

ČESTITKE NAJSTAREJŠI OBČANKI - 18. decembra je praznovala 98. rojstni dan najstarejša prebivalka metliške občine Katarina Mušič. Čestitki so ji prišli župan Slavko Dragovan, predsednik OZ RK Metlika Jože nemanič, predsednik invalidskega društva Metlika Ivan Slobodnik, predsednik KS Lokvica Tone Muc ter sosedje. Katarina se je z Dobravico pritožila v Trnovec leta 1928. Rodila je štiri otroke, danes pa ima še dve vnukinji in dva pravnuka. Njen recept za dolgo življenje je preprost: "Veliko delati in skromno živeti." Kljub častitljivi starosti namreč še vedno gospodinja, ureja vrt in okolico hiše, zaljubljena pa je v rože. Skromna, kot je bila vse življenje, je mnogim, ki so ji prišli čestitat, zaželela, da bi živeli tako dolgo kot ona. Lepših čestitk jim res ne bi mogla zaželeli. (Foto: M. B.-J.)

DARILA ZA STAROSTNIKE - Območno združenje Rdečega križa Črnomelj je pripravilo praznično obdaritev vseh 205 oskrbovancev črnomeljskem Domu starejših občanov, aktivistke RK pa so obiskale tudi črnomeljske in semiške oskrbovance v metliškem domu počitka. Učenci osnovne šole Loka pa so starostnikom pripravili prijetno igrice ter jim tudi razdelili darila. (Foto: M. B.-J.)

RAZVESELILI MIRNOPEŠKE STAROSTNIKE - KORK Mirna Peč že dolgo časa vsako leto obiskuje "svoje" starostnike v Domu starejših občanov Novo mesto. Lani so na njihovo željo prvič organizirali skupinsko srečanje vseh tamkajšnjih mirnopeških občanov. V soboto, 18. decembra, pa so jih aktivistke s predsednico Sonjo Šuštaršič (na desni) znova prijetno presenetile. Zdaj je v domu 13 Mirnopečanov. Dobili so se v tamkajšnji jedilnici ob kozarčku in sladici, obdaroval pa jih je tudi Miklavž. Vsi po vrsti so bili veseli snidenja z domačimi ljudmi, izvedeli so, kaj se dogaja v njihovem rojstnem kraju. Še posebej živahna je bila najstarejša med njimi, 90-letna Alojzija Pust iz Globodola (druga z leve), ki je celo zapela. Prijetnemu srečanju so se pridružili tudi mirnopeški župan Zvone Lah in krožkarji RK iz OŠ Mirna Peč z mentorico Zdenko Mežan, ki so občanom poklonili svoja darila. (Foto: L. Murn)

SREČANJE STAROSTNIKOV - KORK RK Kostanjevica na Krki je 24. novembra v gostilni Žolnir pripravila za svoje člane, stare nad 75 let, srečanje ob letu starostnikov. Prišlo je 61 starostnikov in delavk RK iz celotnega območja KS, bolne in tiste v domovih ostarelih in v Krškem in Novem mestu pa smo obiskali. Vse sta najprej pozdravila predsednica KORK Kostanjevica Stanka Černoša in nato predsednica OO RK Krško Marta Busina. Prisluhnili smo bogatemu kulturnemu programu učencev OŠ Jožeta Gorjupa. Vse je pozdravila tudi prva cvičkova princesa, Kostanjevčanka Lea-Marija Colarič. Sledilo je kosilo, ob katerem smo klepetali, nato pa sta ob zvokih glasbe zaplesala domačina Mitja Stanič in Tina Strgar. Prostovoljke so podelile noveletne voščilnice, ki so jih izdelali učenci šole, ter poskrbele, da so vsi starejši varno prišli na svoje domove. (KORK Kostanjevica na Krki)

VAVTOVŠKI GASILCI IZ VODE REŠEVALI CLIO

Prostovoljni gasilci iz Vavte vasi imajo poleg aktivne jamarske sekcije tudi zelo aktivno potapljaško sekcijo. Že jeseni so se zelo izkazali pri čiščenju odpadkov v reki Krki. V tem mesecu pa so se izkazali kar dvakrat. Prvo je gasilec Milan Nose pri jezu v Rumanji vasi rešil ribiča Zupančiča zanesljive smrti, v nedeljo, 12. decembra, pa so gasilci in potapljači iz Vavte vasi skupaj z rafting klubom Gimpex in s pomočjo avtodvigala reševali clio, ki je pri Zalogu zapeljal v Temenico. Po treh urah in pol so vozilo potegnili na suho.

ANTON ROP V VINICI

VINICA - V ponedeljek je Vinico obiskal minister za delo, družino in socialne zadeve in hkrati podpredsednik LDS Anton Rop. S predsedniki belokranjskih občinskih odborov LDS Minko Kočvar, Jožetom Stegnetom in Jožetom Miheličem se je pogovarjal o pripravah na državnoborske volitve. Podpredsednik Gospodarske zbornice za Dolenjsko in Belo krajino Franc Panjan pa ga je seznanil z razmerami v belokranjskem gospodarstvu. Beseda je tekla tudi o neratificiranem maloobmejnem sporazumu med Slovenijo in Hrvaško.

ROLETARSTVO

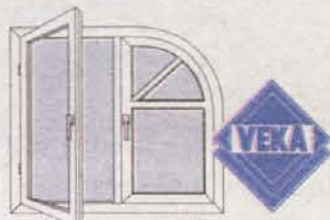
MEDLE

- ROLETE ALU IN PVC
- ŽALUZIJE
- VERTIKALNE ŽALUZIJE
- PLISEJI
- ROLOJI
- TENDE
- KOMARNIKI
- FASADNI PROFILI
- SEŠTAVNI IN NADOMESTNI DELI ZA ROLETE IN ŽALUZIJE
- MONTAŽA IN SERVIS

Šentjernejska cesta 13,
8000 Novo mesto,
tel.: 068/323-673, fax: 068/341-673

PVC STAVBNO POHIŠTVO

• OKNA • VRATA • VSEH OBLIK •

ZA VAŠ DOM,
POSLOVNI OBJEKT

V božično-novoletnem času se spomnimo prijateljev, strank, poslovnih partnerjev in kupcev, da se zahvalimo za medsebojno zaupanje in sodelovanje.

Namesto drobnih pozornosti in novoletnih čestitk smo letos namenili sredstva v materialni obliki družini Dragovan iz Srednje vasi pri Semiču.

V tej humanitarni akciji so se nam pridružila tudi podjetja: Elfis, Eventus, Keragrad, Vias, Parketarstvo Cesar in Ludvik Mežnar, s.p.

Naša dobra dela bodo polepšala praznične dni vsem nam, predvsem pa družini Dragovan, da bo kljub bolezni pričakala leto 2000 v toplini svojega doma.

V novem letu jim želimo obilo zdravja, osebne sreče in medsebojnega razumevanja ter blagoslovljen božič, enako tudi vsem bralcem Dolenjskega lista.

DRUŽINA MEDLE IN SODELAVCI

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 2000

POSKUSITE NAŠ NOVI KRUH MILLENIUM

VSEM NAŠIM KUPCEM SE
ZAHVALJUJEMO ZA ZAUPANJE!

Podjetje TPV s svojimi družbami
želi vsem poslovnim partnerjem
vesele božične praznike ter srečno
in poslovno uspešno novo leto.

Hkrati bi Vam radi sporočili, da smo
denarna sredstva za novoletne
voščilnice namenili za izgradnjo
novega dializnega centra v
Splošni bolnišnici Novo mesto.

MERKUR

od 22. novembra do 31. decembra 1999
MERKURJEVE VROČE CENE

V ritmu
vroče
poudbe

104.990 SIT

VROČA CENA
96.990 SIT

Televizor, SONY, KV-25R2
Zaslon 63 cm, Super Trinitron,
stereo zvok, nastavev programov
z enim gumbom, teletekst,
daljinski upravljalnik.

31.990 SIT

VROČA CENA
28.990 SIT

**Televizor, ELEKTRONIKA
VELENJE, Evelux EM377M**
Zaslon 37 cm, 100 programskih mest,
OSD - prikaz funkcij na zaslonu,
samodejni izklop ob prenehanju
programa, teletekst.

Več kot 60 izdelkov po vročih cenah
tokrat v novoletnem katalogu, na
Merkurjevih spletnih straneh in
seveda v Merkurjevih prodajalnah.

Vroče cene veljajo od 22. novembra do 31. decembra 1999 za izdelke v zalogi.

209.990 SIT

VROČA CENA
189.990 SIT

Video kamera, SONY, DCR-TRV110
Digital 8, Super Steady Shot, Night Shot,
80-kratni digitalni zoom, 20-kratni optični zoom,
digitalni stereo zvok, dodatni slikovni efekti,
možnost ročne nastavitve ostrine.

64.990 SIT

VROČA CENA
53.990 SIT

Glasbeni stolp, KENWOOD, XD-452
Izhodna moč 2 x 70 W, CD-izmenjevalnik za
3 zgoščenke, RDS, 2 kasetofona Full-Logic,
možnost prednastavitve 30-ih radijskih postaj.

5.490 SIT

VROČA CENA
4.990 SIT

Radioura, PHILIPS, AJ-3195
Radio z budilko, velik LCD-prikazovalnik,
kvarčna ura, bujenje z radijem ali alarmom,
ponavljajoči alarm.

Kam po vroče cene...

V PRODAJALNAH NOVOTEHNE

NOVO MESTO: TRGOVSKI CENTER
☎ 068 371 84 40
Novotehna - Glavni trg,
☎ 068 323 080

GRADAC: Novotehna, ☎ 068 69 222

KOSTANJEVICA NA KRKI: Novotehna, ☎ 0608 87 468
Novotehna, ☎ 0608 21 218

KRŠKO: Novotehna, ☎ 068 44 013

TREBNJE: Novotehna, ☎ 068 44 013

IN PO IZBOR IZDELKOV V MERKURJEVE

FRANŠIZNE PRODAJALNE

MERKURJEVE SPLETNE STRANI:

WWW.MERKUR.SI

DOLENJSKI LIST
Vesel božič želimo vsem
poslovnim sodelavcem!
Propagandna služba DL

TPV CONTINENTAL

TSB

TPV BREŽICE

TPV SUHOR

ALI ŽE VESTE ?

-da vam samo v
Modiani lahko izdelajo
vrhunsko moško obleko
po meri.

-da imajo v Modiani
veliko izbiro oblačil
za mlade in otroke.

-da imajo v Modiani
veliko izbiro svečanih
oblačil, pestro ponudbo
ženskega in moškega
perila za posebne
priložnosti.

-da si v Modiani
lahko izberete
praznični pogrnjek.

**PRISRČNO DOBRODOŠLI V MODIANI NA
ČIKAVI V MERRCATORJEVEM CENTRU NOVO MESTO.**

Blíža se najlepši čas v letu.

Čas, ko se spominjamo
preteklosti in pričakujemo
prihodnost.

Čas, ko se želja po sreči,
zdravju in uspehu seli iz
srca v srce.

Naj se vsem nam in vsakemu
od nas uresničuje sanje,
udejanijo želje in izpolnijo
pričakovanja.

Vesele praznike in srečno novo leto.

Veseli december
ob lastnem šanku

ŠANK + ŠEST KOZARCEV
+ ŠTOLETNA PENINA = **14.990 SIT**

Skupaj samo

M: lesnina

Vrhunsko penice vino Štoletna penina
proizvaja po rharinat metodi in polni: VIPAVA
(Decemberska ponudba velja v vseh salonih Lesnine
do konca meseca oziroma do razprodaje zaloga).

CESAR TRGOVINA S TALNIMI OBLOGAMI
PARKETARSTVO

Šmilhel 40, 8000 NOVO MESTO, tel. fax 068/323-343
GSM 041/645-595

Vsem svojim strankam
in poslovnim partnerjem voščimo
vesele božične praznike
in srečno novo leto 2000!

Elektro Ljubljana d.d.
PE Elektro Novo mesto

Vsem našim uporabnikom in poslovnim partnerjem želimo
vesele božične praznike
in
srečno ter uspehov polno leto 2000.

SLIKOPLESKARSTVO

Marjan Tomazin, s.p.
Novo mesto

Vesele božične praznike
in **srečno 2000. leto**
voščimo vsem svojim strankam
in poslovnim sodelavcem!

2000

Vesele božične praznike in srečno novo leto!

LB Leasing

DOLENJSKI LIST

Poleg kegljišča
na Germovi 6
v Novem mestu
posluje

NAD JEZOM

Postregli vas bodo s:

- picami
- hamburgerjem
- giricami
- pomfritom
- sladoledom
- ledeno kavo
- sadnimi kupami

in raznovrstnimi pijačami.

068/321-878
Vabljeni!
DOLENJSKI LIST

ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE

IMATE BOLEČINE V KRIŽU?

Obiščite fiziatrično ambulanto!

VAS PESTI REVMA?

Pomagajo vam lahko v revmatološki ambulanti!

VAS BOLIJU KOLKI?

Poiščite ortopedsko ambulanto!

IMATE MRAVLJINČASTE ROKE?

Pomoč boste našli v nevrološki ambulanti!

Rešitev za vse našteje težave vam ponuja Zdravilišče Dolenjske Toplice, kjer visoko usposobljena zdravstvena ekipa, v šestih specialističnih ambulantah, poskrbi za vaše zdravstvene težave.

Za pregled se lahko dogovorite na telefonski številki 068/65-230, 66-012
vsak dan med 15. in 16. uro.

ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE – Zavetje vašega zdravja!

Ko na križišču tisočletja
polnoč praznična odbije,
pot življenja iz objema
minulih časov in spominov
v smer neznano se odvije.

Želimo Vam, da v spremstvu sreče
brezskrbno, mimo dalje teče,
se k uspehu vztrajno vzpenja,
ne omaga, ne odjenja,
prijateljstva gradi mostove,
v ljubezni toplo stke zavetje
in Vas kakor skrbna mati
vsak trenutek varno vodi
skozi novo tisočletje

TERMOTEHNIKA
več kot trgovina

tuv ISO 9002

**Največji salon kopalniške
opreme na Dolenjskem!**

- široka ponudba različnih priznanih proizvajalcev
- brezplačno svetovanje in ogledi na objektu
- možnost kreditiranja pri različnih bankah
- gotovinski popust
- brezplačna dostava blaga
- lastna monerska ekipa, ki vam naredi ali prenove kopalnico v nekaj dneh

**Posebna prednovoletna ugodnost v času
med 25.11. in 31.12.1999:**

brezplačna montaža pri nas kupljenih pip!

- prednovoletni popusti na montažo in material

Termotekhnika, Pod Trško goro 83, 8000 Novo mesto, telefon: (068) 371 800, fax: (068) 322 050
www.termotekhnika.si, e-pošta: termotekhnika@siol.net

Bruma
PRODAJA GUM
VULKANIZERSTVO

MATIJA BRUNSKOLE s.p.

Hrast 1 a 8331 SUHOR
tel. 068/504-75 mobitel 0609/619-339

*Vsem strankam
in poslovnim sodelavcem*

*Želimo
vesel božič,
v letu 2000 pa veliko sreče
in varno vožnjo!*

Podjetje
za varovanje premoženja
in oseb, d.o.o.
Novo mesto, Seidlova 5

Strankam želimo obilo sreče
v letu 2000,
za varnost bomo poskrbeli mi!

beti
metlika

*Želimo vam
novo tisočletje šarma in elegance!
Vesel božič in srečno novo leto 2000!*

izdelava, montaža
ter servisiranje
ogrevalnih naprav

Novo mesto
Marjana Kozine 1
T 068/22-955
GSM 041/662-658

*Vesele
božične
praznike
in srečno
novo leto
voščimo
vsem strankam
in poslovnim
sodelavcem!*

*Lepe božične praznike
in uspešno 2000. leto
vošči strankam
in poslovnim sodelavcem*

KNJIGOVEŠTVO

PAVEL KELBIČ, s.p.

Pod Trško goro 18 v Novem mestu
T 068/325-718, GSM 041/726-644

Sveti duh, iz lesa izrezljan golob, povezan z vrati, je nekoč naznanjal prihod v biko.

Voščimo Vam

vesele

božične praznike

in srečno, zdravo

in poslovno uspešno

novo leto 2000.

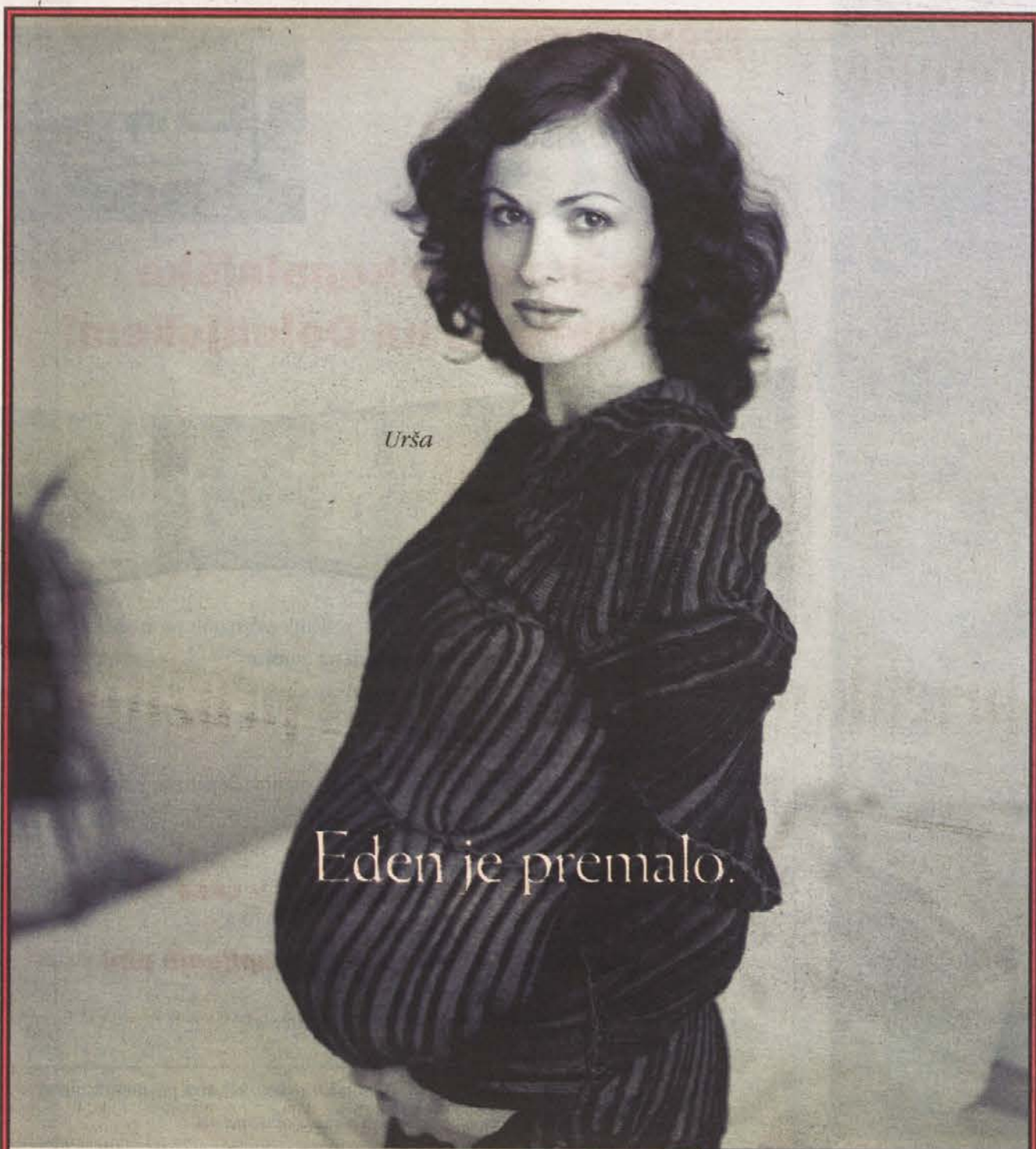
Želimo,

da bi tudi v prihodnje

uspešno sodelovali.

**DOLENJSKA
BANKA**

Porabili smo vse številke v skupini 041. Zato uvajamo še eno klicno številko: **031**.

In kot pri vsakem novincu je tudi pri 031 zaželeno nekaj razumevanja starejših.

Od **1. 1. 2000** v omrežju Mobitel GSM ločimo klicni številki: 041 in 031.

Na novost vas bo brezplačno opozoril že odzivnik, če boste slučajno odtipkali želeno mobilno številko brez klicne 041 ali 031.

Če imate v svojem meniju številke mobilcev brez klicne številke 041, jo čimprej vnesite.

Pri tem vam bodo v pomoč naš imenik na internetu: www.mobitel.si, 24-urni brezplačni

informatore: **080 41 31** in po ceniku **SMS Info 41 31** - pri vseh lahko dobite vse netajne telefonske številke naših naročnikov.

In še droben nasvet: pri novi nastavitvi odtipkajte tudi vhodno številko Slovenije +386, pri tem pa zanemarite 0, torej +386 41 xxx xxx oz. +386 31 xxx xxx - tako boste lahko z golj z izbiro v meniju klicali tako doma kot iz tujine.

031
in
041

Dve klicni številki v
omrežju Mobitel GSM.

WWW.MOBITEL.SI

mobitel

SLOVENSKI OPERATOR NMT & GSM

svoboden kot ptica

Avtohiša Berus

želi vsem svojim strankam in poslovnim partnerjem vesel božič in uspešno leto 2000.

Denarna sredstva namenjena noveletnim voščilnicam, bomo nakazali Splošni bolnišnici Novo mesto, za projekt dializa 2000.

Avtohiša Berus

Podbevškova 1

Novo mesto

Tel. 068/371-98-00

BESEDO IMA ZDRAVNIK

Vas mučijo bolečine v križu?

Najvažnejši in najbolj komplicirani del človeškega skeleta je hrbtenica. Nosi glavo, podpira trup in je zaščita hrbtnemu mozgu ter daje oporo živčnim koreninam. Roke so povezane s hrbtenico preko ramenskega obroča, noge pa preko kolčnih sklepov in medenice. Najmanj četrtina bolnikov, ki iščejo pomoč v fiziatričnih ali ortopedskih ambulantah, toži o bolečinah v križu ali o bolečinah v nogah, ki izžarevajo iz križa. Obstajajo številni vzroki za bolečine v križu. Devdeset odstotkov vzrokov je v spremembah na medvretenčni ploščici in v njenih posledicah. Glavni vzrok splošne degeneracije (obrabljenosti, iztrošenosti) diska pri človeku je v predčasnem staranju zaradi slabe prehrane diska. Diskus pripada tako imenovanim slabo prekravljenim tkivom, ki so v odrasli dobi brez žil. Pri našem vsakodnevnem delu, ki ga opravljamo leta in leta, so prisotni dolgotrajni pritiski na medvretenčno ploščico. To privede do degeneracije diska. Degenerirani diskus povzroča bolečine ter lahko prizadene eno ali več živčnih korenin, kar povzroča bolečine v križu in spodnjih udih. Te spremembe nastanejo pri vsakem človeku in so izražene bolj ali manj. Nadaljnja sprememba na telesih vretenčih, ki jih povzroča staranje diska, so reaktivne kostne tvorbe, ki se vidijo na robovih vretenec kot koščeni izrastki. Z napredovanjem degenerativnih sprememb prihaja do zoženja medvretenčnega prostora.

Spremembe na hrbtenici imajo različno bolezensko podlago, zato nastanejo različne klinične slike. V ospredju težav so bolečine, ki nastanejo kot posledica pritiska na živčno korenino. Razprostranjenost in izžarevanje bolečin je odvisno od mesta okvare. Bolečina se kaže v področju, ki ga živčna korenina oživčuje. Od moči pritiska je odvisno, ali bo zajeta čela živčna korenina ali samo del. Zaradi organskih okvar živčnega tkiva pride do senzibilnih motenj z zmanjšanim občutkom ali občutkom bodanja, občutkom iglic ali omrtnosti. Do motoričnih izpadov, ki so redkejši, pride zaradi pritiska na motorične živce in do motoričnih izpadov, ki so redkejši, vidijo se kot delna ohromitev (mišična slabost), zelo redko pa kot popolna ohromitev v območju, ki ga zavzema prizadeta korenina.

Poleg draženja živčne korenine in izpadov sta bolečina pri gibanju in omejena gibljivost prizadetega segmenta hrbtenice značilni za skoraj vse oblike okvarjenih medvretenčnih ploščic. Gibljivost je lahko omejena direktno zaradi blokade med vretenci, največkrat pa nastane kot posledica bolečin po živcu. Omejena gibljivost se včasih kaže kot prisilna drža. Pride do napetosti mišic, katere še povečajo bolečino. Težave lahko nastopijo naenkrat (akutno) ali postopno (kronično). Akutne težave so pogosto zelo izrazite in hude, najpogostejši vzrok nastanka je pritisk medvretenčne ploščice na živčno korenino. Kronične težave pa skoraj vedno povzročajo prostorninske zožitve medvretenčnih odprtih. Pri vsakem bolniku z bolečino v križu je treba pomisliti na bolezen izven hrbtenice. Najpogostejši vzrok za preneseno bolečino, ki se lokalizira v križu so ginekološke bolezni, bolezni sečil, bolezni prebavil, spremembe ožilja. Za bolečino v križu, ki se prenaša iz notranjih organov, je značilno, da se ne spreminja z gibanjem ledvenega dela hrbtenice.

ZDENKA SOKOLIČ, dr. med.
specialistka fizikalne in rehabilitacijske medicine

Košarkarji KRKE TELEKOMA želijo vsem svojim prijateljem, ljubiteljem košarke vesele božične praznike in srečno novo leto 2000. Še posebej pa se ob iztekajočem stoletju zahvaljujejo KRKI tovarni zdravil, d.d., TELEKOMU SLOVENIJE, DOLENJSKI BANKI, ZAVAROVALNICI TRIGLAV, NOVOLESU, BEGRADU, KOVINOTEHNI MKI, KRAŠCOMMERCU, MESTNI OBČINI NOVO MESTO in ostalim pokroviteljem ter DOLENJSKEMU LISTU, RADIU KRKA in STUDIJU D za medijsko podporo.

ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

IZKORISTITE PROSTE TRENUTKE V ČASU BOŽIČNO-NOVOLETNIH PRAZNIKOV IN STORITE KAJ ZA VAŠE ZDRAVJE!

V Zdravilišču Šmarješke Toplice vam ponujamo:

- 20-odst. popust na cene ročnih in podvodnih masaž, ročnih limfnih drenaž in bisernih kopeli z dodatkom eteričnih olj,
- praznično ponudbo savne in kopanja v termalnih bazenih po enotni ceni 2.000 tolarjev,
- kopanje v termalnih bazenih in kosilo po enotni ceni 2.000 tolarjev.

Ponudba velja do nedelje, 2. januarja 2000.

Za zdravstvene storitve so potrebna naročila, pokličite 068/73-230.

 KRKA ZDRAVILIŠČA

S kruhom so vse žalosti manjše

Kruh, ki ga človeštvo pozna že vsaj 5.000 let, je že davno presegel pomen navadnega živila in se povzdignil v simbol hrane sploh, skorajda življenja samega. Še več, v krščanski simboliki je kruh dobil pomen bistvene hrane, saj se evharistični Kristus imenuje "kruh življenja". V najbolj priljubljeni krščanski molitvi Oče naš verjame, da nam danes naš vsakdanji kruh.

O kruhu kot simbolu hrane in življenja sploh govori tudi na stotine ljudskih pregovorov in rekov iz vseh koncev sveta, iz vseh civilizacijskih obdobj in okolij. Mnogo je tudi slovenskih. Kruh je naš največji prijatelj, pravi eden njih. Pa: S kruhom so vse žalosti manjše. Seveda pa kruha (hrane) ni brez truda, kakor pravi spet tretji pregovor. Za človeka, ki se je lahko miselno odrekel do bremu položaju, taki ali drugačni ugodnosti, pravijo, da se je z (belim) kruhom skregal; za mladega človeka, ki je dobil službo, pa, da je prišel h kruhu. Ljudje, ki so za boljšim življenjem odhajali v druge kraje, so šli s trebuhom za kruhom. Jesti bel kruh je pomenilo živeti v izobilju, najhujša objestnost, posledica izobilja, pa je v lapidarnem ljudskem izrazu označena kot kruhova pijanost. Celo življenje je od vekomaj, kakor rkoji ga že obračamo, boj za ljubi kruhek. A ljudska modrost kljub vsemu ve povedati tudi, da človek ne živi samo od kruha. In res ne, z njim in od njega pa. V neposrednem, snovnem, in prenesenem, simbolnem pomenu.

Etimologija, nauk o izvoru in prvotnem pomenu besed, nekakšna zgodovina besed, je pri slovenskih besedah kruh in hlebec zelo zanimiva in poučna. Beseda kruh izhaja iz praslovanskega jezika, in to v pomenu odlomljen, odkrjen kos, od tod tudi krušiti, kar je ponavljalni glagol od kršiti, katerega izhodiščni pomen je "lomiti, krušiti, drobiti". Hlebec pa je izpeljan iz danes redko rabljene besede hleb, ki je v starocerkvenoslovanščini pomenila kruh, tako pa se še danes kruhu reče tudi v srbohrvaščini, ruščini, češčini. Kaže pa, da je ta praslovanska beseda, hleb namreč, prevzeta iz germanske besede hlaiβ, iz katere se je razvila tudi angleška beseda loaf, ki pomeni štruca kruha, in nemški Laib v pomenu hlebec. Pa tudi angleški besedi lady (gospa, dama, tudi naslov za žene angleških plemičev) in lord (gospodar, vladar, soprog, mož, fevdni gospod, član angleškega višjega plemstva) sta v najtesnejši povezavi s kruhom, saj je lady zloženka, ki izvorno pomeni "ki mesi kruh", lord pa "čuvar kruha".

Kruh je že tisoče let človekovo osnovno živilo, ki ga lahko ponudimo skoraj ob vsaki jedi, lahko pa je tudi samostojna jed. Če na mizi ni kruha, nekaj manjka. Vsebuje hranilne snovi, ki so pomembne za pravilno delovanje človeškega organizma. Človek v 70 letih poje 12.000 kilogramov kruha, na leto pa

trikrat več, kot tehta sam. Danes je izbira kruha tudi v Sloveniji zelo velika, na trgu ga je več kot 60 vrst in 50 vrst pekarskega peciva. Medtem ko je bil včasih najbolj cenjen bel kruh, ki je bil dolgo znamenje obilja in bogatije, pravi statusni simbol, pa je danes dokazano, da so črn, polnozrnat pšenični, ržen, ovsen, ajdov, koruzen in podobni kruhi, narejeni iz moke, mlete iz celega zrna, veliko bolj zdravi. V Sloveniji pečejo kruh v kakih 430 pekarnah, v pekarski dejavnosti je zaposlenih okoli 4600 ljudi, ki so lani napekli 140.000 ton kruha. Tisti, ki so ga gospodinje spekle doma, tu ni vstet.

Kruh pa ni samo živilo, ki ga lahko ponudimo skoraj k vsaki jedi, in ne samo samostojna jed, je lahko tudi surovina za pripravo drugih jedi. Kaj vse se da narediti s kruhom in iz kruha, so pred nedavnim pokazali na novomeški srednji šoli za gostinstvo in turizem, kjer so ob rednem letnem srečanju organizatorjev praktičnega usposabljanja pripravili izredno bogato, pestro in domišljeno razstavo jedi, pripravljenih iz kruha oziroma s kruhom. Slastno razstavo, ki so jo na koncu "pojedli", so pripravili učenci pod vodstvom prizadevnih učiteljic in učiteljev, pobudnik in idejni oče pa je bil organizator praktičnega usposabljanja in učitelj kuharstva Janez Vokač.

Ob tej priložnosti so pripravili tudi nekaj že skoraj pozabljenih ljudskih jedi, kot so na primer zelene žabe s smetano-ovo omako, mavžlji, fuline idr. Skupaj je bilo kar 35 jedi, od hladnih predjed, juh, toplih predjed, glavnih jedi do cele vrste sladice, in to vse iz kruha. Pa jih nekaj naštejmo. Od hladnih predjed na primer kanapeji, nadevani kruhki, že omenjene zelene žabe, od juh velja omeniti kruhovo juho s česnom; od toplih predjed so bili mavžlji, gorenjski budelj, fuline (belokranjski nadev), seveda ni šlo brez dolenjskih štrukljev. Za glavne jedi so pripravili golaž v kruhovi skodelici, šinek v testu, kruhove klobase, nadevano kuro, nadevane buče, dušeno govedino s kruhovimi cmoki, tako rekoč na novo odkrito belo piščico s kruhovo omako in druge. Pripravili so kar 12

• **Priprava belega piščeta v kruhovi omaki.** Piščanca pokapamo z limoninim sokom, prevežemo s tankimi rezinami slanine, damo v kozico, dodamo korenček, čebulo z vbojeno nagljevno žbico, dišavni šopek. Prilijemo pol litra juhe in kuhamo 45 do 50 minut. Mehko kuhanega piščanca zrežemo, zložimo na ploščo in dekoriranega ponudimo z vročo kruhovo omako. To pripravimo tako, da damo 10 dag kruhove sredice v kozico, prilijemo 2 kozarca mleka, zavremo, pretlačimo in počasi kuhamo še 15 minut. Dodamo sesekljano čebulo, razmešamo, solimo popopravimo, dodamo malo perutninske juhe in med stalnim mešanjem še za eno jajce masla.

kruhovih sladice, od kruhovke, zidane kruhove potice, kruhovega vinskega narastka z jabolki do kruhovega pudinga in kruhove torte. Za vse jedi je Vokač pripravil tudi recepte.

Na razstavi so s svojimi kruhi sodelovale tudi Dolenjske pekarnice, učenci podružnične osnovne šole z Dolza pa so predstavili projektno nalogo "Od zrna do kruha". Razstavo si je ogledalo in jo "poskusilo" kakih 30 gostincev iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja, pri katerih se praktično usposablja dijak novomeške šole. Glede na navdušenje gostincev in veliko zanimanje za recepte ne bo nič nenavadnega, če se bodo te izvrstne ljudske jedi, pripravljene s kruhom, znašle na jedilnikih naših boljših gostiln. Njihova ponudba bo s tem bogatejša, gostje pa zadovoljnejši. **ANDREJ BARTEJ**

JEDI S KRUHOM - Del ekipe, ki je v novomeški srednji šoli za gostinstvo in turizem pripravila razstavo jedi, pripravljenih s kruhom. (Foto: A. B.)

V pričakovanju najlepših praznikov

Božič je bil dolgo praznik, ki so ga obhajali le v cerkvah, slavnostno okrašenih z zelenjem in preprogami. V 14. stoletju je prestopil prag ženskih samostanov in doživel še poseben sijaj. Šele v baroku in protireformaciji se je cerkveno praznovanje preneslo v meščanske in nato v kmečke domove, ki so jih sprva krasili le z zimzelenimi rastlinami. Po davnem verovanju je v zimzelenem rastlinu, ki tudi v najhujšem mrazu kljubuje smrti, posebna življenjska moč. Iz starodavne vere v magično moč zelenja se je v krščanstvu razvila navada, ki jo še dandanes ljudje obujajo s krašenjem svojih domov, ulic, cerkev s smrečjem, bršljanom, omelo, zimzelenom, mahom in ponekod tudi z brinjem ter rožmarinom. V svoji dolgi zgodovini se je na praznik navezalo mnogo seg, navad in verovanj.

Pomembne so duhovne priprave na praznik, ki potekajo skozi štiri adventne nedelje. Te pomenijo štiri pomembna obdobja zgodovine stare zaveze, ki jo ponazarja adventni venec, spleten iz smrečja. Med večje postavimo štiri modre, bele ali rdeče sveče in vse okrasimo s svetlečim trakom. Vsaka sveča pomeni eno od omejenih obdobj in jo prižgemo na adventno nedeljo. Sveti večer nastopi, ko zvonovi oznanjajo avemarijo. Po naših vaseh je še navada prenašanja prižganega kadila po bivalnih in gospodarskih prostorih ter škropljenje z blagoslovljeno vodo. Opolnoči se družine zberejo pri prvi božični maši ali angelski maši, na katero jih že uro

predtem vabi glasno zvonjenje. Slovesna pesem pri nočni maši je Sveta noč. Ker je božič naš družinski praznik, ostajamo doma in po stari navadi ta dan ni primerno hoditi v goste. Na sveti večer družina na viden prostor namesti jaslce in smrečico. Jaslice so v pomajšani obliki prikazani prizori po Kristusovem rojstvu, kot je poklonitev pastirjev in prihod treh kraljev z darovi. Sprva so jaslice postavljali le v cerkvah, od tam pa so se razširile tudi v meščanske domove in na podeželje. Tako kot postavljane jaslice je bilo tudi krašenje drevesca mestna navada, ki se je počasi prenesla na podeželje. Danes okrasimo smrečico vsak po svoji domiselnosti. Že kar dolgo so napredaj smrečice iz umetnih materialov, katerih prednost je, da obvarujejo naravo pred brezvestnim siromašenjem. Lepa praznična družinska navada na sveti večer je tudi medsebojno obdarovanje. Seveda sodijo k božičnemu praznovanju poleg božičnega okrasja daril in voščilnic tudi božične jedi: božični kruh, pogače in potice. V navadi je, da gospodinja na sveti večer pogrne mizo z belim prtom in jo okraši po svoji zamisli. Nato sledi večerja, ki je dandanes sestavljena zelo različno. Najpogostejše je na krožniku kuhano kislo zelje s pečenimi ali kuhanimi svinjskimi rebri in poleg boljši bel kruh. Znan je tudi božični kruh, ki ga po različnih pokrajinah Slovenije različno imenujemo. Na Dolenjskem gospodinja speče božičnik, božično pogačo in poprtnik. Še danes je v navadi, da se del božičnih dobrot

shrani še za silvestrovo in novo leto. Pregovor pravi, da gorje, če se prvi dan novega leta kaj posmoli, narobe bo šlo vseh preostalih 365 dni. Zato si ljudje želimo veliko sreče, miru in zdravja. Simboli sreče in dobrih želja pa so štiri-persna deteljica, podkev, dimnikar in pujssek. Številne šege in navade ob novem letu pa še vedno izražajo željo po rodovitnosti zemlje, zdravju in sreči vseh družinskih članov.

Vzemimo si čas zase in za svoje najbližje. Od vsega je največ vreden lep spomin, ki ga bodo naši otroci nosili v srcu vse življenje. To je spomin na topel, priazen in z ljubeznijo prežet prazničen dom, kakršnega vdušje bodo poskušali prenašati na svoje novo okolje.

"Kakšne vonjave, kakšne dobrote!" radi vzključimo ob praznično obloženi mizi. Te pa je seveda treba prej pripraviti. Odložimo vse druge opravke, vzemimo si čas in decembrsko popoldne izkoristimo za peko prazničnih dobrot in zbiranje receptov za pripravo napitkov in jedi, s katerimi bomo postregli družini in gostom. Torej brez naglice in živčnosti! Pri pripravi hrane si delo kolikor mogoče olajšamo. Ker danes predpraznični post ni več v navadi, tudi ni treba, da bi se miza šibila od dobrot. Pecivo, juhe, različne solate in prikuhe lahko napol pripravimo že precej prej. Ker so danes želje, okusi in prehranjevalne navade ljudi zelo različne, naj navedem nekaj jedi, ki so bile nekoč v navadi za božično kosilo.

PEČENA PURICA: Za pripravo potrebujemo 3 kg težko purico, sol, poper in za nadev: 6 suhih sliv, srednje debelo jabolko ali kosček kutine in 10 dag surovega masla. Očiščeno purico z vseh strani natremo s soljo, v notranjosti pa s poprom. Trebušno votlino napolnimo s sadjem, noge povežemo in purico položimo s hrbtno stranjo navzgor. Polijemo jo z vročim maslom in pečemo do 3 ure pri 200°C. Med peko prilivamo v pekač vročo vodo in površino večkrat premešamo z maslom. Da ostane meso sočno, purico prekrijemo za nekaj časa z alu folijo, na koncu pečenja pa temperaturo znižamo in purico na hitro opečemo z vseh strani. Pred serviranjem jo razkosamo takole: najprej odrežemo bedra in perutnice, te porežemo po členkih. Purico obrnemo na hrbet, jo držimo z vilicami in z ostrim nožem režemo belo meso na rezine, ki jih polagamo na ogret krožnik, in prilijemo še ostale kose. K mesu prilijemo mlince, ki jih kupimo ali naredimo sami. Za pripravo **MLINCEV** potrebujemo 35 dag moke, 1 žlico olja, 2 jajci, vodo po potrebi in za zabelo 6 dag masla. Iz danih sestavin zamesimo nekoliko bolj čvrsto testo kot za rezance. Testo dobro pregnetemo in oblikujemo v več hlebčkov. Zvaljamo jih za nožev rob na debelo, položimo testo na namazan pekač in pečemo pri 170°C, da postanejo svetlorjavi. Pečene mlince razlomimo, jih damo v posodo in prelijemo s slanim kropom. Nato

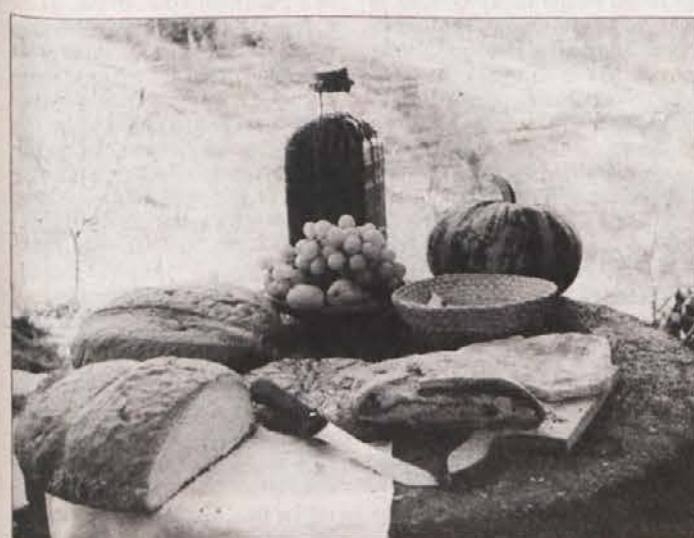
jih za 10 minut pokrijemo, vodo odlijemo in zabelimo z vročim maslom. Poleg poljubne solate pripravimo še **HRENOVO MAJONEZO S SMETANO**. Potrebujemo 2 krompirja, 2 jajci ter za pripravo majoneze 1 jajce, 1 dl olja, 2 žlici naribanega hrena, kis, 1 dl kisle smetane in sol po okusu. Krompir olupimo, skuhamo in pretlačimo ter dodamo skuhana in narezana jajca. Primešamo še ostale sestavine in vse skupaj zmešamo v multipraktiku. Prilogo naložimo v stekleno posodo in okrasimo z orehovimi jedrci.

Se pred poticami, okusnimi kolači in piškoti so ljudje pekli za praznike le nekoliko boljši kruh. Pri nas je bil to božični kruh ali božičnik pa tudi kruh s suhim sadjem. Danes si kar ne moremo predstavljati božičnih praznikov brez orehove potice. Za izkušene gospodinje pomeni priprava sadnega kruha ali potice enostavno delo, za mnoge pa je prezahtevno in dolgotrajno. Prav tako okusni zalogači so **KROGLICE IZ SUHEGA SADJA**. Zanje potrebujemo 25 dag različnega suhega sadja (fig, datljev, marelic, jabolk, hrušk, rozin, ananasa ipd.), 10 dag suhih sliv, 10 dag mešanih jedrc (lešnikovih, orehovitih, mandljevih, arašidnih), 5 dag medu, 7 dag ovsenih kosmičev, sok 1 limone, malo cimeta, za nožev konico pimentata ter po želji sezam, kokos ali mak. Vse suho sadje razen datljev namočimo. Ko se zmecha, ga odcedimo in vodo uporabimo za zdrav napitek, ki uravnava prebavo. Slive in datlje razkosčimo in vse skupaj zmeljemo v mutipraktiku. Jedra zmeljemo posebej. Vse sestavine dobro zmešamo in iz mase oblikujemo kroglice. Če želimo, jih povajamo v sezamu, maku ali kokosovi moki. Kroglice 1 dan sušimo pri sobni temperaturi. Kroglice iz suhega sadja so hranljive in energijsko bogate. Ne le za praznike, priporočljive so tudi za vse naslednje napore dni v letu. K prijetnemu počutju bo pripomogla tudi **POMARANČNA KAVA**. Za 4 osebe razmešamo v posodi 4 žlice pomarančnega likerja in 6 žlic sladkorja. V 4 ogrete skodelice porazdelimo liker in sladkor. Skuhamo 1/2 litra črne kave in še z vročim zalijemo liker. Okrasimo s stepeno smetano in pomarančno lupinico.

O naklonjenosti govori darilo, ki ga ni mogoče kupiti v nobeni trgovini. Sami izvezemo prt, izdelamo prisrčen predmet ali spečemo po svojem receptu piškote. Naj vas le spomnim na vanilijeve rogličke, čokoladne paličice, linške venčke, mandljeve kupčke in še marsikateri sodijo med praznične piškote. Z nekaj domišljije zavijte darila in jih podarite tistim, ki jih imate radi.

Božični prazniki in še posebno novo leto bo tokrat za vse nas skrivnostno in opolnoči prelomni trenutek, ko si bomo glasno zaželeli srečo, nekaj želja pa bo, tako kot vedno, ostalo neizrečenih v mnogih srcih...

HELENA MRZLIKAR

KRUH - Kruh človek peče že več kot 5.000 let. Že davno je postal simbol hrane, skorajda življenja samega. (Foto: A. B.)

Eli Vovk veže prtičke in spomine

PRAZNIČNA NAŠA KORENINA

Pesem je praznik, je življenje

Francelj bil je grozno mlad. Umrla sta mu oče in mat, umrla sta mu oče in mat, kruhka nej mu kdu tejljat. Vse dolince je prešu, očeta in mater nej našu. Hudoba ga je srečala, Francelj je vprašala: "Al češ dnarca al blaga, al češ dve duše ven s pekla?" "Jest nečem dnarca ne blaga, jaz čem dve duše ven s pekla." Hudoba se pa razjezi pa tiste duše ven spodi.

Mati Jožefa z Zupančičeve ali, kakor so ji po domače rekli, s Koščakove kmetije na Malem Slatniku je svoje otroke naučila to in še marsikatero drugo narodno pesem. Bilo je to kmalu po koncu prve svetovne vojne, a Mihaela Volk, sedemdesetletna ženska iz Irče vasi v Novem mestu, jo zna še danes. Pa ne samo te, še marsikatero drugo, ki jih je pred mnogimi leti mati Jožefa s tako ljubeznijo vcepila svojim otrokom. Mihaela, takrat Eli, je bila ena izmed njih. Naučiti se takih in še precej daljših pesmi pa tisti čas ni bila nobena posebnost, saj otroške glave takrat ni mamila slika s televizijskega zaslona niti glasba iz radijskega aparata. Pesem je odmevala v tistem domu, kjer so si jo sami zapeli, in kratkoročno je bilo tam, kjer so si veseli sami naredili.

Pri Koščakovih na Malem Slatniku je bilo pesem pogosto čuti, pa tudi otroški jok, saj se je pri hiši rodilo kar dvanajst otrok, torej je bilo grl za eno in drugo pri hiši dovolj. Celotno med prvo svetovno vojno je mati Jožefa nekajkrat legla v porodniško posteljo. Njen mož Janez je bil sicer štiri leta na fronti, a je večkrat prišel domov na dopust. Torej ni imel priložnosti samo za vojskovanje, ampak tudi za ljubezen. Eli pa ni bila vojno dete. Bila je rojena že leta 1912. Deseti otrok je bila pri hiši in kot se za deseterico spodobi, je morala zgodaj od doma. Komaj osem let ji je bilo, ko je že služila kot pastirica in pestunja na Gradišču pri Dolenjskih Toplicah.

Po nekaj letih se je vrnila v domače gnezdo in pesem je zopet zazvenela okoli nje. Tako so prišla tista razposajena trideset let, ko je brezskrbna in neugnan mladost vzburla tudi pri Eli. Takrat je bilo časa za vse, saj je delala kot šivilja v Medicovi tekstilni tovarni v Novem mestu in pomagala pri kmečkih opravilih doma. Še najraje se spominja ličanja in metja prosa, ko je bilo tudi priložnosti za veselje in norčije dovolj. Po končanem delu je bil pod hitro pospravljen. Oglasila se je harmonika in pari so veselo zaplesali. Ob takih večerih je pesem valovila še dolgo v noč.

Elica je neizmerno rada pela. Zato je hodila tudi k nedeljskim pevskim vajah in se udeleževala gostovanj, ki so jih pevci prirejali po okoliških vaseh. Na enem od takih gostovanj, bilo je

na Potov vrhu, je spoznala Toneta Vovka. Vnela se je ljubezen in vzela sta se. Slatenska mladina je tisti čas priredila tudi več ljudskih iger. Vaje so imeli v novi osnovni šoli na Malem Slatniku, nastope pa v smihelski dvorani.

Kako drugače bi bilo vse, če ne bi kmalu nato prišla vojna. Med slovenske ljudi je zasejala razkol in kar na lepem so se znašli eni na tej, eni na drugi strani. Elin mož je bil pek in je v Novem mestu pekli tudi za domobrance. Ti so ga kmalu vzeli za svojega. Elini domači na Slatniku pa so bili na partizanski strani. Tako se je mlada žena znašla med kladivom in nakovalom in bila je neke vrste črna ovca za ene in za druge. Neprijeten čas je bil to in človek bi ga najraje pozabil in pometel v kot, če bi bilo to mogoče.

No, vojna je minila. Eli je dobila svojega moža nazaj in tudi na Slatniku so preživeli vsi. Zdaj je prišel čas, da se postavijo pred fotografski aparat vsi Koščakovi otroci s svojimi starši in življenjskimi partnerji vred. To je bilo leta 1946. Zadnjič, ko so bili zbrani vsi. Potem je mednje posegla smrt in dolgo vrsto let Eli ni več slekla črnine.

Pesem pa je tako hvaležen življenjski sopotnik! Ne potrebuje ne vozovnice, ne prtljage. Zapreš jo v srce in jo vzameš s sabo, kamor greš. Ko ti je najtežje, jo priklješ, da te tolaži in razvedri. Tudi Eli jo je imela vedno s sabo. Skupaj s Tonetom sta dosti pela. Ko so ljudje slišali, kako pogosto v njunem gnezdecu zveni pesem, so si pač mislili: "Kako dobro se imajo!"

Pa je bila v njunem domu pesem marsikdaj edino bogastvo. S sabo sta jo vzela tudi v Irčo vas, kamor se je mlada družina preselila. Pod svojo streho jo je vzel Florijan Kolenc, starejši možakar, ki je zbiral starine in živel med njimi. Eli je skrbela zanj in za svojo družino, Tone pa je delal v novomeški pekarni in si s pesmijo krajšal noči.

Potem je zanimanje za stare ljudske pesmi spet oživelo. V Sloveniji je bilo le malo takih, ki bi jih znali še prav zapeti. Pa so jih nekako našli: Ivanko, Jožefa, Eli, Nežo in Martino, pet Koščakovih sester z Malega Slatnika, in jih postavili pred mikrofone. Ženske so zapele tako, kakor jih je nekoč naučila mati Jožefa, in občinstvo je bilo navdušeno. Posnetek je shranjen v arhivu slovenskega radia in bo še poznim rodovom pričal, kako se je v slovenskih domovih pelo na začetku tega stoletja.

Tista pesem je že zdavnaj izzvenela, spomin nanjo pa še živi. Tam v Irči vasi, v domu tik nad naraslo Krko, jo Vovkova mama veže v svoje prtičke. Pomaga ji premagovati udarce, ki jih je življenje polno. Spet je odeta v črno, vendar so ji njeni štirje vnuki in trije pravnuki jamstvo, da bo pesem živela naprej.

TONE JAKŠE

Sestre Ivanka, Jožefa, Eli, Neža in Martina so leta 1983 za RTV Slovenija zapele pesmi, ki jih je v mladosti naučila njihova mati

MALČI ZGONC S PONIKEV

Orla narisala vsem sošolcem

Slikarka amaterka Malči Zgonc s Ponikev v občini Dobropolje je letos dopolnila 85 let, dejansko pa je, kot trdi, dve leti mlajša, do napake pa je prišlo, ko je z roko napisano številko 6 v njeni rojstni letnici 1916 neki uradnik prebral za 4 in jo tako postaral za dve leti. Rojena je bila na Golem v današnji občini Ig, kjer je hodila tudi v šolo. "Nekoč je učitelj Dequal, ki je kasneje učil tudi v Mozlju pri Kočevju, narisal na tablo orla in nam naročil, naj ga prerišemo ter odšel iz razreda. Hitro sem hitro narisala prav takega ptičan sošolci so me prosili, naj narišem še njim, kar sem tudi storila. Ko se je učitelj vrnil in videl pri vseh šolarjih povsem enake ptice, je vprašal, kdo je to naredil. Bala sem se, da bom kaznovana, a sem končno le priznala. Ni me oklofotal. Takrat sem se prvič zavedela, da imam smisel za slikanje."

Miklavž je ni uslišal

"Takrat smo v šoli risali le s svinčnikom. V višjem razredu pa je nekoč prinesla učiteljica v šolo barvice. To je bilo veselje! Pri pouku risanja je tista škatlica barvic potovala od učenca do učenca, da je vsak svojo risbo lahko tudi pobarval. Slike so bile lepše. Takrat smo pred Miklavžem otroci pisali pisma temu svetniku in ga prosili, kaj naj nam prinese. Drugi so pisali za sladkarije, razno sadje in drugo, tudi za čokolado, ki je bila za nas otroke pravljica. Jaz pa sem vedno pisala le: Ljubi sveti Miklavž, prinesi mi barvice. Nikoli nisem bila uslišana, saj doma ni bilo denarja za tako razkošje, pa tudi barvic v naših trgovinah še niso prodajali. Bilo je komaj konec prve svetovne vojne in povsod je bila velika revščina."

Vendar se je slikarska pot mlade Malči le nadaljevala. V meščanski šoli v Ljubljani so jo poučevale predvsem nune, ki so hitro spoznale njen slikarski talent. Nosile so ji razne slike, da jih je prerisavala. Izdelki so bili lepi, zato so nune z njimi okrasile stopnišče. Malčkin talent so preizkusile tudi tako, da so ji dale risati stekleno vazo z rožami. Prav vaza je bila najhujša težava, ker se je svetloba na njej nenavadno odbijala. Vendar je preizkušnjo uspešno prestala, da je profesorica risanja pisala Malčkinemu očetu, naj da hči študirat. Pa je oče ni dal, ker ni bilo pri hiši denarja. Končala je trgovsko šolo.

Z bodočim možem, ki je bil doma s Ponikev, sta se spoznala leta 1938 na žegnanju na Kureščku, poročila pa sta se naslednje leto. Preselila sta se v Maribor in tam odprla trgovino, a že se je začela vojna. Nemci so jima zaplenili trgovino. Zvedela sta tudi, da sta na seznamu za preselitev v Srbijo, zato sta se vrnila na Ponikev, ki so sodile pod italijansko oblast. Mož Edo je bil krojač, zaradi težav s hrbtnico pa je nakupil živino, da se je bil prisiljen več gibati. Imela sta tudi po 8 ali 9 krav. Oba sta vzbujala kmetovanje in na Malčkinih slikah so postale pogost motiv tudi krave in kmetovanje.

Vojna!

Najhuje pa je bilo med vojno. Tistih prizorov nikoli ni slikala, ostali pa so za vedno naslikani v njenem spominu. "Moža so imeli za komunisto, čeprav to nikoli ni bil. Nekateri vašani so ga ovidili Italijanom in bil je obsojen na smrt, a sta ga neki vaščan in kaplan rešila. Tudi jaz sem bila zaprta. Niso pa bili beli in domobranci pa tudi Nemci vsi slabi, med njimi je bilo kar veliko dobrih, saj so nas in naše večkrat rešili. Tako je nam pomagal neki Avstrijec, ki ga je kasneje neki domobranec ustrelil v hrbet."

...Bili smo lačni, brez živilijskih kart. Mož je komu sešil obleko le za kilogram moke. Iz žličke moke in jajca sem pripravljala hrano za otročiča, ki je bil rojen leta 1942. Kuhala sem in gledala v glavnem stran od hrane, saj sem bila tako lačna, da mi je bilo kar slabo in se mi je vrtelo v glavi...

Po vojni sem bila nazadnje računovodkinja v hotelu Pugled v Kočevju, ko je bil direktor Tone Štimec. Ob upokojitvi sem nekda-

njim delavcem poklonila skupno 30 slik, ki sem jih narisala sama. Sicer pa so moje slike ne le po domovini, ampak tudi v Franciji, Ameriki in drugod. Nikoli pa nobene nisem prodala, ampak vse vse poklonila. Tako za slike nisem dobila niti toliko, da bi plačala material zanje.

Sem članica Zveze borcev, vojna veteranka in članica društva upokojencev. Kar 30 let sem pisala zapisnike za Zvezo borcev in upokojence. Predlagali so mi tudi, naj se prijavim kot žrtev vojnega nasilja. Mojo prijavo in izjavo so v Grosuplju potrdili, v Ljubljani pa odbili, ker so nekaj zamešali z nekim Gabrijelčičem, ki ga sploh ne poznam. Gre za površnost, ki se ne bi smela dogajati. Kdor ni sposoben in počenja neumnosti, naj ne zaseda takega delovnega mesta!

Prve povojne slike prav zaradi slabega materiala, papirja in barv niso bile dobre. Še zdaj imam

kakšno, na kateri so zaradi slabega papirja barve razlite. Takrat sem si pomagala tudi tako, da sem slikala na vezane plošče, ki sem jih najprej prebarvala z oljno barvo in šele nato slikala nanje. Zdaj pa že več let hodim po material v Opčine pri Trstu, v Italijo. Ta material pa je dober, kar se pozna tudi pri kakovosti slik. Svojih slik doma skoraj nimam, sploh pa ne najboljših. Vse mi odnesejo prijatelji in znanci. Razstavo sem imela le eno, in sicer v Društvu upokojencev Dobropolje."

Mož je imel status kmeta, po njegovi smrti pa sem kmetica jaz in ponosna sem na to. Rada imam krave in rada jih rišem. Nisem hotela, da bi kmetijo prodali ali zaprli hlev. Ponikovci so zelo dobri ljudje. Ko nam je pogorel hlev, jih ni bilo treba prositi, ampak je kar vsak dan po eden pripeljal mrvo za krave, ki jih imam še vedno pet.

JOŽE PRIMC

SLIKARKA KMETICA - "Sem kmetica, zato rada slikam tudi krave", pravi Malči Zgonc, 85-letna slikarka amaterka s Ponikev v občini Dobropolje.

Zahvala za veliko srce darovalcev

Suzana Brčina iz Črnomlja, ki se je zaradi cerebralne paralize sporazumevala le s komunikacijsko knjigo, je pred kratkim s pomočjo humanitarne akcije dobila računalnik komunikator

ČRNomeLJ - Nekaj mesecev potem, odkar je pred trinajstimi leti Blaženka Brčina iz Črnomlja privekala na svet hčerka Suzana, je mama izvedela, da ima deklica cerebralno paralizo. Blaženka danes priznava, da sprva ni vedela, kaj jo čaka v življenju s takšnim otrokom, a so jo tako zdravniki kot starši otrok s to boleznijo dobro pripravili na to.

Brčini so, ko je bila hčerka še majhna, predlagali, da bi jo dala v zavod, a je vztrajala, da ostane doma. Tako Suzana sedaj v Črnomlju obiskuje osnovno šolo s prilagojenim programom Milke Šobar-Nataše, Blaženka pa je zaposlena v bližnji tovarni Beti. Srečni sta, da sta lahko skupaj. A Suzana ne more hoditi in lahko le delno uporablja desno roko, levo pa z težavo. Zato tudi ne more pisati, in ker tudi ne govori, pozna pa vse črke in številke ter dobro razume govor, je uporabljala, ko je želela kaj sporočiti, komunikacijsko knjigo s simboli, ki jih je s kazanjem povezovala v stavke. Takšno sporazumevanje je bilo zelo počasno, zato je bila Blaženka toliko bolj vesela, ko so na Inštitutu RS za rehabilitacijo v Ljubljani, kjer je Suzana opravila različne teste, ugotovili, da se zelo dobro sporazumeva z računalnikom komunikatorjem. Toda vedela je, da

NIČ VEČ POČASNEGA "POGOVARJANJA" - Suzana Brčina je komunikacijsko knjigo, s pomočjo katere se je sporazumevala, zamenjala z računalnikom komunikatorjem, ki je veljal 763 tisoč tolarjev. 400 tisočakov je prispeval ZZZS, ostalo pa številni darovalci, med katerimi so se z 200 tisočaki najbolj izkazali sodelavci in sindikat Beti-konfekcije Črnomelj, kjer je Blaženka zaposlena. Z denarjem, ki je ostal, bodo na Vidu pomagali otrokom, ki so še kako potrebni pomoči. Na fotografiji: Suzana z mamo ter Marijo Oštr Pajetka in Marjano Ahačič iz Humanitarnega zavoda Vid ob uradni izročitvi računalnika. (Foto: M. B.-J.)

ji kot samohranilka in s plačo v tekstilni industriji tega pripomočka ne bo mogla kupiti. Srečna je bila, ko so se na njeno prošnjo za pomoč odzvali v Humanitarnem zavodu Vid iz Kranja, ki že šesto leto zbira denar za pomoč duševno in telesno prizadetim otrokom iz socialno šibkejših družin iz vse Slovenije. Prav s tega zavoda so pred letom dni pripeljali v Belo krajino za okrog 2,5 milijona tolarjev igrače za 800 otrok v vrtcih.

V začetku letošnjega maja je stekla zbiralna akcija za nakup Suzaninemu računalniku komunikatorja, v katero se je vključil tudi Dolenjski list, ki je poročal o poteku akcije. Avgusta se je na žiro računu Humanitarnega zavoda Vid zbralo že 459.500 tolarjev, kar je bilo ob dodatnem prispevku Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) dovolj za nakup računalnika. Na Inštitutu za rehabilitacijo so ga morali še prilagoditi Suzaninim sposobnostim in pred

V SENCI OSVETLJENIH

Tone Černič

Bil je predsednik mestne skupnosti Metlika, sicer pa je soboslikar, ki prispeva za mednarodne poletne kulturne prireditve Pridi zvečer na grad več kot srednje veliko metliško podjetje. Metličane je spravil na noge, ko je za krajevni praznik pripravil pohod okrog njemu tako ljubelega mesta. Kadar je treba kaj v kraju prepletkati ceneje ali celo zastopati, se spomni na Toneta Černiča, ki ne more reči ne. Enako se zgodi, če potrebuje kdo oder, ki ga je treba hitro sestaviti. Černičeva zasluga je, da je metliška večera v Metliki preurejena in da streha ne zamaka. Trenutno je Černič zakopan v delo okrog praznovanja petdesetletnice Belokranjskega muzejskega društva, ki mu predseduje. Jubilejna proslava bo 22. decembra, za slavnostni govor so zaprosili kulturnega ministra Školjca, sicer pa bo ta večer predstavljena knjiga profesorja Zvonka Rusa Kronika Metlike. Pri zbiranju denarja za izid knjige je odigral vidno in najpomembnejšo vlogo Tone Černič, ki prihaja iz Križevske vasi, kjer živi z družino, v Metliki ob večerih pesi, kar je v poplavi najrazličnejših prevozov prava redkost.

Njegov značaj bo najbolje ponazoril tale pripetljaj, ki se je zgodil pred mnogimi leti, ko je po mestu razsajala gripa in je bil Tone še kratkohladičnik. Prišel je k sosedovim na obisk in na prednjih hišnih vratih ga je ustavila mama številnih otrok, rekoč: "Tonček, naši fantje so bolni, zato ne bi bilo dobro iti k njim." "Prav," se je odrezal deček, "bom šel pa skozi zadnja vrata."

TONI GAŠPERIČ

ZA SUZANO BRČINA

ČRNomeLJ - Za računalnik-komunikator za Suzano Brčina iz Črnomlja, ki ima cerebralno paralizo, so nedavno na Humanitarnem zavodu Vid iz Kranja nakazali denar še Tomaž Zorman iz Sežane 3.000 tolarjev, Marjana Žmavc iz Radovljice 5.000 tolarjev, Marija Čekada iz Vrhnike 7.000 tolarjev in Majda Kučec iz Novega mesta 1.000 tolarjev.

M. BEZEK-JAKŠE

MLINARSTVO OB KRUPI

Nekdaj so zelo cenili vsako pšenično zrno

Ob koncu leta navadno tudi ti, ki jim skozi vse leto narekuje ritem dela in življenja predvsem naglica, najdejo čas, da v miru pretrsejo dogodke v iztekajočem se letu. Se toliko večji je razlog za pogled v preteklost, če se približuje konec stoletja. In marsikdo, ki si je naložil na svoja ramena že kar nekaj križev, v teh prazničnih dneh ne bo tuhtal le o letošnjem letu, temveč o pripetljajih celega zadnjega stoletja drugega tisočletja. A tisti, ki bo razmišljal na glas, bo lahko ob spominih na preteklost polepsal praznične dni tudi marsikateremu poslušalcu.

Seveda bo moral biti tudi dober pripovedovalec, saj ga ne bosta smela izdati ne jezik ne spomin. Ena od takšnih, ki jim ne v prazničnih dneh in tudi sicer ne zmanjka poslušalcev, je Tončka Mihelčič iz Moverne vasi, ki jo mnogi boljše poznajo kot Tončko iz srednjega mlina ob Krupi. S svojim iskri- vim pripovedovanjem zna potešiti radovednost tako zvedavim solarjem kot nekoliko sitnim novinarjem, pa tudi popotnikom, ki se mimogrede ustavijo na njeni domačiji. Za vsakega si vzame čas, obuja spomine, ki segajo v prva desetletja tega stoletja in jim razkaže tisto, kar je še ostalo od njihovega mlina.

V Mihelčičevem mlinu ni bilo lakote

Na Krupi so, čeprav velja s svojim poltretjim kilometrom za kratko reko, nekaj mleti štiri mlini: Hluparjev takoj za znamenitim izvirom, Mihelčičev ali srednji, Perov ali mlin pod gradom, ker je stal pod nekdanjim krupskim gradom, ter Milekov ali dolenski mlin, ker stoji v Dolenjskih. Danes v valjčnem mlinu melje le še Milan Per, v ostalih treh mlinih pa že precej časa ni tistega značilnega oglušujočega hrupa. Ostal je le še v ušesih nekdanjih mlinarjev in mlinark. In seveda v njihovih spominih. V Tončkinem se posebej, kajti vse življenje je preživela v mlinu ob Krupi in najbrž še danes, ko stopi vanj, čeprav je opučen, v domišljiji zagleda in zasliši mletje mlinskih kamnov.

Tončkin oče, sicer doma v bližnjem Klostru pri Gradcu, je bil mlinarski hlapec, še v prejšnjem stoletju pa je kupil mlin pod Moverno vasjo, le 200 metrov oddaljen od izvira Krupe. Danes skoraj petdesetletna Tončka se ga ne spominja, saj ji je bilo komaj pol leta, ko je umrl, poleg nje pa je zapustil še tri sinove in hčerko, od katerih je najstarejši štel komaj štirinajst let. "Oče se je, potem ko je ovdoval, poročil z mojo mamo Uršulo, ki je bila precej mlajša od njega. A vsi so ji prigo- varjali, naj se poroči v mlin, saj je to v tistih težkih časih na začetku tega stoletja pomenilo enako, kot bi se poročila na dva grunta. Pred- vsem pa je vsaka, ki je prišla v mlin, vedela, da vsaj lakote ne bo trpela," pripoveduje Tončka. Seveda po očetovi smrti Mihelčičevi še pomislili niso, da bi mlin zaprli ali ga celo prodali. Kam pa naj bi Uršula s petero majhnih otrok, ko pa je bilo dela in kruha vendar doma dovolj! Pač pa so morali vsi, vsak po svojih močeh, poprijeti v mlinu. Seveda sta pomagala tudi hlapec in dekla, kajti okoliš je bil

velik, in čeprav so bili ob Krupi na bori dveh kilometrih štiri mlini, je bilo v vseh veliko strank in torej za mlinarje vedno obilo dela.

Mihelčičeva se še spominja, kako se je mama ob nedeljah, ko je šla k maši v Semič, s strankami dogovorila, kdaj naj pripeljejo žito v mlin. Vsak je namreč dobil moko iz svojega zrnja, zato so tisti, ki so prišli od daleč, nanjo počakali kar v mlinu. Čakajoče so imenovali pomelarji, Mihelčičevi pa so jih navadno napotili kar na klop ob krušni peči v njihovi sobi, kjer je marsikateri zadrževal in si nabral novih moči, saj je čakal tudi po cel dan. Čas pa so si krajšali še s kartanjem, ne nazadnje pa so bila tovrstna srečanja v mlinu dobrodošel družabni dogodek, na katerem so ljudje zvedeli za marsikatero novico.

V mlin celo s sanmi na pasjo vprego

Tončka, ki je z mamo ostala v mlinu, ko so starejši bratje in sestra že odšli, je kljub temu da je bilo zanj delo vse prej kot lahko, imela še vedno dovolj volje in moči, da je natančno opazovala ljudi, ki so prihajali v mlin in si za pomnila njihove navade. Pred- vsem pa je lahko kaj hitro ugotovi- la, kako premožni so. Morda se za današnje čase sliši nekoliko smešno, a po tem, kako so prinesli ali pripeljali žito v mlin, je bilo takrat zelo natančno mogoče presoditi, kakšno je njihovo socialno stanje. Tisti bolj imoviti so pripeljali žak- lje na vozovih s konjsko ali volov- sko vprego. Predvsem revnejše ženske pa so nosile vrečo kar na glavi ali pa so jo imele oprtano na ramenih s pomočjo posebnih jer- menov. V mlin so prihajali celo z malhami iz strojene ovčje kože. Tončki je ostala dobro v spominu gospodinja z bližnje Praproti, ki je imela velikega psa. Pozimi ga je vpregla v sani, na katere je položila žakelj, in skupaj sta se odpravi- la v mlin.

Krupa je v Mihelčičevem mlinu poganjala štiri kolesa, vsako od njih pa je vrtelo svoj mlinski ka- men. Eden od njih je bil črn in na njem so mleti za prašice. Trije pa so bili beli: na enem so mleti ko- ruza, na dveh pa pšenico ali ajdo. "Največ dela smo imeli jeseni in skoraj vse do božiča. Ljudje so pripeljali koruzo in ječmen za prašice, seveda pa so si imeli na- vado narediti tudi malo zalogo, ker niso vedeli, kdaj jih lahko pre- senetita deževje ali prezgodnji sneg. Pa tudi sicer so si, čeprav je bila revščina, zlasti pred prazniki, kot sta bila božič in velika noč, ljudje radi privoščili kakšen pri- boljšek. Takrat smo namleli tudi več bele moke," pravi Tončka, ki je kot mlinarica dobro poznala prehrabene navade Belokranj- cev, čeprav so jih zlasti pred drugo svetovno vojno v takšno prehra- njevanje bolj kot želje silile težke ekonomske razmere. A kljub sti- skam so si za božič privoščili kruh iz bele moke, sicer pa je bil v ti- stem času čez leto le redkokdaj na njihovih mizah. Tudi zato, ker je takrat pšenica slabo obrodila za- radi pičlega gnojenja in sort, ki ni- so bile bogve kako rodne. "Ljud- je so znali veliko bolj kot danes ceniti vsako pšenično zrno. Sicer pa so pred drugo vojno sejali

predvsem ovsinarko, ki je dajala slab pridelek, a tako dobro moko kot nobena druga pšenica," pravi Tončka.

Za božič "polovica firkelca" sladkorja

Čeprav so stranke, ki so prihajale k Mihelčičevim, vedele, da v mlinu ne strdajo, si niso mogle kaj, da jim predvsem pred prazni- ki, a tudi med letom, ne bi prinesle kakšnega priboljška. Ljudje so prinašali hruške, kostanj, vino. Kaj pa praznične potice in kruh? "Ne, ne, tega pa nam niso nikoli prinesli. Nasprotno, moja mama je zlasti revežem rada odrezala kos belega kruha, ki smo ga imeli vedno pri hiši, medtem ko smo koruznega pekli zato, da nam ni bilo potrebno kuhati žgancev za v mleko. Marsikateri otrok je komaj čakal, da se je pridružil staršem na poti v mlin, ker je vedel, da ne bo ostal brez kosa mlinaričinega kru- ha. Še danes mi kakšen starejši prebivalec semiške občine pravi, kako lepe spomine iz otroštva ima na naš mlin, ker je bil v njem ved- no deležen takrat tako redkih pri- boljškov. Kar toplo mi je pri srcu, ko to slišim," se razneži Tončka.

Zadnji teden pred božičem so vse stranke odpeljale moko iz mli- na, ki so ga temeljito očistili in pospravili in si tudi sami privoščili

nemočno opazovali reko, ki je ta- ko narasla, da sta se gladini vode nad in pod jezom zravnali," se spominja Tončka, ki je skupaj z mamo potrpežljivo prenašala vse muhe narave do leta 1962, čeprav jima je dohodek od mlinarstva zadnja leta komajda zadostoval za preživetje. Ne čudi torej, da je bilo po povodnji leta 1962 konec s Tončkino potrpežljivostjo. Voda si je takrat namreč še posebej ne- sramno utrla pot v njun mlin in ga poplavila približno dva metra vi- soko, vse do mlinskih kamnov. Čez dvorišče pa sta si morali z mamo postaviti preprost lesen most, da sta lahko prišli v hlev. "Bili sva kot mostiščarki. To je bila zares kaplja čez rob, in odločila sem se, da si poiščem vsakdanji kruh v semiški Iskri. Mama, nava- jena le dela v mlinu, se ni mogla sprijazniti, da se bodo mlinska kolesa ustavila. Toda potrebno bi bilo veliko truda in denarja, da bi mlin, potem ko je po njem pusto- šila voda, zopet usposobili za mletje. A tudi preveč naporno je bilo, zlasti psihično, ves čas trepetati in se umikati pred naraslo vodo," pravi Tončka in se čudi, da je bilo včasih, ko so še imeli mlin, veliko več poplav, kot jih je dan- danes.

Mihelčičeva odpadne vrata mli- na in začne razlagati, kje je nekaj stala oprema. Nekaj drobnih

OB KAMNU - Tončka Mihelčič ob mlinskem kamnu, ki je že desetlet- ja naslonjen na zid v srednjem mlinu ob Krupi. Mlet najbrž ne bo ni- koli več.

malo praznikov. A četudi ni čez leto nikoli manjkalo belega kruha, si niti mlinarjevi za božič niso mogli privoščiti prevelikega ku- linaričnega razkošja. Pred drugo svetovno vojno je Uršula ob nede- ljah, ko je šla v Semič, kupila sa- harin, s katerim so si sladili kavo. Na črno ga je prodajala prebival- ka Malin, kajti takšna prodaja je bila takrat prepovedana. Mihelči- čevi so imeli to srečo, da so imeli vsaj kavo, medtem ko so nekateri v mlinu pravičili ječmen ali celo grozdne peške. Za božič pa so si mlinarjevi privoščili "polovico firkelca" ali dvanajst dekgamnov in pol sladkorja, s katerim so posladi- kali praznično potico. Saj bi ga kupili več, a kaj, ko je bil tudi za- nje predrag. Veljal je za pravo razkošje. Tončka še dobro ve, da je bil kilogram sladkorja takrat šestnajst dinarjev, za par čevljev pa so morali odšteti samo petkrat več. Če božič že ni bil najbolj sla- dek, je bil pa vsaj masten. Tudi kokoš, raca ali goska je bila ved- no na mizi.

Kaplja čez rob

Mihelčičeva in tudi ostale mlina ob Krupi so v tem stoletju velikokrat ogrožale povodnji. Če je bilo dva ali tri dni obilneje de- ževje, so že morali podnevi in ponoči spremljati naraščanje reke in biti neprestano v pripravljenosti, če bi jih začelo poplavljal. Na novoletni dan - Tončka se ne spo- minja več, katerega leta je bilo - je Krupa tako narasla, da so mora- li iz svinjakov vleči prašice, sicer bi utonili. Leta 1933 pa je bila ta- ko visoka voda, da so žaklje iz mlina znosili v kuhinjo in sobo v zgornjem nadstropju. "V tej naši soteski nismo imeli kam uiti. Samo čakali smo lahko, kdaj in kako se bo vse skupaj končalo, in

DRUŠTVO IZDELOVALCEV UNIKATNIH IZDELKOV KOČEVJE

Člane povezujejo sorodstvene vezi

V prednovoletnem času, ki je že po običaju zaznamovan z mrzli- nim iskanjem daril za obdaritev sorodnikov, prijateljev, znancev in poslovnih partnerjev, je iskanje daril lahko ljudem v veliko vese- lje, lahko pa se spremenijo tudi v pravo nočno moro. Da bi ljudi rešili zagat in jim omogočili nakup vedno in za vsako priložnost pri- merne, lepega darila, je letos v Kočevju med drugimi poskrbelo tudi Duštvo izdelovalcev unikat- nih izdelkov Kočevje, ki pa je ne le v kočevskem, ampak verjetno tudi v slovenskem prostoru pose- nost, saj člane poleg ljubezni do umetniškega izražanja povezujejo tudi sorodstvene vezi.

Od ponedeljka do vključno četr- trka prejšnji teden je bila v Likov- nem salonu v Kočevju na ogled še druga prodajna razstava oktobra letos ustanovljenega društva izde- lovalcev unikatnih izdelkov. Tudi tokrat se je s svojimi izdelki pred- stavila predsednica društva Saša Gorše, poleg nje pa tudi njen mož Toni Gorše, svakinja Marjeta Gorše, nečakinja Maruša Oražem in Tonijeva sestrična Bernarda Praznik. Posebnost društva je namreč, da združuje člane družine Gorše, ki izpričujejo nesporno umetniško nadarjenost, čeprav nihče izmed njih nima temu pri- merne izobrazbe. Saša je namreč družboslovni tehnik in trenutno brez zaposlitve, Toni natakara zaposlen v hotelu Valentin, Mar- jeta je končala višjo ekonomsko šolo, Bernarda pa je po poklicu profesorica nemščine in franco-

NEKOČ JE BIL MLIN - Mihelčičeva domačija v soteski Krupe, le dvesto metrov od znamenitega izvira, je vzorno urejena in prijetno jo je obiskati. Strank z žaklji zrnja že dolgo ni več k mlinarici Tončki, še vedno pa rada pove in pokaže, kako so mleti nekdanj.

pripomočkov je še ostalo ter en kamen, a je vprašanje, če bo še kdaj mlet zrnje, kajti vodnega ko- lesa, ki bi ga poglano, že davno ni več. Toda za Tončko je kljub temu

dragocen, tako kot so za nas dra- goceni njeni spomini na mlinarst- vo ob Krupi, kakršnega žal najbrž ne bo nikoli več.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

MODNI KOTIČEK

Bleščeče v leto 2000

Bolj ko se bliža novo sto- letje in z njim novo tisočletje, bolj smo pod udarom mrzlič- nih priprav na številna pra- znovanja, ki nas v veselem decembru čakajo. In če smo ženske zaznamovale to sto- letje, zakaj ne bi napoveda- nega pravega prodora, z ruše- njem tabujev in predsodkov tudi nadaljevale? Bodimo ženske, ki si upajo nekaj narediti iz sebe. Tako si bomo v prazničnih dneh pričarale mladosten videz, kakršnega nam lahko podeli samo neo- pazno ličenje. To pa pomeni, da podlage na obrazu niso več debele, nanosi so tanki, vidna mora biti struktura kože, pudranja je vse manj, za obraz pa je bolje, da se sve- ti, kot da je brez vsakega le- ska. Poglejmo, kaj nam sve- tujejo maskerke:

Podlage: Domala vse večje kozmetične hiše so začele proizvajati podlage, ki so večinoma tekoče in vsebuje- jo svetlikajoče pigment. Za mlada dekleta velja, da lah- ko tovrstne podlage nanaša-

jo neposredno na očistočeno in z dnevno kremo namaza- no kožo. Ženske, ki imajo podočnjake, mozolje ali akne, naj pomanjkljivosti najprej prekrijejo s kom- paktno mat podlago, šele tedaj naj nanesejo lesketa- joči se premaz.

Senčila za veke: Lahko bi dejali, da se vrača moda se- demdesetih in osemdesetih let, ko je bil skorajda vsem senčilom za veke dodan bise- rovinast lesk. Razlika je v tem, da se bodo vse sence za veke lesketale v beli biserovi- nasti, kovinsko modri, sre- brni, bronasti in zlati barvi.

Šminke: Tudi pri šminkah je prišlo do revolucionarnih sprememb. Na trgu je vse več zelo mastnih, ki se zato lepo svetijo. Občrtavanje ustnic izginja razen v izjemnih prim- erih, ko so resnično tanke in niso v sorazmerju z obrazom.

Dodatki: Vse bolj so v modi dodatki, namenjeni rabi po končanem ličenju. To so bleščeče v različnih barvah, ki so na voljo v obli- ki krem, posipov in gelov. Po- leg bleščic vnovič prihajajo v modo umetne trepalnice.

JERCA LEGAN

KRUPA NI BILA VEDNO TAKO KRÓTKA - Krupa je dajala Tončki kruh, a ga ji je tudi jemala, ko je postala struga preozka. Pred sedemintrideseti- mi leti je postal mlinarski kruh zanj preveč grenak; v semiški Iskri ga je bilo lažje zaslužiti. (Foto: M. B.-J.)

Saša Gorše

NOVA METODA ZDRAVLJENJA

Zlomljeni kosti pomaga prožna žica

Pri otrocih je zdravljenje prelomov kosti domena t.i. konservativne terapije, kar pomeni, da se velika večina zlomov oskrbi brez operacije. Vendar nekatere vrste zlomov zdravniki operirajo. Statistične ugotovitve iz Švice kažejo, da se operira vse več zlomov in da je vse več operacij po metodi elastične stabilne intramedularne fiksacije, elastične notranje stabilizacije s pomočjo prožnih titanijevih žic.

Omenjeni način naravnavanja in zdravljenja zlomljenih kosti je v Slovenijo uvedel dr. Franc Drobnič, predstojnik kirurškega oddelka v Splošni bolnišnici Brežice. Dr. Drobnič meni, da je to zelo "elegančna metoda, ki združuje prednosti t.i. konservativne terapije in operativne terapije".

V pomoč smučarjem v Švici

Dr. Drobnič je delal dalj časa v Švici v smučarskem središču, zato se je pogosto srečeval z zlomljenimi kostmi. "Družine so prišle na smučanje in številni otroci so si polomili noge. Prišli so v bolnico. Bil je problem: starši so bili v zadregi, ali naj otroke pustijo v bolnišnici na zdravljenje za dalj časa ali naj jih vzamejo domov. Tako je bila oskrba zlomov zelo aktualna. V zvezi s tem je bil koristen kongres v Davosu, kjer sem sodeloval. Tam sem prvič slišal za omenjeno metodo zdravljenja zlomljenih kosti. Zaradi aktualnosti problema smo metodo takoj uvedli tudi v bolnici, kjer sem delal. Že po nekaj izkušnjah se mi je zdelo, da je to zelo dobra metoda."

Pozneje so ga povabili iz Ljubljane, naj tam pokaže omenjeno metodo. "Dr. Aleš je takrat delal na otroškem oddelku in je

metodo fako sprejel," se spominja dr. Drobnič.

Od zdravnika kmalu na igrišče

Omenjena metoda zagotavlja po navedbah zdravnikov enakomerno rast kosti, kar je zelo pomembno pri otrocih. "Operacija pri posegu je minimalna, saj se z majhnim rezom pride do kosti in se potem uvedejo žice. Žice se dajo odstraniti zelo enostavno in celjenje je neproblematično, tako da je za otroke to bistveno manjši poseg kot do zdaj poznani," pojasnjuje.

Otrok lahko po posegu takoj giblje, kar pomeni veliko prednost pred drugimi načini zdravljenja. Ob tej prednosti so se verjetno kdaj pojavljali tudi pomisleki o morebitnih visokih stroških. Kot pravi dr. Drobnič, so žice, ki se uporabljajo pri stabilizaciji zloma, na prvi pogled res razmeroma drage. Vendar je švicarska študija pokazala, da je ta metoda vsaj za polovico cenejša kot kateri drug način zdravljenja.

V Švici, a tudi v Brežicah

Doslej najmlajši pacient je bil verjetno švicarski štirimesečni otrok, ki si je zlomil nogo. "Mati ga je hotela domov. Zahtevala je, naj z njegovo zlomljeno nogo nekaj naredimo. Operirali smo ga po omenjeni metodi. Mati ga je vzela domov in v dobrem mesecu je bil zdrav." Metodo elastične notranje stabilizacije sicer uporabljajo pri otrocih do 14. leta starosti, čeprav ponekod zdravijo na ta način tudi malo starejše.

Omejitev pri uporabi omenjene metode je lahko človekova teža. Žice namreč zdržijo določeno težo. Ko je njihova največja dopustna obremenitev

ZDRAVLJENJE Z METODO ELASTIČNE NOTRANJE STABILIZACIJE - Dr. Franc Drobnič, predstojnik kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Brežice. Na njegovi desni zgoraj rentgenski posnetek zlomljene kosti, na katerem se vidijo titanijevе žice za učvrstitev zloma. (Foto: L. M.)

prekoračena, se zvijejo in ostanejo v tem položaju in stvar ne deluje. Dejstvo je tudi, da je pri posegu treba vendarle delati z rentgenom. "Če so izkušnje, je doba obsevanja vse krajša. To je pomembno, saj gre za mlade ljudi," pravi predstojnik brežiškega kirurškega oddelka.

Prelomljene kosti so v preteklosti praviloma naravnali in učvrstili z mavcem. Pri nekaterih zlomih so pravilen položaj zlomljene kosti dosegali z utežmi, ki so neprimljene in neprimkladne, saj bolnika za daljši čas priklenijo na posteljo. Omenjena novejša metoda po švicarskem vzoru odpravlja te neprijetnosti. Vendar prav za vse zlome ni uporabna. Po besedah dr. Drobniča jo lahko uporabijo predvsem za prelome, ki so v sredini dolgih kosti. So pa tudi drugi prelomi, ki jih zdravniki učvrstijo drugače.

Metoda je splošno uveljavljena. V Švici, če otroke operirajo ob zlomu, jih operirajo samo na

ta način. V Sloveniji prednjači v tovrstnih zdravstvenih posegih Ljubljana. Dr. Franc Drobnič v Splošni bolnišnici Brežice seveda tudi dela po omenjeni sodobni metodi zdravljenja zlomljenih kosti pri otrocih.

M. LUZAR

MLADA RAZISKOVALCA O TEKSTILNI ŠOLI

In kdo nam bo šival oblačila?

Leta 1966 je bila v Metliki ustanovljena tekstilna šola, ki je v dobrih tih desetletjih izšolala nič koliko tekstilcev. V najboljših letih je imela okrog 240 dijakov, zadnja leta pa njihovo število precej pada. Letos jih je le še okrog 130. A vse manjše zanimanje za tekstilni poklic in s tem za šolo ne skrbi le učiteljeve, ampak tudi dijake, ki jim ni vseeno za prihodnost njihove šole.

Ne čudi torej, da sta se Martina Kočevar in Miha Pintarič z mentorico Barbaro Čadonič v preteklem šolskem letu lotila naloge, ki sta ji dala zgovoren naslov: "Senčna ali sončna prihodnost tekstilne industrije in šole v metliški občini". Naloga sta sicer pripravila za tretje državno tekmovanje usnjarske in tekstilnih šol Slovenije, na katerem sta zasedla četrto mesto. A bolj kot tekmovanje je bilo zanj pomembno, da se dokopljeta do ugotovitev, zakaj je za Tekstilno šolo Metlika vse manjše zanimanje in kaj bo s tekstilno industrijo v Metliki. "Da bi našla odgovor, sva najprej posegla v zgodovino metliške tekstilne industrije in naše šole. Že na začetku sva slutila, kakšen bo rezultat najinega raziskovanja, a sva upala, da morda denar le ni glavni razlog za to, da osmošolci obračajo hrbet naši šoli," pravi Martina in Miha, ki sta se morala preleviti v prava raziskovalca, saj podatkov in gradiva o tematiki, ki sta se je lotila, nista imela na voljo. Tudi zaradi tega ima njuna naloga toliko večjo vrednost.

Da bi dobila odgovore na vprašanja, ki sta si jih zastavila, sta mlada raziskovalca pripravila anketne lističe za metliške osnovnošolce, dijake Tekstilne šole Metlika ter zaposlene v dveh večjih metliških tekstilnih podjetjih, v Beti in Kometu. "Z anketnimi vprašanji sva zaislovala za mnenje 150 ljudi. Čeprav sva zagotovila anonimnost, sva se bala, da predvsem tekstilne delavke ne bodo pripravljene sodelovati. V anketi je bilo namreč nekaj precej osebnih vprašanj, kot so na primer podatki o njihovih plačah. A bila sva prijetno presenečena, saj so bile celo zelo srečne, da se sploh kdo zanima zanje in jih je pripravljen kaj vprašati," pravi zgovornik Pintarič.

Ko sta analizirala anketne odgovore, sta ugotovila, da med osnovnošolci prevladuje mnenje, da se za njuno šolo odločajo predvsem tisti s slabim učnim uspehom, le tretjina pa zato, ker jih takšno delo zares veseli. 46 odstotkov osnovnošolcev je prepričanih, da je vpis v tekstilne šole manjši zato, ker tekstilni poklici niso dovolj cenjeni, le nekaj odstotkov manj pa, da so premalo plačani. "Zmotno pa je njihovo večinsko prepričanje, da mladi po zaključeni tekstilni šoli težko dobijo zaposlitev. Vsakoletno po-

Iz oken vsake hiše naj čez dežele in meje srebrno seme seje in zlo iz src nam briše. PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Za otroke naše male, ko nam preveč bo let in njihov bo ta svet, naj vrt jim bo, ne skale. PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!

Frane Milčinski - Ježek

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Prižgimo jo vsi hkrati, da bodo vsepovsod utrujeni soldati domov spet našli pot. PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Saj kdaj že plamen sveče pokaže, kod in kam gre prava pot do sreče, ko človek tava sam. PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!

Pridružimo se klicu Ježkove pesmi "Ljudje, prižgimo luč!" na božični večer, na silvestrovo in na svete tri kralje, vsakič ob osmih zvečer za nekaj minut na oknih naših domov po vsej Sloveniji prižgimo svečke in s tem zaželimo srečo in vse dobro našim otrokom, naši domovini in vsem osamljenim in pozabljenim. Lučka bo gorela tudi na oknu: Milene Zupančič, Stefke Kučan, Jane Milčinski, Spomenke Hribar, Vike Potočnik, Biserke Marolt Meden, Ivanke Mežan, Jerce Mrzel in Neže Maurer. Pobudo za prižiganje svečk, ki se ji pridružuje tudi Dolenjski list, sta dala Jana Milčinski in Založba Sanje ob Ježkovem rojstnem dnevu.

IKI JAZBINŠEK PLAKETA HUMANOSTI

Porisali bomo pločnik - pa bo!

V tednu, ki naj bi ga preživeli brez nasilja, kakor nas je pozivala mednarodna akcija, v Novem mestu skorajda ni bilo prireditve, na kateri ne bi opazili drobne postave in prijaznega obraza srednješolke Ike Jazbinšek. Nenadoma so jo spoznali mnogi, saj je prejela priznanje v akciji Ljudje odprti rok, ki jo vodi revija Naša žena, skoraj hkrati pa ji je ministrstvo za delo podelilo plaketo za humanost. Sama bi najraje videla, da njenega imena ne bi omenjali, saj se ji zdi pomembnejše to, kar človek počne. Pomembna so drobna dela in ne, kdo jih opravi.

Ika je v nekaj letih prostovoljnega dela izgubila velik del otroške naivnosti. Morala je spoznati, da so imena še kako pomembna in da je uspeh mnogokrat odvisen od tega, kako se pišeš, koga poznaš in katera organizacija stoji za tabo. Njeno prostovoljno delo se je začelo pri Centru za socialno delo, kjer je pomagala učencem, potem pa se je odločila, da bo raje pomagala nevladnim organizacijam. Že v osnovni šoli v Bršljunu je sodelovala v akciji za izgradnjo pločnikov do šole, v gradbeni šoli pa se je vključila v celo vrsto projektov, od katerih je največ usmerjenih proti nasilju.

Omisli si je dobrodelno kolesarjenje po Sloveniji, in ko je iskala pomoči potrebne, je našla na Olgo Dermovšek iz društva Življenje brez nasilja in na novomeško varno hišo, pribežališče za matere in otroke. Dobrodelno akcijo so s sošolci ob veliki podpori staršev pripravljali od januarja do junija. Iskali so sponzorje in donatorje ter se podali na dvodnevno kolesarjenje od Novega mesta preko Celja in Ljubljane nazaj domov. Akcijo so zaključili z dobrodelnim koncertom, na katerem so zbirali prostovoljne prispevke. Res je, mladi prostovoljci z akcijo niso prislužili veliko denarja, so pa učinkovito opozorili na varno hišo.

"Veliko smo delali in se mnogo naučili. Poslej ne bomo več vabili ljudi, naj pridejo k nam, temveč

Ika Jazbinšek

bomo šli sami tja, kjer se zadržujejo ali zbirajo. Prišli bomo na Novi trg ali v BTC. Pomembno je, da hočemo delati. Sošolci so takoj za stvar; vključili so se v kolesarsko in tudi v druge akcije," je povedala Ika. V tednu brez nasilja so pomagali pripraviti sceno, sodelovali v kvizu, risali, razstavljali, pripravili gledališko predstavo. "Pa pravijo, kakšna da je današnja mladina. Res nenavadno. Na katekoli vrata sem potrkala, povsod sem našla na nezaupanje v akcijo, ki jo pripravljamo mladi. Najprej pridiga o tem, kakšni smo, kako se samo drogiramo in pijemo, ko pa poveš, da pripravljamo dobrodelno akcijo, da hočemo nekaj narediti, ni nobene podpore," je kar malce razočarana.

Pri tem poudarja, da Novo mesto nima prostora, kjer bi se zbirala in kaj koristnega počela mladina. Ideja, da bi za to namenili staro porodnišnico, ni obrodila sadov. Stavba zdaj sameva in kdo ve kaj tse huje, pa kdo ve kdaj bo država kaj ukrenila z njo. Morda bo več let stala tako prazna, mladi pa, tisti, ki jim ni za hrupni diskač ali zakajeni lokal, se nimajo kje družiti. Ker se v Novem mestu razvija tudi visokošolski študij, bodo mnogi mladi ostajali doma, zato bo potreba še več.

V dobrodelni akciji za varno hišo so na nerazumevanje, morda

bolje na nezanimanje, naleteli ravno v domači občini. "Povsod so nas bolje sprejeli in podprli našo akcijo: dobili smo brezplačno nočitev ali hrano, Novo mesto pa je zaspalo, vendar mislim, da se bo prebudilo. Malo bomo županu porisali pločnik, pa nas bo videl," pravi optimistična Ika. Pri tem še poudari, da zbiranje denarja ni edini cilj dobrodelnih akcij, saj se ji zdi enako, če ne celo bolj pomembno, opozarjati na nasilje, osveščati in ljudem povedati, kako lahko pomagajo, kaj sploh je varna hiša in podobno.

Kot smo že omenili, je bila polno zasedena v tednu brez nasilja, zdaj pa že snuje nove akcije, čeprav se bliža maturata. Iko zelo zanima gradbeništvo, toda še vedno se ni dokončno odločila za študij, kajti prostovoljno delo jo je močno prevzelo. Čeprav ve, da sveta ne bo spremenila, ji dobro dene občutek, da je vsaj malo pomagala. Če jih je pri tem več, je toliko lažje, saj je lepo, če se družiš s takimi, ki podobno razmišljajo. Potem je potrebna še dobra ideja in veliko volje, pa se marsikaj naredi. Tudi taka je današnja mladina, le da se ponavadi ne potrudimo dovolj, da bi to opazili, kaj šele vzpodbudili.

B. DUŠIČ GORNIK

Leto 2000

V dvatisočem pri nas bo vse drugače. "Nič več ne bo tako, kot je bilo!" Naš standard raste bo in rastle bodo plače, brezposlenih in štrajkov več ne bo.

Zatrl bomo kriminal, narkomanijo in udbomafiji odsekali glavo, gozdovi, ki državi še šumijo, bodo pod škofovo spet oblastjo.

Nič več ne bo beračev, postopačev, korupcije in cip, afer, tatov, v državnem zboru skrajnih gobeždačev, ki vstajajo kot sence iz grobov. Ko stremo te in njim podobne gnide, o, zlati vek, Slovencem mojim pride!

IVAN PERHAJ

RAZISKOVALNA TROJICA - Martina Kočevar, Miha Pintarič ter njuna mentorica diplomirana inženirka tekstilne tehnologije Barbara Čadonič so lani raziskovali predvsem, zakaj upada vpis na Tekstilno šolo v Metliki. V letošnjem šolskem letu pa vsi trije načrtujejo novo raziskovalno nalogo, s katero se bosta Martina in Miha zopet pomerila na državnem tekmovanju. V njej se bosta lotila povsem strokovne teme o krojenju. (Foto: M. B.-J.)

ARHEOLOŠKE NAJDBE V GORENJEM MOKRONOGU

Zgodovinski zapis, ki na Slovenskem nima para

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine (ZVNKD) Novo mesto je že januarja 1997 poslal na trebanjsko občino strokovne osnove za razglasitev kulturnega spomenika v Gorenjem Mokronogu. Takšno zaščito skupka najdišč, za katerega dr. Andrej Pleterski z Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU pravi, da predstavlja zgodovinski zapis, ki na Slovenskem nima para, so že poprej podprli tudi krajan. Gradivo oz. besedilo dr. Pleterskega ter diplomirane arheologe Uroša Bavca, ki je leta 1996 začel z izkopavanji na Gorenjem Mokronogu in jih tudi nadaljeval, ter diplomirane umetnostnega zgodovinarja Tomaža Goloba (oba sta zaposlena na ZVNKD Novo mesto) smo priredili za objavo, da bi spodbudili načrtovano izdajo zbornika oz. monografije in da bi ta enkratni arheološki projekt zadržal morda tudi v mednarodne vode.

Debenško hribovje južno od Mokronoga ni visoko, a ima strma pobočja, ozke in močvirne doline ter je zato težko prehodno. To so naravne danosti, ki jih v dobrih časih nihče ne ceni, postanejo pa odločilne, ko je osebna varnost najvažnejša. Propadanje rimskega cesarstva v 4. in 5. st. so spremljale pogoste državljanske vojne in vpadi posameznih ljudstev, ki so si obetali vojni plen ali pa celo naselitev v zanje sanjskih deželah. Cilj je bila zlasti še vedno bogata Italija. Zato so se domačini so se zato začeli umikati v oddaljene kraje in eno takšnih pribežališč je postalo Debenško hribovje. Tu se jim je posrečilo preživeti še v čas po dokončnem propadu zahodnorimskega cesarstva in časne naselitve različnih germanskih ljudstev, dočakali so prihod Slovanov in od njih dobili ime Vlahi. V naslednjih stoletjih so se oboji spojili v nov rod slovanskega jezika, a z močnimi izročili o starejših časih. Predslovanska vodna imena so na Slovenskem značilna zgolj za velike reke, a posebnost okolice Mokronoga je v tem, da taka imena nosijo tudi številni majhni potoki (npr. Sotla), kar brez dolgotrajnega skupnega življenja Vlahov in Slovanov ne bi bilo mogoče. Tudi izročilo o leseni cerkvi prvih kristjanov v Gorenjem Mokronogu je preživelo srečanje obojih. Ali je potem ujemanje usmeritve grobov na Vrajskem bregu in cerkvene osi bližnjega Sv. Petra še zgolj naključje?

Gorenji Mokronog je burkal domišljijo že v 19. stoletju. Tako je še vedno izredno živa legenda o svetih bratih Cirilu (Konstantinu) in Metodu, ki naj bi se na svoji poti v Rim ustavila v Gorenjem Mokronogu in maševala v tamkajšnji romanski rotundi - kostnici. Notica je seveda umetno vnesena v zavest ljudi preko prvega slovenskega časopisa Kmetijske in rokodelske novice. To je bila preprosta reakcija na politične razmere. Pod vplivom takrat nastajajočega panslavizma je bilo v visokosrednjeveško romansko rotundo povsem samovoljno vpeto še maševanje slovanskih apostolov iz 9. stoletja. In kaj kažejo prve terenske raziskave?

Pripoved o dveh slabo poznanih dobah

Skupek najdišč v Gorenjem Mokronogu (Sv. Peter, Vrajski

breg, grad) predstavlja zgodovinski zapis, ki na Slovenskem nima para. Njegova pripoved namreč teče o dveh slabo poznanih dobah, ki pa sta zelo pomembni za poznavanje slovenske zgodovine: o prehodu iz vlaške pozne antike v slovanski zgodnji srednji vek ter o nastanku mogočnega fevdalnega gradu.

19. stoletje je čas rojevanja novodobnih slovenskih narodnih mitov. Eden med njimi je tudi predstava o srednjeveški družbi na Slovenskem, za katero naj bi bil značilen izkoriščevalski odnos pohlepnih nemških graščakov, ki so ubogemu slovenskemu tlačanu brezobzirno odvzeli celo zadnji belič. Prostor grajskih razvalin Gorenjega Mokronoga pa nakazuje drugačno zgodbo. O staroslovanskih koreninah gradu in o poslednji bitki z upornimi kmeti, med katerimi so bili lahko tudi tisti iz bližnje Nemske (danes Slovenske) vasi.

Tudi poganski Slovani so pustili svoje sledove. Slutimo jih lahko v skupku treh svetih imen. Podobne poznamo tu in tam iz slovanskega sveta. Na Dolenjskem so tu prvič dokazana. Gre za ledinsko ime Ragac (Rogatec), Sveti Vrh z Marjino cerkvijo, (Gorenji) Mokronog s Sv. Petrom. Gre za kraje kjer so častili bogove neba, zemlje ter ognja in vode.

"Vrajk" ali "Vrajski breg" je narečna izpeljava mestnika imena "v raju". Raj, ki kristjanom pomeni nebesa, je poganom pomenil deželo, v katero po smrti odide duša. Tu so od druge polovice 19. st. dalje pri zemeljskih delih večkrat našli na okostne grobove, v zadnjem času predvsem pri kopanju peska. Poleg tega je ljudsko izročilo bajalo o leseni cerkvi prvih kristjanov, ki naj bi stala tam nekje.

Govori o času, ko je cerkvena organizacija s šolanimi duhovniki propadla, ostali so samo še ljudje iz ljudstva, ki so prevzeli njihovo vlogo. S stališča uradne cerkve je šlo za nepravovernost posnemanje. A kot so bili ljudje zadovoljni z leseno kolibo, ki jim je zamenjala pravo cerkev, tako so bili zadovoljni z neizobraženim vaškim duhovnikom, ki jih je krstil. Ko so konec 8. st. v Panonijo vojaško posegli Franki in njihovi zavezniki, so celo tam še našli na napisih duhovnike, kot jih imenujejo pisni viri.

Starosti 60 let ni nihče presegel

Analiza okostnih ostankov nekdanjih prebivalcev je včasih prav izpovedna. Zanimivo je, da je največ pokojnikov umrlo v dobi od 30 do 40 let, medtem ko starosti 60 let ni nihče presegel. Verjetno je bilo to posledica trdega življenja, ki ga kaže tudi spoznanje, da so ženske prenašale težka bremena na glavi. Nekega moškega je že v mlajših letih mučil artritis, pojavljajo se tudi slabo naravnani zlomi. Vsaj dva moška sta si bila v verjetni sorodstveni povezavi, ki jo nakazuje kljukast nos. O skromnih razmerah priča tudi to, da si ženske niso mogle privoščiti niti para uhanov, kot je bil sicer običaj, ampak so nosile le še po ene. Tudi njihove ogrlice so imele samo nekaj pisanih jagod. Denarja za nakupe ni bilo več, zelo verjetno pa tudi trgovcev noga sem ni zanesla. Ostale so le še drago-

cenosti iz mamine skrinjice. In potem je zmanjkalo še teh.

Vsi grobovi so bili vkopani v vzhodno pobočje, v ravnici vrh grebena jih ni bilo. Pač pa so bili tam ostanki manjše okroglaste lesene zgradbe, ki jo nakazujejo sledi dvanajstih jamic za stojke. Misel, da gre za skrajno preprosto cerkvico, o kateri govori izročilo, se ponuja kot povsem verjetna.

Poznamo le severozahodni rob grobišča. Ostali del je še neraziskan. Izkop na južnem robu peskoka je odkril okostno grobišče s 15 ohranjenimi in 5 uničenimi oz. delno ohranjenimi pokopi. Pravokotne grobne jame so bile usmerjene proti vzhodu jesenskega sonca in plitvo vkopane v podlago iz prepereloga dolomitnega peščenjaka. V grobovih so bili maloštevilni, a značilni pridatki iz konca 6. in 7. stoletja: dva pozna bronasta uhana s košarico, dna poznoantičnih čaš, ki so jih drugotno uporabili za otroško ropotuljico, dve železni pasni sponi, valjaste in okrogle jagode iz steklene paste ter karneola.

Ruševine nekdanjega gradu (Gorenji) Mokronog ležijo na grebenu med dvema izvirova potoka Laknica. Na najvišjem mestu so graditelji postavili prvi zidani stolp. V njegovi okolici so se od

v Vrajskem bregu. Umetnosti žganja apna niso več poznali, njihove hiše so bile lesene. V obdobju od 7. do 9. st. so odmaknjeno vasio zapustili in se preselili drugam. Kam, še ne vemo. Severno od gradišča so stopničasto prečno v greben vkopane štiri zgodnjersrednjeveške terase, ki pa so mlajše od vlaškega naselja. Zdi se, da so jih domačini uporabljali kot občasno bivališče v nemirnih časih madžarskih vpadov konec 9. st. in v prvi polovici 10. stoletja. S tem je prostor dobil še izrazitejši obrambno-vojaški pomen, ki so ga izkoristili tudi pri postavitvi srednjeveškega gradu.

Župnija Gorenji Mokronog že leta 1249

Župnija Gorenji Mokronog je obstajala že leta 1249, ko je v ustanovni listini cistercijskega samostana v Kostanjevici na Krki med pričami podpisan tudi tukajšnji župnik Oton. Leta 1331 je vojvoda Otón Habsburški podaril patronat nad župnijo kostanjevškemu samostanu, kar je potrdil tudi oglejski patriarh. Leta 1780 so njen sedež prenesli k cerkvi sv. Križa na bližnjem Trebelnem.

Cerkveni areal sestavlja cerkev sv. Petra in nekdanj v obzidje

"Žganinska plast" oz. zoglela lesena substrukcija iz kostanjevih tramov in desk je bila izredno lepo ohranjena in je omogočala dendrokronološko datacijo. Debla so rasla vsaj še leta 1515. Po požaru, katerega vzrok bi bil lahko veliki kmečki upor leta 1573, stolp ni bil več obnovljen.

10. do 16. st. neprenehoma kopičili odlomki razbitih posod, ki tako pričajo o tamkajšnjem življenju. Grajske prebivalce pisni viri omenjajo prvič leta 1137. Tedaj je bil tu eden najpomembnejših dolenjskih gradov. Ko pa so postavili spodnji grad v sedanjem Mokronogu, je zaradi razlikovanja sčasoma dobil vzdevek Gorenji. Grajski stolp z ograjenim dvoriščem na vrhu grebena je v dobri meri uničil sledove starejših poselitve. Od ravnice južneje je grad ločeval obrambni jarek. Tudi ravno predgradje je bilo obzidano in proti jugu utrjeno z globokim obrambnim jarkom. Na vzhodni strani so vidni sledovi zidanih stavb, na jugu pa je bil ob vhodu obrambni stolp, ki je bil arheološko delno raziskan.

Raziskave so pokazale, da je na najvišjem delu grebena najprej nastalo prazgodovinsko gradišče. Na severni in južni strani je še sluti ostanki roba nasipa, na zahodni ga zaradi izredno strmega, skoraj prepadnega pobočja najverjetneje niti nikoli ni bilo. Konec 6. in 7. st. je na nekoliko zložnejšem delu severovzhodnega pobočja nastala vas Vlahov, ki so pokopani

pokopališča ujeta kostnica s kapele sv. Mihaela. Cerkev je iz 12. st. in ima ohranjeno romansko okence. Iz obdobja gotike sta se ob šilastoločnem kamnitem portalu ohranili še zazidani trilitni okni in na severni fasadi ladje del sten-ske slike Kristusa trpinca. Tristrano zaključeni prezbitrij je iz začetka 17. stol. V drugi polovici 18. stol. so ravni leseni strop v ladji zamenjali z obokanim. Ob zahodni fasadi ladje so prizidali zvonik, k severni pa prislonili zakristijo. Iz tega časa je tudi cerkvena oprema. Manjša arheološka izkopavalna akcija ob severni strani cerkve je odkrila 34 pokopov, grobne jame so bile navkljub nadvse natančnemu izkopavanju v vseh primerih zabrisane oz. prekopane. Zanimiva je preusmeritev smeri pokopa iz starejše - "tradicionalne" (vzhod - zahod) v mlajšo - "z nogami proti cerkvi", ki se je glede na najstarejše dodatke mlajše faze (svete podobice, novci) morala zgoditi v začetku 16. stoletja. V začetku 18. stoletja so pokopališče prenesli na Trebelno. Starejša faza grobov žal nima nobenih zanesljivih datacijskih elementov, je pa vsaj delno starejša od severne stene

Hodna površina je ponudila vpogled v način obrambe omenjenega gradu - ob levem robu stolpa je bilo najdeno večje število kamnitih krogel dveh različnih kalibrov. (Vse foto: Uroš Bavec)

cerkvene ladje. Ta namreč stoji na enem od grobov.

V strmeh bregu nad cerkvijo stoji kostnica iz 12. stol. Romanska rotunda ima na jugovzhodni strani nižjo polkrožno apsido. V spodnjem prostoru so shranjevali kosti, ki so prišle na dan ob prekopavanju grobov, zgoraj je obokana kapela sv. Mihaela. Med leti

1335 in 1372 so obok po zaslugi gospodov Svibenskih iz bližnjega gradu Gorenji Mokronog obogatili s križno potekajočimi rebri, ki slone na kockastih konzolah s poševno odrezanimi stranicami. Vzor za tovrstno obočno shemo je prišel iz župnijske cerkve v Svibnem.

PAVEL PERC

90-letna ljudska pevka

Pavla Voje izdala dve pesniški zbirki - "Ko je čas, iz ideje nastane pesem" - Še dela na kmetiji

TEPE PRI POLŠNIKU - Pavla Voje, ljudska pesnica "teta Pavla", kot jo kličejo domačini, je letos dopolnila 90 let. V dveh izdanih pesniških zbirkah opisuje svoj rodni kraj Tepe v litijski občini, okoliško hribovje in seveda Polšnik, kamor gre še zdaj kljub visoki starosti vsako nedeljo k maši.

Rodila se je v kmečki družini osmih otrok, peto po vrsti. Za otroke je zaradi prezgodnje materine smrti skrbel oče. "Prepirov med otroki nismo poznali. Veliko smo peli, tudi če sva bila le dva," je povedala vedno nasmejana kmetica. Kot odraščajoče dekle je uživala v branju pesmi v takratnem dekliškem listu Vigred in razmišljala, da bi tudi sama pesnila. Pavla ima kljub visoki starosti še danes odličan spomin. Prav živo se spominja, kako se je s težavo ločila od rodne zemlje. Že v mladosti je morala na delo v litijsko gostilno. Med drugo svetovno vojno je bila z družino izseljena v taborišče Gerlasheim, kjer so jo poslali na bližnjo kmetijo. "Trdo sem delala za hlebec kruha ob koncu tedna, ki sem ga v nedeljo odnesla bratu v taborišče, da je imel za preživetje čez teden," pravi Pavla.

"Teta Pavla" je prve pesmi napisala šele, ko se je po prihodu iz taborišča leta 1956 zaposlila v ljubljanski vrtnariji. To so bila njena najbolj plodna pesniška leta. V tem času je nastala njena prva pesem v spomin na rojstni kraj: "Kot sen se mi zdi lastno doživetje, avgust je bil, nedelja, jutro in poletje, iz Amerike prišla je draga sestra, Sloveniji in rodni grudi zvesta."

Pesmi Toneta Pavčka v hrvaščini

Pesnik Tone Pavček mi je pred kratkim poslal v dar knjigo pesmi z naslovom LJUBAV, ki jo je izdala založba Meandar v Zagrebu s podporo Trubarjeve fundacije iz Ljubljane. Zanj sta 62 pesmi iz Pavčkovih zbirk Dediščina (1983) in Goličave (1988) prevedla Radoslav Dabo in Miroslav S. Madar, izbral pa jih je Radoslav Dabo. Knjigi so Zagrebčani dali naslov, ki našemu poetu najbrž ne ugaja, saj ni čisto njegov. Razen tega založba ni upoštevala zadnjih Pavčkovih zbirk in prihaja naš pesnik glede izbora najnovejših del k sosedom rahlo okrnjen.

Spremo besedo je knjigi napisal Jože Pogačnik, ki med drugim pravi, da sta Dediščina in Goličave posebno zanimivi zavoljo dimenzij, v katerih živi sodobni humanistični izobraženec, hkrati pa spodbujata voljo, da se stanje usmeri v nadčutno in spremeni. Sožitje pasivnih in aktivnih sestavnih sil v obeh zbirkah je urejeno tako, da sta obe v skladju: svetloba se pojavlja hkrati s temo in obe sta uvrščeni v oblike, ki so istovetne z oblikami življenjske stvarnosti. Konkretna vseobsežnost je najznačilnejša Pavčkova lastnost v omenjenih zbirkah.

Pavla Voje

"V žepu predpasnika še danes nosim svinčnik in list papirja, da sproti zapišem vsako idejo, ki privre na dan. Pozneje, ko imam čas, nastane pesem," pravi. Pavlina prva pesniška zbirka Moj Žamboh zeleni je izšla pred sedmimi leti, letos, ob 90-letnici, pa je KD Polšnik izdalo drugo zbirko "Da bo lepša Slovenija". Pavla se je po upokojitvi vrnila v rodni kraj Tepe. Še vedno po svojih močeh dela na kmetiji. Od časa do časa napiše še kakšno pesmico, ki pa žal ostane na listu papirja v njenem predpasniku. Ko smo jo povprašali, kdaj bo nastala tretja zbirka, je hudo mušno odvrnila: "Če ne prej, za stoletnico!"

Mnogim čestitkam ob 90. rojstnem dnevu se pridružuje tudi uredništvo Dolenjskega lista.

KATARINA ŠUSTERŠIČ

ZAHVALA

Krajevna organizacija RK Mirna Peč se iskreno zahvaljuje svetniku občine Mirna Peč Janezu Slugi (ZLSD), ki se je v korist našega društva odpovedal celotnemu znesku, ki mu pripada glede na prejšnje število glasov ob izvolitvi v občinski svet na lanskoletnih lokalnih volitvah. Hvala tudi konfeksiji Beti, Avtoelektriki Parkelj, Poldetu Miheliču, Standomu - ne-premičnine in Kamnosežstvu Progar za njihov finančni prispevek ob naših decembrskih akcijah.

T. GOŠNIK

Močna ruševinska plast se je prva odkrila očem raziskovalcev. V žganinski in ruševinski plasti so bili najdeni deli kuhinjske in pivske posode ter lončene peči.

Grefetova risba kostnice sv. Mihaela iz konca prejšnjega stoletja.

KNJIŽNA POLICA

Kdo je kdo v Sloveniji

Priročne biografske leksikone z imeni vseh tistih sodobnikov, ki so pomembneje dejavni na različnih področjih od umetnosti, športa politike in novinarstva do gospodarstva, zdravstva in znanosti, poznajo v mnogih razvitih državah sveta. Gre za priljubljene priročnike tipa who is who (kdo je kdo), v svetu znanih že več kot sto let. Pri nas se seveda ne moremo pohvaliti s tolikšno tradicijo, saj prve zamisli o takem priročniku segajo šele v začetek osemdesetih let, ko je Ugankarsko društvo Domen iz Trebnjega načrtovalo slovarček pomembnih sodobnikov, vendar zamisli ni nikoli uresničilo. Šele leta 1991 in nato 1993 smo dobili samostojno publikacijo Kdo je kdo za Slovence, pravo zrelost pa je med tovrstnimi knjigami dosegel šele priročnik Slovenski kdo je kdo, ki je pred kratkim izšel pri Novi reviji.

Gre za delo enega avtorja, prevajalca, esejista, publicista, literarne kritika in urednika Draga Bajta, ki se je zahtevne naloge lotil pred dobrimi desetimi leti. Pri tem je ubral nekoliko svojsoj pot in sklenil zbrati sam vse podatke, seveda z upoštevanjem in preučevanjem vseh razpoložljivih in preverljivih virov, knjig, zbornikov, periodičnih publikacij, razstavnih katalogov, dokumentacije in kartotek. Oprl se je tudi na bibliografije vseh vrst, leksikalne izdaje in v sodobne elektronske informacijske mreže, kot je Cobiss, številne podatke pa je moral pridobiti od obdelanih kot z osebnim pisnim in ustnim zbiranjem. Tako je zbral okrog 6.000 imen, od katerih je v nadaljnjem postopku izločil okrog 1.500 gesel, tako da je za knjigo prišlo v poštev 4.500 pomembnih živih Slovencev, delujočih doma in na tujem, nekaj pa je tudi tujcev.

Biografska gesla so razvrščena po abecedi in po enotni geselski shemi podajajo primerek in ime, rojstni datum in kraj, področja delovanja, znanstveni naslov, glavne zaposlitve, poglobljeno dejavnost, specializacijo, ustvarjena dela, dosežke in nagrade. Sestavni del leksikona je tudi seznam vseh uvrščenih oseb po 80 področjih delovanja oziroma po strokah, pri čemer je vsaka oseba uvrščena le v eno, osrednje področje delovanja. Slovenski kdo je kdo bo morda pripomogel, da ne bo več veljala misel, zapisana v prvem stavku uvoda. Avtor namreč začenja uvod z besedami: "Slovenci sami sebe slabo poznajo. Primanjkuje nam osnovnih podatkov o ljudeh: kdo so in kaj delajo; zlasti to velja za žive sodobnike".

M. MARKELJ

Okus po morju

Dolenjska založba je pred dnevi v literarni zbirki Utva kot 39. knjigo izdala roman Borisa Višnovca OKUS PO MORJU. Avtor pove v uvodni opombi, da je roman nastal dlje časa. Prvi del je bil objavljen v nadaljevanjih v tedniku Mladina že leta 1978. Posamezne vmesne zgodbe so nastajale kot zaključne celote v obliki novel in jih je objavljaval v reviji Borec pa spet v Mladini, v reviji 2000, v Naši ženi ter v koledarju Slovenske izseljenške matice. Like in posamezne dogodke iz romana je pisec večkrat obdelal in predstavljal v krajših člankih v Svobodni misli in v Primorskem dnevniku, skozi daljše obdobje pa v reportažah v Mladini. Zdaj je obsežno snov zajel v celoto in izdal kot samostojno knjigo.

Okus po morju je zgodba na 200 straneh. Opisuje pokrajino primorskih Slovencev, ki jih je prva svetovna vojna pahnila v žrelo pogoltno italijanske države, kjer so zagospodarili fašisti in začeli odirati kot zavednim Slovincem. Ena takih družin se odloči za izgnanstvo v Slovenijo, doživi tragedijo in avtor pripoveduje bolečine očeta in matere, njihovih staršev ter otrok v krutem času med obema vojnama. V Ljubljani se je sin izkazal v trgovskem podjetju, se povzpela nato do lastne trgovine, ki pa jo kruti povojni čas po letu 1945 v letih razlastni-

njenja uniči. Sledijo leta ponovnega trpljenja in umiranja moči, da bi se človek znova povzpela nad poprečje. Tako Višnovec z romanom Okus po morju presega čas zgodovine, kot je v spremeni besedi nove knjige med drugim zapisal F. Š. urednik Dolenjske založbe. Knjiga nam plastno predstavi še eno izmed številnih zgodb in usod Primorcev pod Italijo med obema vojnama. Morje z obalo mu je pri tem simbol. Pove nam veliko o hrepenjenju po osebnih svobodi in sreči ter o poteh, ki naj bi vodile do nje.

Ovitek knjige je oblikoval Brane Velikajne, natiskala pa jo je Tiskarna Novo mesto.

T. GOŠNIK

Komandant Stane

"Pred 55 leti, 7. novembra 1944, je tragično umrl Franc Rozman-Stane, komandant Glavnega štaba narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije leta 1943 in 1944. Čas neusmiljenosti potiska v pozabo takrat na pogumna dejanja velikih Slovencev za osvoboditev naše domovine, kar je krivično tako za naš sedaj rod kot za znanec..."

Tak je prvi odstavek v knjižici KAMANDANT STANE, ki jo je napisal Vinko Blatnik, izdal in založil pa Glavni odbor ZZB NOV Slovenije oz. njegova komisija za informativno, propagandno in promocijsko dejavnost.

O legendarnem in priljubljenem poveljniku partizanske vojske v Sloveniji Francu Rozmanu-Stanetu danes še ni možno izreči dokončne besede in o njegovi vlogi pri organiziranju in vodenju narodno-osvobodilnega boja v Sloveniji v drugi svetovni vojni. Veliko je že bilo o njem, njegovem junaštvu in izrednem daru za vodenje bojev proti nacifašizmu na naših tleh že napisane, dokončne vsestranske ocene pa še vedno čakajo na zgodovinopisce in vojaške strokovnjake. Opis nesreče, ki je povzročila smrt uglednega poveljnika in enega glavnih tvorcev rasti slovenske vojske v najusodnejšem času naše zgodovine, je spodbudil Vinka Blatnika, da je k tej nalogi prispeval nov del. V javnosti so se vrsto let ponavljala za organizatorje NOB žaljiva namigovanja, da Rozmanove nesreče ni povzročila tehnična napaka pri preizkušanju novega orožja. Toda o tem, kaj naj bi povzročilo njegovo smrt, nasprotniki NOB nimajo enotnega mnenja. Prav zato je Blatnik opisu okoliščin v zvezi z nesrečo odmeril več prostora, kot bi bilo potrebno, če bi se v javnosti kar naprej ne ponavljale nove in nove laži o tem dogodku.

Za ta del knjižice so poleg drugih podatkov v delu zelo dragoceni prispevki, ki so jih napisali neposredni udeleženci nesreče in njenih posledic, kot so bili Lado Ambrožič-Novljan, dr. Bogdan Breclj, Franc Štrekelj, Ante Novak in Božidar Jakac.

Pod Stanetovim poveljstvom so enote partizanske vojske prerasle v regularno vojsko in se tako pripravile tudi na svoje končne in odločilne boje za svobodo. O tem govori knjižica, ki jo je moč dobiti na naslovu: Glavni odbor ZZB NOV Slovenije, Ljubljana, Zemljemerska 12. Izvod stane 500 tolarjev.

T. GOŠNIK

Od naselitve do lastne države

Presenetljivo, a vendar je res, da kljub državni osamosvojitvi in uveljavitvi slovenstva pri nas v zadnjih dveh desetletjih ni izšla nobena knjiga, ki bi v poljudnem jeziku in ob ilustrativnem in kartografskem gradivu ponujala najširšemu bralstvu tisto temeljno vedenje, ki ga morajo državljani imeti o zgodovini svojega naroda in države, saj so ta vedenja med ostalim vir narodne in nacionalne samozavednosti ter močne identifikacijske točke, ki so morda danes zaradi prevladujočih globalizacijskih tokov še toliko bolj potrebne. Bilo je nekaj krajših pregledov, dovolj celovitega in temeljitega pa ne, zato odločitev založbe Mladinska knjiga, da izda Ilustrirano zgodovino Slovencev,

niti ne preseneča. Toliko manj, če vemo, da si je prav ta založba z izdajanjem Enciklopedije Slovenije v petnajstih letih nabrala veliko potrebnih založniških izkušenj, strnila močan avtorski potencial in zbrala bogato tekstovno in slikovno gradivo o domči zgodovini. Zamisel o knjigi se je porodila ob pripravi enciklopedijskega gesla Slovenci, v dveh letih intenzivnega dela pa je vodji projekta in uredniku Marku Vidicu s sodelavcem Lanom Brenkom in Martinom Ivaničem ter množico sodelavcev uspelo zamisel uresničiti - velika Ilustrirana zgodovina Slovencev je v času knjižnega sejma prišla na trg.

Gre za knjigo večjega formata z več kot 520 stranmi. Glavno besedilo so napisali dr. Janez Cvirn, dr. Igor Grdina, Martin Ivanič, dr. Janko Prunk, dr. Vasko Simoniti in dr. Peter Stih, dodatna besedila pa so plod dela 208 drugih avtorjev. Tekstovni del pomembno dopolnjuje slikovno in kartografsko gradivo, skupaj 748 enot, od tega 77 zemljevidov in geografskih kart, koristen dodatek pa so vsekakor izbor virov in literature, obsežna kronologija ter imensko in stvarno kazalo, ki pomagajo bralcu najti tisto, kar ga zanima, in samostojno raziskovati dalje.

Prikaz postopnega oblikovanja Slovencev v moderen evropski narod z lastno državo je podan kronološko, vanj pa so zajete vse bistvene tvorbenne prvne slovenskega naroda, od jezika, politične organiziranosti, šolstva in gospodarstva do verstva, umetnosti in znanosti. Uvodnemu razdelku o imenu Slovenci in razvoju slovenske identitete sledi šest poglavij pregleda posameznih obdobjev vse od naselitve do osamosvojitve in današnjih dni, pri čemer je seveda več poudarka danega novejšim obdobjem. Pisici besedila so se trudili, da bi ne zapadli v ideološko ali dnevnopolitično ocenjevanje zgodovinskega dogajanja, še zdaj sporna vprašanja polpretekla zgodovine pa so predstavili v duhu pluralističnega gledanja na svet. Posebno pozornost so pisici posvetili tudi dogajanju na slovenskem etničnem ozemlju zunaj državnih meja in izseljenstvu. Zadnje poglavje (avtor je Igor Longyka) govori o tem, kako se je na zemljevidih oblikovala kartografska podoba slovenskih dežel od antike do danes.

M. MARKELJ

Okna v preteklost

Zveza zgodovinskih društev Slovenije, ki ji predseduje novomeški rojak dr. Stane Granda, je lani pripravila več strokovnih srečanj, posebej pomembna pa sta bila mednarodni znanstveni simpozij Slovenija 1848 - 1998: iskanje lastne poti, ki so ga organizirali v Mariboru v počastitev 150-letnice programa Zedinjene Slovenije, in 29. zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Izoli, na katerem so razpravljali o množični smrti na Slovenskem. Referate z obeh srečanj sta dr. Granda in Barbara Šatej uredila v dveh zbornikih, ki sta pred kratkim izšla v knjižni obliki in zbudila precejšnjo pozornost tako strokovne kot laične javnosti.

Zbornik Slovenija 1848 - 1998: iskanje lastne poti prinaša 31 referatov domačih in tujih zgodovinarjev, ki so se lotili obravnave zgodovinskih dogajanj in tokov, ki so tako ali drugače vplivali na oblikovanje slovenskega naroda, kot so ideja Zedinjene Slovenije, narodni domovi, dogodki revolucionarnega leta 1848/49, nemško-slovenski odnosi, vloga Trsta, beneški in dunajski Slovenci, pomen septembrskih dogodkov leta 1908, vloga slovenskih intelektualcev in šole, Slovenci v Jugoslaviji, idejno-politična vloga Cerkve, prispevek katoliške duhovščine k uveljavitvi slovensčine, leto 1918 kot kulturna prelomnica, Osvobodilna fronta, ustavna reforma in nacionalno vprašanje. Na več kot 320 straneh so zajeta bogata in tematsko pestra razmišljanja, ki obujajo spomin na ključne momente iz stopetdesetletne slovenske zgodovine. Če je bila lani nekako izgubljena priložnost, da bi ob 150-letnici ideje Zdržene Slovenije krepili zgodovinski spomin in narodno samozavednost, zbornik zdaj ponuja bralstvu, da to popravi.

Slovenija je ena redkih evropskih držav, ki še zdaj nima ugotovljenega števila vseh smrtnih žrtev druge svetovne vojne. Temu so dolgo botrovali predvsem razlogi politično-ideološke narave, sodobni zgodovinarji pa čutijo dolžnost, da vprašanje iztrgajo iz rok politike in ideologije in mu posvetijo ustrezno strokovno pozor-

nost in hkrati stroki vrnejo moralno-etično razsežnost, saj ne gre mrtvim jemati prastare civilizacijske pravice do imena in groba. V ta namen je zasnovan projekt nacionalne zbirke Žrtve druge svetovne vojne in zaradi nje v Sloveniji, ki naj bi končno zbrala relevantne podatke o vseh žrtvah. A zgodovinarji ne raziskujejo samo množičnih smrti v drugi svetovni vojni in po njej, predmet njihovega zanimanja so množične smrti v vseh časih. Da je smrtna kosa večkrat množično kosila po slovenski zemlji že od nekdaj, prča zbornik Množične smrti na Slovenskem s prispevki dvajsetih zgodovinarjev, ki pišejo o vplivu množičnih smrti na gospodarsko in socialno podobo Istre, o primerih množične smrti na današnjem slovenskem ozemlju v antiki, o spremembah občutja smrti na Slovenskem v 19. stoletju, o žrtvah naravnih nesreč, o nesrečah na morju, o delovnih nesrečah med slovenskimi priseljenci v Ameriki, o epidemijah v Sloveniji, o kaznovanju fašističnih zločinov, o žrtvah bombnih napadov na Maribor pa o invalidih in vojni vdovah po prvi svetovni vojni, o zločinih okupatorjev na Kočevskem, o slovenskih žrtvah druge svetovne vojne kot talcih zgodovine, o že omenjenem projektu ugotavljanja števila vseh žrtev druge svetovne vojne itd. Zbornik je prikaz dosedanjega vedenja o množičnih smrtih na Slovenskem, hkrati pa opozarja na nekatere tovrstne bele lise v slovenskem zgodovinskopisju in tako spodbuja k novim raziskavam.

M. MARKELJ

Prešernova koledarska zbirka 2000

Kot je že običajno, je Prešernova družba tudi letos decembra izdala mnogim nepogrešljivo zbirko ob zaključku leta, Prešernovo koledarsko zbirko 2000, ki letos obsega sedem knjig.

Stalna povezujoča knjiga je tudi tokrat PREŠERNOV KOLEDAR 2000, ki ga je uredil dr. Sandi Zalar. Ob bližajoči se dvestoletnici rojstva Franceta Prešerna v zadnjem mesecu tega tisočletja je tako v slikovnem kot pisnem delu predvsem v znamenju Prešerna, glavno besedo o njem pa ima hčerka Ernestina Jelovšek. Med našimi ljudmi za vse čase je v letošnjem koledarju tudi zapis o Antonu Martinu Slomšku, predstavljani pa so še avtorji Koledarske zbirke: Tone Partljič, Sandi Sitar, Marija Lucija Stupica, Vlado Žabot, Marjan Tomšič in Ančka Tomšič. Med hobiji je predstavljena filatelija, ne manjka pa tudi horoskop 2000, medicina na pragu novega tisočletja itd.

Roman Vlada Zabota NIMFA je po avtorjevih besedah roman o ženski nimfčnosti, duhovni značilnosti ženske, ki "je tisto duhovno bitje, ki skuša v življenju zmagati z ljubeznijo." 270 strani obsežna knjiga je polna magičnega vzdušja, ne manjka duhovne izzi valnosti, bivanjskega nemira, včasih že skoraj obupa. Pisatelj Marjan Tomšič se tokrat predstavlja s satiričnim romanom SKATLARJI, "v katerem ostro in kritično vrednoti življenje, veliko je metaforičnosti današnjega sveta in človeka v njem, njegovih napačnih odločitev in izgubljenosti v tem svetu," je povedal avtor. 174 strani obsegaajoči roman združuje elemente satire, humoreske, parodije in groteske. Mladinsko delo, ki je tudi stalnica Prešernove koledarske zbirke, je tokrat nastalo pod peresom Toneta Partljiča in ima naslov MAŠA IN TJASA. Gre za 125 strani obsegaajoči mladinski roman o dveh deklicah, ki bo gotovo zadovoljil tudi odrasle bralce. Knjigo odlikujejo dobre ilustracije Matjaža Schmidta.

Za redno zbirko "STO" se je tokrat dr. Sandi Zalar odločil za slovensko zgodovinsopisje. "V knjigi STO PRICEVANJE O SLOVENSKE ZGODOVINI gre za zgodovinski snov, ki se začne s prazgodovino in konča s sedanjimi razmerami. Delo je bolj groba skica in predloga za razpravo ter spodbuda za prihodnje ustvarjalnost," pravi avtor.

Zbirko sestavlja tudi slikanica bratov Grimmov RDEČA KAPICA s slikami in opremo ilustratorke Marije Lucije Stupice ter delo Ančke Tomšič STEŽE DO ZDRAVJA, v katerem je avtorica bralcem nabrala in z besedo ter čudovito fotografijo predstavila nekaj manj kot sto različnih zdravilnih rožic in rastlin, ki nam lahko mnogokrat pomagajo premagovati razne bolezni in nevarnosti.

LIDIJA MURN

Tatjana Gros in Primož Škoberne na predstavitvi knjige v Novem mestu.

KNJIGA O NENAČADNIH POJAVIH

Čudeži, znanilci nove dobe

Pred dobrimi tremi leti je Dolenjski list v tedaj še izhajajoči Prilogi kot prvi izmed slovenskih časopisov objavil zapis o pojavljanju svetlobnega križa v Novem mestu. V garsonjeri enega od novomeških blokovskih naselij je neka gospa (tedaj po svoji želji zapisana le s kraticami) ponoči opazila na steklu vmesnih vrat med dnevnim sobo in hodnikom velik svetel križ, obdan z diamantnim sojem. Pojav jo je presenetil in hkrati navdajal s posebnim razpoloženjem. "Ob pogledu na križ sem začutila nekaj posebnega," je kasneje povedala, "a se nisem prestrašila. Bila sem le začudena, kaj to je. Ob pogledu na križ me je navdajalo posebno razpoloženje."

Kasneje so za skrivnostni pojav zvedeli še drugi. Vse več ljudi je obiskovalo stanovanje, kjer se je križ pojavljal, posamezniki so ob njem doživljali sprostitve, olajšanje duševnih in telesnih stisk, prišlo je celo do nekaj presenetljivih ozdravljenj. Pojav je dobil tudi fizikalno razlago, da gre za posev naraven pojav odseva lučke od bojljerja v šipi, ob nji pa še ezoterično razlago, ki pravi, da gre za magnetizirani svetlobni križ, ob katerem se dogajajo inspirativni čudeži.

Od pevke do duhovne zdraviteljice

Stvar seveda ni mogla ostati v mejah anonimnosti. Ždaj ni več ne novost in ne skrivnost, da se je prvi zdravilni svetlobni križ v Sloveniji pojavil pri Novomeščanki Tatjani Gros, nekdanji priljubljene in uveljavljene pevke zabavne glasbe, zdaj duhovni zdraviteljici. Z njenim imenom in svetlobnim križem v njenem stanovanju se je sprožil plaz, ki je odnesel predodke, češ da je bolje o vsem molčati, da se ljudje ne bi norčevali. Vse več ljudi z različnih krajev Slovenije je poročalo o podobnem pojavu pri sebi in o posebnih doživljajih ob svetlobnih križih. V društvu Gibanje za razvoj zavesti, ki spremlja te in podobne pojave, so Tatjana Gros spodbudili k pisanju knjige. Skupaj s Primožem Škobernetom, dipl. inž. matematike, publicistom in učiteljem meditacije, sta zamisel pripeljala do uresničitve. Knjiga z naslovom Svetlobni križi in drugi čudeži - Znamenja novega časa je pred kratkim izšla. Avtorja sta jo kmalu po izidu predstavila tudi v Novem mestu.

Knjiga govori o inspirativnih ali navdušujočih čudežih, pojavih, ki jih ni mogoče razložiti z naravnimi zakoni in za katere si ne znamo razložiti, kaj jih povzroča. Znanost jih zavrača kot zmote in potegavščine ali kot plod množične histerije, mnogi pa v njih vidijo manifestacijo višje sile. V središču pozornosti piscev knjige so inspirativni čudeži kot pojavi, ki v posamezniku prebudijo klic k do-

brotni in ljubezni, jih notranje oplemenitijo, spremenijo na boljše in marsikdaj tudi ozdravijo.

Za izhodišče pisanja služi zgodba Tatjane Gros, ki je lep primer, kako delujejo inspirativni čudeži. Grosova se je sredi uspešne kariere na jugoslovanski estradi znašla v težkih življenjskih stiskah, ko je, kot piše, "po dolgi in težavni boji skozi življenje, polni notranjih bojev in nenehnih spraševanj o življenjskem smislu, prvič doživela nekaj, čemur bi lahko rekla Bog. Bog se mi je oglasil kot čista ljubezen." K notranjemu spreobrnjenju jo je napeljavalo srečanje s slepo starko, ki se je skrivnostno pojavila in potem prav tako skrivnostno izginila izpred kapiteljske cerkve, kasneje pa se je pojavil svetlobni križ v stanovanju. V njegovo zdraviteljsko moč se je najprej prepričala sama, ko se ji je zacelila večletna rana na gležnju, potrditve pa je dobivala tudi od ljudi, ki so jo obiskovali. Tatjana Gros se je povezala s temeljno skupino Gibanja za razvoj zavesti in postala duhovna zdraviteljica.

Inspirativni čudeži v Sloveniji

Naslednja poglavja v knjigi govorijo o tem, kaj in kakšno so inspirativni čudeži, kje in komu se dogajajo, kako jih prepoznati, ob tem pa so navedeni številni primeri, ki so se dogodili po vsem svetu. Pomemben in verjetno posebej zanimiv del knjige je poglavje, v katerem so prvikrat celovito obelodanjeni vsi znani svetlobni križi, čudežna srečanja in drugi čudeži, ki so se dogodili v Sloveniji. Bralce tako zve, da so svetlobni križi kar pogost pojav, najbolj učinkovit pa je prav novomeški, ki ga je do letošnje pomladi obiskalo več kot 2.500 ljudi in mnogim med njimi je tudi pomagal. Omenimo le en, zares komaj verjeten primer ozdravitve. Dvajsetletna Mateja iz Domžal, uradno neozdravljiva bolna za rakom na limfnih žlezah, je po seansi ob svetlobnem križu popolnoma ozdravela.

Knjiga seveda ponuja tudi odgovor, kaj naj množina čudežev po vsem svetu pomeni. V zaključnem delu je govor o skupini razsvetljenih modrecev, božanskih bitij, ki daleč presegaajo človeške sposobnosti in iz nam neznanih razsežnosti obvladujejo fizični svet ter so tvorci čudežev, s katerimi nam sporočajo, da se zblizujejo s človeštvom in da prihaja nova doba globalnih sprememb v zavesti in življenju človeštva. Čudeži naznanjajo, da smo na pragu izjemnega kulturnega in civilizacijskega skoka.

Tako knjiga. Ali ji bomo verjeli in sprejeli njeno sporočilo, je stvar vsakega bralca posebej. Bolj skeptično nastrojenih najbrž ne bo prepričala, nekaterim bo le zanimivo branje, mnogim bralcem pa bo, če drugega ne, vsaj spodbuda, da življenje pogledajo v bolj poduhovljeni luči.

M. MARKELJ

HVALA ZA POMOČ!

ČRNOMELJ - Območno združenje Rdečega križa Črnomelj se zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri praznični obdaritvi starejših občanov v črnomeljski in semiški občini. Donatorji so bili: Vrščaj Dragica, občina Črnomelj, Komunala Črnomelj, Emona Merkur Ljubljana, Danfoss Črnomelj, Dolenjska banka Črnomelj, trgovina Hutar, Anton Kambič, s.p., Darma Črnomelj, Jože Črnič-vrtarinja in Breza Črnomelj.

Svetlobni križ

Pogovarjali smo se o aidsu

Posebna prireditev na OŠ Bizeljsko - Še bolj smo se poučili o aidsu - Izdelali rdeče pentlje

Kot vsi veste, je bil 1. december dan boja proti aidsu in na to smo se spomnili tudi na OŠ Bizeljsko. Ker pa smo vsi hoteli izvedeti nekaj več o tej hudi nalezljivi bolezni, ki jo povzroča virus HIV, smo se odločili pripraviti poseben program. Najprej smo učenci 7. r.

izdelali rdeče pentlje, ki so simbol boja proti aidsu. Pentlje so dobili tudi najmanjši, ki so jih razredničarke primerno poučile o tej bolezni. Za nas, malo starejše se je ob 10. uri začel poseben program, ki sta ga vodili Katja in Katarina, ogledali pa smo si tudi kaseto o narkomanu iz Knina. Dan je bil zelo poučen in naš program se je končal z opozorilom, ki velja za vse. Predlagam, da se ga držite. Ko boste starejši in se boste srečali s prvo pravo ljubeznijo, se je držite in ne skačite s cveta na cvet, ker vas zaradi nepremišljenosti lahko kaznuje bolezen, kot je aids.

KATJA MIHELIN, 7. r.
OŠ Bizeljsko

PLANINSKO TEKMOVANJE

Po napornih pripravah smo v soboto, 20. novembra, odšli na državno planinsko tekmovanje v Fram pri Mariboru. Gostitelji so nas lepo pričakali, vsak je dobil majico za spomin. Uprizorili so nam tudi igrice. Nato so sledili testi. Delali smo skupinsko. Bil sem v drugi skupini z Ivom, Laro in Majo. Dobili smo 40 vprašanj, ki se nam niso zdela pretežka. Po kosilu smo odšli v telovadnico, kjer je umetna plezalna stena. Tudi mi smo poskusili. Bila je zanimiva izkušnja. Končno smo dočakali razglasitev rezultatov, vendar smo bili razočarani. Nismo se uvrstili v finale, dosegli smo 17. mesto. Tolažili smo se, da je zlata sredina najboljša. Sodelovalo je namreč 40 skupin. Vsekakor pa smo premagali ostale Novomeščane, kar tudi ni od muh. Na poti domov smo sklenili, da se bomo drugo leto še bolj pripravili in mogoče se nam nasmehne sreča.

BLAŽ SVILAN, 6. a
OŠ Center Novo mesto

V NOVO TISOČLETJE!!!

Leto 1999 se bliža koncu in ravno tako tudi konec 20. stoletja. Bil je zadnji v tem tisočletju. Zvečer, ko ni bilo na televiziji nič pametnega, sem začela brati knjigo. Ker je bila dolgočasna, sem zaprla oči in omahnila v trd spanec ter zaspana, da potujem. Ne z letalom ali ladjo, temveč kot da me nosi angel varuh. Do leta 1999 je bilo veliko potresov, poplav, lakote, ki jih je zli duh ustvaril kot posledico onesnaženega okolja. Dana mi je bila naloga, da moram spreobrniti ljudi na boljše. Po vsem svetu so se z vsakim dnem začele širiti moje misli. Nekateri so se jih celo držali, in ko je zli duh uvidel, da se stanje izboljšuje, je tistim "nekaterim" podelil različne dobrine: hrano, obleke, denar. Ampak nihče ni vedel, od kod jim vse to. Ko so še drugi ljudje spoznali, kako pomembno je varovati čisto okolje, me je nekdo začel ščipati v levo ramo. Zagledala sem mamico in ji z ustnic razbrala, da je rekla: "Srečno v novo tisočletje!"

TJAŠA ZUPANČIČ, 8. b
OŠ Dolenjske Toplice

OFFICE 2000 ROADSHOW

Bila je sredo. Po pošti smo dobili vabilo na predavanje o programu Office 2000. Ko je poštar prinesel pismo, ga je oči, kot vse druge, odprl. Izpolnil je prijavnico. Nanjo je napisal tudi moje ime. Zelo sem se razveselil. Čakalo pa me je tri tedne nestrpnega čakanja. Ko je prišel veliki dan, sem iz šole stekel domov in hitro pojedel kosilo. Ko sva z očijem prišla v hotel Šport na Otočcu, sva zagledala veliko ljudi. Bili so sami poslovneži in bil sem edini, ki še ni imel kravate in kovčka. A vseeno sem se usedel v manjšo dvorano. Predavatelj je povedal veliko novih stvari in to smo kasneje lahko preizkusili na računalnikih. Tam sem dobil tudi majico, veliko prospektov in prijavnice, zraven pa tudi CD, ki sem ga doma preizkusil. Ta dan je bil zame zelo razburljiv in obenem poučen.

GREGA REPOVŽ, 6. r.
OŠ Milana Majcna Šentjanž

STRES V ŠOLI

Stresa ne doživljajo samo odrasli, ampak tudi učenci. Kaj je zame stres, kdaj v šoli doživljam stresne situacije?

- Stres je strah. (Uršula).
- To je slabo stanje. Ko je mama pod stresom, se vedno prepira. Takrat se ne počutim dobro.
- Napetost. (Sanja)
- Ko sem prestrašena, mi srce hitreje utripa. (Danijela)
- Nekaj, kar te nenadoma prestraši. (Bruno)
- Doživiš nekaj takega, česar nisi pričakoval. (Maša)
- Nelagodje. (Urška)
- Ob kontrolni nalogi in spraševanju. (Uršula)
- Slaba ocena in razbito steklo na grafoskopu. (Damjan)
- Učiteljevo listanje po redovalnici. (Natalija A.)
- Če sem brez domače naloge. (Miha)
- Pred tablo in preden učitelj razdeli ocenjene kontrolke. (Janez)
- Pred spraševanjem. (Jure)
- Slaba ocena pri matematiki. (Melita Z.)
- Prihod na "višjo" stopnjo. (Urška)
- Odnos starejših učencev do petošolcev. (Bruno)

Učenci 5. d.
novinarski krožek OŠ Brežice

MOREČE SANJE

Bil je lep jesenski dan. Odpravili smo se na izlet po naši lepi Sloveniji. Urejeni nasadi sadja, ki nas vabijo: "Pridite in poskusite nas!" Drveli so naprej med čudovite parkke, reke in jezera. Po parkih so posedali starčki in pazili na razigrane otroke. Mama in Robi sta ostala v parku. Robi se je vozil na vrtljaku in toboganu. Jaz sem odšla k jezeru. Zvabili so me na ladjo. Odpluli smo daleč od obale. Naenkrat je zagrmelo, ulila se je ploha, ladjo je metalo sem ter tja. Vrglo me je na kopno med same skale. Nikjer ni bilo ne ladje ne ljudi. Spomnila sem se mame in Robija. V tisti nevihti sta se tudi onadva izgubila. Iz daljave sem zaslišala klic: "Mama, kje si? Darja, kje si?" Potem sem čisto z drugega konca zaslišala: "Robi, Darja, sta še živa?" Tudi jaz sem začela klicati mamo. Okoli mene sama voda, hribi in kamenje. V joku sem se zbudila, srečna, da so bile to le sanje. V mislih sem si obljubila, da če bomo še kam šli, se bomo držali skupaj.

DARJA KODRIČ, 7. r.
OŠ Krmelj

S STAREJŠIMI NAPROTI

Sem petošolec Uroš in že velikokrat sem pomagal starejšim ljudem. Srečujem jih v naši družini, na cesti in drugje. Nekateri so že oslabele, ne morejo več voziti avta in se zabavati, nekateri pa so tako sami. Imam dedka, ki je star 73 let in se sam skoraj vsak dan pripelje iz Zagreba k nam na obisk. Drugi dedek ima težave z nogami, tako da k nam ne prihaja tako pogosto, saj so naše stopnice zanj prevelike ovira. Zato pa ga mi obiščemo na kmetiji. Starejši potrebujejo pomoč, zato je lepo, če vstanemo na avtobusu in jim prepustimo sedež. Veseli bodo vsakega pozdrava ali nasmeha. Pred dnevi sem pomagal starejši čez cesto in neki starki sem pobral jabotko, ki so ji padla iz košare. Kako lepo bi bilo na svetu, če bi se tudi mi mlajši zavedali, da bomo nekoč tudi mi starejši in potrebni pomoči. Zelo rad zaigram svojemu dedku na kitaro ali mu preberem zgodbo. Nihče me ne zna tako pohvaliti kot on.

UROŠ BOŽIN, 5. e.
novinarski krožek OŠ Brežice

NOGOMET NAM GRE

V petek, 19. novembra, smo imeli občinsko tekmovanje v malem nogometu za osnovne šole. OŠ Loka je zmagala proti OŠ Mirana Jarca z rezultatom 4:0. Najboljša strelca sta bila Jeronim Brčina - Brko in Mario Drinič - Drina. Vsak od njiju je zabil dva gola. OŠ Loka se je uvrstila na polfinale področnega tekmovanja. Spremljali smo ga v torek, 23. novembra, na OŠ Loka. Naši tekmovalci so spet dokazali, da so v malem nogometu res dobri. Med igro sta se najbolj izkazala golman Jani Strugar, ki je vse nasprotnikove poskuse zadetkov odlično branil, najboljši strelca pa je bil Jeronim Brčina - Brko s sedmimi goli. Med igro je bilo slišati močno navijanje navijačev. Končni rezultat področnega tekmovanja so: OŠ Loka: OŠ Metlika - 3:1, OŠ Loka: OŠ Prevalje - 10:0, OŠ Loka: OŠ Semič - 3:1. Tekmovalci OŠ Loka so se uvrstili na finale področnega tekmovanja v malem nogometu za osnovne šole 9. decembra. Zmagovalni ekipi čestitamo in ji želimo še veliko uspeha.

TINA POŽEK,
DANIELA ŽUNIČ
literarno-novinarski krožek OŠ Loka Črnomelj

MALE SIVE CELICE

V sredo, 27. oktobra, smo se nekateri učenci 6. r. odpeljali v Šentjernejo. Ko smo prišli tja, smo videli snemalno ekipo, ki nas je snemala tudi ob pisanju testov. Najprej so pripravili razsvetljavo, kamero in drugo opremo. Prišli so še druge ekipe, ki so se z nami pomerile v tekmovanju Male sive celice. Pred začetkom so nam dali navodila in nas porazdelili po razredih. Časa za pisanje smo imeli le 20 minut. Medtem ko so pregledovali teste, smo imeli malico. Prišel je čas razglasitve rezultatov. V drugi krog vprašanj so se uvrstile štiri najboljše skupine. Vprašanja so bila lahka, zato je bila borba toliko večja. Vsi so imeli enako število točk. Zadnje vprašanje je bilo odločilno. Dve skupini sta bili izbrani za tekmovanje v studiu. Zmagovalci so bili zelo veseli. Tudi ostali smo se veselili z njimi. Želim si še tekmovanje, da bi se naša šola pomerila tudi s kakšno drugo.

TOMAŽ LAVRIH, 6. a
OŠ Veliki Gaber

OBISKALI SMO VALVASORJEVO KNJIŽNICO

17. septembra smo učenci 5. r. odšli na ogled v Valvasorjevo knjižnico. Najprej nas je sprejela knjižničarka. Po nekaj uvodnih besedah nas je odpeljala v pravljino sobo. V sobi so bili izdelki otrok: lepe risbe, slike, lutke in igrice. Nato smo odšli nadstropje višje, kjer je oddelček za odrasle. Moje oči se niso mogle nagledati tako dolgih in polnih polic, naloženih s knjigami. Knjige so bile videti lepo ohranjene, bile so tanke, debele, velike, majhne in zanimive. Tadej je v roke vzel knjigo o kmetijstvu in konjih. Šest radovednih oči je gledalo v to zanimivo knjigo. Naš čas se je hitro iztekel. Knjižničarki smo se zahvalili za prijetne besede. Polni novih idej smo se vrnili v šolo.

DEJAN SIMONIŠEK,
PRIMOŽ BOŽIČNIK, 5. r.
OŠ Koprivnica

OBISK MIHAJLA VUKIČA

V četrtek, 2. decembra, smo po pouku v telovadnici vsi nestrpnost pričakovali košarkarja Mihajla Vukiča, ki trenira v klubu Interior v Krškem. Najprej nas je začudila njegova višina, saj se je moral s svojimi sto kilogrami in 210 centimetri skloniti, da je lahko vstopil v telovadnico. Sprejeli smo ga z navdušenjem. Z veseljem nam je odgovarjal na vprašanja. Tudi on nam je zastavil nekaj vprašanj. Tiste, ki so nanje pravilno odgovorili, je nagradil z majico, ki je nosila napis kluba Interior. Povel nas je na tekmo 4. decembra na OŠ Leskovec. Izvedeli smo, da občejuje košarkarja Michaela Jordana, ki je znan po vsem svetu. Povedal nam je, da je bil že v 6. r. velik 180 centimetrov in da se je za trening košarke odločil že pri 11. letu. Do zdaj je bil zanj najtežji nasprotnik Marko Milič. Obljubil nam je, da nas bo še kdaj obiskal, pred slovesom pa je pokazal tudi svojo igro. Dodal je še, da če koga zanima košarka, naj se oglasi v njegovem klubu in se vpiše v tečaj.

LIDIJA KLENOVŠEK, 6. r.
OŠ Blanca

Pogovor o prizadetih

ZDI Slovenije praznuje 30 let organiziranega dela - Zgodba o prizadetem dečku Robiju

Zveza delovnih invalidov Slovenije (ZDI) praznuje letos že 30. letnico organiziranega dela. O problematiki invalidnih otrok in odraslih smo se pogovarjali pri novinarskem krožku.

Poznam prizadetega dečka Robija. Mislim, da je prizadet že od rojstva. Prizadeto je njegovo duševno zdravje. Govori skoraj povsem nerazumljivo. Včasih ga srečam na ulici, vedno v spremstvu brata Miha ali očeta. Ta najina srečanja so zelo redka, saj se Robi najraje zadržuje doma v krogu svoje družine. Star je približno sedem let. V šolo hodi v poseben zavod, kjer se z veliko truda mar-

sikaj nauči. Pi delu in učenju mu mora vedno kdo pomagati. Vsako delo je zanj napor in obenem velik uspeh. Čas, ki ga za to porabi, je petkrat ali več daljši od na primer mojega. Robi se zna voziti s kolesom, in sicer s pomočjo pomožnih kolesčkov. Če mu uspe, se nasmehne. Včasih ga vidim, kako meče žogo v koš. Največkrat ga ne zadene. Rada bi videla, da bi se Robi lahko igral z nami, a kaj, ko mi včasih nimamo potrpljenja. Vedno pa smo do njega prijazni. Vem, da se iz takih otrok ne smemo norčevati.

EVA PUŠAVEC, 4. r.
novinarski krožek OŠ Otočec

SNEŽNE RADOSTI - Sneg je učencem naše šole prinesel veliko veselja. Za šolo imamo griček, na katerem se lahko sankamo, spuščamo z vrečami, lopatami pa tudi s smučkami. Seveda se zelo radi kepamo in delamo snežaka. Tako marsikatero uro športne vzgoje izkoristimo za igre na snegu, kot na primer tile drugošolci (na sliki). (Novinarski krožek OŠ Dobova)

IZDELAVA ADVENTNEGA VENČKA - Konec drugega adventnega tedna je učence in učiteljice podaljšane bivanja z OŠ Šmihel v Novem mestu obiskal vrtnar Slavko Burger in nas seznanil z izdelavo adventnega venčka. Najprej je iz palice naredil obroč nanj je z žico pritrdil smrečje, nato pa je venček okrasil. Lahko uporabimo najrazličnejše okrasno gradivo, ki ga poiščemo v naravi, na primer orehe, storže, lesnike, jabolka, ali pa uporabimo pisane trakove, pentlje, itd. Učenci 1. r. podaljšane bivanja so pod vodstvom učiteljice Andreje izdelali več adventnih venčkov, ki krasijo vrata učilnic. G. Burger je odgovarjal na številna vprašanja učencev. Z obiskom in predstavitvijo izdelave venčka smo bili zelo zadovoljni in se gospodu najlepše zahvaljujemo. (Helena Murgelj, Otočec)

PRI TOMIJEVI BABICI - Na OŠ Žužemberk uresničujemo letošnjo prednostno nalogo, da krepimo vezi med starimi starši in otroki. Učenci 1. a smo obiskali sošolčevo prababico, 92-letno Amalijo Smrke. Otroci so ji narisali risbice, ji napisali sporočila in spekli kekse. Učenka Klara je zanj iz suhih rožic pripravila tudi šopek. 19. novembra smo jo razveselili z obiskom. V njeni topli sobi smo prisluhnili izpovedi izpred mnogih let. Prvošolčki so poslušali z odprtimi usti. Na koncu so primerjali današnji in prejšnji način življenja in ugotovili, da se zdaj lepše živi. Pred odhodom je babica s tresočim glasom naročala učencem: "Spoštujte stare ljudi in imajte se radi!" Povedala je, da je najsrečnejša kadar so okrog nje zbrani vsi njeni. (Učiteljica 1. a Mira Kovač, OŠ Žužemberk)

KULTURNI DAN - Učenci 1. in 2. razreda ter priprave na šolo smo imeli oktobra zanimiv kulturni dan. Z avtobusom smo se odpeljali v Novo mesto. Ogledali smo si avtobusno postajo, križišče s semaforji, Glavni trg in tržnico. Potem pa smo si ogledali še gledališko predstavo Lisička Zvitorepka. Dan je bil prijeten, poln lepih kulturnih doživetij, kakršnih si še želimo. (Učenci 2. r. OŠ Žužemberk z razredničarko Alenko Pavlin)

MALČKI PRI SLAKU - V petek, 3. decembra, so učenci 1. razreda OŠ Bršljin obiskali avtosalon Slak v Novem mestu, kjer so si ogledali lutkovno predstavo o kužku in mucu, ki sta hotela speči torto za kužkov rojstni dan, a se jima je zažgala in sta jo naročila v slaščičarni. Lastnik avtosalona Anton Slak je malčke ob koncu še obdaril.

NAVJAJŠKA SKUPINA ŠKL - ČVEKE - Mentorica navijaške skupine Čveke je ga. Hedi Lopatič. V naši skupini sodeluje 18 deklic. Takšno ime smo dobile, ker med treningom klepetamo. Vadimo dvakrat na teden po uro in pol. Imamo modro-oranžne drese. Kadar nastopamo, smo vesele, razigrane, pripravljene, pa vendar malo napete. Lase imamo spete v čop. Stare smo od 11 do 14 let. Na državnem prvenstvu smo že četrtič zapovrstjo osvojile tretje mesto. Upamo, da bomo tudi v bodoče uspešne. (Andreja Mirt, novinarski krožek OŠ Brežice)

ALP SPORT, d.o.o.
V Brezov log 3
8000 Novo mesto

TRGOVINA ALP SPORT
BTC - Ljubljanska c. 27
Novo mesto

BOŽIČNO-NOVOLETNO ZNIŽANJE

od 23. decembra 1999 do 30. decembra 1999

ZA:
BUNDE, VETROVKE, HLAČE, TRENIRKE, PULOVER-
JI, KAPE, ROKAVICE, PLANINSKI ČEVLJI, ŠPORTNI
COPATI, PANCARJI, SONČNA IN SMUČARSKA
OČALA, NAHRBTNIKI, SMUČI, SNOWBOARDI,
ŠPORTNE TORBE, TENIS LOPARJI

15%

OSTALI POGOJI PRODAJE
BLAGA PO ZNIŽANIH CENAH:

5% POPUSTA

ZA GOTOVINSKO PLAČILO

ZA NAKUP NAD 15.000,00 SIT MOŽNO PLAČILO NA DVA
OBROKA BREZ OBRESTI.

ZA NAKUP NAD 40.000,00 SIT MOŽNO PLAČILO NA TRI OBROKE
BREZ OBRESTI.

MESTNA OBČINA NOVO MESTO kot organizator prireditve
VESELI DECEMBER na Glavnem trgu v Novem mestu obvešča
vse občane, da bo do 3. januarja 2000 zapora Glavnega trga,
od Mladinske knjige do vodnjaka. Mestna občina Novo mesto
prosi vse voznike, da na omenjenem delu Glavnega trga ne
parkirajo svojih vozil. Obvoz bo urejen po Jenkovi, Detelevi in
Dilančevi ulici. 31. decembra 1999 od 19. ure do 1. januarja 2000
do 6. ure pa bo popolna zapora Kandijskega mostu (desni vozni
pas; smer Kandijska cesta - Glavni trg) in vseh parkirnih prostorov
na Glavnem trgu.

MESTNA OBČINA NOVO MESTO prosi za razumevanje.

ZRNO

ZRNO, d.o.o.

Gmajna 6
8274 RAKA

nudi po izredno ugodnih akcijskih cenah do konca leta 1999:

- NPK 15-15-15
- NPK 8-26-26
- NPK 7-20-30
- UREA in ostala gnojila

Ravno tako poteka akcija zaščitnih sredstev, znižanih do 30%.
Akcija poteka do 10.1.1999.

V Zrnu imajo ugodne cene za krmila, ječmen, koruzo itd.

Trgovsko podjetje Zrno želi vsem kupcem vesele božične in
novoletne praznike.

Telefon: 0608/75-410, 0608/75-086

PONUDBA SKB banke

VSTOPITE NA TUJE KAPITALSKE TRGE SKUPAJ Z SKB BANKO

Končno smo tako občani kot podjetja dočakali možnost, da lahko vstopimo na tuje kapitalske
trge. Nova devizna zakonodaja je odprla vrata na tuje kapitalske trge vsem, ki želijo
opleniti svoje prihranke. To danes lahko storite tudi z nakupi in prodajo tujih vrednostnih
papierjev preko SKB banke.

Pred vami so novi izzivi

V sklopu celovite ponudbe trgovanja z vrednostnimi papirji bomo poleg posredovanja pri nakupu in
prodaji domačih vrednostnih papierjev za vas posredovali še pri **nakupu in prodaji vrednostnih
papierjev na svetovnih trgih.**

Trgovanje s tujimi vrednostnimi papirji bomo izvajali tudi za **vlagatelje z majhnimi naložbenimi
sredstvi**, zato minimalnega zneska nakupa nismo določili. Upoštevali pa bomo omejitve, ki jih od nas
zahtevajo tuji kapitalski trgi. V tujini namreč nekaterih vrednostnih papierjev, predvsem obveznic, ni
mogoče kupovati pod določenimi zneski.

Za poslovanje s tujimi vrednostnimi papirji morate odpreti **skrbniški račun**. Kot **skrbniki** vašega
premoženja bomo v SKB banki za vas izvajali **transakcije vrednostnih papierjev ter izplačila dividend
in obresti**. Na vašo željo vas bomo obveščali o skupščinah, posredovali vaša navodila za glasovanje
na skupščinah in zagotovili pomoč pri davčnih vprašanjih.

Ker poslovanje s tujimi vrednostnimi papirji poteka v tujih valutah, morate za nakup in prodajo vrednostnih
papierjev odpreti še **transakcijski račun v tujih valutah**. Z odprtim transakcijskega računa pri SKB
banki se boste izognili stroškom prenosa deviznih sredstev med slovenskimi bankami.

Kako začeti?

Pred prvim nakupom ali prodajo vrednostnih papierjev na tujih trgih bomo z vami sklenili **krovno
pogodbo**, nakup ali prodajo pa izvajali na podlagi posameznih naročil. **Provizijo** za storitve zaračunamo
v odstotku glede na vrednost posla - za trgovanje z večjimi vrednostmi je nižja, za manjše vrednosti
nekoliko višja, vendar najmanj 0,5 % in največ 1,5 % vrednosti sklenjenega posla.

V SKB banki bomo vaš portfelj oblikovali po vaših željah in zahtevah glede tveganosti in donosa. Več
o tem lahko izveste na brezplačni telefonski številki **Zelenega telefona 080 15 15**, na naših spletnih
stranah (**www.skb.si**) ali v najbližji **poslovalnici SKB banke**. Pa le pogumno med nove izzive. Mi
smo pripravljeni in vas pričakujemo.

SKB BANKA D.D.

Za Danes. In za Jutri.

ZA VESELI DECEMBER

Od 13. do 17. decembra so na žiro
račun DPM 'Mojca' Novo mesto št.
52100-678-80209 za Veseli decem-
ber prispevali: Vili Šuštaršič, s.p.,
Novo mesto, 7 tisoč tolarjev; Jože
Novšak 5 tisoč; Jože Gartner 5 tisoč;
Majda Laznik 2 tisoč; Tončka Obo-
lnar 2 tisoč; Milena Palo 3 tisoč;
Rozalija Zebeč 5 tisoč; Brigita Meh-
le 5 tisoč; Minka Vidmar 5 tisoč;
Karel Vene 2 tisoč; Primožič 3 tisoč;
Marina Pugelj 3 tisoč; Jože Kodrič
3 tisoč; Milena Može 2 tisoč; Gabri-
jela Zupančič 3 tisoč; Slobodan No-
vaković 5 tisoč; Tomšič 2 tisoč; Tone
Škulj 3 tisoč; Kadros, Novo mesto,
10 tisoč; Tomo Cesar, s.p., Novo
mesto, 2 tisoč; GD Ratež 5 tisoč;
Edvard Kos 5 tisoč; Jožko Jakše,
s.p., Sentjernej, 5 tisoč; Franc Len-
čič, s.p., Sentjernej, 5 tisoč; Evostil,
d.o.o., Straža, 10 tisoč; Iskra PIO,
d.o.o., 30 tisoč; Ključavničarstvo
Cveto Šmajdek, Novo mesto, 40
tisoč; Stefan Špoljar, s.p., Novo
mesto, 10 tisoč; Območna obrtna
zbornica Novo mesto, 50 tisoč; Kra-
jevna skupnost Drska 30 tisoč; Rast-
ko Božič 2 tisoč; Krka - Zdravilišče
Strunjan 28 tisoč; Revov, d.d., mili-
jon 300 tisoč; Olga Cikanek, Novo
mesto, 5 tisoč; Robert's Elektronik
Straža 10 tisoč; Rafko Križman,
Novo mesto, 5 tisoč; Krajevna skup-
nost Center 10 tisoč; Miran Vidmar,
s.p., Novo mesto, 3 tisoč; Martin
Zura, s.p., 3 tisoč; Andrej Šime, s.p.,
Novo mesto, 10 tisoč; Market Per-
ko, Otočec, 10 tisoč; Jože Saje,
Novo mesto, 10 tisoč; Osnovna šola
Stopiče 20 tisoč; Andrej Zibert, s.p.,
Novo mesto, 7 tisoč; Rudolf, d.o.o.,
Novo mesto, 7 tisoč; Studio Vire,
Novo mesto, 10 tisoč; Jani Lesko-
var, s.p., Skočjan, 5 tisoč; Struktura,
d.o.o., Mirna Peč, 10 tisoč; Igor
Novak, s.p., Novo mesto, 10 tisoč;
Slavka Južnič, s.p., Novo mesto, 5
tisoč; Krka Zdravilišče Strunjan 50
tisoč; Nova Ljubljanska banka, d.d.,
50 tisoč; PGD Potovr Vrh - Slatnik,
5 tisoč; Telekom Slovenije, d.d., 150
tisoč; Biroelektronik Milan Osol-
nik, Novo mesto, 10 tisoč; Krajevna
skupnost Prečna 20 tisoč; Krajevna
skupnost Majde Šile 30 tisoč in Ele-
ktromehanika Turk, Otočec, 25
tisoč tolarjev. V imenu na darila
čakajočih otrok vsem darovalcem
iskrena hvala!

32 KM/H PREHITRO

SUHOR - Med kontrolo prometa
so policisti 13. decembra ob 17.40 v
Suhorju ustavili tudi 44-letnega B. B.
iz Duge Rese, ki je med vožnjo skozi
naselje prekoračil dovoljeno hitrost za
32 km/h. Začasno so mu odvzeli
vozniško dovoljenje in ga poslali k
sodniku za prekrške.

KZ KRKA, z.o.o., PE AGROSERVIS, Knafelčeva 2, Novo mesto,
v okviru tradicionalnega sejma, ki bo v nedeljo, 26.12.1999, ob-
javlja licitacijo rabljenih in poškodovanih vozil.

	Letnik	Izkl. cena v SIT
1. R-LAGUNA 2,0 RXE	1995	650.000
2. R-CLIO 1,6	1998	650.000
3. R-5 CAMPUS	1993	150.000
4. HYUNDAI LANTRA 1,6 16V	1992	150.000
5. FORD FIESTA 1,1	1994	200.000
6. VOLKSWAGEN LT 35 2,5	1999	2.700.000
7. VILICAR INDOS 2T	1985	600.000
8. AUDI A4 1,8	1999	3.800.000
9. SEAT IBIZA 1,4	1998	1.500.000
10. FIAT SEICENTO 1100	1998	1.250.000
11. FIAT BRAVO 1,6	1998	2.200.000
12. PEUGEOT BOXER 350 LHD	1997	1.850.000
13. PIAGGIO PORTER S 85 LV	1994	400.000

Licitacija bo v nedeljo, 26.12.1999, ob 9. uri v prostorih PE
Agroservis, Knafelčeva 2, Novo mesto. Ogle vozil bo v petek,
24.12.1999, od 8. do 15. ure, ter eno uro pred začetkom licitacije.
10-odst. vplačila sprejemamo eno uro pred začetkom licitacije.
Vozila pod zap. št. 8 do do 13 so nepoškodovana, v voznem stanju.

KZ Krka z.o.o., Novo mesto

ČE NE BO ŠLO, BODO UZAKONILI

LJUBLJANA - V ministru-
stvu za okolje in prostor opozarjajo vse
varčevalce v nacionalni stanovanjski
shemi, da trenutni zapleti med banka-
mi in Banko Slovenije zanje nimajo
nobenih posledic, saj so njihove pravi-
ce in obveznosti določene z varčeval-
no pogodbo. V ministru-
stvu menijo, da
obstaja dovolj tehničnih argumentov,
zaradi katerih bi morala Banka Slove-
nije to varčevanje obravnavati kot dol-
goročno. Če bo obveljalo nasprotno,
bo ministru-
stvo predlagalo uzakonitev
nacionalne stanovanjske sheme kot
obliko dolgoročnega varčevanja.

POPRAVILI PRORACHUN

DOBREPOLJE - Na zadnji seji
občinskega sveta Dobrepolje so po-
pravili občinski proračun za leto 1999
tako, da so namenili več denarja za
cestno gospodarstvo, komunalno in-
frastrukturo, zimsko vzdrževanje cest
ter za vrtec in ostarele v domovih.
Nekatere postavke pa niso bile dose-
žene, tako gradnja pločnika na Vid-
mu, ker še ni urejena vsa potrebna do-
kumentacija oziroma niso zanj dana
soglasja. Sklenili so, da bodo uredili
tudi pločnike po vaseh. Razpravljali in
odločali so še o drugih zadevah.

M. S.

Je skromen družinski nagrobnik dovolj?

Jutri bo minilo deset let od smrti Jurija Levičnika, očeta novomeške Industrije motornih vozil - V dobrem četrtoletju, kolikor je gospodaril, je postavil avtomobilsko tovarno, ki še danes daje spodoben kos kruha delavcem

V Žabji vasi, kjer je takratna oblast zarasla obrtno-industrijsko cono, so rasla nadobudna podjetja, kot na primer Dolenjska mlekarica s sirarno, Kovinar in med njima Motomontaža. Najbolj zagnani so bili prav v slednji, tako da je na pobočju pod Božjim grobom za druge kaj hitro zmanjkalo prostora. Pa tudi travniki okrog in Žibertov hrib nasproti rastoče avtomobilske tovarne so se hkrati v njo urbanizirali in polnili s stanovanjskimi bloki in družinskimi hišami. Ne samo ob tovarni, celo tja daleč pod Gorjance je segel spodobni veter mlade industrije.

Nameste vzdrževanja poljedelskih strojev, ki jih tisti čas na Dolenjskem ni bilo prav veliko, so namreč v Motomontaži začeli po podpisu kooperacijske pogodbe z nemško firmo Auto Union sestavljati osebna in dostavna vozila znamke DKW. Novodošlemu, komaj tridesetletnemu direktorju Motomontaže Juriju Levičniku pa to seveda ni bilo dovolj: bil je prepričan, da Dolenjci lahko naredimo lastno dostavno vozilo. Že takrat je dojel tudi načelo sodobne industrijske kooperacije, se pravi, izdeluj vse, kar si sposoben kakovostno narediti sam, drugo kupuj na trgu.

Prototip prvega domačega avtomobila je predstavil presenečeni jugoslovanski javnosti na beograjskem avtomobilskem sejmu leta 1959 in že čez dobri dve leti je stekel izvoz kombijev v Avstrijo, na Dansko in Švedsko. To je bil prvi jugoslovanski izvoz avtomobilov na zahodnoevropski trg. Dolenjci, zlasti Novomeščani, pravzaprav vsi iskreni lokalpatrioti smo bili takrat strašno ponosni.

V letih 1964/1965 (pred 35 leti!) je IMV izvozila v Češkoslovaško republiko 1.200 sanitetnih avtomobilov in ČSSR je tako postavila na noge svojo sodobno reševalno službo skoraj izključno s sanitetnimi vozili iz naše tovarne. Potem so leta 1967 začeli v novomeški kombi vgrajevati angleški 1600 kubični motor znamke BLMC in hkrati sklenili kooperacijsko pogodbo za proizvodnjo

osebni avtomobilov Austin. Ker deviz za sestavne dele ni bilo nikoli dovolj, se je Levičnik odločil za izdelavo počitniških prikolic. V izjemno kratkem času so osvojili gradnjo in opremo karavanov ter že leta 1972 postali največji proizvajalec avtomobilskih prikolic v Evropi. Ime Adria Caravan je tako pretreslo nacionalne industrije Francije, Belgije in Zahodne Nemčije, da je morala komisija skupnega evropskega tržišča za izvoz na zahod novomeške prikolic izvesti iz liberalne liste carinskih preferencialov! Ko britanski BLMC ni zdržal redne dobave delov za avtomobilsko proizvodnjo v Novem mestu, je Levičnik jeseni 1972 podpisal kooperacijsko pogodbo s francoskim Renaultom, čez dobro leto pa so v IMV že uvedli redno proizvodnjo vozil R4 in R12.

Do leta 1975, ko so slavili 20 let Industrije motornih vozil, 15 let proizvodnje prvega domačega avtomobila lastne konstrukcije in 10 let proizvodnje počitniških prikolic Adria, je postala novomeška tovarna pravcati tehnološki gigant. Zrasla je ogromna proizvodna dvorana, ob kateri so se čudili celo visoki republiški gostje z Marinkom in Popitom na čelu, številni zaposleni je naraslo na 5000, v presernici so postavili vrsto mogočnih Mullerjevih stiskalnic za izdelavo karoserijskih delov, s tekočega traku so prihajale

Jurij Levičnik

SREČANJE DRUŠTVA SOŽITJE - Novomeško društvo za pomoč duševno prizadetim Sožitje je letos spomladi praznovalo 25-letnico delovanja. Rezultat dolgoletnega dela so tudi zelo obiskana prednovoletna srečanja, minulo soboto se je srečanja v novomeški šolskem centru udeležilo kar 160 družin oz. okrog 320 ljudi. Pozdravili so jih je predsednica društva Anica Stankovič, predsednik Sožitja - Zveze društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije Ivo Škof ter podžupan novomeške občine Marjan Somrak. Igralska skupina novomeškega doma starejših občanov jim je zaigrala igrice Trije medvedki, za zabavo pa je poskrbel ansambel Stil. Kljub skromnim sredstvom - občine so za njihovo delovanje prispevale manj denarja, kot so jih zaprosili - so tudi letos poskrbeli za obdaritev prizadetih. Tako kot vsako leto so bili tudi letos darila zelo veseli. (Foto: J. Dornič)

ŠKRAT KUZMA DOBI NAGRADO - Prejšnji teden je mirnopski vrtec Cepetavček povabil k ogledu gledališke predstave "Škrat Kuzma dobi nagrado", ki je polno dvorano obiskovalcev resnavdušila. Predstava, ki je nastala po besedilu Svetlane Makarovič, je gotovo nekaj posebnega zato, ker so jo skupaj pripravili delavci vrtca - vzgojiteljica Marija Mikec in Maja Kokol ter pomočnici Vida Tomšič in Majda Saje ter starši. Sodelovanje s starši, ki ga vrtci tako zelo poudarjajo, so v Cepetavčku prvič uresničili tudi na ta način, in glede na dober odziv bodo kakšno predstavo s starši poskusili pripraviti tudi prihodnje leto. Za igrice Škrat Kuzma dobi nagrado, ki so jo vadili dva tedna, so delavke vrtca same poskrbele za vse kostume, sceno in glasbene dodatke. Tako kot lani pa v vrtcu Cepetavček tudi letos pripravljajo za vse otroke v občini lutkovno igrice le vzgojiteljice in pomočnice. V petek, 24. decembra, ko bo Mirno Peč obiskal dedek Mraz, bodo ob 17. uri v kulturnem domu zaigrale igrice Janko in Metka. (Foto: L. Murn)

priljubljene "katree" in "dvanajstke". Naredili so 25.000 osebnih in dostavnih avtomobilov ter 25.000 bivalnih prikolic. Že leta 1979 so začeli "katree" izvažati tudi v Francijo. Stekla je avtomobilska proizvodnja, ki je pravzaprav ni bilo več mogoče ustaviti, hkrati pa je tudi Levičnikov neustavljivi polet okoli in še zlasti občinskemu vodstvu povzročal nemalo sivih las.

Morda strah pred prevlado novomeške ljudske "katree" na jugoslovanskem (monopolnem!) avtomobilskem trgu, morda spremenjeni družbeni odnosi po sprejetju zvezne ustave leta 1974 in odgovornost Slovenije za lastno gospodarstvo, morda vse to skupaj in še kaj drugega kot vzrok za kritične razmere v poslovanju je Industrijo motornih vozil tako rekoč čez noč pripeljalo do vprašanja biti ali ne biti!

Izraziti samorastnik Jurij Levičnik je s svojo vizijo in naložbami nenačrtno ostal sam, do dna duše razočaran nad ljudmi, s katerimi se je boril za isto svetlo misel, pa mu zdaj niso stali ob strani. Na Štajerskem, Gorenjskem ali v Ljubljani bi se že našla rešitev. Za Dolenjce je ni bilo! Moral je pustiti vse, v kar je vložil vso svojo bit. Tovarna avtomobilov, navzlic socialističnim časom zastavljena po evropskih tržnih načelih, je ostala brez očeta. Zmedena, izgubljena... Samo tujci, ki so dobro vedeli, kaj pomeni taka tovarna na robu nenasičenega Vzhoda, so verjeli, da se tu plača vlagati. Na žuljih in odpovedovanjih številnih lemjevev navdušencev in na daljnovidnih ciljih Jurija Levičnika so potem nadaljevali in uresničili uspešno proizvodnjo osebnih avtomobilov. Nedvomno vsak v tej verigi prizadevanj prispeval svoj tehten delež, vendar, roko na srce, brez odločnega, dolenjsko trmastega in v uspeh neomajno prepričanega Jurija Levičnika v Žabji vasi ne takrat niti zdaj ne bi bilo kruha!

Skromen družinski nagrobnik na vaškem pokopališču v Smarju pri Sentjerneju edini še s črko in imenom spominja na človeka iz Drče, ki je v zapostavljenem Podgorju južne Slovenije zgradil evropsko tovarno in v njej usposobil preprosti kmečki življenjski za sodobno industrijsko proizvodnjo. Zato velja ob tej priložnosti spomniti nanj mlade pa tudi vse tiste, ki so na njegov neizmerni podvig že skoraj pozabili. M. MOŠKON

HMEJNLIK-TRDINOV VRH - Popotnike na sliki je ujel fotograf pod Gorjanci med Ratežem in Brusnicami na njihovem "naskoku" na Trdinov vrh minuli konec tedna. Turistično društvo Ratež je povabilo v goste pohodnike iz Ljubljanskega barja in potem so se pod visoko dvignjeno zastavo Republike Slovenije podali od Hmeljnika na Trdinov vrh. (Foto: M. L.)

KONCERT IN BOŽIČKOVA KOČIJA

ČRNOMELJ - V okviru črnomeljkega Novoletnega direndaja bo v nedeljo, 26. decembra, ob 19. uri v tukajšnjem kulturnem domu novoletni koncert črnomeljski pevcev in glasbenikov. V predprazničnih dneh pa je veselo tudi na plosčadi pred tukajšnjim kulturnim domom. Od 20. do 24. decembra se otroci lahko vsak dan med 17. in 19. uro prevažajo z Božičkovo kočijo, ki jo bo od 27. do 30. decembra nadomestila kočija dedka Mraza. Vsak dan ob 19. uri pa bo pred kulturnim domom tudi zrebranje kuponov, ki jih bodo kupci prejeli v nekaterih črnomeljskih trgovinah.

PRISPEVKI ZA VESELI DECEMBER V METLIKI

Od 1. do 20. decembra so poslali svoje prispevke na žiro račun OZPM - za VESELI DECEMBER, št. 52130-678-84260 (na katerem se vedno pričakujemo prispevke vseh tistih, ki jih še niste uspeli nakazati), naslednji darovalci: iz Metlike: Denis Spudič, Ivan Mitevski, Anica Štrucelj, Društvo upokojencev Metlike, Občinski odbor LDS Metlike, dr. Anton Šuklje, Zoran Malič, Miro Kastelic, Marko Kraševac; iz Čuril: Alojz Kambič; iz Boldraža: Jožica Humljan; z Božakovca: Anton Plut. Vsem, ki ste prispevali za Veseli december v Metliki in s tem podprli naša prizadevanja, se tudi v imenu otrok priskrbo zahvaljujemo. Vabimo vas, da pridete tudi na naše prihodnje prireditve in se veselite z nami.

OZPM Metlika

DANES OTROŠKI POZDRAV LETU 2000

METLIKA - Danes, 23. decembra, bo ob 18. uri v tukajšnji športni dvorani prireditev z naslovom "Otroški pozdrav letu 2000", na kateri se bodo predstavili metliški predšolski otroci, osnovnošolci in srednješolci. 24. decembra bodo imeli na podzemeljski osnovni šoli novoletno rajanje, na metliški pa "žur" s Tinkaro Kovač. V nedeljo, 26. decembra, bo kar trikrat v metliškem kulturnem domu obiskal otroke dedek Mraz in jim poleg daril poklonil še igrice Pikin rojstni dan. Za te prireditve je vsem predšolskim otrokom od prvega leta starosti dedek Mraz poslal vabila. Če je morda koga nenamerno izpustil, lahko dobi vabilo v pisarni Občinske zveze prijateljev mladine Metlika ali pri Vladki Škof ali Vesni Dupor. S pravičnimi večeri s snežno kraljico, ki bodo 27., 28. in 29. decembra ob 16.30 na Trgu svobode, se bo zaključil letošnji Veseli december.

Z GODBO V NOVO LETO - Mestna godba Metlika je minulo soboto pripravila prireditev z naslovom "Z godbo v novo leto", na kateri so v dobrih dveh urah poleg organizatorjev nastopili še pihalni orkester iz Kostanjevice na Krki, presalci Urh in Kaja ter Mitja in Tina, ženska pevska skupina Lan, oktet Vitis, Harlekin plus, trio Breza, pevka Maja Dobrotinšek, Berta in Brajdimir Ratajčič ter Filakov družinski trio z Mihom, Mihaelo in Tonetom (na fotografiji). Prijetno sceno je pripravila Barica Flajnik Koželj, prireditev pa je vodil Toni Gašperič. (Foto: M. B.-J.)

PROSTOVOLJCI POMAGAJO DEDKU MRAZU - V prostorih bivše Dolenjske prodajalne Tekstil na Glavnem trgu v Novem mestu je skoraj trideset prostovoljcev društva prijateljev mladine "Mojca" ves pretekli teden pripravljalo skoraj 4300 daril, ki jih ta teden dedek Mraz že deli po krajevnih skupnostih in občinah Dolenjske. Dedek Mraz je vesel, da je na Dolenjskem pridobil več kot 300 pokroviteljev, saj kaj takega niti v sanjah ni pričakoval. Zato je pripravil bogata darila in bogat program, kot se za odhajajoče tisočletje spodobi. Še vedno pričakuje, da se bodo na seznamu dobrotnikov znašlo tudi še ime katerega večjih dolenjskih podjetnikov, ki so se do sedaj Veselega decembra spretno izogibali. (Foto: J. P.)

KMALU BODO UPIHNILI PRVO SVEČKO - Pevci in pevke Kulturnega društva Dvor bodo čez dober mesec praznovali prvo leto dela in nastopanja. V tem času so nastopili dvakrat na Dvoru, v Kranju, na Prevolah, nazadnje pa so se predstavili upokojencem iz Suhe krajine. Mešani pevski zbor šteje 18 članov, vodi pa jih prof. Franc Može. Upokojencem so tudi prvič javno zapeli pesem Tja čez suhokranjske griče, ki pripoveduje o Suhi krajini; besedilo in glasbo je napisal Franc Može. (Foto: S. Mirtič)

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica, tašča in teta

MARIJA KOČEVAR

Dragomilja vas

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste ji darovali cvetje, sveče in jo pospremili na zadnji poti. Hvala govornikom za ganljive besede slovesa, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevkam za zapete žalostinke. Še enkrat hvala vsem in vsakomur posebej.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Bolečine hude si prestala, zdaj boš v grobu mirno spala, a v naših srečih vedno boš ostala.

V 72. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA DRAGMAN

Hruševac 23, Straža

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče, darovane sv. maše ter denarno pomoč in vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi osebnim bolnicam Novo mesto, g. duhovniku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem, govornikom in pogrebni službi Oklešen. Še enkrat hvala vsem za vse.

Vsi njeni

ZAHVALA

V torek dopoldne odšel si od doma, a vrnil se nisi... Končala za vedno se tvoja je pot.

Nepričakovano nas je v 71. letu zapustil naš dragi oče, tast, stari oče, brat, stric in prijatelj

FRANC KOLENC

s Sela pri Mirni

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam priskočili na pomoč, nam izrazili sožalje, pokojniku darovali cvetje, sveče in maše. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku za opravljen obred, pogrebni službi Novak, govornici ge. Mari Logar, gasilec, cerkvenemu pevskega zboru in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 86. letu starosti je utrujena zaspala naša draga mama, babica, tašča, sestra in teta

BERTA BLATNIK roj. Gimpelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se prišli od nje posloviti, ji prinesli cvetje in sveče ter jo spremili na zadnji poti. Hvala Društvu upokojencev Novo mesto in organizaciji ZB Drska za poslovilne besede in vsem, ki ste z nami sočustvovali, osebju Doma starejših občanov Šmihel pa za vso skrb in pozornost. Neizmerno jo bomo pogrešali.

Hčerka Breda z družino
Novo mesto, 22.12.1999

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama in stara mama

TEREZIJA RIFELJ

iz Ždinje vasi 35

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili z nami, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in svete maše. Zahvala osebju DSO Novo mesto, kolektivom Ključavničarstvo Špoljar, Kovinotehna MKI, Krka, Tovarna zdravil in Interpromet Novo mesto ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Obstajata dežela živih in dežela mrtvih. Most med njima pa je ljubezen. (T.Wilder)

V 74. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, sestra, teta in tašča

DRAGICA KAROLINA MOHORIČ

iz Novega mesta

Vsem, ki ste bili v težkih trenutkih z nami, se iskreno zahvaljujemo, še posebej gospodoma proštu Jožetu Lapu in župniku Jožetu Grebencu za opravljen obred.

Žalujoči: Polona, Andrej in Jože z družinami

ZAHVALA

Tiho, kakor sta živela, tako sta tudi preminila na isti dan 10.12.1999 naša draga brata

IVAN in NEJČE KOŽELJ

Metlika - Ljubljana

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami in nam izrazili sožalje.

Žalujoči vsi, ki smo ju imeli radi

ZAHVALA

Tvoja soba zdaj je prazna, zaman te iščejo oči, a v naših srcih bolečina in spomin ostal bo nate, ki nikoli ne zbledi.

V 100. letu nas je za vedno zapustila dobra in skrbna mama, babica in prababica

NEŽA RUKŠE

iz Hrušice

Ob boleči izgubi naše mame se zahvaljujemo vsem, ki so nas v težkih trenutkih tolažili, pokojni darovali sveče, cvetje in nam izrazili sožalje ter jo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Zahvala pogrebni službi Oklešen, pevcem iz Šmihela in Anici Korasa za ganljive besede slovesa. Hvala g. župniku za lep obred in občutene besede o njenem dolgem in plemenitem življenju. Hvala tudi patronažni sestri in vsem, ki so pokojno obiskovali na domu.

Žalujoči: vsi njeni

KOSTANJEVIŠKA JAMA

Med pomembne dolenjske znamenitosti spada tudi Kostanjeviška jama. To je ena izmed lepih kraških jam. V oktobru smo jo obiskali učenci petih razredov. Že pri vходу nas je čakal vodič. Povedal nam je, da je joja po jami zanimiva in da traja dobro uro. V jami je bilo temno in prijetno toplo. Ustavili smo se v največjem prostoru, v veliki dvorani. Tu nam je vodič povedal, da so jama odkrili leta 1937 po močnem neurju. V jami smo videli veliko zanimivih stvari: dedka Mraza, sovo, polha, Jezusa na križu, kralja Matjaža. V jami je tudi veliko netopirjev, toda mi se jih nismo prav nič ustrašili. Še naprej smo pogumno hodili za vodičem. Velik del jame v Kostanjevici še ni raziskan, zato smo se po isti poti vračali proti izhodu. Najbolj se mi je v spomin vtisnil Matjažev prestol. Vodič nam je še povedal, da so v jami požiralniki, ki ob močnem neurju poplavijo. Ta izlet je bil res imeniten.

KARMEN VIDMAR, 5.a
Novinarski krožek OŠ Otočec

ZAHVALA

Ni več solza,
ni več bolečine,
življenje je trudno
končalo svoj boj.

V 72. letu starosti nas je mnogo
prezgodaj zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče, brat, stric in tast

FLORJAN HRASTAR

z Vrha pri Pahi 12

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče, darovane svete maše in vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi duhovniku za lepo opravljen obred, pevcem in pogrebni službi.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, babice,
prababice, tete, tašče in botre,
aktivistke OF in delegatke
ustanovnega kongresa AFŽ v
Dobriču

FRANČIŠKE FRANKO

iz Hrastja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Še posebej zahvala kolektivu Dolenjskih pekarn, OOOZB Orehovica, Šentjerneji in Brusnice, šentjernejski godbi in oktetu, vojnim veteranom Slovenije, Društvu upokojencev Šentjerneji ter ge. Justu Faragona in Jožetu Hribarju za poslovilne besede.

Vsi njeni

• Na svetu obstaja eno samo
resnično trpljenje - muka nemirne
vesti. (Ivo Andrić)

ZAHVALA

Ko sem še živela
ljubila sem vas vse,
zdaj, ko me več ni,
ljubite me v spominu vi.

V 87. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in teta

ANGELA BOBNAR

iz Obrha 6, Dolenjske Toplice

Ob izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vsem vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrazili sožalje, pokojni darovali vence, cvetje, sveče in svete maše ter jo pospremili na zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo patronažni sestri Jelki Pirc za dolgoletne obiske, govorniku Antonu Romu za besede slovesa, pevcem iz Šmihela, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pogrebni službi Oklešen in ostalim posameznikom, ki smo jih morda pozabili omeniti. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoči: vsi njeni

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

mobitel: 0609/625-585

0609/615-239

delovni čas: NON STOP

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Vsi, ki so upravičeni do povračila
pogrebni stroškov, imajo pri celotni
storitvi le minimalno doplačilo.
Opravljamo tudi prevoze v tujino in
v nekdanje jugoslovanske republike.

ZAHVALA

Skrb, delo in trpljenje -
tvoje je bilo življenje.
Zdaj boš v grobu mirno spala,
a v naših srcih boš ostala.

V 93. letu starosti nas je zapustila
naša mama, babica, prababica, teta,
tašča

MARIJA BEVC

roj. Kodela

iz Straže 14 pri Šentrupertu

Iskreno se zahvaljujemo za pomoč v težkih trenutkih, za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Posebna zahvala sosedom Breznikarjevim, gospodu župniku iz Šentruperta, pevskeemu zboru, govornici ge. Malči ter pogrebni službi Novak. Vsakemu posebej še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega
moža, očeta, dedka in brata

ALOJZA VOJETA - ALVOTA

iz Dolenjskih Toplice, Gregorčeva 41

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem za izražena pisma in ustna sožalja ter za podarjeno cvetje in sveče. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Gasilskemu društvu Dolenjske Toplice in govorniku za prisrčno izrečene besede. Iskrena hvala!

Vsi njegovi
Ljubljana, 15.12.1999

Sporočamo žalostno vest, da je umrla

MARIJA KLEMENČIČ

upokojena upravnica Pošte Velika Loka

Od nje smo se poslovili v sredo, 15.12.1999, na pokopališču v Šentlovrencu.

Pošta Slovenije, d.o.o., poslovna enota Novo mesto

tedenski koledar

Četrtek, 23. decembra - Viktorija
Petek, 24. decembra - Eva
Sobota, 25. decembra - božič
Nedelja, 26. decembra - Štefen,
dan samostojnosti
Ponedeljek, 27. decembra - Janez
Torek, 28. decembra - Živko
Sreda, 29. decembra - David
LUNINE MENE
29. decembra ob 15.04 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: 23. in 24.12. (ob 18. uri) ter od 25. do 30.12. (ob 18. in 20. uri) grozljivi film Hiša strahov. 23. in 24.12. (ob 20. uri) kriminalni film Lulu na mostu. Od 27. do 30.12. (ob 16.30) risani film Tarzan.
ČRNOMELJ: 24.12. (ob 20. uri) film Onstran tišine. 25.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Inspektor Gadget.

DOBREPOLJE: 24.12. (ob 16. uri in 19.30) komedija Asterix.
GROŠUPLE: 24.12. (ob 19. uri) pustolovski film Zvezdniki.
IVANČNA GORICA: 23.12. (ob 19. uri) komedija Asterix.
KOČEVJE: 25.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Asterix. 27.12. (ob 17. in 19. uri) pustolovski film Zvezdniki.
KRŠKO: Od 24. do 26.12. (ob 18. uri) kriminalni film Generalova hči.
METLIKA: 24.12. (ob 20. uri) in 26.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Inspektor Gadget.
NOVO MESTO: Od 23. do 26.12. (ob 16.30) risani film Tarzan. Od 23. do 26.12. (ob 18. uri) ter od 27. do 29.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Bowfinger. Od 23. do 26.12. (ob 20. uri) komedija Očka po sili.
RIBNICA: 25.12. (ob 21. uri) pustolovski film Zvezdniki.
TREBNJE: 26.12. (ob 17. uri) romantična drama Srčne igre.
VELIKE LAŠČE: 25.12. (ob 19. uri) pustolovski film Zvezdniki.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 25. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živit:

- Novo mesto:** od 8. do 20. ure: Blagovnica Žabja vas
- od 7. do 19. ure: Market Drska
- od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 7. do 20. ure: trgovina Tina, Šegova ulica
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 21. ure: trgovina Žepok, Ragovska
- od 7.30 do 13. ure: market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 8. do 17. ure: trgovina Brac, Smolenja vas
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
- od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive
- od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužembek, prodajalna Kandija
- Brežice:** do 13. ure: Market
- Uršna sela:** od 8. do 16. ure: Urška
- Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market Šentjernej
- od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- od 7. do 18. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhopolje

V nedeljo, 26. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živit:

- Novo mesto:** od 8. do 12. ure: Mercator Center Cikava
- od 8. do 11. ure: Samopostrežba Glavni trg, Market
- Kandijka, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market

Šmrečnikova, Samopostrežba Šmihel, Market Seidlova

- od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 7. do 20. ure: trgovina Tina, Šegova ulica
- od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 19. ure: trgovina Žepok, Ragovska
- od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 8. do 12. ure: trgovina Brac, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
- od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužembek, prodajalna Kandija
- Uršna sela:** od 8. do 12. ure: Urška
- Straža:** od 8. do 11. ure: Market Straža
- Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Market Šentjernej
- od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- od 7. do 12. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhopolje
- Žužembek:** od 8. ure do 11.30: Market
- Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
- Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
- Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič
- Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- Semič:** od 7.30 do 10.30: Market
- Brežice:** od 8. do 11. ure: Market

Dolenjski list poslej v novih prostorih

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista sta se konec prejšnjega tedna spet preselila, od zgodnjih sedemdesetih let že šesti, a tokrat najbrž zadnjič. Poslej bo časopis namreč nastajal v prostorih, ki so po skoraj 50 letih prvokrat last Dolenjskega lista.

In kje nas najdete? Naš novi naslov je:

Germova 4, 8000 Novo mesto

S preselitvijo v nove prostore so se zaradi prehoda na ISDN telefonske priključke spremenile tudi telefonske številke. Novinarje zdaj lahko pokličete neposredno, glavna številka Dolenjskega lista je **068/39 30 500**, faks pa nam lahko pošljete na številko **068/39 30 540**.

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
Uredništvo: Jožica Dornič (v.d. odgovorne urednice), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakše Gazvoda, Mojca Leskovec-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar

Izhaja ob četrtek. Cena izvida 210 tolarjev; naročnina za 13 izvodov v 4. trimesečju 2.574 tolarjev, za upokojence 2.314 tolarjev, za pravne osebe 5.148 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni izvida oz. naročnine je upoštevan 8-odst. DDV.

Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.

Oglaš: Cena 1 cm v stolpcu za oglaš (in mali oglaš pravnih oseb) 2.800 tolarjev (v barvi 3.000 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.600 tolarjev (v barvi 6.000 tolarjev); za razpis 3.300 tolarjev. V ceni oglaš oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV. Mali oglaš do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev. V ceni malega oglašja je upoštevan 19-odst. DDV.

Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: 52100-601-59881. Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: 970-7100-4405/9.

Naslov: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova 4, p.p. 212.

Telefoni: uprava 068/39 30 500, v.d. odgovorne urednice 39 30 528, propagandna služba 39 30 514, naročniška služba 39 30 508 in 39 30 510, mali oglaš in osmrtnice 39 30 512, računovodstvo 39 30 504 in 39 30 506.

Telefaks: (068) 39 30 540.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet: http://www.dol-list.si

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO-TCR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.

Male oglase sprejemamo na telefonsko številko

068/39 30 512

KMETIJSKI STROJI

FREZO GOLDONI, 14 KM, kupim. ☎ (068)83-749. 4046
OBRAČALNIK SENTAL 220, zgrabljajnik 330, pajka na 4 vretena, 330 cm in prašiča, 150 kg, prodam. ☎ (068)78-618 ali (041)828-880. 4051

KUPIM

ODKUP smrekove hlodovine. Plačilo takoj! ☎ (041)622-700, Andrej. 3992

MOTORNÁ VOZILA

PEUGEOT boxer 2.5, letnik 1996, ugodno prodam. ☎ (0609)643-572. 4057
R 5 CAMPUS, letnik 1993, 3V, 78.000 km, registriran do 2/2000, nujno prodam. ☎ (068)326-624 ali (041)55-77-31. 4058
LANTO VAGON 1.8, letnik 1998, registriran do 7/2000, prodam. ☎ (041)739-148 ali (068)65-316. 4066
R 5 FIVE, letnik 1995, 55.000 km, registriran do 4/2000, rdeč, 3V, prodam za 630.000 SIT. ☎ (068)24-370, popoldan. 4073
GOLF TDI, letnik 1996, klima, 5V, prodam. ☎ (041)358-553. 4074
R 5 CAMPUS, letnik 1993, kovinske barve, registriran do 10/2000, prodam. ☎ (041)720-038. 4075

POSEST

PARCELI, pašnik in gozd, v bližini vaši Šentjošt in Hrib, prodam. ☎ (068)47-773.
ISTRSKO vrstno hišo v Pučah, 12 km iz Koprca, obnovljeno, delno opremljeno, v izmeri 100 m² in 500 m² dvorišča, prodam za 170.000 DEM oz. po dogovoru. ☎ (068) 75-122.

PREKLICI

MAJDA ŽVAN, Maksa Henigmana 2, Dolenjske Toplice, opozarjam vse, da nisem plačnik dolgov, ki jih ima ali jih namerava narediti moj mož Slavko Žvan iz Dolenjskih Toplic, Maksa Henigmana 2. 4053

PRODAJ

KAMEN, pohorski škrljavec, naraven, različnih barv in debelin, prodajamo. Nudimo polaganje kamna in prevoz. ☎ in fax: (063)754-003 ali (041)621-478. 3748
LES, stenski opaž, bruna, ostreže, late, talni pod, rezan les prodajamo. Nudimo prevoz! ☎ in fax: (063)754-003 ali (041)621-478. 3780
OPAZ, smrekov, stropni ali talni, in zaključne letve, suhe, prve ali druge klase, prodam. Dostava brezplačna! ☎ (063)451-082. 3780
SNEŽNE ROLBE za motokultivatorje in elektroagregate, primerne za zidanice, 220 W (različnih moči), ugodno prodam. Možna dostava! ☎ (061)563-9320. 4048
NOVO PEČ za CK, na dva, z boilerjem, in vino cvček prodam. ☎ (068)45-542. 4049
SINTHEZYER, 100 ritmov, 100 tonov, 4 oktave, stojalo, kovček, ugodno prodam. ☎ (041)230-393. 4061
PANCERJE št. 39 ugodno prodam. ☎ (041)230-393. 4062
PREKAJENO PURANJE MESO, po kosih, prekajen domač speh in očistene piščance prodajamo. Dostava na dom. ☎ (068)84-097 ali (041)876-091. 4072
VINO cvček prodam. ☎ (068)42-623, Valter Zofič, Turpolje 14, Šentjernej. 4076

RAZNO

POKOJNINSKE BONE, delnice vseh skladov in podjetij lahko prodate preko Borzno-posredniške hiše Medvešek Pušnik v Mercatoru Centru Novo mesto. ☎ (068)393-0262.
POPRAVLJAMO vse vrste motokultivatorjev in kosilnic. Imamo nove in rabljene motorje. ☎ (061)563-9320. 4047
LOKAL, 22 m², na Novem trgu v Novem mestu, z menjalnikom ali brez, oddam. ☎ (068)371-590. 4054
PRIPRAVLJAMO SILVESTROVANJE v domu na Grmadi nad Ribnico. ☎ (061)789-533 ali (041)828-986, ga. Ivanka. 4055
POSLOVNE PROSTORE, cca 110 m², primerne za pisarne, predstavništvo, mirno obrt, trgovino, atraktivna lokacija (Kandija - Grm), lastno parkirišče, oddam v najem. Možna kasnejša prodaja. ☎ (041) ali (0609) 619-625.

V NOVO MESTU vzamem v najem garažo, ne v zasebni hiši. ☎ (068)89-522. 4068
NOVI TRG, oddam ali prodam vpeljeno trgovino, 50 m², primerno za gostinski lokal. ☎ (041)208-773. 4037

SLUŽBO DOBI

V NOVIH POSLOVNIH prostorih zaposlimo avtoelektrikarja, mehanika, trgovca tehnične smeri. Delovno razmerje je za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom. Pisne ponudbe sprejemamo do 30.12. na naslov: Avtoelektrika Zdravko Klevišar, s.p., Prečna 83, Novo mesto. ☎ (041)616-151. 4021

KUHARICO z izkušnjami za delo v dopolnjenem času iščemo. ☎ (041)560-038. 4043
MESARJA zaposlim. ☎ (068)47-197. 4052
KUHARJA (-ICO) zaposlimo. ☎ (068)47-451. 4065
SLAŠČIČARSKO s triletnimi delovnimi izkušnjami zaposlimo. Delo je stimulativno. ☎ (068)321-213. 4067
SMO PODJETJE, ki distribuira najbolj prodajane aparate. Če želite sodelovati kot zastopnik za Dolenjsko, pokličite na ☎ (068)376-330. 4081

STANOVANJA

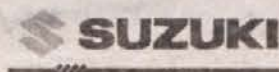
OPREMLJENO SOBO s CK, kopalnico, oddam samskemu dekletu. ☎ (068)25-624.
STANOVANJE ali hišo v Šmarjskih Toplicah, Šentjerneju ali bližnji okolici najamem za daljše obdobje. ☎ (041)223-775. 4070
ŠTUDENTKI ali paru oddam opremljeno sobo v Ljubljani s souporabo kuhinje in kopalnice. ☎ (068)323-104. 4079
ENOSOBNO STANOVANJE oddam. ☎ (068)75-377. 4039

ŽENITNE PONUDBE

SI ŽELITE DRUŽBE, potrebujete pogovor, nasvet? Pokličite! ☎ (090)46-52, 156 SIT/min. 3727

ŽIVALI

TELIČKO SIMENTALKO prodam. ☎ (068)24-057. 4038
PRAŠIČA, težkega 150 kg, prodam. ☎ (068)85-699. 4040
PRAŠIČA, težkega 160 in 190 kg, prodam. ☎ (068)771-232. 4044
BIKCA, starega 10 dni, in pol prašiča prodam. ☎ (068)346-30-77. 4045
PRAŠIČA, 150 kg, za zakol in enega cca 200 kg, prodam. ☎ (068)85-468, ali (041)222-087. 4050
8 TEDNOV stare piščice, mešance med labradorko in zlatim prinašalcem, primerne za dresuro, oddam. ☎ (068)324-557. 4060
PRAŠIČE, težke 100 do 120 kg, prodam. ☎ (068)325-308. 4064
PRAŠIČA, 160 kg, prodam. ☎ (068)76-501. 4071
2 PRAŠIČA po 120 kg, prodam. ☎ (068)85-144. 4071
ODOJKE, težke do 30 kg, prodam. ☎ (068)73-003, zvečer. 4077
2 PRAŠIČA, težka 180 kg, prodam. ☎ (068)65-108. 4041
PRAŠIČE po 60 kg in pitance, 200 kg, prodam. ☎ (041)779-457. 4078
BIKA PRODAM. ☎ (068)323-648. 4036
BREJO TELICO simentalko in pikasto zrebico, zelo atraktivnega videza, prodam. ☎ (068)73-317. 4080

AVTO mehanika
prodaja vozil kleparstvo
ličarstvo

Avtomehanika Jurij Murn, s.p.
Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791

Vsem strankam in poslovnim partnerjem
želimo
zdravo in srečno leto 2000.
Sredstva za novoletna poslovna darila smo
nakazali v humanitarne namene.

**DOLENJSKA
BANKA**

OBVESTILO O SPREMENJENEM POSLOVNEM ČASU BANKE

Obveščamo vas, da bo ob koncu leta
banka poslovala

v četrtek, 30. 12. 1999

od 8. do 12. ure

v petek, 31. 12. 1999

BANKA NE BO POSLOVALA

Predlagamo vsem komitentom banke,
da v času praznikov uporabljajo plačilne kartice,
bančne avtomate in čeke tekočih računov.

Hvala za razumevanje!

Dolenjska banka, d. d.

KREKOVA BANKA

UGODNA PONUDBA KREDITIRANJA PREBIVALSTVA
DO 5 LET
ZA KOMITENTE IN NEKOMITENTE

PE NOVO MESTO, Prešernov trg 1 Tel.: (068) 371-9860

www.kreko-banka.si

Da bo denar v službi človeka

KZ Krka Novo mesto vas vabi k ugodnemu nakupu umetnih gnojil **INA Kutina**. V vseh kmetijskih oskrbnih centrih in ostalih trgovinah s kmetijskim repromaterialom lahko po predsezonskih cenah kupite gnojila **NPK 15-15-1**, **NPK 7-20-30**, **NPK 8-26-26**, **KAN** ter **UREO**.

Nudimo ugodne plačilne pogoje, količine, ki so večje kot 5 t pa vam lahko tudi brezplačno dostavimo.

Na zalogi imamo tudi ostalo tehnično blago, vabimo pa vas, da obiščete tudi naše samopostrežne trgovine.

Vsem poslovnim partnerjem, zaposlenim in upokojencem
KZ Krka želimo uspešno in zdravo novo leto.

KZ Krka z.o.o., Novo mesto

Na koliko časa bi radi plačevali naročnino?

Spoštovani naročniki, z izpolnitvijo spodnjega anketnega lističa lahko še zmeraj izrazite željo, na koliko časa bi želeli plačevati naročnino za Dolenjski list. Da se ne boste trudili zaman, bomo med tistimi, ki bodo pripisali tudi svoj naslov, izžrebali dobitnike za 10 nagrad, in to pet povabil na izlet naročnikov Dolenjskega lista ter pet knjig. Izpolnite in izrežite torej anketni listič ter ga prilepljenega na dopisnici ali v pisemski ovojnici pošljite na naslov Dolenjskega lista, in sicer do 31. decembra letos.

Za kakšen način plačevanja naročnine se boste odločili, vas bomo obvestili v prvi številki prihodnjega leta, ko bomo objavili tudi seznam nagradencev. Če se bo večina odločila za polletni način, ne bo nobenih ovir, da na izrečno željo posameznih naročnikov ne bi mogli plačevati naročnine tudi na tri mesece ali celo za vsak mesec posebej, o čemer se bodo dogovorili z naročniško službo.

Uprava Dol. lista

Anketa o načinu plačevanja naročnine za Dolenjski list

Naročnino želim
plačevati (obkrožite):

na pol leta

na tri mesece

vsak mesec

Moj naslov (ni obvezen):

Anketni listič pošljite na naslov: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova 4

**Veseli božič
in srečo
v letu 2000
želimo
vsem gostom
in poslovnim
sodelavcem!**

**Voraneva ulica 1
(Regrške košenice)
Novo mesto
Tel.: 068/322-827**

Vse obiskovalce šentjernejskega sejma obveščamo, da bo šentjernejski sejem zaradi božičnih praznikov prestavljen iz sobote, 25.12.1999 na petek, 24.12.1999. Vsem želimo vesele božične praznike, veliko sreče in uspehov v novem letu 2000 in vas obenem pristrčno vabimo na sejem.

Organizator sejma
SIGRA, d.o.o.

LERAN, d.o.o.

**Novo mesto
Lebanova 24**

tel./fax: 068/322-282
tel.: 068/342-470
mobitel: 0609/633-553

Prodamo:

- **HIŠE:** v Novem mestu, Brežicah, Krškem, Črnomlju, Metliki, Meniški vasi, Šmarjeških Toplicah, Malem Vrhu pri Brežicah, Orešju, Žužemberku, Mokronogu, Semiču, Straži, Gor. Vrhpolju, Dol. Brezovici, Škocjanu, Bučki, Dol. Ponikvah, Ljubljani, Domžalah, Cerovem Logu, Trebnjem (okolica);
- **STANOVANJA:** v Novem mestu, Krškem, Črnomlju, Šmarjeških Toplicah, Smolenji vasi;
- **VIKENE:** v Kotu pri Dvoru, Borštu pri Ajdovcu, na Bučki, v Gabrju, na Šutenskem hribu pri Podbočju, Tolstem Vrhu, Novi gori nad Stražo, v Karteljevem (Poljane), na Trški gori, Ruperčevu;
- **GRADBENE PARCELE:** v Mirni Peči, Mokronogu, Vrhu pri Šentjerneju, Grobljah pri Šentjerneju, Šmarjeških Toplicah, Novem mestu;
- **POSLOVNE PROSTORE:** v Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center, Bučna vas), Črnomlju (picerija, diskoteka), Žužemberku;
- **KMETIJE:** v Gor. Nemški vasi pri Trebnjem, Orešju, na območju Bele krajine;
- **NAJEM:** oddamo poslovne prostore in stanovanja v Novem mestu.

**Oglasite na na sedežu
podjetja ali nas pokličite.**

Verjemite ali ne...

**Krvavec Kum
104,5 105,9**

na 88,9 in 95,9 MHz

107.5 MHz UKV

Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

**z Rozmanove
v Novem mestu**

**vošči
vsem gostom
in poslovnim
sodelavcem
vesele
božične praznike
in uspešno
2000. leto!**

94,6 MHz

Zasebna zobna ordinacija
Kulašević Siniša, dr. stom.
Šentrupert

**želi vsem svojim pacietnom
vesel božič in srečno novo leto.**

Prvi dolenski radio

**vošči vesel božič
in srečo v letu 2000.**

**vošči vesele božične praznike
in uspešno leto 2000
vsem svojim strankam
in poslovnim partnerjem!**

Gostilna
in prenočišča
BRUNSKOLE
na Hrastu
☎
068/50-125

**Vsem gostom
in poslovnim
sodelavcem
voščimo
vesel božič
in srečno
2000. leto!**

**Republika Slovenija
UPRAVNA ENOTA NOVO MESTO
Novo mesto, Seidlova c. 1
8000 NOVO MESTO**

Upravna enota Novo mesto, Oddelek za okolje in prostor, v skladu s 4. odstavkom 60. člena Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 32/93 in 1/96) v postopku izdaje lokacijskega dovoljenja za gradnjo bencinskega servisa Bršljin v Novem mestu, investitorja PETROLA, Slovenske naftne družbe, d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, s tem obvestilom

OBVEŠČA JAVNOST

I.

Investitorju PETROLU, Slovenski naftni družbi, d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, je Upravna enota Novo mesto izdala lokacijsko dovoljenje za gradnjo bencinskega servisa Bršljin v Novem mestu na zemljišču parc. št. 183/2, 183/5, 182, 196/8, 196/22, 177 - del, 179 in 252, k.o. Novo mesto, pod št. 351-03-331/99 z dne 25.11.1999.

II.

V skladu z 2. odstavkom 59. člena Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 32/93 in 1/96) je Ministrstvo za okolje in prostor, Uprava RS za varstvo narave, Ljubljana, Vojkova 1b, izdalo okoljevarstveno soglasje pod št. 354-05-61/99 z dne 16.8.1999.

Obrazložitev:

Investitor Petrol, Slovenska naftna družba, d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, je vložil pri Upravni enoti Novo mesto zahtevek za izdajo lokacijskega dovoljenja za gradnjo bencinskega servisa Bršljin v Novem mestu.

V skladu z 2. odstavkom 60. člena Zakona o varstvu okolja je Upravna enota Novo mesto z javnim naznanilom z dne 17.6.1999 pozvala krajane Novega mesta, da podajo pismene pripombe in da se udeležijo javne obravnave in zaslišanja nosilca posega v okolje.

V času javne predstavitve, ki je trajala od 21.6.1999 do 5.7.1999, upravni organ ni prejel pismenih pripomb in predlogov.

Javna obravnava osnutka lokacijskega dovoljenja in poročila o vplivih na okolje je bila organizirana 1.7.1999. Nanjo ni bilo odziva javnosti.

Upravna enota je ugotovila, da je investitor predložil vso predpisano dokumentacijo in da je bilo pridobljeno okoljevarstveno soglasje, zato je na podlagi 1. odstavka 54. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. RS, št. 18/84, 37/85 in 29/95 ter Ur. l. RS, št. 26/90, 18/93, 47/93 in 71/93) izdala lokacijsko odločbo.

**Odlično!
Depozit za 5**

Če imate sredstva, ki jih dlje časa ne nameravate uporabiti, bo depozit za 5 kot naročen. Še posebej, če denarja ne želite vezati nepreklicno za daljši čas. Odslej je namreč mogoče vezati depozit za pet let, ki pa ga lahko prekinete že po prvem letu varčevanja, če boste denar potrebovali.

Sicer pa vas bo zelo mikalo, da bi z varčevanjem nadaljevali. Zakaj? Zato, ker se po izteku drugega leta vezave obrestna mera vsako leto poveča za toliko, da se splača varčevati vseh pet let. Da, varčevanje je lahko odlična naložba. Stopite do našega bančnega okenca, vprašajte za depozit za 5 in - vzemite zalet.

Ljubljanska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Podružnica Novo mesto

**VSEM BRALCEM DOLENJSKEGA LISTA
ŽELIMO VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO IN
USPEŠNO LETO
2000**

Ivan Krajnc

Kot sam pravi, je bil pred letom 1977 gospod: s kravato in z delovnim časom, ki se je začel in končal ob določeni uri, pa vendar ga je njegova nemirna narava vzpodbudila, da je zagrabil priložnost in čez noč skočil v obrtniške vode. Zdaj mu ni žal, čeprav takrat ni vedel, kaj vse ga še čaka. Tako si je sam izpolnil svojo veliko željo, da bi imel orodje, vzel kos lesa in ga odrezal. Ivan Krajnc se je izsolal in do odhoda k vojakom tudi delal kot mizar. Njegovi rojaki Novomeščani že poznajo zgodbo o njegovem službovanju z modrimi čeladami na Sinaju, pred kratkim pa so v oddaji Res je! zanje slišali tudi drugi.

Na kratko povedano, Ivan Krajnc je bil že od mladosti vedno traven, če se je kje kaj dogajalo ali kam šlo. Poskusil se je v delovnih brigadah, se trudil v mladinskih organizacijah, dolga leta sodeloval v novomeškem amaterskem gledališču in od leta 1957 do 1959 igral kitaro pri ansamblu Lojzeta Slaka. "Nikoli mi ni bilo žal, če smo uspešili kako vragolijo, tako, ki ni nikomur škodila. Za takimi dejanji ostanejo lepi spomini, ki te, ko te življenje najbolj tepe, držijo pokonci," pravi Krajnc. Vestno se drži pravila: Če le moreš drugega mu pomagati, nikoli pa mu ne škodi! Zaradi tega vzpodbuja humanitarne akcije obrtne zbornice, ki dobivajo vse večjo podporo tudi pri obrtnikih.

Po odsluženju vojaščini je opravil železničarsko šolo in postal prometnik. Kot mnogi v tistih časih se je za tri leta prelevil v gastarbajterja in v Nemčiji delal kot mizar, da bi si finančno opomogel. Pravi, da mu še danes pridejo prav izkušnje, ki jih je dobil, ko je sedem let služboval

kot tajnik ribiške družine. Za predsednika Območne obrtne zbornice Novo mesto se ni posebej potegoval, bolj bi lahko rekli, da so ga "porinili" v godljivo posebno vrsto. Zbornica pred 18 leti še ni bila tako strokovno in profesionalno organizirana, zato je bilo dela veliko. Bil pa je tudi čas, ko se je družba odpirala do obrtnikov in se je dalo z organiziranim nastopom marsikaj doseči.

Nepoklicna funkcija je precej neahvalna zadeva, saj je dela veliko, oči obrtnikov pa so s pričakovanji venomer uprte v predsednika. "Ko grem na sestanek, nič ne zaslužim, drugi pa medtem delajo", pravi naš sogovornik in pristavi, da tudi sam tega ne bi zmogel, če ne bi imel v delavnici sina.

V začetku obrtniške poti je imel nekaj ročnega orodja, ki mu je omogočalo montažo stavbnega pohištva, sčasoma pa se je terena naveličal in si zgradil lastno delavnico. V njej je zdaj 12 zaposlenih, ki delajo za znanega kupca, slovenjegraško Novo opremo. Čeprav je obrtnik že več kot dve desetletji, se mu zdi, da je zadnja tri leta najtežje poslovali, saj je konkurenca huda, cene nizke, kupna moč pa pada. Beseda obrtnik po njegovem še nosi nekaj negativnega prizvoka. "To je tisti, ki ima avto in hišo, pravijo, ne vidijo pa, da je to človek, ki dela. Za obrtnika je treba imeti pogum in veliko znanja ne samo v poklicu, ampak tudi širše. Država še kar naprej sprejema zakone, ki samostojne podjetnike obravnava drugače," pravi Krajnc, ki je na tekočem z dogajanjem tudi zato, ker je že dva mandata član upravnega odbora Obrtne zbornice Slovenije.

Čeprav je le redkokdaj lovil ribe, mu je bilo najlepše, ko je služboval pri ribičih in srečeval zanimive ljudi, tudi tujce. Še vedno rad poprime za kitaro in v družbi zaigra in zelo rad potuje, ker se mu zdi, da se človek, ki vidi svet, mnogo lažje uvrsti na pravo mesto. Nekdaj je zelo rad kaj napisal in še danes mu beseda gladko teče. Čeprav je nedavno dopolnil 60 let, niti ne pomišlja, da bi se ustavil, preden bo to storilo zdravje. Vedno si bo našel zaposlitev, kot je to storil tolikokrat doslej. Življenje namreč prehitro mineva, da bi ga smeli zapravljati. Ivan Krajnc ga doslej ni spuščal iz rok.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Volk na Gornjih Lazah

Hotel vdreti v Humekov ovčji hlev in zadavil psa

GORNJE LAZE - V nedeljo zjutraj, med tretjo in četrto uro, je volk zadavil psa na domačiji Humekovih na Gornjih Lazah. "Volk je očitno hotel priti do ovce," zgrožen pripoveduje gospodar Franc Humek. Humekovi imajo okoli 100 ovac. "Volk je hotel vdreti v ovčji hlev, ki ga je čuval naš pes Reks. Pes ovčar, ki je bil privezan na dolgi verigi, se je očitno spopadel z njim, a ga je še enkrat težji volk hitro zadavil." Po Humekovi oceni je imel volk kakih 60 kg. Na vso moč so lajali tudi psi pri hiši. Humek je vstal, stekel ven in le še videl, kako se je volk umikal proti gozdu. "Sel je čisto naravnost, kot bi bil v službi na katastru," se posmehuje, "ne kot pes, ki gre sem in tja." Humek pravi, da je volka sicer že slišal, videl pa ga prej še ni. Da je bil pri Humekovih res volk, je po pregledu sledi potrdil tudi lovec Matija Zamida z Uršnih sel.

A. B.

SREČNO NA TRGU

Po vzoru večjih mest bodo lahko letos prvič pričakali novo leto na prostem, in sicer na Trgu svobode, tudi Metličani. Za prijetno razpoloženje bosta skrbela ansambel Evergreen ter mama Manka, opolnoči pa bodo prepuščali mikrofoni metliškemu županu Slavku Dragovanu. Ta bo zbrani množici - da bo na trgu veliko ljudi, namreč ne dvomi pripravljavec fešte Rudi Vlašič - nazdravil kranjskim, jim zaželel srečo v novem tisočletju ter jim obljubil izpolnitev neizpolnjenega. Odveč je najbrž pripomniti, da bo udeležencem na voljo jedalca in pijača po zmernih cenah in v izobilju. Rezervacije niso potrebne, dobrodošel pa bo vsakdo, ki si bo zaželel družbe in vselega vzdušja na zadnji dan dvajsetega stoletja.

Lionsi proti krčnim žilam

Novomeški Lions klub podaril bolnišnici endoskopski aparat za operacijo žil - Letos 57 milijonov SIT od sponzorjev in donatorjev

NOVO MESTO - Lions klub Novo mesto je novomeški bolnišnici zadnji petek podaril endoskopski aparat za operacije žil, vreden

Rezkin božični kruh z jaslicami

Rezka Jaklič iz Črnomlja je še ena redkih, ki zna narediti božičnik - Lepa navada, ki morda tudi po njeni zaslugi ne bo zašla v pozabo - Spretnost kljub devetim križem

ČRNOMELJ - V času adventa, božiča pa vse do treh kraljev je bilo nekdanje pri nas obilo lepih običajev, a so žal nekateri že zašli v pozabo, drugi pa so se ohranili le še v spominu starejših ljudi. Bog ve, če bi zlasti mlajši še vedeli, kakšen je kruh, imenovan božičnik, če ga ne bi vztrajno vsako leto pred božičem delala Rezka Jaklič iz Črnomlja.

Jakličeva Rezka se spominja, da so doma na Vranovičih dan pred božičem spekli tri hlebe kruha in druge dobrote, ki so jih skupaj s semenom, ključem in nekaterimi drugimi drobnarijami na božični večer dali na mizo in blagoslovili. Enako so storili na staro leto in večer pred tremi kralji, le da je bil vsakič hlebec kruha manj. "Na svete tri kralje zjutraj smo začeli rezati božičnik, ki je bil na mizi za vse tri božiče, torej za božič, novo leto in tri kralje. Vsak je dobil kos kruha, tudi živina," se spominja.

Božičnik pa se od ostalih hlebov ni razlikoval le po tem, da je ostal cel vse praznike, temveč predvsem po figuricah, ki so ga krasile. Šlo je namreč za jaslice v malem. "Kruh smo pekli na badnjak zjutraj, figurice iz testa, narejenega iz moke in jajc, pa že nekaj dni prej, saj so se morale dobro posušiti," pripoveduje Rezka. Pri okraševanju božičnika so gospodinje sprostile svojo domišljijo. Jakličeva je bila zelo spretna, imela pa je tudi kanček umetniške žilice, tako da je naredila sveto družino, ptičke, drevesa. Nekatere pa so iz testa izdelale celo osličke. Figurice so postavile na hlebec kruha in dale v peč. Čeprav so bile figurice trde, so jih otroci, ko so razrezali božičnik, vseeno počasi raztapljali v ustih in jih použili.

Rezka se je naučila od mame izdelovati figurice še kot majhna deklica. Kot dekle jih nekaj let ni izdelovala, ko pa se je leta 1933 prisožila v Črnomelju, je božičnik pekla vsako leto, vse do danes. "Včasih sem naredila enega, le za našo družino. A danes, ko ga gospodinje ne pečejo več, me mnogi prosijo, naj jim ga naredim. Tako

jih moram narediti kar veliko, včasih pa moram podariti celo svojega. A danes hlebi niso več tako veliki kot nekdanje, ker niso za prehrano, ampak zgolj kot spominček, ki pa se lahko ohrani tudi po več let," pravi Jakličeva, ki ima, kljub temu da bo spomladaj dopolnila že 92 let, še vedno zelo gibčne prste. Prav zaradi tega, ker sedaj še lahko pokaže, kako izdekuje figurice in ker ji je veliko do tega, da bi se ta lepa navada ohranila, bi

rada naučila izdelovati božičnik čim več ljudi. "Če bi umrla pred dvajsetimi leti, morda nihče več v moji okolici ne bi znal narediti tega kruha. Sedaj pa sem naučila someščanko, ki ji gre zelo dobro do rok, pa vnukinja Moniko v Ljubljani, za božičnik pa so se zanimale tudi semiške ženske," pravi ob misli, da božičniki morda le ne bodo zašli v pozabo, zadovoljno Rezka Jaklič.

M. BEZEK-JAKŠE

REZKA IN BOŽIČNIKI - Rezka Jaklič s svojimi božičniki, ki jih je naredila s potrpežljivostjo, natančnostjo in ljubeznijo. Da naredi figurice za en božičnik, potrebuje ves popoldan, prav toliko pa, da z njimi okraši hlebec. (Foto: M. B.-J.)

DARILO LIONSOV - Endoskopski aparat za operacijo žil, darilo Lions Kluba Novo mesto, je predstojniku kirurškega oddelka novomeške bolnišnice dr. Jožetu Steklasi (prvi z leve) izročil predsednik kluba Štefan David (prvi z desne). (Foto: A. B.)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Invalidi ne morejo do davčne uprave - Gnojnica čez dvorišče - Težave s spodnjim perilom - Kupci plačajo, da reklamirajo trgovce - Janša si je preveč privoščil

Jožico Plantan iz Ragovske ulice v Novem mestu moti, ker v Bršljinu, kamor se je preselila novomeška davčna uprava, ni urejenega dostopa za invalide, čeprav zakon določa, da take ustanove ne bi smele imeti arhitektonskih ovir za invalide. Poleg tega zakon o DDV ukinja olajšave, ki so jih imeli invalidi pri nakupu osebnih avtomobilov. "Mar to pomeni, da invalidom zdaj ni treba plačevati davkov?" se sprašuje Jožica.

Marta Golob iz Rodin pri Trebnjem je sicer pohvalila občinske moke, ki so z akcijo izbora najbolj urejenega dvorišča vzpodbudili občane, da so uredili okolico svojih domov, rada pa bi, da bi si

ogledali tudi dvorišča, na katerih ljudje do členkov gazio po gnojnici. K njim namreč teče gnojnica od sosedov, ki se ne ozirajo na nobeno opozorilo.

Sonjo Gričar iz Mirne Peči moti, da se pri modernih spodnjicah ne da zamenjati elastika, ki je vsita. Kupila je spodnjice za desetletnega otroka, vendar jih toliko star fant ne more obleči, nase bi jih navlekel kvečjemu kak petletnik. Poleg tega so elastike pogosto pretesne, tako da starejšim ljudem skoraj zastane kri. Šivilje, ki šivajo spodnje perilce, Sonja poziva, naj gredo na stari sistem, kjer se je elastika dala zamenjati. Upajmo, da so njen predlog prebrale tudi šivilje na Kitajskem in v Tajvanu, od koder uvozimo največ bombažnega perila.

Bralka iz trebanjskega konca se je odzvala na zapis v Trebanjskih ivirih o ugrabitvi kandidata za predsednika države. Ljudje so pač hitro ugotovili, za koga je šlo v zapisu, njegova žena pa je zdaj vsa iz sebe in na robu živčnega zloma. Kar je bilo rečeno, je bilo povedano v šali in ni treba, da novinar vse to zapiše. Naj se najprej postavi v kožo prizadetega.

Bralec iz Novega mesta je opozoril na ravnanje trgovcev, ki kupcem prodajo tudi vrečko z svojim reklamnim napisom. Kupec tako celo plača, da lahko, ko nosi blago iz trgovine, dela reklamo za trgovce. Reklamne vrečke bi morale biti vsaj brezplačne, kupec pa bi moral imeti na izbiro tudi vrečke brez reklamnih napisov.

Bralec iz Suhe krajine je v nekem časopisu prebral, da bodo na Irskem državljanom za božič v znak pozornosti podarili svečke. Suhokranjem pa bi morala slovenska država razdeliti svečke iz potrebe, saj že ob prvem resnejšem sneženju Suha krajina ostane brez elektrike.

Marjan Žgavec iz Črnomlja se je zgrozil nad izpovedjo, ki jo je Janez Janša na POP TV dal ob smrti Staneta Dolanca. Marjan meni, da tudi Janša ob dnevu smrti o pokojnem nekdanjem politiku ne bi smel govoriti tako grdo oziroma ga po dolgem in počez obsojati. Janša je po Marjanovem mnenju očitno pozabil, kdo vse ga je podprl na Metelkovi, ko je bil zaprt. Med njimi je bilo tudi precej starejših ljudi in marsikdo med njimi ga ne bi bil podprl, če bi vedel kakšen bo Janša postal kasneje.

Marjan iz Ribnice se je oglašil v zvezi z načrtovano rekonstrukcijo skladišča naftnih derivatov v Ortnoku. Meni, da bi morala občina na račun tega iztržiti več, vsaj ureditev železniških prehodov. Poleg tega je povedal, da ne verjame, da bodo nafto res vozili izključno po železnici.

I. V.

STO LOVSKIH NABOJEV

OBREŽJE - Med mejno kontrolo je policist v avtu hrvaškega državljanca S. P. 12. decembra našel sto lovskih nabojev. Strelivo so kršitelju zasegli.

DOLENJSKI LIST

24. decembra 1992

Zadnja katrcia za Rdeči križ

Na manjši slovesnosti v proizvodnih prostorih Revoza je generalni direktor Revoza Bernard Coursat v ponedeljek, 21. decembra, Rdečemu križu Slovenije izročil zadnji R4, priljubljeno katrcio, ki je prišla z Revozovega tekočega traku. Tako se je v Novem mestu končala proizvodnja teh avtomobilov, ki so s tekočega traku prihajali skoraj 20 let. Proizvodnja katrc je namreč v takratni IMV stekla leta 1973, v tem času so jih naredili kar 575.885, od tega so jih na domačem trgu prodali blizu 247.000.

Plače na ravni republiških

Povprečni mesečni neto osebni dohodki so v novomeški občini v septembru znašali 34.537 tolarjev, v gospodarstvu 32.848, v negospodarstvu pa 41.808 tolarjev. Bili so na ravni republiškega povprečja. Najvišje povprečje plač je bilo v finančnih in drugih poslovnih storitvah (52.687 SIT), najnižje pa v obrti (25.881 SIT). V občini je bilo v tem času zaposlenih 23.209 delavcev, brezposelnost pa je narasla na 2.481 ljudi.

Polovičen tržni delež

Izteka se drugo leto razdelitve slovenskega zavarovalništva na več konkurenčnih zavarovalnic in tudi poslovanja novomeške enote Zavarovalnice Triglav. Z doseženimi poslovnimi rezultati v teh dveh letih so v novomeškem Triglavu povsem zadovoljni.

Okraskov pa nikjer

Še malo, pa bo božič in potem novo leto, vendar v Trebnjem teden pred božičem še ni bilo čutiti praznikov. Medtem ko sta Novo mesto in Ljubljana že od Miklavža vsa okrašena in v lučkah, je Trebnje še naprej obdano v sivino, celo izložbe trgovin so prej puste kot pa živahno predpraznično obarvane.

Novi imeni za dve vasi ob meji?

Krajani vasi Bregansko selo in Nova vas pri Bregani so sprožili predlog, da bi se z odlokom spremenili imeni njihovih naselij. Prepričani so namreč, da po uveljavitvi slovenske samostojnosti ni več sprejemljivo, da bi dve naselji ob meji obdržali ime Bregane, ki je kraj v sosednji državi. Menijo, da bi kraja morali poimenovati tako, da bi poudarili, da ležita v Sloveniji.

Betlehemska luč

Tako kot lansko leto je tudi letos k nam prišla betlehemska luč. Akcijo z imenom Luč miru je leta 1986 začela avstrijska televizija. Izbrani otrok iz Gornje Avstrije malo pred božičem odpotuje v Betlehem, rojstni kraj Jezusa Kristusa, in tam v Jami rojstva prižge svečko.

A. B.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristihnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnul.